M. Sadık Aslankara

SIĞINAK

roman

TÜRK YAZARLARI

Yayın Yönetmeni
İlknur Özdemir

Dizgi
Serap Kılıç

Düzelti
Fulya Tükel

Kapak Düzeni
Semih Özcan

1. basım: 2003
E-kitap 1. Sürüm Nisan 2014, İstanbul
2003 tarihli 1. Basım esas alınarak hazırlanmıştır.

ISBN 978-975-07-1749-9

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

M. Sadık Aslankara

SIĞINAK

ROMAN

M. SADIK ASLANKARA’NIN CAN YAYINLARI’NDAKİ KİTAPLARI

SIĞINAK / *roman*
UYKUSU SAKIZ / *öykü*

M.Sadık Aslankara (d.12 Aralık 1948; Denizli, Sarayköy) yazar, tiyatrocu, belgesel sinemacı. AÜ. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Adını ilk olarak 1965-67 arasında, *Cumhuriyet*'in 'Tartışma' bölümünde yayımlanan çok sayıdaki yazısıyla duyurdu. Dergilerde yazmaya *İmece* ile başladı (Nisan 1967). 1973-75'te *Yansıma*'nın yazarları arasında yer aldı. Edebiyat dergilerinde yeniden, yaklaşık on beş yıl sonra göründü. Bugüne dek başta *Adam Sanat* olmak üzere otuz kadar dergide yüzlerce yazı yayımladı. 1968'de, Ankara'da *Halk Oyuncuları* (*H0*) sahnesinde başlayan profesyonel tiyatro yaşamında akla gelebilecek her işi yaptı. Gerektiğinde kıyıda durdu. 1993'te eylemli tiyatroyu bıraktı, ancak alanla bağlarını hiçbir zaman koparmadı. TRT televizyonlarında (1976-2002), kameranın önünde, arkasında dört yüz dolayında yapımda görev aldı, belgesellere yönelişinden on yıl sonra, 1994'te belgesel yönetmenliğine geçti, arkadaşı Okan Çançin'le gerçekleştirdiği belgesellerin yönetmenliğini üstlendi. Çalışmalarıyla yazın, tiyatro alanlarında yurtiçinde, belgesel sinemada yanı sıra yurtdışında çeşitli ödüllere değer görüldü, farklı türde beş kitap yayımladı: *Kevser'di* (oyun, 1989), *Bin Yüz Bir Giz* (roman, 1993), *Selgesus'ta Buse* (roman, 1996), *Cumhuriyetimizin 75. yılında Ormancılığımız* (derleme, 2000), *Uykusu Sakız* (öykü, 2001). *Sığınak*, yayımlamadığı ödüllü dosyası *Kör Memdali'nin Çınar Ağacı* (1990) ile birlikte, gün yüzüne çıkardığı dördüncü romanı.

Sığınak'*la boğuşurken ben,*
bir yanım uçurum öte yanım kasırga;
Cavide Erand Aslankara[*]*, oradaydı.*
Mum alevinin sönmeye yüz tutmuş ebrusuyla
ışıklar saldı, aydınlattı yönümü yöremi.
Ne ki, bunu roman biliyor bir tek,
çünkü tek tanık o!
Bu tek tanık, onun bağışladığı bir kitap.
Şimdi kalksam, bir sevgi çelengi olarak,
bu kez ben sana sunsam bunu,
o sonsuz uykunda örtünür müsün anne?

***** 1911-29 Temmuz 2002

Kuzey kapısından kente girmeden, efendisi, Epiktetos'u[*] nekropol önünde durdurdu. Mezar Epiktetos'a aitti. Kölesine döndü:

— Bak, o da köleymiş, dedi, ama felsefeciymiş, diye ekledi.

Epiktetos, bir şey demedi.

Efendisi, kitabeyi okudu:

"Ben; köle, sakat, fakirlik ve yoksullukta başka bir İros olan, bununla birlikte, Allahın sevgilisi bulunan Epiktetos'um."

"Emirlerinize başkaldırdım mı? Bana verdiğiniz armağanları boşuna harcadım mı? Sizden hiç sızlandım mı? Tanrısal bilginizi hiç suçladım mı? Benim halimden hiç tedirgin olduğumu gördünüz mü? Beni hiç kırılmış, sızlanır gördünüz mü? Bu muhteşem gösteriden çıkıp gitmemi mi istiyorsunuz? Çıkıyorum... Beni buraya almanızdan dolayı size bin kez şükrediyorum."

Efendisi, Epiktetos'a döndü:

— Sen, felsefeci olamadın, keşke olsaydın, seni dostlarıma tanıtırdım, böylelikle sevindirirdin sahibini.

Epiktetos, bir şey demedi.

Efendisi, atın sırtından aşağıya, Epiktetos'a eğildi:

— O, inançlıymış, dedi.

Epiktetos, şöyle yanıtladı onu:

— İnançsız olmak, tıpkı inançlı olmak gibi bir inançtır efendim. İnanç dediğimiz, biz ölümlülere 'var' görünür de, ölümsüzler için ne anlama gelir, bunu bilemem.

— Kentlerin de tanrıları var... Kentler inançlı mı, inançsız mı peki?

— Tanrılar, adlarına kurulu kentlerin inancına kanıt gösterilebilir mi dersiniz efendim? Kentlerin İskender'den, Sezar'dan önceki inançlarıyla sonraki inançları aynı inanç mıdır? Boşaltılsa kent, inancı kalacak mıdır? Ya da hiç tanımadığımız insanlar gelip kuşatsa kenti, kent artık yeni sahiplerinin inancını mı taşıyacaktır?

Efendisi sabırsızlandı:

— Sen, kentlerin inancı olamayacağını mı söylüyorsun?

— Hayır efendim, kentlerin inancının, kent inancı sayılamayacağını, ama kentlilerin bir inanca ya da inançsızlığa sahip olsa da bunu ancak kentlerde yaşayabildiğini söylemek istiyorum.

Efendisi atını kamçıladı:

— Felsefeci Epiktetos öyle söylememiş ama...

Epiktetos, sırtındaki heybeyi tartarak dengeledi, efendisinin peşinden seğirtti:

— O, bunu söylemekle kalmamış efendim, yaşamış da. Yaşadığı içindir ki kent bunu yansıtabilmiş...

Efendisi arkaya döndü:

— Hadi gecikme köle!

Sonra kendi kendine söylendi:

— Allah Allah, bu adam topalmış da, yeni fark ediyorum.

Domitianus Takı'ndan geçip kente katıldılar.

***** Epiktetos ile efendisi arasındaki konuşmalarda, alıntılar, Epiktetos'un **Düşünceler ve Konuşmalar** (Çeviren: Burhan Toprak, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1967) adlı yapıtından aktarılmıştır. 'Epiktetos', 'satın alınmış adam, köle, uşak'; 'İros' 'İthake'de ünlü bir fakir'.

Kentin tarihini çaldım, evet çaldım, başkaları için değeri olabilir mi bunun, ne güneş ne hazine; ben değerli bir şey çalmışçasına ürküyorum kendimden. Ahlakım topun ağzında, bangır bangır bağırdığım Sarayköy Sesi *sonra; hırsız gazetesi...*

Herkes bir köşeye dağılmışken yine o salı, küf kokusunun peşinde adım adım ilerleyişi... Bekçiden duymuş, odalardan birine yığmışlar çuvalları, eski kitaplar, kayıttan düşülmüş... *Hangi oda,* mahzenden mahzene ürkerek geçişi, burnunu tıkayan o yoğun kokuyla birlikte. Yüreğini titreten korku bacak arasını dağlıyor birden, salacak neredeyse paçasından, nasıl çözüp çıkarıyor ilk kez yapıyormuşçasına acemi parmaklarıyla. Besim Bey, ötede iş dersine vermiş kendisini, hoş kimsenin umurunda değil ders, sigara içmeye tüyenler, kızların bacakları için tahtalarda budak deliği arayanlar... Kalan üç-beş öğrencisiyle çerçeve yapmaya uğraşıyor o habire. Hüsnü de onlardan ama bekçinin sözleri günlerdir ayartmakla meşgul onu, gidip karıştıracak çuvalları, kitaplara bakacak...

Göz gözü görmez bir karanlık değil, ama açık koyu gölgelerin durmadan yer değiştirdiği loşlukta tek tek dolaşmak aralıkları zor.

Birden karşımda, dünyanın tüm kitapları...

Dondurulmuş yazılar da özellikle saklanmış sanki buraya; *Sarayköy Sesi* de böyle değil mi? Kendi dondurulmuşluğundan sıyrılıp gazetesine yollandığında, o da Sarayköy'ü dondurmaz mı gelecek için?

Uyanır annesinden babasından kalan konak yavrusu iki katlı ahşap evde; genişçe avlunun öte ucundaki helaya gider, sonra tulumbadan çektiği foşurtulu sularla yüzüne su çarparak otu böceği gözden geçirir derin bir iç çekişle; yan yana yaşayabildiğine şükreder onlarla, kardeşlerine minnet duyar yüreğine konup geçen ılıklıkla, satım yönünde zorlamadıkları için onu...

E, canım kime kalacak, yeğenlere. Hatta basımevi...

O da işe yarasa; resmi ilan, üç-beş doğum, ölüm duyurusu, bayram kutlaması, yolunu şaşırmış Sarayköylülere düğün davetiyesi, tebrik, kartvizit, fatura, irsaliye, bilmem ne... Bulaşmaz hiçbirine bunların,

çocuklar dizer, basar, verirler, faturasını keser Hüsnü bir tek, ağırına gider gazeteciliğin dışındaki işler, itilir, çocukluğundan bu yana kendisine biçtiği rolü çalan ne varsa nefret eder hepsinden. Bilir de ayrıca, sevmediği bu işler olmasa karnını bile doyuramaz, *Sarayköy Sesi* bunlarla beslenir çünkü.

Hırsızlığım değil, hırsızlığımı besleyen gazete!

Loş mahzende çuvaldan çuvala koşturuşu, karıştırışı, adlarını, yazarlarını yutarcasına okuyup yerlerine koyuşu, ardından ötekine, onu bırakmadan bir başkasına el atışı. Kimileri defter, elyazması, basılmadan, kitaplaşmadan kalmış anı belki. Arap alfabesinin yanında Latin harfliler de var aralarında...

Basımevine gönderilmeden kalmış, yazarının ardından bir köşeye fırlatılıvermiş defterler daha çok kamçılamıştır onu. Mirasçıları mı savurmuştur bunları böyle sandık sandık; ya şu ‘koca mektep’in yaptığına ne demeli, kendisine emanet edilen binlerce kitabı defteri, yıllar yılı kütüphanende koru, sonra kalk eskidi diye kayıttan düş, çuvallara tık, mahzende çürümeye terk et, olacak iş mi bu?

Tarhan Toker’inkiler, başka başka yazarların farklı kent tarihleri...

Öğretmeni olmuş değil Tarhan Bey, öğrenciliğe başladığında Hüsnü, emekliye ayrılıp çoktan köşesine çekilmiş o. Bir burulma, yangısı yaşanmadan sızıvermiş kan yaradan.

Çabuk çabuk çıkarıp çuvaldan, ceplerini, koynunu, her yakasını bunlarla doldurmuştur; Besim Bey’in gözleri önünde çantasına yerleştirmiştir döndüğünde; Ne o, diye sormuştur Besim Bey, ne onlar öyle gazeteci, diye eklemiştir. Arta kalan zamanlarında *Sarayköy Sesi* gazetesinde muhabirlik yaptığını bilmeyen yoktur öğretmenleri arasında; Hiiç, kitap, demiştir öğretmenine. Besim Bey, resmine, mahzenin yan ızgaralarındaki şapırtılı denizine dönmüştür, öğrenciler de çerçevelerine. Sahi, deniz resimlerinin bir yanına neden hep parmaklıklar, ağlar, bukağılar, zincirler, kapanlar koymuştur acaba Besim Bey?

Yalnız okul çevresinin değil tüm Sarayköy’ün tanıdığı biridir o yıllarda; ‘Küçük Gazeteci’... Oğuz’la tanışmalarını anımsar arada. Bir çift söze sığdırıverdiği değerini çocuk gözlerinde onun.

Kentin altın madalyaları Oğuz’la Ziya... Bağırmayan, yoklamada bile ellerini kaldırmayan, başlarını uzatmayan, tersine saklanan, kıyı köşe herkeslerden kaçan kentin asıl sahipleri. Ruhlarını sanatın uçsuz bucaksız koynunda dinlendirmeyi yeğleyen iki derviş.

Âhır ömrüne yansıyan güzelliklerden biri kara üzüm gözlerse, ötekisi kentin bu gerçek yalvaçları... Yaşlanmışlık duygusu içinde her yanını karıncalanmalar sarmışken şu son döneminde, şaşırtıcı bir alazlanmayla sürüp giden cennet güzelliği... Bir gün, nasıl olmuşsa, anımsayamıyor bir türlü, yolunu kesiverişi Oğuz'un; Abi, ben kısa pantolonluydum, sen gastecilik yapıyordun, kocaman oldum, hâlâ gastecisin... Ben Oğuz Öz, deyip elini uzatışı sonra, bir yıldız bulutunun gidip gelişi karşılıklı aralarında... Çok sonra bir gün de gazeteye inivermeleri; Bak bu Ziya, Hüsnü Abi, Ziya Yazıcı...

Usulca sızmaları yaşamına, tanımıyor oysa, tanıması, Oğuz'un kendisini kaçırışıyla; Hüsnü Abi, hadi gel seni kaçırayım... Nereye Oğuz; Yok yok, senin haberin yokmuş, gözlerin bağlıymış...

Koluma giriyor Oğuz, Sarayköy'ün yampiri sokaklarından geçiyoruz arnavutkaldırımı taşlarıyla eski bir gülümseyişi sürdüren, irimlerinden irimlerine atlıyoruz, bir-iki çıkmaz sokağın ucunda bitti sanılan yerlerden, mandallı kapıların önümüze çıkardığı geçeneklerden, evlerin avlularından geçiyoruz. Geldik, diyor Oğuz, beni öylece bırakıp bir yeşilliğin içinde yitiveriyor. Öteden sesini duyuyorum; Gel gel Hüsnü Abi, sen de topla, bakıyorum, erik, demek bahar yine böyle; Yahu, diyorum, sahipleri bir şey demesin; Ne diycekler Hüsnü Abi, alt tarafı erik çalıyoz, nüfusa mı kayıtlı bunlar? En güzellerini seçiyor Oğuz, dalı, yaprağı incitmeden, üzerlerinde çiyler ceplerini dolduruyor. Bir-iki bakınıyorum, elimi uzatır gibi yapıp geri indiriyorum, bir an pişmanlık duyguları yükseliyor içimde, sinermiş gibi yapıp yine yükseliyor...

Yeter bu kadar, diyor; sarkıttığı dalı usulca bırakıp önüme düşüyor, alnına akşamın son kızıllığı inmiş çivit mavisi eve yürüyor. Bodrum üzerine oturmuş, kısa parmaklıklı hayatla odalara bağlanmış bir ahşap ev. Oğuz'un olmalı, rahatlıyorum, bizim evin benzeri, işte tulumba da şuracıkta! Az ötede üzerinde muşamba tahta masa... Oğuz, cebindekileri tasa dolduruyor, tulumbanın kolunu çekip boca ediyor foşurtuları eriklerin üzerine. Yalakta yan yatmış, açılmadık rakı şişesini de görünce anlıyorum konuk geldiğimi.

Oğuz, içeriye sesleniyor; Hadi be Ziya, işin bitmedi mi daha? Az sonra Ziya, boyalara bulanmış güzelliğiyle hayatın parmaklığına uzanıyor; Hoş geldiniz, diyor, dağınıklığı toparlıyordum ben de... Nasıl ayırdına varmamışım, bir gazeteci, Sarayköylü olarak nasıl dikkatimi çekmemiş

çocuk, ressam bu, ressam! Oğuz, masayı hazırlamaya girişirken tahta basamaklara yöneliyorum, odaya girer girmez de çarpılıyorum...

Yıllar sonra bir başka köşesinde yeniden keşfe çıkmıştır işte kenti, sanki bir kez daha heyecanla çuvaldan çuvala atlamıştır. Ziya oralı olmazken dilini yutmuştur tablolar karşısında; Nasıl olur, nasıl olur?

Akşam bir başka Hüsnü'ye dönüşmüştür. Tarhan Toker'le konuştuğunda ya da Aylin *Sarayköy Sesi*'ne ilk indiğinde yaşadığına benzer bir duyguyla, içinde minicik göçüklerle. Yeniden sevmiştir kendisini, kentini, kentinde soluk alıp veren her şeyi... Koruk ekşisiyle yaptığı turşuyu çıkarmıştır Oğuz; Bunun korukları sizin bahçeden; Yahu oldu mu koruklar; Yok, geçen yıldan, bunu özellikle sana ayırdım Hüsnü Abi; Mmm, ne güzelmiş böyle, rahmetli babasının yetiştirdiği yediverenin koruğu; Bak Hüsnü Abi, bu turfanda maltaeriği, kekre mekre idare ediyor, Hacı Mustafendilerin bahçesinden, e, yemiyor adamlar, hadi diyoruz biz de, iyilik yapalım şunlara... Nereden neyi toplamışsa Oğuz, tek tek söylüyor, adlar veriyor. Nasıl biliyorsun bütün bunları, diye soruyor şaşkınlıkla, gülüyor Oğuz; Ben bilirim Hüsnü Abi...

Oğuz bilinmedik yer bırakmamıştır; Sarayköy'ün bitki gen haritasını sen bana sor, süt mısırın endamlısı, ekmek ayvasının kabası, muşmulanın lezzetlisi, iri diş tatlı narın çatlamamışı, eeşi narın cin gibi olmayanı hangi bahçelerde kayıtlıdır; hah, bi akşam da bizde açılalım, sana eeşi nardan bi salata yapayım Hüsnü Abi, rakının yanına. Ziya'nın manolyaları, begonvilleri sonra; oğlanın iştahına diyecek yoktur bu konuda, envai çeşit çiçek, meyve, sebze...

Gülmüşlerdir gecenin buğusu inerken yeşilliklere. Yaşamanın tadını yansıtan şakırtılar, sevinç kelebekleri gibi öteye beriye konup durmuştur.

Bir gitar görmüştür ortalarda. Ziya getirmiş olmalıdır içeriden. Oğuz'un kucağına bırakmıştır; Yeter artık, bak kediler seni bekliyor... Oğuz'u dinlemiştir soluk almadan; bir kozanın içine girip girip, ta derinlere, ana karnına, yumuşacık bırakmıştır kendini. Sonra çıkıp öteki mahzenlerini dolaşmıştır kentin... İnsanların ne çalgıya dönüşmüş yüreğiyle Oğuz Öz'den, ne tablolarında Sarayköy'ü yeniden yaratan Ziya Yazıcı'dan, ne de bütün bunları tek tek belgelemiş Tarhan Toker'den haberi vardır. O da sonradan yüz yüze gelmemiş midir bu gerçeklikle?

Aynı gün okul çıkışında evini arayıp bulmuş, çevre sokaklarda bir süre başıbozuk dolaşmış, her seferinde Tarhan Toker'in evine çıkıp ama kapıyı

çalmakla çalmamak arası kararsızlık yaşamış, akşamı yapmıştır. Tarhan Bey'in yaşadığını öğrenmiştir gazetede, o büyük gazeteciden. Demek Tarhan Toker yaşarken daha, kitapları İsmet İnönü Lisesi'nin mahzeninde kaderlerine terk edilmiştir; Kanaat Matbaası 1930, İnkılap Basımevi 1935, Vatan Matbaası 1933, İlkadım Matbaası 1936, nice nice kitap...

Randevu isteyip ziyaretine gitmiştir. Ağır ceviz uykuda ahşap bir sessizlikle karşılamıştır emekli tarih öğretmeni onu. Bardağında yarısı dolu kırmızı şarap... Kitapları, kent tarihi üzerine kendisiyle konuşmaya gelmiş *Sarayköy Sesi*'nin bu genç muhabiri karşısında enikonu heyecanlandığını gizlemeden... Yenilerde okuduğu başka bir kent gazetesinde adından 'rahmetli' olarak söz edildiğine değinmiştir buruk.

Röportajını yapmış, içinde bin tıkanma dışarı atmıştır kendisini...

Yıllar önce dizi halinde yayınlanan röportajını anımsıyor: 'Nerede Kentin Tarihi?' Söylenebilecek ne varsa tıkıştırmıştır diziye, hırsızlığı dışında. Lise öğrencisinin yazıları oldukça yankı yaratsa da unutulup gitmiştir hemence, hele Tarhan Toker de ölünce.

Çuvallardan seçtiği kitaplarla, elyazmalarıyla doldurduğu tıklım tıkış odasında, bereket bir odası olmuştur çocukluğundan beri Hüsnü'nün, emekli öğretmenin kent tarihi üzerine yazdıklarını bulup ayırmış, defterden koparıldığı belli karmakarışık bir el yazısının doldurduğu üç-beş yaprağı, bu kitaplardan birinden düştüğünde görmüştür.

Katını açıp da okuduğunda irkilmiştir, hâlâ belleğindedir satırlar, okur okumaz yerleşmiştir belleğine:

"Haddi zatında bir memleketin tarihi, o memleket dahilindeki şehirlerin tarihidir. Şehirlerin tarihi de münhasıran o şehrin ileri gelenlerinin tarihinden ibarettir. Ailelerin tarihi ise serapa bir kahramanlıklar ve alçaklıklar tarihidir. Binaenaleyh aileler, memleketlerin tarihinde çok mühim rol oynarlar."

Kim yazmıştır bunu, anımsayamamıştır. El yazısı devam ediyordur... Tarhan Bey'in elinden mi çıkmıştır yoksa etkilenen biri mi döşenmiştir bunu böylece?

Çakırtılı tulumbadan foşurtuyla yüzüme su çarparken, davulun sesi yankılanıyor kulağımda, dayanamayıp davula eşlik ediyorum tulumbanın koluyla:

"Ça-lın da-vul-lar, daa-hız-lı ça-lın! Ken-tin ta-ri-hi-ni çal-dım ben, duy-run her-ke-se!.."

Bu davul da ne diye ben böyle birden kendimi bilmez gibi... Başım, yağlıboya kutusuna bandırılmış, fırçalaya fırçalaya kaldırıp yastıktan...

O tül hışırtısı... rüyasında görmüş gibi, gel gel mi diyor, kaş göz mü ediyor, ama konuşmuyor, tülün gerisinde. Tül saydam ya görünmüyor yine de, dipdiri bedeniyle sesleniyor yalnızca, söyleniyor ya da. *Silkeliyorum başımı, sonra o önde ben peşinde yitiyoruz gecede.* Belki sis var ondan, belki karanlıktan; bir yerlerden geçiyorlar, anlaşılmıyor nereler olduğu. Bak, diyor Kent Ruhu, adıymış bu; Nasıl buluyorsun beni? *Şaşkınım ben, nerelere geldiğimizi çıkarmaya çalışıyorum.* Bir yandan düşünüyorum da, kimin ruhu Kent Ruhu? Bir cin bu, Göksel mi?

Göksel, diyorum, sen Göksel'sin, Kent Ruhu diye kimi kandıracaksın? O zaman Göksel, Kent Ruhu, gidiyor sanki, yok gitmiyor, üstdudaklarının üzeri, yanakları kıllanıyor, kaşları kalınlaşıyor, sonra onu havaalanında karşılayan o yılışık gülüş ortaya çıkıyor kıvrıla büküle... Bir de genç kız yanında; Asu, diyor, elinde bir buket çiçek, diz kırıp uzatırken, bir an başı dönüp sendeliyor, o kıllı ayı koluna giriyor. *Göksel diye mırıldanıyorum; Hayır, hayır diyor, Asu bu; Aslı mı...* Lise sondaymış, üniversite sınavına hazırlanıyormuş... *Kent Ruhu, biliyorum,* ondan önce aşağı inmiş onu karşılamaya. *Göksel beni karşılayan, kentin bir ruhu varsa eğer bu, o işte; Kent Ruhu.*

Kendi kendime kurmuşum herhalde, Kent Ruhu gidiyor, belediye başkanı geçiyor yerine. "Nasıl buldunuz Sarayköy'ü?" Eski çöp tepesi. Sekiz-on tane fıstıkçamı getirtmişler Kozak'tan, kıyılarına serpiştirilmiş çiçekleriyle köşeler çizen, küçücük bir alanda durmadan savrulup dağılan, sonra toparlanıp buluşan yürüyüş yolları, ortada çimli geniş bir daire, onun da ortasına, çişe tutulmuş çocuklar gibi oturtuluvermiş fıskıyeli havuz... *Kız da peşimizde, onu izliyorum gözlerimi kaçırarak, çünkü ne zaman baksam gözleri gözlerimde, dayanamıyorum bakışlarına, ölemiyorum da, Kent Ruhu önümde ardımda dolandıkça hışırtılarla, yandırılıp yandırılıp soğutuluyorum...* Gülecek, hali yok. Ne evler var, bahçeleri bundan geniş,

bundan güzel; Çay Tepesi'nden seyrine doyum olmuyor! Bakıyor tabii, hani dalga mı geçiyor adam diye, sanki bilmiyor kenti...

Kentmiş... Yılışık gülüş yalan söyleyecek değil ya. Bir yıl önce kent yapılmış Sarayköy, duymamış; Nasıl olur duymazsınız Yılmaz Bey? *Niye olmasın, işim gücüm yok da Sarayköy haberlerini mi takip edeceğim onca kilometre ötede, umurumdaydı sanki?* Efendim, referandum yapılmış, hiçbir Sarayköylünün hoşuna gitmiyormuş bu ad. Kentli olmuşlar ama soyadları 'köy'lüymüş hâlâ. Derneklere, meslek kuruluşlarına, kurumlara, öteki kuruluşlara, kişilere yazmışlar, ne kadar hemşeri varsa herkesi göreve çağırmışlar... Toplam altmış dört ad belirlenmiş. Saraylı, Sarayüstü, Sarayköşk, Saraykent, Saraykom, Sarayhan, Hansaray, Sarayhisar, Hisarsaray, Saraybakan, Sarayova, Ovasaray, Sarayöz... Bir de hakiki Saray diyelim madem öyle... Saraygöz, Sarayköşk, Sarayönü, Saraydeniz, Denizsaray, Denizlisaray, Saraylıdeniz, Güzelsaray, Sakızlısaray, Saraylısakız, Sakızsaray, Saraysakız, Sulusaray, bak bak... Sarayalan... Olur mu, saray alanı bozup sarı yalan diye seslendirip alaya alacaklar komşu iller... Sarayşehir... Densizin biri de tutmuş Galatasaray olsun diye... Yılışık gülüyor, neye gülüyor, Galatasaray densizliğine mi, Sarayşehir'e mi, yalanlı saraya mı? Anlatıyor yılışık gülüşlü kiloş ağız.

Çöplerin başlangıçta at arabasıyla toplandığını, sonra çöpler için traktöre terfi edildiğini, ardından ilk kez, kimbilir belki 1960'ta, bu iş için özel iki çöp kamyonunun satın alınıp hizmete sokulduğunu... *Dünkü çocuk bu adam, neyi biliyor?* Yoksa yaşını göstermeyenlerden mi, sorsa büyük çıkar belki ondan...

Ya bilmesi gerekenler?

Menderes'in kıvrım büklüm akışla ovayı karışlayışı, avuçlarıyla sıvazlayıp, ötede çatalağız üstüne çatalağız, dolambaç kök püskül püskül denize gömülüşü. Dolsun durmadan deniz, Sakızlı bu yakada kalsın, Denizli öte yakada, olacak tabii. Denizli'yle Sakızlı'nın arası kaç kilometre, dört mü beş mi, hoş, arasını evler kaplamış, yine de ayrı işte iki mahalle. Çekemeyenlerin birbirini dürtüşü, birbirine düşmüşlüğü... İl olacak da geçecek mi bu, kalkacak mı ikilik; düşman bunlar. İnönü'nün geldiği yıllarda bile böyleymiş, o zaman Denizli yoksulmuş, Sakızlı'nın keyfi yerinde. Sahildeki tarlaların, kemik gibi, kızlara atıldığı dönemler. Şimdi iş tersine dönmüş, Denizli turizmin keyfini çıkarıyor, Sakızlı perişan... Perişan da ne; 'organize sanayi', öyle diyorlar, pırıl pırıl ovanın üzerinde. O olmasa

ova, ıslak, gergin, kamış gibi kamçı kamçı şaklayacak bereket tanrıçasının karnında, *Göksel sen misin?..*

Yastığın yanında bir baş, gözleri açık, yüzü bembeyaz; girerken koynuma aşk, çıkarken ölüm, bunun tanıklığını yapıyor gözleri... Ellerimi uzatıyorum, sırtını dönüyor, ders çalışacakmış...

Kent Ruhu falan deyip durma bana. Osun sen, biliyorum. Yılışık kiloş, biçim değiştiren torba gibi kıvrıla büküle yeniden tüllere bürünüyor. Dikkatle bakıyor ya, yüzü görünmüyor... Bir şeytani gülüş var dudaklarında. *Ben öldürmedim seni, hayır, bakma bana öyle, bekle biraz dedim yalnızca; nereden bilebilirdim çocukluk yapacağını, sonra nereden bilebilirdim... Bağışla beni Göksel, yani Kent Ruhu, işte ayaklarına geldim, teslim almaya değil, teslim olmaya, sığınmaya; ben öldürmedim, medim, medim...* Tüller, bakırdan ziller çalıyor, çekiçler inip kalkıyor; kapanıyor ayakları dibine. Sonra yeni bir işaretini alıyor sanki Kent Ruhu'nun, peşine takılıyor yeniden, geldikleri gibi geri dönüyorlar. Soğumamış yatağı, tüller, alnını yelpazeliyor. Üzerini örtüyor. Serinliğini kuşandığı mayıs çiçekleri kokuyor her yanı tülün, biraz da toprak; taze toprak, kazılmış, eşelenmiş toprak... Döndün ya, diyor, artık önemli değil, uyu şimdi; Kent Ruhu'nu düşün, onunla yüz yüze gelmek istemiyor muydun, işte karşındayım. Uyu hadi...

Bakıyorum, kim o davulun tokmağını vuran sabahın bu saatinde? Davula değil, kafama vuruyor. Her güm beynimde, güm güm de güm güm, güğüm. Sarayköy'ün bakırcılar çarşısı esnafı toplanmış, her biri elinde çekici, aralarında çevirip çevirip indiriyorlar kafasına, yok yok, bando bu, Sarayköy bandosu, ama niye genç bunlar... *Bizim zamanımızdaki gibi... İsmet İnönü Lisesi'nin bando takımı...* Çekiyor tülleri, tüller raylardan zızt akıyor aşağıya. Dünyanın yolunu, güneşin tersine katedip gelmiş, başını bu kazancıların ellerinden kurtarmalı. Dönüyor yatağa, fırçayı, uykusuna bandırıyor... öyle uykusuz, öyle yorgun.

Odada ne kadar örtü varsa üzerime çekiyorum. Mayısa gelmişmişiz...

Kent Ruhu'nun mayıs serinliği değiyor alnıma, hışırtılarla, gözümü açıyorum... Ben, Asu, diyor.

Bir erkek ne zaman ölür?

Yalnızlığında.

Benim gibi...

Dört yanı sessizlik işte; İstanbul hiç değilse kalabalıktı, kimse ayırdında değildi yalnızlığının, avutabiliyordu kendini. İnsanın büyük kentteki asıl mesleği yalnızlık zaten, oysa taşrada kahır, çile, ölümden beter işkence.

Orada, taşradaki gibi uzantısı değil insan ortamın, kente karşın dışındasın onun, canın mı istemiyor çekersin elini eteğini, uzaklaştırırsın kendini. Burada insan az, herkesin gözü üzerinde, bu bile yetiyor yalnızlığa gömülmek için... *Tanrım, ne işim var bu çöl ortasında benim; sahi anne, niye çağırdın beni yalnızlığıma, yüzüme vurmak için mi bunu?*

Menderes'e gidip haykırsa mı; Başka bir Sarayköy arıyorum, geçmişi, geleceği farklı olan!

Geçmişin kasabasında hani nerede yeri; öyle bir zaman yok ki yeri olsun... O iki çocuk, Murat'la Naciye gelip bulduklarında, düşünmüştür yeniden, zaman kalktığına göre ortadan, çekip gittiğine göre acımasız biçimde, onu da sürüklemiştir peşinden. Artık o Ercan değildir bu Ercan; çocuklar SASAT'ı kurduklarını, kendisinden yardım istediklerini söylediğinde ayrımsamıştır gerçeği. Beklemişlerdir elbet, sormasını; SASAT ne? Sarayköy Sanat Tiyatrosu; Ah güzellerim benim, dolan gözlerini öteye çevirmiştir.

Herkesin bir Sarayköy'ü var elbet; bu, gerçekteki Sarayköy değil ki, bir zaman içe işlemiş, öylece yerleşmiş 'ben'deki Sarayköy, yaşanan değil, bellekte kalmış olan.

Ne işim var şimdi Sarayköy'ün bağ aralarında, sabahın şu tenha saatinde? Sana soruyorum anne, sana!

23 Nisan geldi mi yaprak sarması yemeliymiş; rahmetli anneciğinden geliyormuş alışkanlığı... Çekirdeksiz üzüm yaprağı ille, iki avuç içini geçmemeli büyüklüğü yaprağın, filiz ucuna yakın duranları, yaprak toplarken filiz de kırılmalı bir-iki, ekşi ekşi tuza banıp yemek için. Biraz da kartalmışlarından; sarma üzerine oturtulsun ki, tutmasın. Uzunluğu

yüzükparmağı boyunu, kalınlığı ortaparmak enini aşmasın... Ne öyle demir gibi sıkı dursun, ne pelte gibi gevşek; nanesi, yeşil soğanı kıvamında olsun; Haa, hazır gidiyorsun bağ aralarına, biraz da taze nane, yeşil soğan toplarsın artık. *Bahçemizden topluyoruz, oh, söylemesi kolay Müşerref Hanım, gidip hırsızlık yapan sen değilsin elin bağından, bahçesinden. Sıkıysa söyle,* küçükken saçlarını süpürge etmemiş mi onlar için; etmiş etmiş...

Diyelim öyle, bana bir yararı oldu mu bunun anne; işte ölümüme gelmedim mi buraya; beni kendi ölümümle yüzleştirmek için çağırmadın mı yanına; merak etme, geldim, yüzleşiyorum...

Bereket ilaç yatıştırıyor biraz, o da olmasa... İsteklerinin sonu yok çünkü annesinin...

Temmuz geldiğinde bu kez de koruk hırsızlığına gönderecek, ekşili biber tarator için; sonra terleme isteyecek yılda bir kez... Kalaylı, aman dikkat, kalaylı iki bakır sahan, birbirinin üstüne otursun, tastamam, desdenk. Hadi kalaycıya git, bakırcılar çarşısına, Kadir'e; Yahu Ercan, ne çekiniyorsun, çekinme Allah aşkına, ne zaman istersen getir. Bakırcılığı bırakalı yıllar olmuş, evet ilgisi yok değil, bakır elişi, turistik, hediyelik eşya falan ama annesinin bakırlarıyla böyle her kezinde, yüzü kızarıyor Ercan'ın. Kadir komşusuna götürüyor, üstelik para da aldırmıyor, belli ki kendisi veriyor, arkadaşlar ya... *Sahi biz onunla okuduk mu, ama hangi sınıfta; bunun için mi bana böyle yapıyor, yoksa tiyatrocuyum diye mi önemsiyor, anlamış değilim. İyi kötü reklamlarda oynamışım, ünlenmişim de bayağı, yüzüm bilinir, tanınır olmuş, İstanbul'da bile önümü kesmiş insanlar imza diye...* Kalaylı mı gerçekten bir de bakınır annesi, tuzdan şu kadar serp, kırmızıbiberden bu kadar... Beklet beş-on dakika. Yavaştan çalkamaya başla, iki öne iki arkaya, yavaşça hızlandır, daha daha, şimdi çevir...

Haklı anneciğim, yalnız bu tür tatlarla, bu anımsamalarla yaşıyor artık. Neyse ki istediği hırsızlık bu kadar; çağla hırsızlığı da söz konusu ya, bunu konu komşu gerçekleştiriyor. Önce yufka ekmekleri hazırlanıyor. Eteni kalın, sulu, öyle kavuz gibi durmayan, içleri gebe kadın karnı gibi şiş, lezzetli, sulu çağlası olan ağaçlar saptanmış zaten. Bir dürümcük yalnız. Mahallenin koca koca kadınları, neymiş, Allahın nimetinin siftah tadına böyle bakmak sevapmış. Bereket, bunda etkin rolü yok, yakalanacak olan o değil, zaten annesinin de ilgisi olmuyor bu hırsızlıkla, komşu kadınlar her işi kotarıyor, payına dürümün tadına bakmak düşüyor onun. Dünden razı

buna... *Çağlanın ekşimsi, tuzlu suyunu emmiş lezzetini, kokusunu yayan yufka dürümünden yılda üç-beş lokma, Sarayköy'de de lüks, e yani bu bakımdan anneme teşekkür edebilirim elbette.*

Geri kalan işkenceyi pazarda uyguluyor annesi, buna fit olmamak elde mi? Hırsızlıktan yakalanma korkusunun yanında pazar alışverişindeki utanca söz etmesin artık!

Neymiş, badem salatalığın sap tarafını ısırıp tadına bakmalıymış, acı olmamalıymış, bakıp tükürmeliymiş hemen, mikrop falan kaparmış... *Hadi kimseye sezdirmeden tadına baktım; Anneciğim pazaryerinde nasıl tükürebilirim ben?* Yok yok, öyle yapmalıymış ille, hadi mendiller ceplerinde, bu salatalık mendili, bu bakla mendili, iç bakla çıktığında bebenin tadına da bakacak kesinlikle. Şerbetli oluvermezmiş hepsi öyle; portakalı da okkalayacakmış, sulusu ağır olurmuş; yumuşak, ölgün durmamalıymış ama... Taşra seçiciliği; duyguda düşüncede değil nesneleri ayırmada, çocuk gibi dokunup tek tek, ancak böyle ayırmak onları birbirinden... *Seç beğen al!*

Pazarların yararını görmediğini söyleyemez... *Aysel'le böyle bir alışverişte tanışıyoruz; satıcının izniyle baklayı yarıp bebesini ağzıma atarken tam, yakalanıyorum.* N'apıyorsunuz siz öyle, diyen bir güzel bakış; annesi gibi konuşmakta buluyor çözümü; Şerbetliymiş... Gülüşüyorlar. O da satın alıyor. Derken pazarlarda buluşma rastlantıları, sözleşmişçesine birlikte sürdürmeleri alışverişi, sonra portakal okkalarken sevinivermesi; Aa, solakmış. Ardından çarşamba pazarının ünlü gözlemecisinde ayaküstü gözleme yiyerek söyleşmeleri...

Birden bando sesiyle irkiliyorum; Hay Allah, ödümü kopardın Aysel!

Ercan da Sarayköy'de. İki yıl oldu mu, olmuştur, dün gibi, oysa ona yüz yıl sürmüştür her gün... Deli çocuk, Sarayköy'de yaşanır mı. Annesi yalnızmış, yaşlıymış, mutlaka gitmeliymiş, bakıcısı mısın sen; tep parlak kariyerini, bırak mesleği, tırmandığın zirveyi terk et, git gömül o Sarayköy balçığına...

Balçık yalnız Sarayköy'de sanki Ömer... Ulan sen İstanbul'un göbeğindesin de n'oluyor? İstanbul da balçık üzerinde değil mi?

Eh Meral, alacağın olsun, durdun durdun, şunca yıl sonra...

Ne arıyorum Sarayköy otobüsünde?

Sahi ne işim var benim Sarayköy'de? Çıktığımdan bu yana adım atmadığım bu kentte...

Şu çağrı, başkanın süslü imzasını taşıyan; Sakız Şenliği ile İsmet İnönü Lisesi'nin bilmem kaçıncı kuruluş yıldönümü törenlerini onurlandırmanız... *Şu bizim 'koca mektep'in ellinci yılı...* mı diyordu, nerde çağrı, tüh yanına almayı unuttu galiba, belki çantadadır, bak işte canı sıkıldı şimdi, elli miydi, olabilir yuvarlak bir sayıydı, altmış belki... İyi öyleyse tam zamanı, böyle fırsat düşer mi bir daha?

Çağrıya uyuyor, bir-iki çiçek sepeti Omus'tan, belki kokteyller falan, yamru yumru üç-beş sakızağacını ziyaret her zamanki gibi, inci dongunluğundaki saydam sakız damlalarının yanına bağlanan balonlar, aman bereketi artsın... *Ulan ciddi çalışma yapılmadan kendi kendine nasıl artacak bunun bereketi? Kasabalı aklı, maksat sakız değil reklam, öyleyse verin adam gibi firmaya, çalışsın, araştırma yapsın, dört başı mamur kampanya yürütsün!* Ona da güçleri yetmez...

Bir-iki yıl önce Omus'ta yaptıkları görüşme, 'hemşehrileri', öyle diyor başkan 'h'nin üzerine basarak, 'h' mi kaldı dümbük, ehem ühüm, efendim reklam tanıtım dünyasının mümtaz siması Ömer Bey'in de bu konuda görüşlerini alarak, ve bittabi hani katkıları olabilecekse yani hemşehrileri olarak, Allah bin kere razı olsun diyerek...

Ulan Ömer, sen de kasabalısın hâlâ! İçinde bir yerlerde titreme, cız eden bir şey, tutup o akşam yemeğe götürmen onları; özlediğin tattan bir

parmak çalacaksın ağzına, bilmez miyim seni... Eski günler konuşulacak, Denizli'yle Sakızlı fıkraları anlatılıp haha hoho gülünecek... Gece, bir kez daha ortaya çıkıyor akıl yoksunlukları ama olsun, bir ruh gibi şişeye konulup kapağı bastırılan esansın birazı da onda kalmalı, Sarayköy'ün köylülüğünde buluşmak üzere zavallı hemşerileriyle. Yine de buruk bir tat geceden kalan.

Şimdiki başkan uyanık olmalı, ciddi destek var arkasında belli; Denizli'nin lüks kıyı otelleri sponsorluk üstlenmiş, sonra programlı görünüyor yapılan iş, bir politikaya oturtulmaya çalışılıyor, belli; *e olması gereken bu zaten...*

İndiğinde tanışır, hoş herkes tanıyor birbirini, yıllar sonra hasret giderilecek o kadar. *Yerim hazırmış otelde, kimim kimsem kalmadığını biliyorlar tabii Sarayköy'de, gerçi bir-iki akraba var, duyarım, oradalar, duyarım da suyunun suyu, neyimizdir nerden bileyim...* O hengâmede bir de onlar çıkıp gelmese bari; He he biz akrabayız diyerek...

Başkanın sevinci; Geliyorum, diye aradığında; ardından, düş kırıklığı; Uçakla gelseydiniz; Yok özledim, şöyle sıkı bir gece yolculuğu yapayım hemşerilerimle, dubleyi dikercesine değil de ağır ağır süzdürürcesine, imbikten geçirerek... Gülüyor başkan; Eh, siz bilirsiniz, diye ekliyor. Umurunda mı hemşerileri, derdi gece boyu düşünmek, Meral'le konuşmak teke tek. *Evet, haklısın ben istedim, ben dedim sana, kadınlar da başka erkekler tanıyabilmeli, ama kaç yıl önceydi, şimdi durup dururken, birden böyle, üstelik tam da âşıkken sana...*

Hemşeri bahane, ne yapacak heybe kıçlı heriflerle çuval kıçlı karıları; ama Ercan, başka, *o benim için unutulmaz bir güzelliğin de adı aynı zamanda. Tatlı oğlan!*

N'apıyordur oralarda şimdi, şunca yıllık İstanbul yaşantısının ardından, *ah ah, bırak kardeşin ilgilensin, kimin kimsen de yok üstelik, bir annen bir sen...* Hüsnü varmış... Şu Kızıl da kök söktürüyor hâlâ Sarayköy'e, arada kulağına çalınır, hop oturtup hop kaldırışı Sakızlılılarla Denizlilileri, o tek yapraklık *Sarayköy Sesi*'yle. Çıfıt çarşısının çomakçısı, *helal olsun, bak böylelerine lafım yok, o* oturabilir kentte, öyle ya kent artık Sarayköy, *abovv...* Ha tamam, Kızıl'ın bir işi var, onlarla kavgası, göze göz dişe diş; *peki senin işin ne Ercan'cık, ne yaparsın sen onca hıyarın arasında, yol yordam bilmez kasabalılar dünyasında, mahpusluk bundan iyidir be,* kendi değerleri vardır, onlarla yaşar, oysa kasabada sürüden biri...

Zavallı, gözleri doluyor o gece, sürekli burnunu çekiyor, ölüme gittiğinin bilincinde tabii, *ulan kardeşi de ne vicdansız Allahsızmış, bir de kadın olacak, alsana ananı yanına, bu oğlan nasıl baksın tek başına kadına? Nevizade'den çıkmışız, nasıl esmişse gitmişiz Bebek Kahvesi'ne, hadii bir de orda gömüldük mü hüzne, döndük yine içkinin başına.* Apaçık ağlamıştır oğlan; Bilemezsin, gitmek zorundayım, deyip deyip hıçkırmıştır, nasıl işlemiş içine kimbilir, kolay mı İstanbul'dan ayrılmak?

Ben de bin beter oldum o gece, kusa kusa bittim. Meral yavrum, ıhlamur yaptı gecenin bir saatinde, nane limon kaynattı, bir ağlamak da bana geldi mi? Belli etkilendim Ercan'dan. Kız nasıl sarılmıştı şefkatle, ana sıcaklığıyla, ama insan böyle zamanda bile sevişebiliyor... Yine de çok farklı bir gece olduğunu düşünüyor; doğrusu, dümdüz, olağanüstü düz, papazlar gibi bir sevişme, ama bir yanı vardı ki ayrıydı, kahvaltıda çocuklar çıktıktan sonra Meral demişti; Ne biliyor musun Ömer, şefkat sevişmesiydi bu, bütün gece, hep birleşiyormuşuz, anbean birbirimizdeymişiz gibi bir duygu işte...

Böyle diyen Meral, evet evet, o Meral... *Neymiş ben söylemişim bunu; benim pek çok birlikteliklerim olmamış mı, şimdi o da bir kezcik yaptı diye böyle bir işi...* Deneyimmiş işte, anlatırmış da güler eğlenirlermiş, böylesine tavır almasına ne gerek varmış; aşkları sürmüyor muymuş, bu ilişki, aşklarını da güçlendirecekmiş görmeliymiş, bak bakalımmış... *I, ı, ı; çocuk kandırır gibi,* bir fantezi yaşadıkları sanki... *Ben söylemişim, tamam söyledim, biraz özgür bıraksak birbirimizi ne olur, dedim de, ben böyle ilişkiler yaşarken, üstelik anlatırken bunları, sen kendini çekmedin mi küçücük bir kaçamaktan? Durdun durdun da şimdi mi aklına geldi, yıllar sonra, hem de Omus'tan, benden maaş alan biriyle? Bari anlatma, adamın yüzüne baktıkça baktıkça, bir tuhaf durum... Ah Meral, akılsız sevgilim benim, gerçi genç de bir oğlan, dipçik gibi, ama yüz yüze nasıl, yahu açılsaydın yardımcı olurdum, ama nasıl yaptın bunu, o herifle, düşünmedin mi hiç, Ömer yüz yüze geldiğinde bu çocukla, olmaz yatmayayım diye...* Neymiş, daha fazla seçme şansı kalmamışmış, hem ne biçim âşıkmış o, aşkından kuşku mu duyuyormuş yoksa; bir de böyle diyor utanmadan... *Hadi ayıkla bir çuval pirinci şimdi, ne olacak, nasıl çıkacağız işin içinden, kimbilir belki iyi gelir bu Sarayköy bana...*

İşte 'bu' Sarayköy... Bando onu karşılamaya koşmuş değil elbette, iyi de sabah sabah işi ne burada, garajda, *aa çekim,* akılları sıra bando aracılığıyla

kentte gezinti yaptıracaklar kameraya, *sevsinler,* kime vermişlerse işi, müsamerecilik oynayacak belli. *Bir yaşıma daha girdim, Alaattin değil mi o...* Şu meczup kurgucu, peygamberliğe soyunan, stüdyoya çevirdiği evde yangın çıkarmış da komşuları don paça atmış herifi. Kurumdan da uzaklaştırılmıştı galiba. O sıra gelmişti yanına, arka çıkmıştı; düzmüş demek paçayı, dört ayağının üzerine düşmüş, belli.

Vurun lan davula, sarsılsın Sarayköy, ben geliyorum, Ömer, Omus'un patronu!

Ölmüş, öyle düşünüyor; tek takıldığı, postadan gelenler tıkabasa taşarsa kutudan... Komşuları kokmaz bulaşmaz, kaldırıp koymazlar bir yakaya, bir gün çıkar gelir adam, sevaptır demezler.

Onlar bilemez tabii öldüğünü önceleri; günler, haftalar geçer, alışkındırlar, öyle ya, çıkar çıkar gider adam, dağlarda ne işi varsa... Aradan geçince bir ay, birkaç ay, işin rengi değişir...

Kutuya gelen mektupları, gazeteleri, dergileri, faturaları koyarlar mı gerçekten bir yere?

Benim için böyle bir öykü kahramanı olabilmek ne güç, güç değil, olanaksız... Sabah tadat, akşam tadat, komutan hep babam; biz durma tekmil vereceğiz, o hep emir yağdıracak üzerimize. Tarihi kara demirci Hacı Mustafendi. *Kabahat senin Kerim, nasıl dönersin Sarayköy'e, nasıl bırakırsın Ankara'yı, nasıl esas duruşa geçersin babanın önünde; çoluk çocuk bir kasa sebze gibi sersebil tengerlenerek?*

Sarayköy'e dönüşü, ailesiyle yerleştiği daire, odasını algılayışı, küvette oturduğu plastik tabure, ardından her şeyi yadırgayışı bir anda; kendisine ait görmeyişi hiçbirini, yaşadığı ânı, uzamı. *Geçici bir süre... Geçici bir süre, geçici... Gençsen önemli değil belki, uzakta gibi durur; yaşın bir yere geldiyse, hele de kırkı bulduysan, o zaman zordur işin, ne ölebilirsin ne kalabilirsin taşrada, onulmaz biçimde araftasın artık.*

Elbette yeni bir evresidir Sarayköy'ün bu; kendi ölüsüyle, ölüleriyle yaşayacağı bir evre; ölü Kerim, canlı Sarayköy...

Geçiciymiş... *Ayaklarına serilmedik mi, ezebilirdi bizi, ezdi de annem gibi... Sahi bir annem var mı benim, Hacı Mustafendi'nin kuklası olmayan?* Bir annesi olduğunu anımsamayı erteliyor hep. *Unutmuyorum o bakışını, bir ışıltı, su verdiği demirden yansımışçasına, yumuşamamış lakin bağışlamış yüz, bunu belirtmeyen, eh biraz sezdiren yalnızca...* Elini uzatıyor, öpüyor, o da onu öpüyor kaçınılmaz bir yazgı gibi, kabullenişi böyle mi gerçekten? Sonra, gelinini öpüyor, yakınmış görünse de belirgin uzaklıkla; kocaman avuçlarına alıyor çocukların kafalarını, kızın

saçlarından bir tutam fışkırıyor dışa, o kadar, her ikisini de derin derin koklayıp öpüyor. Oğlana ilgisi kızdan farklı; Mustafa'm, diyor, Aslan Mustafa'm... Kız, akşam; Baba, diyor, dedemin elleri kürek gibi vallahi. Öyledir, diyor. *Bilmez miyim, despot, diktatör babam, bundan da beteri, dağ adamı, entelektüellikle ilgisi olmayan, beyninde bunlara yer açmayan...* Bana dedemmiş gibi değil de, sokaktan geçen biri gibi sarıldı; sesinde bir kırıklık, söyleyemiyor; onun için Mustafa önemli, Mustafalar...

Üç oğlan, üçü de ilk oğullarına bu adı vermiş, Hacı Mustafendi mutlu. Unutmuş, ablasınınki de Mustafa; soyadı farklı ya, babası oğullarından gelen Mustafalardan uzak tutuyor onu, eniştesinin Mustafası çünkü o... Oysa belediye başkanı olsun diye ne paralar döktü ortalığa, kimlere neler neler yedirmedi...

Bize sayıyla.

Çok yedirmiş gibi, bir de mezarlığa götürüyor, İlbadı'ya; Denizli'nin uğultulu tepesi, bir yanı Menderes'e, uzaklara doğru silinip giden denize bakıyor, bir yanı kıvrım kıvrım çöp tepesine. Aile kabristanını gösterirken anlatıyor... Eniştesi, turizmde yer kazanmak amacıyla mezarlığı, Sakızlı'ya taşımaya kararlıymış başta, ama; Ya mezarlık, ya başkanlık, demiş; eniştesi tasarıyı rafa kaldırmış hemen.

Bak, diyor babası ben burada yatacağım, yanıma anneniz; dönüyor büyük ağabeyine, sen sağıma diyor, küçük ağabeyine sen soluma, ona bakıyor, sen de onun yanına... *Kemik torbalarımızın yeri önemli de sanki...* Sarayköy çiğnenen, aşağılanan, alay edilen güzelliklerin de mezarlığı bu haliyle. *Bir an mezarlarımıza bakıyoruz; dua ediyorum, ya tez elden gireyim içine, ya tez elden gideyim buradan...*

Şimdide yaşamıyordu hiç; ne zaman başlamıştı geçmişte yaşamaya, yoksa bir oyun mu bu? Örneğin şimdide yaşıyordu da belleği oyun oynayıp, şimdide yaşamadığı sanısı mı uyandırıyordu onda?

Pencerelerimi yokluyorum, kapalı olup olmadıklarına bakıyorum, sımsıkı; sonra da içeri çekiliyorum, içime çekiyorum kendimi; kapanmaya geldim bu eve, tabutuma. Raban'ım da sanki, düğünüme koşuyorum Sarayköy'e.

Gelişini babası istemiştir: Ölecektir orada, gömülmeye gelmiştir o kadar, öylesine gereksizdir! Bunca acısına karşın yine de bir Kafka kahramanı kadar doyurucu değildir işte; yalnızca acır Kerim'e, evet acır,

yalnız bunu yapar; çünkü içinde bir küçücük odası bile yoktur garibin, zavallılığın bundan iyi ölçüsü mü olur?

İntihar etmiş, öyle düşünüyor. Ben bu kentin ölü kahramanıyım, kahramanlığını hiç kimsenin ayırt edemediği; ya da alçak bir halkın, önce göklere çıkarıp baş tacı yaptığı, sonra öldürüp yücelttiği, bundan büyük haz aldığı bir zavallı yaratık.

Ölüm türlerinden biri intihar, intihar türlerinden biri de taşrada yaşamak; insanın garazı kendisine dönüyor çünkü taşrada, o kahredici taşralılık duygusuyla; intihar etmiyorsa, üzerindeki baskıdan, yoksa birer müntehir hemen hepsi, kalksa zaten, ötekisine değil; kendisine uzanacak eli, tabii cesaret edip sıyırabilirse üzerindeki baskıyı.

Evet evet, ölmeye geldim buraya. Bu kentte, bu kenti yaşayamıyorum bir türlü. Mutsuz, gergin, saldırgan, yeniçeri yüzlü insanların arasında ağır ağır ölüyorum da kimseler umursamıyor. Taşranın kastları demir kapı, seslere sırtını dönmüş, hem kendisini bağlamış sıkı bağlarla, hem taşrada yaşayanı; aykırılık gösteren her şeyi yadsıyor, girintileri çıkıntıları olmasın diye habire ütülüyor insanları. Oysa büyük kentte, kendi içinde ne kadar sıkı da olsa, dışa yansıyan yanıyla gevşek bir dokuya sahip kent; dumanlı, içkili ortamları, gölgeli parıltıları, aydınlık gözüken loşlukları, bir karışçık yer de olsa tükenmeyen haritası, lüksü, nezaketi, bireysel özgürlüğü...

Hacı Mustafendi, ağdalandırarak gösteriyor yataklarını: “Her nefs ölümü tadacaktır.” *Midem mi kabarıyor, safrası mı yükseliyor içimin, yoksa gözlerim mi doluyor bir anlık bir duygu tıkanıklığıyla, gerisingeri babama dönüyorum...* Herkesin bir babası olmayacak mıdır ölecek; ölmelidir ki, yeniden var edilebilsin, asıl yokluğunda; yazar hüneri bu değil midir, olguyu imgeye dönüştürmek gibi?

Bir-iki kitabım çıkabilseydi farklı olurdu durum, babam dayatmazdı herhalde, adımdan sağda solda söz edilirdi de arada, onur duyardı belki; Kerim oğlum olur, derdi, kimbilir.

“Babaya isyan Allah’a isyandır.”

Kara demirciliği çoktan bırakmış ama yine de kendisine tarihi kara demirci Hacı Mustafendi denmesinden hoşlanıyor adam. Onlar Hacımustafendioğulları zaten; bir kolları kablo üretiminde, bir yanları demir çelik ürünleriyle otomobil ticaretinde, öte kolları beyaz eşya

bayiliğinde... Kerim ne yapar gömülmek üzere geldiği kentte Hacımustafendioğulları arasında? Üstelik isyancı oğul o, hiçbirinin kabul etmediği, konuşup görüşmeyi bile ötekinin berikine itekledíği 'menhus', nasıl olur da onların istediği biri olmaz; Eh madem öyle, kendi bilir, onların yapabileceği bu, yazar değil mi, okumuş yazmış yani, muhasebe bölümünde oturur, aileden biri gibi, ileride başka seçenekler çıkabilir elbette, kimbilir...

Sermin mutlu, inanılmaz bir değişim, aklı almıyor bir türlü. Her gün aynı baş değil yastıktaki, değişen, değişen, durma değişen bir Sermin. *Benim yerime değişen o, bense nefret ettiğim şu Sarayköy'üm hiç değişmeyen.*

Ankara'da, Çankırı'dan gelen sanki onlar değilmiş gibi, annesinden babasından ayrılmamak, Sarayköy'e gitmemek için ayak direyen, işi boşanmalara vardıran Sermin, tez zamanda Sarayköy sosyetesine katılmış, çaylarda, günlerde geziyor, zengin karılarıyla partiler veriyor, hayır işlerine önayak oluyor, valinin karısıyla, adımını atar atmaz kadın, ahbaplığa koyuluyor, kanlı bıçaklı olduğu görümcesiyle hele, kırk yıllık dostmuşçasına sıkı fıkı arkadaşlık, belki de sırdaşlık yapıyor.

Bu bir yıl içinde Sermin'deki değişimi ibretle gözlüyor; geri plandaki babasının rolünü biliyor tabii, gelir gelmez takılara boğması, adına yüklüce döviz hesabı açtırması, şirketlerden birinde ortaklık verdirmesi, maaş bağlatması; Ankara'da yoksulluktan kıvranan, çevresinde sıradan, dümdüz ilgilerle karşılanan, ancak entelektüel ortamlarda, o da zaman zaman eh biraz ilgi gören Sermin, belki yaşamında hiç tatmadığı hazlarla sarılıyor... İlk kez ne denli harcarsa harcasın tükenmeyeceğini kavradığı parası oluyor, bütün bunların ötesinde, girdiği her mecliste ilgi görüyor, ilgi görmek ne, el üstünde tutuluyor. Birkaç ay içinde bacaklarındaki kot aylarca öyle duran süklüm püklüm, pejmürde, entel Sermin gidiyor, bakımlı, güzelleşmiş, olağanüstü albenili, yaşı otuzlarını aşsa da orta yaş eşiğinin firuzesinde bir güzel hanımefendi geçiyor yerine. İlk işi dişleri oluyor Sermin'in, ardından bir-iki İzmir, burun; bir-iki İstanbul karın; memesine de bir şey yaptırmış mı, bakıyor hafta sonları şanoda gibi çırçıplak karşısına çıktığında, yok hayır, aynı... Neymiş, yaz gelip de Denizli plajına indiğinde, herkesin gözü üzerinde olacakmış, hele de kadınların, öyleyse Hacımustafendioğulları'nın şanına yaraşır biri olmalıymış, hem canım zaten ablası da yaptırmış bunları...

Derken bir gün daha da şaşırtıyor; Sen niye Amslara üye değilsin? Pamar'a niye gitmiyorsun dese, anlar; *bunu nasıl söylersin Sermin? Amslara üye olacağım ha, kızım kendine gel, yoksa ben seninle değil de başka biriyle mi birlikteydim Ankara'da, onunla mı konuşmuştum, Amsların, yurdumuzda sömürgeciliğin beşinci kolu olarak çalıştığını fısıldarken...* İnanılmaz bir değişim yaşıyor kısa süre içinde... Üç-beş ay geçmeden kendi anasını babasını bile aramaz oluyor Sermin.

Hacı Mustafendi işini biliyor, kaleyi içeriden fethediyor. Kara demirci bu, vardır hesabı. *Ben vârisim ya, parasızlık önemli değildir, Demokles'in kılıcı gibi tepemde durur hayali zenginlik, arada iki kadeh içtiğimizde Ercan ısmarlar, Kızıl Hüsnü'ye uğrarım kuyruk sallayan köpek gibi...* Gelin vâris değildir, değildir ya yediği önünde yemediği ardında fink atar ortalıkta. Hacımustafendilerin küçük mahdumu Kerim'se gizli gizli Ercan'la, Kızıl'la oturur; Aman çaktırmayın buluşup içtiğimizi, diye. Böyle de olsa ağlayacak kimsesi yoktur şu Sarayköy'de. Zavallı bir öykü kahramanı, elinde sefertası babasının mutemet adamlarına sığınır, solcu yazarların eskiden emniyete imza vermeleri gibi ortalıkta dolaşır, sonra mesaisi bittiğinde evine döner, romanının başına oturur: 'Dokuz'.

Nereden çıkardı bu Dokuz'u, olsun, ilginç ya...

Aylarca erkekliğim bile uyanmadı bu kahrolasıca kentte. Milyonca dişiliği olan bir kentti Sarayköy, ama bunca uyarabilecekken beni yok hayır, öldürüyordu her gün, daha beter ediyordu, iğdişleşiyordum ben; erkek olmayan, olamayan Kerim, karşımda ise her gün güzelleşen Sermin, hafta sonlarında cilvelerle, işvelerle dokunuşları, ı-ıh; çeşit çeşit giyim kuşam, farklı saç modelleri, çağrı çıkartan abartılı makyaj, insanın başını döndüren parfümler, iç gıcıklayıcı çamaşırlar, takılar, aksesuarlar, arkadaşlarından aldığını söylediği filmler, ı-ıh; tükettin beni Sarayköy, bitirdin beni, kestin kökten dip suyumu... Nasıl oluyorsa, kaç ay geçmiş üzerinden birleşmeyişlerinin, parmakları bir yerde, dudakları başka yerde; Biliyor musun, diyor, ben Faik'le yattım, ilk aklına gelen; Faik kim; Aa, nasıl bilmezsin, çocukların fizik öğretmeni; öyle ya çocukları var, üniversiteye hazırlanıyor.

İlk kez o gece; şişiyorum, şişiyorum, su içmiş kütük oluyorum, pırıl pırıl, gergin. Sabaha dek suyum kesilmiyor hiç. Dokuz öte yanda kalıyor, ben bu yakada kırklıyorum.

Yerlerin tüketicisi, göklerin kirleticisi, doğanın yok edicisi, canlıların en bencisi ey yüce insan, evet kabul, yeni Tanrısısın evrenin, ama sen de görmelisin artık tükendiğini...

Davul sesleri, bunu duyuruyor tüm evrene!

“Hani sen de olmasan Hüsnü, yandı Kadir, yandı ki nasıl; susuyorsun lan yine, başın yerde sessiz dinliyorsun, hayır bir şikâyetim yok, yok da adamın altında yatan kımıltısız orospudan da farkın yok birader. Tamam gönülden dinliyorsun, bir diyeceğim olamaz, ama şöyle şehnaz, ne diyeyim, şehla şehla bir coşku da görmedim sende birader; bütün konuşman, sana anlattıklarımla ilgili, tutup tek söz etmiyorsun, ne kendinle ilgili, ne başkasıyla... Bir imreniyorum, bir canım sıkılıyor, ulan diyorum üç gün kalsam bu Kızıl ibnesinin yanında, can sıkıntısından patlarım!

“Yaşımız elliye geldi, üç mü beş mi ben bile kaç kez çiçeklenmişim, senin elini atacağın karın bile yok evde! Ben benimkiyle hadi kırkına kadar idare etmişim, götürüyorum da kör topal, sende o da yok; nasıl yaşıyorsun sen böyle aşksız, amsız, ha, nasıl, sen erkek değil misin lan oğlum, adam değil misin? Neyse, bu tabii senin sorunun, ben kendi işime bakarım. Hüsnü benim dostumdur, ilkokuldan beri arkadaşımdır, tüm Sarayköy’ün delisidir, anarşistidir, komünistidir... Ne gülüyorsun, evet ibnesidir, öyledir böyledir ama kapı gibi arkadaşımdır, daraldı mı arada gelir borç alır biraz o kadar, sahi be, sen ne görüyorsun bu arkadaşından daha başka, haa? Ben mi, ulan bir kere senin gibi sağlam arkadaşım var biir, sonra ne anlatsam dipsiz çuval gibi hepsini yutuyorsun ikii, böyle sırdaşa can kurban, bir günden bir güne başkasının ağzından duymadım daha... Sağ ol Hüsnü, sağ ol kardeşim...

“Niye içmiyoruz yahu, hadi şerefe...

“Burayı da iyi bulduk ama... ‘Sarayköy Çölü’. Baksana hiç kimse yok bizi tanıyacak, pamukçuların takıldığı bir yer. Sonradan görme toprakçıların, zıpır ayılarla magandaların, ulan herifler karıları da takıp getiriyorlar yanlarında, cibilliyetsiz pezevenkler, biz yapsak, anamızı bellerler ânında. Aman boş ver, Pamuk Araştırma’nın Pamar’ından iyidir yine.

“Bu öğle rakıları da fena değilmiş hani...

“Yanıyorum Hüsnü! Gülme, bu sefer başka, âşığım ulan, çocuğum yaşında kıza tutuldum, işin kötüsü o da bana âşık; amaan bendeki kafa, nasıl tanımazsın, senin eski muhabir, bakma öyle şaşkın şaşkın, şimdi

patron senin çırak. Denizli'de toptan turistik eşya verdiğim bir işletme var, Menderes değil öte kıyıda, Çamlıçakıl tarafı... Onun ortaklarından, nasıl hanımefendi ama, görsen tanıyamazsın. Turistik otellerde de yerleri var, birkaç ortaklar. Epeydir iş ilişkimiz sürüyordu zaten, sonra sonra bir elektriklenme oluştu aramızda. O da ben de duygusallaştık, çocuklar gibi sırılsıklam âşık olduk senin anlayacağın... Nereye varacak bu işin sonu bilmiyorum, evde duyulsa, ipe çekerler; önceki karı kız işlerine ses çıkarmadı kimse, geçici diye belki ama bu başka!

"Senin bu taraklarda bezin yok tabii, başın dinç; cinsiyetin de yok ulan sanki, geçenlerde ayarladığım karılara da sırt çevirdin; sana bir şey diyeyim mi, hayatın özü nah işte bu, yalnız bu, vallahi bir tek bu; çiftleşmek; insanoğlunu hayvandan ayıran yan da bu ama, düzüşmeyi sanat yapması, sonra da yaptığı sanata tapması...

"Öğle rakıları, bu yanıma da iyi geliyor biliyor musun? Fırtıp mağazadan, işten güçten, soluğu burada alıyorum, hem dinleniyorum, hem dolup dolup boşalıyorum... Aylin'i konuşabildiğim tek insansın sen, kimseye söyleme dememe gerek yok biliyorum, ama ben kendime güvenemiyorum, insan âşık olunca değişiyor çünkü, dünyaya meydan okuyor, hiçbir şeyi umursamıyor, başında kavak yelleri esiyor, meğer bu yaşta da aynıymış bu duygu...

"Şimdi düşünüyorum kara kara, birbirimize yara vermeden nasıl bitireceğiz bu ilişkiyi? Yoksa bitirmeyeceğiz de bir başka biçime mi dönüşecek... Karı ölse tövbe tövbe, ölüverse yani durup durduğu yerde, öyle birden, kolay, alırım kızı, olur biter, kim karışabilir değil mi? Hoş, bazıları güler belki arkamdan; biliyorsun Aylin'in cemaziyülevvelini, herkes biliyor, boynuzlatacak ibne kendini ha ha diye... Ama kim ne anlar aşktan, kendi başına gelmedikten sonra? Belki birileri de pusuya yatacaktır bir gün iş düşürürüm diye, bizim milleti bilmez misin?

"Canım sıkılıyor Kızılcık, içelim hadi, ama içtikçe de özlüyorum, ne bileyim içtikçe biraz daha âşık oluyorum... Bir ayda tam yüz altmış iki görüşme yapmışım telefonda. Korkuyorum yakalanacağım diye. Geçende dedim; Ya sen biraz daha yaşlı olmalıydın ya ben genç; Öyle deme, dedi bana, aşk, matematiksel bir eşitlenmedir, bir yerlerde okumuş mu duymuş mu öyle bir şey... Sen ne dersin şimdi bunlara?

"İlkokulda bir kız vardı, Nihal, hepimiz âşıktık hani; Alaattin, sen, ben. Üçümüzün durumu farklıydı, aynı sokağın çocuklarıydık biz, kapı

komşularıydık. Nihal kime âşıktı; sınıfın en çalışkan çocuğuna, o kepçekulağa; böyle miydi, biz mi uyduruyorduk çıkaramıyorum şimdi; bizim için öyleydi ama. Bir gün Alaattin farklı bir iş yaptı, hatırlar mısın okuma parçası vardı ilkokul beşte, çocukları olmayan yaşlı karı kocanın öyküsü; yoksuldurlar, mahallenin veletleri torunlarını ayartır, kiraz hırsızlığı yüzünden ağaçtan düşer, ölür hani; sonra zenginleşir karı koca, kirazlı bahçeyi satın alır, kirazları toplayıp torunlarının mezarına götürür, sepet sepet dağıtırlar yoksul çocuklara; ben de kime neyi anlatıyorum... Sana bir şey diyeyim mi, yaşamım boyunca okuduğum tek hikâye bu; Kim hazırlandı, okumak istiyor, diye sormuştu da öğretmen, Alaattin ibnesi dikmişti hemen parmağını, bir de güzel okumuştu, hepimiz ağzı açık dinlemiştik alçağı. Pekiyi alması bir şey değil, Nihal kepçekulağı bırakıp Alaattin'e âşık olmuştu o gün, bütün sınıfın gözü önünde. Tabii o zaman bu dile getirilmiyor, konuşulmuyor, davranışlardan çıkarılıyor; pek pek birkaç ay sürmüş bir aşk... Nihal'in babasının tayini gelmişti, subaydı adam, taşınmışlardı Sarayköy'den. Ama yıllar yılı bu aşk masalıyla avundu Alaattin. Bak anlatsın da dinleyelim, biliyorsundur, Alaattin burada yine, bizim kıza dedim, yardımcı olsana çocuğa, sen bu işleri bilirsin, içlidışlısın pazarlamayla... Neyse oldu. Çekimini yapacak şenliğin, Sarayköy belgeseli vardı ya hani, hoş biliyorsun bunları, ilkinde birlikte oturmuştuk.

"Yıllar sonra bir gün dedin ki bana, aşk farklı bir iş yapmaktır; kendini ötekilerden ayırmaktır, bu da çakılıp kaldı aklıma. Kendini anlatıyordun, Sarayköy'le, Sarayköylülerle, sonra kendinle kavganı. O zaman söylemiştin; aşk da işte böyledir, muhalefet etmektir! Ulan ben nasıl muhalefet edebilirim, ekmeğimi suyumu burası veriyor benim, ama nasıl oldu da bir fark koydum ortaya anlamış değilim. Bildiğim, birbirimiz için farklı olduğumuz, bu fark nedeniyle birbirimize yönelmemiz... Şimdi bir korku var içimde, bir gün bu fark ortadan kalkacak, aşk da bitecek diye...

"Yahu Hüsnü, söylesene Allah aşkına, ben nasıl bir fark yaratmışımdır sence?

"Yine davul! Vakit öğleyi geçti, bıkmadı Alaattin!"

“Ulan pezevenk, kim olursan ol, belediye başkanı gelmiş seni karşılamaya, koskoca bir kenti temsilen, insan bir teşekkür eder yarım ağız da olsa... Yanımda, yazık Asu. Küçük dağları o yaratmış, burnundan kıl aldırmıyor deyyus... İster profesör Yılmaz Bey ol, ister Amerikalarda ünlenmiş biri, ister bilmem kim bana ne, umurumdun sanki?..

“Encümen karar almasaydı nah giderdim; demediniz mi bu adamı ille şenliğe çağıralım! Lise için yüklü para verdi okulun onarımına, bir de çok amaçlı salona, kentimizden çıkmış önemli biri, banka müdürünün ağabeyi, ayrıca bütün Türkiye’yi temsilen Amerika’da yaşayan bilim adamımız, çağırmazsak şimdi ayıp olur... Siz öyle deyince, tamam dedik biz de, boynumuz kıldan ince, gittik havaalanına, ama kaldık orda alanda öyle, Asu’nun elinde bir buket çiçek. Tam Amerikalı olmuş, duvar gibi, soğuk nevale! Bir gözlerini kaçırıyor, bir deli deli bakıyor. Laf da çıkmıyor ağzından. Konuşuyoruz, o dinliyor, yok yok dinlemiyor, başka şeyle ilgileniyor, ne bileyim dönüş uçağını soruyor, bir de diyor ki, kimseyle görüşmek istemiyormuş, hiç kimseye randevu vermemeliymişiz... Bak bak, e niye geldin birader, zahmet etmeseydin... Ulan yumurtadan çıkmış kabuğunu beğenmiyor, biz ki o senin hayran olduğun Amerikalara bile taa buralardan, evet evet Sarayköy’den ürün ihraç ediyoruz dümbük! Tıpta dünya çapında tanınırmış, insan olmadıktan sonra...

“Canım belli, tuhaf adam, bu yaşa gelmiş evlenmemiş... Kazandığı paranın tümünü elem terem ediyormuş. Afrika’da, Asya’da çocuklara hastaneler, kütüphaneler kurmuş, sonra bir de burs. Akıllı adam işi mi bütün bunlar? İnsan vakti geldi mi evlenir yuva kurar, kuşlar bile böyle değil mi? Çoluk çocuğa karışır, onlar için çabalar, kazandığı paraları onlara harcar havaya savuracağına. Bak kardeşine, oh, tutmuş yolunu gidiyor, bunun gibi mi? Ne düşündüm biliyor musunuz arkadaşlar, baktım baktım profesöre, bu da dedim bizim kayınço gibi tahtası eksiklerden laf aramızda... Gülmeyin, yalan mı? Akılları bir karış havada gezen cinsten, dünya malını umursamayacaklar sözümona. İdealist ya arkadaşlar... Hoş profesör,

bizimkinden bin kat üstün, hiç değilse adam kendi parasını savuruyor, bizimki kayınpederin...

“Bana kalsa, ben çoktan savarım ya, baktım vali bey peşinden ayrılmıyor adamın, dedim bu hükümet işi, belli, takıldık tabii çaresiz. Profesör ne diyorsa bakıyorum vali de onaylıyor hemen. Bir de demez mi; İşlerim çok yoğundu, sizi karşılamaya gelemedim, ama başkan bey umarım eksikliğimi duyurmamıştır... Tam komedi anlayacağınız...

“Şenlikle ilgili tüm hazırlıklar tamam değil mi beyler? Bunları günlerdir gözden geçiriyoruz zaten... Başkalarının düşüncesi ne olursa olsun, bizim buradaki politikamız gayet açık, ben Sarayköy’ün belediye başkanıyım, ne Sakızlı’nın ne de Denizli’nin. Aralarındaki çekişme kentin hamle yapmasına engel oluyor hep, bunu hepimiz biliyoruz, bile bile de sürdürülmez ki bu ayrılık. Birlikten güç doğar! Birinin beş-on hektar sakızağacı, ötekinin Menderes Deltası’nda denizi, bu sefer şenliği fırsat bilip bitirmeliyiz işi.

“Şimdi izin verin lütfen, şu tanıtım dosyasını gözden geçireyim, dengenin buraya da yansıması gerekiyor... Alaattin Bey çekimden dönmeden...

“Teşekkür ederim arkadaşlar...”

Ne oluyor, bir çorap mı örmeye çalışıyorlar? Beyni zonkluyor.

Bilmediği insan değil ki Alaattin, biraz küçük onlardan, yoksa büyük mü, önemli mi, yakından tanıyor yine de. Yalvaçlı ama Sarayköylü sayılır... Trenci çocuğu. Doğmamışsa da büyümüş, buranın havasıyla suyuyla beslenmiş...

Peki niye lanse etmeye çalışıyor birileri onu, ne var bilmediği? İlginç olan, Alaattin’in bundan habersizliği, öyle açık ki her şey; Aylin’in ilişkisi ne konuyla? Sizli bizli konuşuyorlar aralarında, dışarıda da öyleler. O zaten Alaattin’i geçiriyorken aklından, niye araya giriyor Aylin, ne diye olur olmaz yerlerde, imalı bakışlarla, davranışlarla çıkı çıkıveriyor karşısına? Sonra hediyelik eşya mağazasına girdiklerinde, kendiliğinden girmiş de değil, yemin billah veballer verdirmiş... Yanında encümenden biri... Anahtarlık bakıyorlar şenlik için, şöyle üzerinde sakızağacı olan bir hediyelik... *Elini elime yanaştırıp, sonra parmaklarıyla parmaklarımı dolayıp da öyle, sıcak dokusu, kan kırmızı ojesiyle öyle ben orada kış başında daha, öyle yanmış gibi orada, öyle dururken, sonra gelip odaya, kaç kez odada, makamda. Alaattin fasa fiso, benimle derdi bu Aylin’in,*

minicik etekleriyle öyle, bir iş var, ya bir şey bekleyecek, niye otursun öyle, öyle niye gözüme baksın, sonra bacak bacak üzerine atıp, öyle ipek çoraplarını, kan kırmızı kaşır gibi yaparken öyle, birinde daracık o pantolonla, dönüp çıkarken öyle, her şey cayır cayır yakarken içimi... Hoşlanıyor olabilir mi benden, nasıl öğrenirim, soramam ki apaçık, siz beni yanlış anladınız deyiverir. Bu işve, cilve, süzülüş nereden geliyor, belediye başkanıyım diye mi?

Alaattin geldiğinde sorsa mı acaba? En azından ipuçları yakalar, öyle ya nereden geliyor bu ahbaplık? Laf mı, biri filmci, öteki turizmci, yakınlar birbirlerine, öyleyse ipuçları Alaattin'de!

"Efendim, anlamadım, kim dedin kim hanım? Haa, o acuze mi yine, eh ne diyelim alın içeri..."

Bir manyak da bu, geçende bir de fotoğraf getirmiş; Saldırı karşısındayız başkan bey, bütün umudum sizde. Bakmıştır fotoğrafa, il milli eğitim müdürlerimiz yazılı pano, panoda vesikalık fotoğraflar; belediye başkanlarını tanıtan pano istiyor herhalde. Ee, var ya, demiştir. Hayır onu söylemiyormuş. Vesikalık müdür fotoğraflarının siyah beyaz üst bölümündekiler birer Kubilay'mış, alt sıradaki renklilerse, onları şehit edenler. Bir şey anlamadan bakmıştır yüzüne. Kulağına eğilmiştir kız kurusu; Bir büyük saldırı karşısındayız, bıt bıt kulağının dibinde anlatıyor durmadan. Milli eğitim müdürleri ilk başta Atatürkçüymüş, ama sonra değişime uğrayıp hepsi de devletin içinde birer yılan başına dönüşmüş de... Bakın bakın, diyor, bunların yüzü ne kadar aydınlık, saçları arkaya taralı, papyonlu, gözlüklü, alınları açık, bıyıksız, temiz pak hepsi, sonra sonra kıllanmış adamlar, ilkelleşmişler, tövbe tövbe haşa, hayvanlaşmaya başlamışlar sanki, bıyıklanmışlar, saçları yağlanmış, tıraş olsalar da sakal yerlerinde bir koyuluk, sonra efendim gömlekleri renklenmiş, kravatları bile usulen bağlıymış, sonra alınları da daralmış, kokuları değişmiş, hatta adlarını bile peygamberin yakınlarından alıyormuş bu adamlar; Ee, n'olmuş? Bir geriye dönüşün fotoğrafıymış bu, tersine metamorfoz. Kent belediyesi olarak saldırı karşısında uyanık olmak gerekirmiş. Yunan işgali sırasında işbirlikçiler yok muymuş, bunlar da Osmanlı artığıymış, onların gizli ajanları. İnsanın başını belaya sokacak kadın, pes yani!..

"Ooo, buyursunlar, şöyle buyrun Ülkü Öğretmenim, hoş geldiniz...

"Aa, yeter artık, kesin şu davulu, nasıl sizi de rahatsız etti mi bando; vur dediniz mi öldürüyorlar işte böyle!"

Bütün kente rezil oldu, hem de bando eşliğinde... *Onca yıldır bir kez bile görmediğim sürüyle insan; Oo, Alaattin Bey; Oo, Alaattin Bey; meraklı pezevenkler, yanaşıp hemen, zaten koskoca kamera, bir yığın pis herif yakalayıp elimi, bir şey değil, kameranın başına iş gelecek, ensemden çekip çekip güreşçiler gibi şap şup öpüyorlar hemen.* Bir işe yaradı bando, Sarayköylüler gördü ölmediğini, *siz kimsiniz mikrop herifler, aşağılık yaratıklar, adiler!* Ömrünü sinemaya adamış Alaattin'in değerini hangisi bildi, şimdi sıraya girmişler, Alaattin Bey, Alaattin Bey; kabahat onda, gönül indirdi bu alçaklar yığınına, onur verdi Sarayköy'e...

Ona kalsa gelmezdi belki, Kadir'in ısrarına dayanamadı, başkası değil o yapmalıymış filmi, öyle diyor. *İlkokuldan arkadaşım, stüdyo için borç aldım, duruyor öyle.* Nasıl kırabilir şimdi, peki tamam; Ama bir fiyatım var benim; Öyledir; Var mı başka şey; Sarayköy belgeseli onun oluyor.

Tamamlayayım da, bakın bakalım, izlediniz mi ömrünüzde bu değerde belgesel? Ama neye yarayacak, eşek hoşaftan ne anlar; herkes aynı kabın bulaşığı, bunların yerine başkaları gelse, onlar çok mu anlayacak sanki? Cinsleri, cibilliyetleri bozuk, aşağılarda sürünen yaratık hepsi, Alaattin'i anlamaları için fırın dolusu ekmek yemesi gerek her birinin, başka türlü pişip olgunlaşmaları mümkün değil; kolay sanki Tanrı'ya yakın kul olmak, yükseklerde uçmak, yaratıkların yücesine karışmak!

Kasabalılar, köylüler, bir de kadınlar, aşağılık hepsi de, aynı kaynaktan beslenen mikrop yuvası. Hep aynı hastalık; kafaları yalnız var olmaya, düzüşmeye yetiyor, akılları ya karınlarında ya da uçkurlarında, başlarını kaldırıp da yerden, şöyle doğrultamıyorlar, neler oluyor bakamıyorlar yukarıya? Tepede gezinen üstün yaratıklar, Tanrı'nın esen yaratıkları neler yapıyor, ne gibi hayırlı, ulvi işlerle iştigal ediyor... Her biri şeytanın arka bacağı bunların, figüran!

Bilmiyor mu Kadir beni, tanımıyor mu, e niye takıyorsun öyleyse bu alçaklar güruhunu peşime? Ya o Aylin, ona ne demeli? Sen hain misin, arkadan vuran bıçak mısın, ihanet öpücüğü müsün Kadir, nereden buldun çıkardın o Aylin'i? En adi şeytanın en aşağılık kopyası, söyle nereden?

Çürümüş koyu et rengi dudakları, upuzun pıhtılaşmış tırnakları, ancak sinekleri kendisine çekebilecek o çok uzaklara yayılan kâfuruyla... *Söyle çocukluk arkadaşım, nereden getirdin onu yanıma, neden, yoksa sen de mi akrabasın şeytanla, şunca yıl sonra?*

Ay-lin, al işte yine bir in. İn'ledikçe Alaattin, her kezinde bir yenisi çıkıyor karşısına. *Tanrım, ne günah işledim de sınıyorsun durmadan beni?* Karısı olacak Nes-rin, onunla yan yana, iç içe günah ortakları Ne-vin, Pe-lin, şimdi de Ay-lin! Burcu kocaman kız oldu, üniversiteyi bitirdi bitirecek, tutturmuş, doğduğunda; Adını Aylin koyalım. *Burcu yavrum, bu Aylin'le bir ilişkin yok ya.* Şeytan, kendi kızını bile düşman olarak çıkarabilir karşısına, bir ihanet fitili, her an patlamaya hazır, bombanın ucunda.

İşte sonunda dönüyor Sarayköy'e, geçmişiyle de yüzleşmeye. Öyle ya her iş, alaydaki binbaşının kızıyla başlamadı mı, Nihal'le? Alaattin-Nihal... İn-Ni... Yazgısını o domuz yavrusu belirledi. *Direndim hep, Pervin alçağıyla evlenene dek, belli ki Nihal'di o, bir başkasının kılığına girmiş şeytan... Ah Alaattin, nasıl yaparsın bu hatayı? Senin hata yapma lüksün mü var? Gerçi bundan sonra hata yapmadın ama neye yarar, başlangıçtaki yanlışın, alıp seni yerden yere vurmadı mı, duvardan duvara çarpmadı mı? Geçmişte birikmiş, tortulaşmış günahlarını kazımaya, temizlemeye bak elinden geldiğince, kurtar kendini, hafiflet, dök safralarını yüksel, uç, kanatlan, uç!*

Sarayköy, işte karşındayım, yalansız, riyasız, nasılsam öyle, sen de benim gibi yap, olanca yalınlığınla çırçıplak çık karşıma! Hesaplaşalım teke tek seninle, şeytan istasyonu kentim benim! Her şeyi senin için yaptım, ama sen her seferinde sırtını döndün bana. Ne değerini verdin Alaattin'in, ne tanıdın onu, tersine hep sattın, hep sattın, sattın... Hazır ol, belgelemeye geldim seni, geçmişin, şimdin, geleceğin benim elimde artık! Hadi bakalım, göster gücünü, engelle elinden gelebilecekse beni, yolumdan çevir yetebilecekse hünerin, cinliğin.

En eski arkadaşını yoluna çıkararak, onun aracılığıyla Aylin'i üzerine salarak neyi başarabileceğini umuyor bu yıkılası kasaba, nereye varacak bunun sonu?

İçi kımıl kımıl kurtçuk zaten kentin! Altında durmadan sular fokurduyor... Bir yanda kaynar su, öte yanda fışkıran buhar, beri yanda karpuz çatlatan kuz pınar, bunların hükmettiği bir kent Sarayköy. İnsanların oynaklığı sularındaki bu çatışmadan ama kimseler bilmiyor henüz bunu;

kendilerini yalanla, dolanla, günahla, haramla beslemeleri bundan. Kıyıcılıkları da buradan geliyor, öldürmeleri, öldürülmeleri. Su üzerinde cehennem dansı yapan insanların alayı Siyonist! Su, çamur, durmadan kıvıldayan kurtlar sonra, *işte busun sen ey Sarayköy! Eğil önümde, ben geldim, karşındayım, hakkımı teslim edeceksin bana, çünkü boyun eğmedim hiçbirinize! Aşağı yaratıkların cenneti cehennemi, gömeceğim seni bu oynak sulara, kurtçuklarınla birlikte!*

Bekle belgeselimi!

Öyleyse vursun davullar, utanmanın değil, savaşmanın zamanı gün; ilan ediyor, herkese ilan ediyor, *savaş var, savaş; Alaattin'in savaşı, horladığınız, yabancıladığınız Alaattin geliyor, sizi teslim almaya!*

Vur davulcu, daha güçlü vur, vur hadi, durma vur!

Her seferinde kendisini yeniden seyrediyormuşçasına bir duygu yaşıyor eczacı Gülümser. Kalfa çoktan açmış oluyor ya, o yine de bu uğuru, kendisi simgeliyormuşçasına, e öyle de sayılmalı elbette, ilkin sağ adımını atıyor eşikten, bunu yaparken de besmele çekiyor içinden. En içinden, dudaklarının kımıltısı bile görülüp sezilmesin, cumhuriyetin kızı o, babası bu devleti kuran partinin yanında yer almış hep, onların ruhlarını taciz etmek olur bu, dudakları kımıldamasın hiç!

Tanrı'ya gönülden inanır Gülümser, yüreciğindedir o. Harama bulaşmamak, günaha batmamak için ne geliyorsa elinden, fazlasını yapar, yeter ki Tanrı'nın huzuruna çıktığında yanıtını veremeyeceği hiçbir şey olmasın, hiçbir sorgu karşısında başını eğmesin.

"Günaydın çocuklar," der ardından, adı gibi en güzel tınısıyla sesinin, gün sesle, ışıkla başlar çünkü, duymasa da sesleri, alamasa da kokuları, daha nice nice şeyi, bilir. Gülümser'in dışında, ondan bağımsız, onu içinde eriten bir evren var, o bir parçası bunun yalnızca, yüreğindeki inancın, dudaklarından, gözlerinden, yüzünden, hatta tüm bedeninden taşıp yayılması bundan.

Çocuklar demişse 'lar' diye çoğullaştırarak, kalfanın yanında götür getir işlerine koşturulan çocuğun unutulmadığını göstermektir amacı. Yanıtı hep kalfa verse de, kural gereğidir sanki, çocuk değil kalfa konuşur zaten gerektiğinde, Gülümser, kulağı Hüseyin'e uzanmış olsa da gözleriyle çocuğu okşar; Biliyorum der gibi, sen de bana günaydın diyorsun, biliyorum, seni duyuyorum çocuğum, teşekkür ederim.

Arka bölüme geçerken, minik laboratuvara, aslında bir stüdyo da denebilir buraya; eczaneden apayrı, hem çocukların, kendisinin hem de zaman zaman hastaların hizmetinde bir yaşama alanı. Kimse kımıldamaz yerinden, ayaktadırlar elbet, saygı bunu gerektirir, ama uşak gibi peşinde koşuşturulmasına da izin vermez Gülümser hiçbir zaman. Çıkarır üstündekini, tel askıya yerleştirir, onu da ayaklı portmantonun kancasına, beyaz önlüğünü geçirir sırtına, göğüs hizasına dek gelen aynada son bir kez daha denetler, hafifçe gülümseyerek makyajını yoklar, dişlerine bakar, öyle

iskelet gibi açarak değil elbet. Önlüğünü çekiştirerek iyice oturtur üzerine, döner, eczanesine bu kez de içeriden adım atar: ‘Gülümser Sarayköy Eczanesi’.

Bir bayan eczacı, onun gibi yalnızlık duygusu içindeki bir bayan eczacı ne yapar eczanesinde?

Gülümser, alana bakan masanın gerisine yerleşmiştir, çekmecelerden birine bırakmadan önce çantasındaki romanı çıkarmıştır elbet, masanın üzerine bırakıvermiştir yumuşacık.

Artık alandaki efe yontusuyla bakışacaktır arada, arada romanını okuyacak, gözleri yoruldukça yeniden kaldıracaktır başını alana, efenin çevresini sarmış o koca belli kızılçamların doruğuna, göz eriminin ulaştığınca. Eğer kendisini ilgilendiriyorsa, hastanın sorusuna kısa, kesin yanıtlar verecektir, verebiliyorsa tabii. Bir-iki tanıdık uğradığında, kendilerini değil, gerilerinde kocaman birer varlık gibi duran ailelerini konuşacaklardır bir-iki tümceye sığıştırılıvermiş olanca tutumlulukla. Sonra mahallenin yaşlı kadınları yoklayacaklardır sıralı sırasız; Eczacı hanım da burdaymış, diyerek, ilkin başlarını uzatıp. Kadınların dayanamadığı tek şey yalnızlık, *siz kalkın onca sıkıntıya göğüs gerin, ama hiçbir vakit yalnızlığa katlanamayın.* Tansiyonları, perhizleri, şekerleri, kalpleri, bütün şikâyetleri yalnızlıklarının örtüsüdür sanki, ilmeği böyle atarlar ki oğullarla kızlara, gelinlerle damatlara kaydırıversinler konuyu çabucak, çoğu ölmüş kocalarını da katacaktır kuşkusuz sohbetlere. Hatırlı bir sürenin ardından; Biz yine geliriz diyerek, dönüş kapısını aralı bıraktıklarını kör kör parmağım gözüne göstererek.

Biri de Müşerref Hanım, Ercan Bey’in annesi...

Ah, Ercan Bey...

Sonra Hüsnü Bey’in şöyle bir uğrayışı, tentürdiyot ya da yara bandı almak üzere, Sarayköy’ün her geçen gün biraz daha zenginleştiği ama bu arada düşkünleştiği yolunda bir konuşma eşliğinde; derken yinelenmekten içleri boşalmış birer ‘Hoşçakalın,’ karşılıklı; çıkıp gidişi bol cepli giysileriyle, ceplerinden kalemlerin, not defterlerinin, bir-iki de küçük kitabın taştığı...

Tabii bu arada Ülkü Hanım da çıkagelecektir, günlük ziyaretini gerçekleştirmek üzere; ilkin onu düşündüğünü, eczanenin bir uğrak yeri değil, buluşma yeri olduğunu göstererek... *Ah sevgili Ülkü Hanım, Ülkü Öğretmenim benim, inançlı, idealist ablam...* Ihlamura koşturacaktır çocuk

o kapıdan girer girmez. Elinde iki sap çiçek, mevsimine göre belki kasımpatı, belki üzerinde puslu kara meyvesi bir çift defne yaprağı ya da toplanmadan kalmış bir pamuk kozası, belki hercai, şebboy, gelmişse zamanı bir fiskecik leylak, ince uzun parmaklarıyla minicik bir hanımeli dalı, bir çanakçık şakayık, belki gül, karanfil, belki hüsnüyusuf, kadife, ateş, sonra sardunya, petunya, kimbilir evden değil de geçerken sokaktan okşayıverdiği bir tek papatya, gelincik, belki de bir düğünçiçeği, çuhaçiçeği belki hiçbiri değil, bir taflan altın ışıklı minicik tokalarıyla, şimşir ya da yonca yaprağı, bir korunga filizi... Nice önce armağan ettiği o küçük, zarif çeşmibülbülü hazırlamıştır masanın sağ yanında, masa takviminin hemen ötesinde, Saatli Maarif Takvimi ayrıdır elbet, duvardadır o, Atatürk'ün altında.

Çiçekler gibi gülüşler getirmiştir Ülkü Öğretmen, yüzü yumuşamıştır üçünün de. Kalfa da çocuk da önünü iliklemiştir vitrindeki yansısını gördüklerinde onun. Çantası biraz büyücek. Hafif bir lavanta karışacaktır ecza kokularının arasına. Tertemiz, şık giyimi, abartısız ama kendini ele veren makyajı, bu yaşta işte bu giyilir, bu yapılır dedirten tutumuyla, masanın önüne yerleşecektir, o gelmeden önce, bir yolu bulunup boşaltılmış, artık ona ait kılınmış koltuğuna.

Televizyondan söz etmeyecektir hiç. Çantasından kaşla göz arasında çıkardığı kitabını da koyduğuna göre masaya, çeşmibülbülle omzu arasına, konu belirlenmiştir o gün için. Gülümser'in kitabı da çaprazındadır zaten. Okunan kitap ne olursa olsun, bir yolunu bulup Sait Faik'ten, Reşat Nuri'den söz açacaktır ille. 'Anadolu Notları'ndan, öğretmenliğinden, milli eğitim müfettişliğinden onun, *Cumhuriyet* gazetesinden bile söz etmez Ülkü Öğretmen, biraz küsmüş gibidir gazetelere, yaramazlıklarını izlediği çocuklarının yatışmalarını beklermiş gibi. Ardından, 'Binbir Gece Masalları'na getirip dayayacaktır konuyu. Üstelik bir masal da anlatacaktır. Eczaneyi açtıktan sonra, derslerdeki masalların kaynağını öğreniverişi birden. *Aaa!*

Hep o konuşmaz, öğrenmiştir bunu, bir konuşursa iki dinler, bilir Gülümser, sıra kendilerine gelecektir, kalfayla çocuğa da; ama asıl konuşacak kendisidir yine de. Bir gece öncesinde okuduklarından söz açmak bu kez Gülümser'e düşer. Evet, itirazı yoktur Reşat Nuri'ye, kimin itirazı olabilir ayrıca, ama Orhan Kemal'in bir başka yeri vardır onda. Küçük çevrede çözümsüzlük içinde bunalmış, yine de tükenmemiş

insanlarında kendisini bulur biraz, hele ‘Cemile’de, ne yapıp edip yeniden yeniden karıştırır sayfalarını akşamları...

Anneler unutulabilir mi? Sıranın onlara gelmesi, biraz da eczaneye dönüş gibidir. Akılları kendi annelerinde, söyleyebilecekleri kadarını söylerler, giz kendilerinde kalmalıdır, soyluluklarını yitirmemelidir anneler, uzaklardan temiz, pak, burcu burcu kokan çiçek görüntüsü salmalıdır belleklere, hep öyle yerleşmiş olarak. Söylenebilecekler ölçülüdür bu yüzden, annelerden söz açıldığında. Pek pek unutkan olmaya koyuldukları mırıldanacaktır, ‘artık’ diye bir vurgu kondurulması unutulmaksızın. Yine de maşallahtır elbette, bu yaşta, Allah herkese sağlık versin! Belki kadınca bir-iki şey eklenebilecekken, kalfayla çocuk, eh arada çıkıp çıkıp gelen hastalar da söz konusudur, yanlarında onlar, bu konuya girmemişlerdir hiçbir zaman.

Sonra...

Yeni bir güne daha evrilirken zaman, Gülümser, camdaki yökyaraS resmülüG’ten süzdüğü efeye bakacaktır, belki kimselerin ayırdına varmadığı dipten yüze çıkan bir iç geçirmeyle. Belki bir değişiklik olarak bando dolanacaktır efenin çevresinde, en önde Hırkalı Ayı, büyük bir ciddiyetle yönetirken bandoyu, davul sesleri gümbürdeyecektir titreyen camlarda.

“Kötü kadınlar gibi ne bu böyle her gün her gün çıkmak? Bu âdeti de yeni çıkardın başıma, anneyi böyle yalnız bırakıp...”

Göz pınarlarında birer minik inci tanesi, dışarıya böyle adımını atar Ülkü. Kendisini, ‘Binbir Gece Masalları’nın anlatıcısı gibi duyumsayarak, her seferinde bir yalan bulup yaratarak. Doksan yaşındaki kadına dert anlatmayı bırakmıştır evet ama, ne onu kırmalıdır artık ne de onun kendisini kırmasına olanak tanımalıdır. Dışarıdaki Sarayköy, bir sığınaktır ona, tüm kent sınıfı.

Sakızlı yetmez Ülkü’ye, yürüye yürüye Denizli’ye uzandığı olur, kıyıdaki çay bahçelerinden bir-iki öğrencisi çıkar, el eder, ıhlamuru hazırdır, güzel yürekleriyle gülerek oturturlar ille. Şu günlerde bahçeler hepten açıktır. Mimoza sarısıyla örülmüştür her yan, en uygun filizinden bir minik dalcık da sevgili Gülümser’ine, yazgısı kendisine benzeyen öğrencisine, kimbilir kalmışsa eğer gövde sürgünü bir çiltimcik de erguvan...

Saçları hep yapılı, kısacık bir etek bacaklarında, yine de dizlerinden iki parmak aşağıda, kaçığı olmayan ince çorap, ayakkabıları pırıl pırıl, çantasıyla uyumlu. Ama göğüs hatlarını yumuşatan, kalça kabarıklığını düzleştiren üst giyimini hiçbir zaman ihmal etmez Ülkü, bir ceket, bir hırka, şal, sonra yağmurluk, pardösü, bir şeyler işte yaza, kışa göre değişen. Diyelim yaz da, bir yerlerde üst giyimini çıkarmak zorunda kalmışsa, elbet kolsuzdur gömleği, ama iki parmak dönmüştür yine omzundan aşağı, koltuk altı örtüktür hep, bluzu da içini göstermez öyle ayna gibi.

Cumhuriyetin kadın varlığının simgesidir Ülkü, böyle görür kendisini. Kentini kolaçan etmeye çıkar her gün, kimselerin giremeyeceği yerlere de başını uzatır, çekindiği hiçbir şey yoktur onun. Yakalananlar, senin ne işin var bakışıyla diklenmek bir yana, tüh ayıp oldu ezikliğiyle indirir gözlerini yere, bu kez Ülkü görmezlenir çökkünlüklerini, olgundur Ülkü, ondan böylesi beklenir. Önünden geçtiği herkes ayağa kalkar, yaşça büyükler bile oturuyorsa toparlanır, ayak ayak üstüne çelmişleri bacaklarını indirir Sakızlı’yla Denizli müezzinleri yarışırcasına ezan okurmuş gibi.

Sarayköy sever Ülkü'sünü, yere göğe sığdıramaz öğretmenlerini; düğün dernek onsuz olmaz. Son zamanlarda damatların çıkardığı bir âdet gizliden ağlatır Ülkü'yü, gelinle yaptıkları açış dansının ardından onu da kaldırdıklarında dansa.

Her gün pazarda dolaşır, annesine çeşit yedirmek için azar azarcık aldığı sebze meyveyi göstermemeye çabalar. Çarşı içinde gezinir, kitapçısına uğrar mutlaka, o da bir *Cumhuriyet* okurudur elbette ama Fetih Kitabevi'nin sahibi de yürekten saygı gösterir ona. Tuhafiyecine girer, öteberi alır, manifaturacıya yeni gelen çeşitler olmuş mu, onlara bakar, çok güzel giyinmelidir çünkü, örnektir o, cumhuriyetin, elinde meşale genç kızı; çamaşırlarını, çoraplarını ise, çarşının en dip dükkânından, başörtülü uzak bir akrabasından alır, biraz gizli, biraz da gözlerini kaçırarak...

Taşra havası mı, asla; nefret eder bundan. Köy öğretmenleri gibi şayak giysi, çubuklu pijama üzerinde, elleri birer aba; hayır değil, böyle olamaz Ülkü. Üst başı önemseyişi bundan, babasının kızacağını bildiği halde; Efendim önemli olan, kendimize yakışanı bulmamız, modadan, ifrattan kaçınarak!

Yoklama defterini alıp çıkıvermiş gibidir sokağa Ülkü. Önüne çıkan herkese numarasıyla, adı soyadıyla seslenebilir. Nereden bulur bu gücü, sorar kendisine; Babamdan herhalde, der, Atatürk'ten. Yüreği ise bir teneke kutudur, tangır tungur, içi bomboş... Bereket kimse görmez içindeki boşluğu, görürler belki de, yüzüne vurmazlar.

Kentin halk müfettişidir, devrimlerin bekçisi, mesai yapıp karşılığında ücret alanı değil, gönüllüsü. Okulların denetimini ilk iş sayar, sonra kendi okuluyla da koparmaz bağını. Bir-iki yıl önce yaş sınırından emekliye ayrıldığı okuluna giderken, nefesi tıkanır gibi olur biraz, merdivenleri çıkarken heyecanlanır, kızlar, erkekler çevresini sarar, yatışır o zaman. Öğretmenler odasında oturur soluklanır, çaycı ta dışarıdayken görmüştür onu, ıhlamurunu yetiştirir hemen, bardağını uzatmadan, tepsiyi bırakmadan eğilir önce, kapıp şappadanak öper elini, başına götürür; ardından tak bırakır sahpaya, altlığında zangır zangır titreyen dolu bardağı. Çıkar, yöneticileri yoklar, müdür hele ayakta karşılar Ülkü'yü, iltifat eder, yüzü allanır gibi olur; Aman der içinden, aman Ülkü, sakın kızarma, belli etme utandığını.

Milli eğitime de uzanır sıkça, koridorlarda dolaşır, camekânlardaki yazıları okur, asılan resimlere bakar, duyurulara göz atar, Sarayköy'ün

gelmiş geçmiş milli eğitim müdürlerinin fotoğraflarının sıralandığı panonun önünde durur, uzun uzun inceler... Gözlüğünü olur olmaz yerde çıkarmaz elbette Ülkü, ama burada elinde olmadan birkaç kez takınmıştır okuma gözlüğünü, öyle gerekmiştir.

Bandonun, Ülkü'yü her görüşünde coşması boşuna değildir. Çünkü Ülkü her kezinde, içi kabararak alkışlar onları, ee bando takımı da bir tuhaf olur tabii. Hırkalı Ayı bile abartır yürüyüşünü.

Pazar dışında her gün en azından iki saat dolaşır Ülkü. Eve dönüş yolunda Gülümser Sarayköy bir başka soluklanmadır ona. Aynasında kendisini izler sanki, canı gibi sever Gülümser'i. Üzerine titrer, aman üzülmesin o, aman kırılmasın, aman alındıracak bir davranışı olmasın ona karşı.

Sonra filenin içinde ıkış tıkış, eciş bücüş sebze gibi eve atar, doksanlık annesine sunar kendini: *İşte geldim anneciğim.*

"Demek geldin, neler aldın bana?"

Pişirip yedirir, paklayıp giydirir, oturtur televizyonun karşısına, kendisini sığınağına atar, babasının odasına.

Ay nasıl adam o öyle? Korkutucu değil, ürkütücü... Önceleri ne biçim havalara uçmuştur oysa, eniştesi önerdiğinde. İlkin; Vallayi bilmem ki, yapmıştır, gerekçesi hazır, sınavlar; annesiyle halasına sırt dönüvermiştir, sonra uyanmıştır ki, bu iş ayrı bir hava katacaktır ona, arkadaşlarının bayılacağı bir hava...

Erkan'ı çekmiştir kolundan; salak kıskanır mıskanır bir de, hadi bir çuval iş çıkarır başına; Bak Erkan, demiştir, durum böyle böyle; biraz uyuz olmuştur tabii, profesörün müzmin bekâr olduğunu duyunca; Kız yaaa, kıskanırım ben, demiştir önce, sonra da yelkenleri indirmiştir, ısrar edince o.

Tuhaf adam Yılmaz Bey, eniştem bile şaşıp kalmadı mı; alanda karşılarken hele, beni gördüğünde bir an geri döner gibi oldu; çiçek kucağımda bekliyorum, eniştemle bakıştık, omuzlarıyla 'Bilmem' yaptı adamcağız, ne desin?

Göksel, diyor bir de her seferinde; Asu, diye düzeltiyor, o yine; Göksel. Takmış Göksel'e, kimse o, bir de gözlerini kaçırıyor durmadan. *Gözlerimin onun üzerinde olması normal, mihmandarlığını yapacağım adamın, ama ne zaman göz göze gelsek, çarçabuk kaçırıyor bakışlarını benden.* Bir üç beş, hep böyle; *ay bu adamın bir derdi var,* birden terliyor, sonra yüzünün rengi gidiyor. *Enişteme fısıldadım; Biz yanlış adamı karşılamış olmayalım; eniştem güldü güldü, neşelendirdim diye ben de güldüm; Kız filmlerde olur ya hani, dedi, güldü durdu gün boyu.*

Ayakta sayıklıyor sanki, arada İngilizce sokuşturuyor konuşma arasına, ukalalık olsun diye de değil, kendiliğinden, Asu için fark etmez tabii... Ama konuşmuyor da sayıklıyor sanki, kendinde değil adam, keşke konuşsa, sorun çözülür o zaman...

Valiye çıkıldığında orada da başka tuhaf. Yanından ayrılmaz bu kez, vali şaşırmış onlara bakıyor. Yanında karısı adamcağızın, program önceden yapılmış, kurumlar gezilecek; Ben gitmem, diyor, kulağına fısıldıyor; Beni götür, diyor, yarı Türkçe, yarı İngilizce. *Hadi Asu, sor kız; Nereye efendim, dedim; Beni yanına al, dedi sayıklar gibi; parmakları kelepçe olmuş*

bileğimi sıkıyor, terli, titreyen, sımsıkı kavramış bir el, örümcek gibi, ay nasıl itildim... O yine fısıldadı; Göksel, yanına al beni! Düzeltmekten vazgeçmiştir her seferinde; Hayır, ben Asu; Hayır, ben Asu...

Hani askıntı oluyor desem, değil; bir tuhaflık var ya kavrayamıyorum bir türlü; elektrik geçmiş sanki adamın vücudundan; hipnotize olmuş, öyle dolaşıyor, yok o da değil, robot gibi, uzaktan kumandalı bir robot...

En kötüsü de oteline bırakırken adamı; programa uyulacak, durduk yerde; Ben gidiyorum, diyemez tabii; orada da yapışmasın mı bileğine. *Bu kez ürkmedim, korktum da...* Önce, geldik mi falan yaptı, sonra anladı galiba; Bırakma beni, diye yalvarıyor, korkuyor herhalde gece yalnız kalmaktan, belki karanlık korkusudur. *Bir gün daha katlanamazdım bu işkenceye; Erkan'a söylemedim elimi tuttuğunu adamın.*

Zavallı, iki ruhlu gibi; profesör olmuş, ünlenmiş ama kafayı yemiş.

Havam o biçim yine de bizimkilerin arasında. Soruyorlar; Seni Amerika'ya davet etti mi; bunları konuşmaya fırsat düşmüş de sanki; bozmuyor, ballandıra ballandıra anlatıyor; Ay, bayıldı adam, ne biçim mihmandarlık yapmışsam; biri de demesin mi; Ben olsaydım, çoktan âşık olmuştum adama. *Âşık olacakmışım, niyeymiş; adam hortlak be, nasıl anlatabilirim bunu; anlatamam tabii...*

Oynamaya devam ettim inadına. Bin dolar verdi, diyor, McDonald's'a gittiklerinde; Hesaplar benden; çıkarıyor bir yüzlük, havaya savuruyor...

Evet, adam ürkütücüydü, ama değmiştir yine de...

Tam o sıra McDonald's'ın önünden belediye bandosu geçmeye koyulmuştur, bütün çocuklar, en başta Orçun, Hırkalı Ayı'yı alkış yağmuruna tutmuş, bando coştukça coşmuştur. Adamın biri de elinde kamera, onları çekmiştir.

“Hiçbir erkek...”

Müşerref, hep böyle der kapı bir komşusu Pakizânım’a. Öteki, bunu duyduğunda daha, ardını getirir sözün: “...Kadını anlayamaz, velev ki oğlu olsun!” Sonra ağız dolusu güler edepsizce, gülüşürler.

Düşünür Müşerref, kadının analık yanını, *ondan tabii*, her acıya katlanabilmesi, güçlüklere göğüs gerebilmesi, her koşulda ayakta kalabilmesi, her ortama uyum sağlayabilmesi... Erkekse aptal aptal bakınır yalnız, *oysa kadın, diyelim yabancı yere mi gitti, evin kırk yıllık yaşayanı gibi işe girişir hemen*, bulaşığa, ortalığı toparlayıvermeye öylesine yatkındır, erkek tabak kırar, sehpa devirir...

Ercan’ı, o başka tabii... Ercan dedi mi canı gider Müşerref’in, ağzı açık, öyle saf; kız gibidir Ercan’ı, ta çocukluğundan. Sırtını tıpışlamak gerekir hep, iteceksin ki adım atsın, o itmeyle gider ne gidebilirse... Şikâyetçi değildir elbette, olur mu hiç, ama üzülür, ana yüreği yanar için için, ne ahretliğine, komşularına anlatabilir, ne kızıyla paylaşabilir içindeki lavı.

İyi ki uzaktadır kızı, yoksa başının etini yiyeceğini çok iyi bilir, ne diye eline veriyorsun dul maaşını, gitsin kazansın, kazık kadar herif. Kendisi memur bankada, girmiş bir zaman işe, leş gibi çalışır durmadan, çocuklarını bile eller büyütmüştür, şimdi evlenecek çağa gelmiş olmalarına bakmamalı, çektiği sıkıntıları o bilir kızın. Emekliliği yaklaşmıştır, ona şükreder. *Hayırlısıyla... Aman öf*, ona nedir, n’aparsa yapar maaşını, hiç demiş midir bir günden bir güne bu kadın nasıl bakıyor kendine, bakılabiliyor mu, ne yiyip içiyor, ele güne muhtaç mı? Banyosunu bile Ercan’ı yaptırır, sırtını sabunlayıp çamaşırlarını yıkar; şükürler olsun başkasına muhtaç değildir şimdilik, eli ayağı tutar, kendi işini kendisi görür, tuvaletini, temizliğini kendisi yapar, en önemlisi de aklı yerindedir.

Şu kilolar yok mu, işte derdi bu onun, hiç değilse yüze inebilmiş olsaydı Pakizânım gibi. Otururlar baykuş gibi karşılıklı evlerinde, evet evet, kafes kuşlarıdır onlar, evin içinde hareketsiz gezinirler, dünyaya küs gibi. Zaman zaman yakın komşuların günlerine giderler baston olup birbirlerine, öteki elinde sahici bastonu zaten. Arada Ercan’ı bırakır, *ee hani kız*, bütün

bunlardan haberi var mıdır onun, uzaktan davulun sesi hoş gelir tabii. *Maaşı niye veriyorsun eline, gel sen de vermeyeyim...*

Gerçi haksız da değildir hani, Ercan, çok çok kazanırken, bu da benim kötü günüm için deyip hiç değilse birazını olsun bir köşeye ayırmış mıdır? Ayırmamıştır tabii, el iyisidir çocukluğundan beri yavrusu, *elindekini avucundakini yedirsin hep, har vurup harman savursun...* N'olmuştur işte sonunda? Selcek gelip kumcak kalmıştır, annesinin üç kuruşluk gelirine muhtaç olmuştur karnını doyurabilmek için... Bir de gözüne bakar melul melul; Anneciğim, n'olur kimselere söyleme paramın olmadığını, hiç hem de... Utandığı babasından kalan o dul maaşına kalk sen şu kadar yıl sonra muhtaç ol, büyük lokma ye büyük laf etme demeleri boşuna mı, hem ne vardı adamın polisliğinden utanacak, yeme o zaman parasını. O da pisi pisine gitti ya, dayak memuruymuş, bal gibi, buz gibi enayilikti yaptığı, şehit dediler bir de!

Bari yuva kursaydı, evlenip çoluk çocuğa karışsaydı da anacığının aylığına baksaydı tek. *Kısmetsiz, bahtsız oğul!* Müşerref'in taşıdığı mendiller işte o zaman işe yarar, sicim gibi iner gözyaşları. Nasıl yaşar bu çocuk böyle yalnız başına, ne zamana kadar, yalnızlık Allah'a mahsus değil midir? Şu Gülümser, gözünün içine bakar ne zaman gitse eczanesine, meyli olmasa bakar mı öyle, acılı hayvan misali, yalvarır gibi. Oysa onun elinden gelen bir şey yoktur ki. Kaç kez açmıştır konuyu; Oğlum evlen, oğlum evlen... Güler geçiverir her seferinde. Ne hayır der ne evet. Bakar öylece ya da güler...

Parasızlığı da ayrı dert yavrucuğun. Öyle ya, arkadaşlarının arasında boynunu büker zavallı, bilmezler parasızlığını. Gider Pamuk Araştırma'nın lokaline, arkadaşlarıyla oyunlar oynar. *Kahrolur, süngüsü düşük biri hep, ne kötü. Üü, o yıllarda dönmeliydi ki buraya, kendi gözleriyle görmeliydi.* Ercan'ın annesi diye bütün Sarayköy'de kasım kasım dolaşmasının üzerinden ne geçmiştir sanki. *Dönüp gelecektin madem, o sıralarda geleydin ya be çocuk, sefasını sürerdin namının benim gibi.* Bütün kızlar da hayran üstelik, kimbilir beğenirdin belki içlerinden birini.

Kız gibidir oğlu Müşerref'in, çocukluğunda bile lüle lüle saçları... Kırkına mı gelmiştir yaşı, gelmiştir gelmiştir... Onun yaşı bile nerelere varmışken... Ülkü de yaş haddinden emekli olmuş. *Düşün artık, benden üç-beş yaş küçüktür olsun olsun!* Ama genç kız gibidir hâlâ. Kızoğlan kız ya, bozulmamıştır, *herif altına yatmadıktan, çocuk doğurmadıktan sonra*

n'olacak, gel keyfim gel... Gider alır satar, pişirir, yedirir içirir, oh ne var böyle yaşamaya. Ben de kız Ülkü'ye döndüm vallahi. Oğlan geldi semirdim. Bir dediğini iki etmiyordur Ercan, yaprakları bile gider bulur tazecik tazecik, sarar kalem gibi kalem gibi getirir önüne koyar, yanına da yanık yoğurt, *oh!*

Ama kızı susturabilmek ne mümkün... E, yani çocuk Müşerref'e bakıyordur, yediriyordur içiriyordur, kaç kez söylemiştir; İstiyorsan gel, yaptıklarını yap, al sat, pişir taşır! *Öyle konuşmak kolay...* Oysa oğlan, kimbilir ne eziyetler çekiyordur anneciğini beslemek için... Susar o zaman, susar ya, bankacı tabii, sorar ardından; Ne kadar maaş aldın, nerelere ne harcadın, elektrik, su, telefon, sonra Ercan'a niye harçlık vermiyorsun da, maaşını sayıyorsun öyle? *Ananın şamı, tövbe tövbe...*

Komşuya geçecektir, Ercan o sonsuzca sürecek görünen yürüyüşlerine çıktığında; Pakizânım, huu! Zaten sabah kalkar kalkmaz, uyanan hangisiyse zır çaldırır telefonu, bir kez öttürüp kapatır; Günaydın, nasılsın, demek; öteki de sarılır hemen, iki kez de o öttürür; İyiyim, sen nasılsın? Allah bin kere razı olsun Pakizânım'dan, yatıştırır, yaralarını sarar onun. Çay demler, ardından o gelinini çekiştirir, Müşerref de kızını... Gülümser'e gitmesi boşuna mı, umudunu kesmesin kızcağız, kimbilir, belki bir gün döner Ercan'ın aklı, döner de farkına varır Gülümser'in, tanıyorlardır birbirlerini, Bugün Ercan Bey geldi der, tanımasa, görüşmeseler niye söylesin öyle? Dilinin altında da bakla sanki... Ne var ki? Ercan'dan söz ettikçe buğulanır durmadan gözleri.

Bir de evlendiğini görse Ercan'ının, Gülümser'le de desdenk! Evlenmese mi yoksa? İşte gelip gidiyor bankacının deli karısı nasılsa, görmüyor gibi yapıyor ama kaşla göz arasında yallah Ercan'ın odasına, Allah biliyor ya, seviyor o deliyi, eser meser akıllı, iyi kız Aysel, Pâkizanım'a bile sezdirmiyor olup bitenleri... Aysel bekâr olsaydı o zaman iş değişirdi, deli meli, yıllar yılı bakmadı mı felçli anasına? Yoksa hep yanında mı kalsa küçücük bir oğlan çocuğu gibi, altın sarısı lüle lüle saçları, yürüyüşlere çıksalar birlikte sabahları... Pakizânım'ın anlattıkları ürkütücüdür çünkü, rüyalarına girer geceleri, oğlu, gelinine uyup, evden çıkarmak için çabalar durur kadıncağızı. Ya Ercan da böyle yaparsa evlendiğinde?

Kuşkuludur Müşerref, tedirgindir; kızının bıt bıt telefon konuşmalarından, Pakizânım'ın imalarından, Ercan'ın bekârlığından, ama

bir gün tutup evlenivereceğinden, Gülümser'den, Gülümser'le bir olup onu uyutacaklarından, Allah korusun zehirleyeceklerinden sonra da; Aa ölmüş, diyeceklerinden... *Tövbe ya Rabbi, Pakizânım'ın ağzı ondan yılıkmıştır ya, oğluyla gelininin korkusundan, göstermek gibi olmasın, bööle...*

Telefonda, kızına bunları nasıl anlatabilir, anlatsa da olmaz ki...

Ah Ercan, ah çocuk, ne zaman akıllanacaksın sen yavrum?

Amaan, bugün de bir tuhaf, başımın içinde davullar çalıyor sanki sabahtan beri!

İstemek bir yana, yarım aranır gibi durduğunda bile, hemen bir fatura kesip önüne koymaya kalkışmamış mıdır herkes? Erkekler hele, bir şey de beklemediği halde kendilerinden, garajlarda, lokanta önlerinde, çay bahçelerinde çığırtkanlar gibi önünü kesmemiş midir hep; yeter ki yakalasınlar, faturalarını dayasınlar hemen... Erkeklerden bunu görmüştür Aylin.

Kim o? Nevzat'ın altı kızından biri, Menderesler Mensucat'ta ömür çürütmüş işçi Nevzat'ın... Onu, tutkallı birer sümdük halinde dibine yapışmaya hazır kardeşlerini; Gözüme gözükmeyin, uzak durun benden, yanımda yöremde asla dolaşmayın, diyerek arada yüklüce para bıraktığı annesini de öylece, olduğu gibi terk etmiştir Menderes'in burgaçlarında.

Çocukluk, yeniyetmelik yıllarından bir-iki görüntü gelse gözlerinin önüne, irkilir Aylin, tepeden tırnağa titrer. Sarayköy'de doğmuş olmak, Sarayköy'den nefrete dönüşmüştür onda. Doğmaya bir diyeceği yoktur elbet ama romantizmini yaşamadan ırzına geçilircesine yaşadığı ilk öpüşmeyi yaşamının gizli bir sızısı olarak taşımıştır içinde hep. Oynaştıkları o genci sonra; birden başlayıveren kanamasını; Bana orkid alır mısın deyişini, yalvarı tonundaki en alt sesiyle; Git kendin al, deyişini oğlanın. Sevmez kentini Aylin, sevmez çocukları, yeniyetmeleri, gençleri. Onların kokusunu. Nefret eder sevinçlerinden, taşkınlıklarından.

Sevgiyle andığı tek erkek Kızıl'dır, gazetesinde iş vermeseydi eğer, kentlilerle ne bu ölçüde ilişki kurabilirdi ne de kimi fırsatları değerlendirip bir yerlere gelebilirdi. O küçücük matbaa, eriyen kurşun teknesi, harfler, ağır buharıyla kurşun kokularının ciğerlere oturduğu *Sarayköy Sesi*, Aylin'i Nevzat'ın kızı olmaktan kurtarıp ilkin muhabir, ardından gazeteci Aylin Hanım yapmıştır, hem de üç-dört yıl içinde. Ama bunda yalnız Kızılcık'ın rolü olduğu düşünülmemeli elbette, eğer Aylin aklını çalıştırıp da gazeteci olmaklığın kendisine kazandırabileceği yanların ayırdına varmasaydı çabucak; bir ilan şirketi kurup Sarayköylülerin Kızılcık korkusundan yararlanmayı akletmeseydi; sezdirmeden, hissettirmeden değil, gücendirmeden, tersine yardımını isteyerek Kızılcık'ı kullanmayı

beceremeseydi, onun gibi bir kuru komünist kalmaya varırdı herhalde işin sonu.

Babasına değil, arada bir Kızılcık'a minnet duyar, düşünür düşünür buna karar verir, gerçek babasıdır o, ayırdına varmadan yapmışsa da bunu, sonunda gördüğü babalıktır ondan, işçi Nevzat'tan görmediği kadar. Tek aşkıdır Aylin'in o, öyle de kalmıştır! İlk zamanlar, çocuk yüreğinin gipür dantel gibi nasıl kırışıp avkıldığını anımsar; Ah, der, deli adam, ahlaklı komünist, yaşlı tonton Kızılcık, isteseydin, parmağını kımıldatsaydın, senindim, her şeyimi vermeye nasıl hazırdım, hem babam gibiydin, hem sevgilim, erkeğimdin. O yaşlardaki Aylin, ortaokulu bırakıp da girmiş onun yanına...

Okul kokusunu da sevmez Aylin, hiç sevmez. Ortaokulda seçilmeye başladığında, Kızcı'nın, koskoca öğretmenin yani, kucağına alıp memelerini sıkıştırmasını, mıncıklamasını anımsatır okul kokusu ona. Yan sınıftan belalı bir çocuğun bıçak çekerek üzerine yürüyüşünü; Bana yâr olmayanı delik deşik ederim, deyip bıçağı tahtaya saplayışını.

O yıllar... Koca koca adamlar; Kız al sana para, sokuşturup durmuşlardır minicik avuçları arasına, hem de kâğıt para. Kız kaldır eteklerini, yukarı, yukarı daha yukarı; Al para, hadi fanilanı sıyır, şöyle yukarıya doğru; Hadi kız atıver fanilanı, emciğin nerde emciğin, acıerik gibi sert, yamyassı durur memesi göğüs tahtasında; yeniden para uzatırlar ağızları salya sıvışığı, parayı daha bir artırmış olarak: Kız hadi bi sıyır donunu, hadi göster oranı, dön şimdi; Kız al şu parayı da, hadi sok elini şurdan, tut kız, tut hadi, tut...

Liseyi, üniversiteyi Kızılcık'ın yanında okumuştur, iyi ki de öyle yapmıştır, böylece erkenden hayata atılmıştır. Karabasanlarla dolu çocukluk, yeniyetmelik yılları tümden silinmemişse de, artık kimsenin zarar veremeyeceğine inandığı bir yere gelmiştir Aylin. Herkesin bir küçük günahı yok mudur, yüzüne vurulamayan? İçleri akmışken ileriye gidemedikleri için durup durup hâlâ pişmanlık yaşadıklarını bildiği koca koca olmuş adamların, *uu en azından on, on beş yıl önce;* günahı budur onun, *ama yani kendi karılarınızın hiç mi suçu günahı yok peki?*

Kadınları da sevmez, onların kokusunu hele; çünkü nefret ettiler ondan. Ellerinden kocalarını, oğullarını kapıp kaçıracak, onlara hastalık bulaştıracak düşman, mikrop gözüyle baktılar hep. Güzelleri, çirkinleri, migrenlileri, süreğen sancılıları, midesi ekşiyenleri, kendilerine güvenlileri,

güvensizleri, hiçbirini de sevmez, çok uzaklardan burnuna çarpan bozulmuş şarap kokularını onların...

Hüsnü'yü ama, onun o çırpı matbaasını, alkol sızdıran ter kokusunu sever. Çünkü hiç nasihat etmedi ona, sözümona iyilik yapmaya çabalamadı, hele arkasında, parmakları arasında göstermemeye çalıştığı faturalar tutmadı hiç. Hep kendisi olarak kaldı, *o patron, ben işçi.* Hiçbir biçimde zorlama getirmeyen bir ilişkileniş içinde sevdi onu, bugüne dek tek farklı erkek de o oldu bu yüzden, işte bir tek onun kokusunu sevdi Aylin.

Sarayköy Sesi'nin kuruluş yıldönümünü ezbere bilir: 15 Şubat. Menderes'in dolandığı Sarayköy Ovası'nda, gözüne kestirdiği tarlaya dalar. Havalar uygun gitmiş de ortalığı papatya kaplamışsa, koskoca bir buket yapar aralarına gelincikler serpiştirerek, zorlansa da yaratır bunu. Önceden hazırladığı şık ambalajı içinde Truva kanyak, içeriye iner, iner çünkü bodrumdadır *Sarayköy Sesi*. Günse bitmektedir, oradadır o, cilasını çoktan yitirmiş küçük ahşap masasında. Daha önceki gelişlerinin birinde getirdiği vazoyu alır, suya salar çiçekleri, masaya bırakır. Gider iki küçük meşe parçası atar teneke sobaya, mantosunu, kirine, pisliğine aldırmadan tel askıya iliştirir. Kanyağı önüne bırakır Kızılcık'ın, çekmecenin en alt gözünden tahta çanağı çıkarır, çantasındaki hışırdayan torbayı açıp sakız leblebisini boşaltır. Bu arada Kızılcık, kendi elleriyle yıkayıp hazır etmiştir iki küçük kanyak bardağını, doldurmuştur birer parmak, ilk yudumlar sek. Kutlar, nice yıllar diler, umurunda sanki *Sarayköy Sesi*; Efendim benim, der; Akbey'im, der; her şeyim, der. Bu duyduklarıdır Kızılcık'ın, gömer gür saçlarıyla göğsüne, ağlamamak için zor tutar kendini; Erkeğim, aşkım, sevgilim diye inler içinden. Çekilir, gözleri parlayarak gözlerine bakar Kızılcık'ın.

Hüsnü Bey, görmüştür, sezmiştir elbette duygusallığını, ama bu seli her seferinde bir yere boşaltmanın yolunu bulmuştur usulca. Yoksa bir erkeğin, âşık kadın gözleri karşısında, bunca cahil davranması mümkün müdür? Birinde tutup ustasını anlatmıştır, adaşını. Çocukken girmiştir onun yanına, gazeteciliği öğrenmiştir Okumuş ustasından, o ki taa eski yazı hurufat dizgisi günlerinden gelmiş gazeteciliğe. Ne okurmuş ama, kendi okuması onunkinin yanında çocuk oyuncağı. Bir gözlükleri varmış, camları şişe dibi; masasında da bir dizi sözlük, yazım kılavuzu; ama 'zalım' adammış da. Günde bir tek 'cuvara' içermiş, onu da ille kav çakmağıyla yakacağım diye inat edip bir saat uğraşırmış, bu kez de kahvesi soğurmuş tabii, o yine de

sigarasından bir derin nefes çekip kahvesini yudumlar; Oh dermiş, öldüm, sanki alevler fışkırırmış ağzından. Sonra bir gün demiş; Ben gidiyorum; Nereye usta; Bırak, demiş, kedilere soruyor muyuz nereye gittiklerini, uzat elini, demiş sonra da, uzatmış Hüsnü, elini tutmuş Hüsnü Okumuş Ustası; Al, demiş, elim sende, bundan böyle sen yürüteceksin bu mesleği. Yıl 1950'ler, Yaşar Kemal'in 'İnce Memed'i yeni çıkmış, diye devam etmiş gülerek, orada mı okumuştum, sonrakilerde mi, biz o atlara binip gidiyoruz evlat, aramayın bizi, siz kendinize bakın, sonunuza bakın...

Bütün erkekleri tanır, ruhlarını okur onların Aylin. Kızılcık erkek olmasa, erkeklerin hayvan olduklarını düşünecektir zaten, ne ki Kızılcık'ın erkekliği bozar işi, *o da nasıl erkekse*, kuşkusuz derinlere sinmiş acıları olmalıdır, yoksa insan, hep rüyada gibi okuyup yazarak, çoktan silinip kökü kazınmış, köşeye atılmış idealizm saplantısıyla nasıl tüketebilir bir ömrü? Belli, içindeki beresinden değil bir tek, kafasındaki tahtaların eksikliğinden de gelmektedir bu tuhaf durum. Ama öyle ya da böyle insan olan tek erkektir Aylin için Kızılcık...

Ötekiler... Hepsi, parmakları arasında gizlemeye çalıştıkları faturalar, gözleri gözlerindeyken bile durma soyup ırzına geçişleriyle, kımıltısız dursalar da olmadık yerlerine uzanan elleri, dilleriyle, hep bir şeyler becermenin hesabındadırlar, her an; minicik beyinlerinde tuzaklar kurarlar, fatura için lades yapabilmek arzusuyla, kadınları aptal sanarak...

Kadınlar, kendilerine çıkarılacak faturanın kokusunu uzaktan alır oysa, doğa hiç değilse böyle bir sezgiyle donatmıştır yaratığını. İster oyunla, cilveyle göğüsler faturayı, ister ödüyormuş, ödeyecekmiş gibi yapıp gönlünü eğlendirir, isterse eğer, kararını vermişse fatura ödemeye, kendisine sunulacak faturaları seçip eleyip öyle girişir buna...

Eleyendir kadın, seçendir; elenen, seçilen değil...

En tehlikelisi ise Alaattin, bir gözü düşmanca bakıyordur, ötekisi hırsla şehvetle, ne yapacağı belirsiz bir sapık belki. *Düşmanınsa niye arzu ediyorsun, arzuluyorsan niye düşmanca duygular içindesin?* Bir iyi ders vermeyi ne çok istiyordur, kendisinden başka her şeyi aşağı gören bu pisliğe, herkesi küçümseyen, küçük dağları ben yarattım diyen fareye, ah ne çok istiyordur bunu Aylin...

Çaldır bakalım o davulları, çaldır, görürsün sen!

Ya Kadir? O başkadır, *âşık zavallı*, bütün âşık erkekler gibi başkadır... Erkeklerin insan oldukları tek yanları, âşık oldukları anlarıdır belki...

Bütün baharlara küskündür Aysel, nisanlara, mayıslara; bu aylarda tomurcuklanıp çiçeklenenlere, tazelenmiş bahar dalına, dalında bademe, mühürlenmiş eriğe, böceğe kelebeğe, her şeye, hele gülüşmelere, şakıyıp konuşmalara, sevişip oynaşmalara, öpüşüp koklaşmalara, kuş ötüşüne, kuzu melemesine... Bebek sesine, bebeğe...

Ağzında dolu dolu çağla cücüğü, heyecanla, biraz da korkuyla anlatışını anımsar ablasının, o ânı yaşıyorcasına, içinde bir ölüm ağusu, yakan ama bir türlü öldürücü darbeyi indirmeyen, bu işkenceyi sürdüren hep. Ay anlat abla, hadi anlatsana! Görmüştür yüzüne yerleşip yayılan burada olmayış duygusunu, ayırdına varmıştır ablasındaki değişimin. Çekinir kızcağız, anlatacak gibi yekinir şöyle, geri çekilir susar hemen, yutkunur, dili dolaşır ağzında... Esmer parlaklığı kapkara sarılıkla yer değiştirmiştir. Sonra birden; Seviştik biz. Gülsün mü Aysel, kikirdesin mi, ne yapsın; onlar, *oh-ho* nicedir sevişiyor zaten, *bunlar yeni mi başlamış bu işe?* Anlamıştır ablası aklından geçenleri; Öyle değil, senin bildiğin gibi değil. Nasıl yani? Çok ileri gitti, yani gittik kız. Gerdek gibi mi? Değil ama onun gibi bir şey, şey oldu, üzerimde, oramda yani... Hani anladın değil mi, yüzü kıpkırmızı; Çok korkuyorum. Onların sürekli yaptığı iş bu; Tehlikeli değil ki bu, diyor her seferinde Metin, ne içine giriyorum ne de öyle içerde, bak dışardayım hep, dışta akıtıyorum; fısıldıyor kulağına; Korkma, hiç tehlikeli değil, kitapta okudum, vallahi de billahi de!

Rahatlatsın istiyor; Herkes yapıyor bunu, niye korkacakmışsın ki? Ama ya... Kesmiştir sözünü; Dışta olunca tehlikeli değil ki abla; Sen öyle san!

Ablasının yutmadığını biliyor, kendisi de uyuyamamıştır zaten; Ya yalan söylüyorsa Metin her seferinde, ya bir gün... Hoş ablası ondan iki yaş büyük yalnızca, arkadaşlarından duymuştur, neler olabileceğini, dedikleri doğruysa. İyi ama kaç kez öyle uzak bağ aralarında, kırlarda... Şimdiye dek iş gelmediyse başına bundan sonra da gelmeyecek demek midir bu?

Çok geçmemiştir, ablası sapsarı; Günüm geçti kız; Canım bekle biraz daha, telaşlanıp kaygılandın ya, ondandır. Böyle demişse de duyduğu andan itibaren öpüşmeyi, birazcık oynaşmayı da kaldırmıştır aradan, çıplak hele,

asla. Şimdi ablasından beter endişelenen o; Allahım n'olur ablam kanama görsün, n'olur bir kanaması olsun, ben ilk çocuğumu, evlendikten sonra tabii, düşüreyim tek! N'olur Allahım, n'olur! Kaç gün geçti abla? Bir hafta. Kaç gün, sekiz, dokuz... Kaç gün geçti abla? Ablası yanıt vermeyi bırakmıştır artık.

Bütün baharlarda hafakanlar basar yüreğini; tanışmalarına o neden olmuştur çünkü, küçük kız ya, babasının şımarığı, oğlanlarla aşna fişnasına da göz yumulmuş hep. Metin'le konuşmaya, mektuplaşmaya, sinemada bazen yan yana oturmaya, hatta gizli gizli buluşmaya, uzaklaşıp bahçelere çıktıklarında öyle, yatıverip kuru buldukları yere delilik yapmaya ablasından çok önce başlamış bu yüzden. Metin'in ağabeysi o sıralar âşık olmuş işte ablasına, âşık olmuş ya, başı yerde, dersten başka şey görmeyen bir çocuk... Metin keşfetmiş abisinin aşkını dürte dürte zorla, hem de kime, ablasına...

Sonrası su gibi gitmiştir elbet, kırlarda baş başa dolaşmaları, birbirlerine hem gözcülük yapıp hem kaybolmaları. Bellidir, kimileyin ablasına öğretmenlik yaptığına göre bir-iki sözcükle, aynı şeyi Metin de abisi için uygulamıştır herhalde, küçükler büyüklere yol göstermiştir yani, bela işte böyle gelip bulmuştur onları...

Asma filizlerinin her yakaya arsız arsız uzandığı, akasya çiçeklerinin salkım salkım başları yelpazelediği yaz başının akşama dönen, ama yine de ben kararmam deyip ayak direyen alacası. Odaya girmesiyle çarpılması, yaşamının o en mutsuz ânında gözleri tavanda, haykırması, belki haykırdığını sanması, oracıkta bayılıp yığılması...

Şimdi anımsayamıyor, kaç saat sonra söylemek zorunda kaldığını gerçeği babasına, çünkü otopside her şey ortaya çıkacak, babasının buna katlanamayacağını iyi biliyor Aysel. Babası hışımla çıkıyor, oğlanı sormuş da değil, annesinden dinliyor sonra olup bitenleri, sandıktaki tabancasını alıp varıyor hükümet doktoruna, babası da devletin memuru, kapatıyor kapıyı. Kılıfından çıkarıp masaya koyuyor o soğuk demiri; Aile şerefimi hiçe sayamam, kızımın bedenini kestirip biçtiremem, eğer siz hayır derseniz, o sırada almıştır babası tabancayı, mermiyi sürmüştür, şakağına dayamıştır; Baba kız, bizi birlikte keser biçersiniz; Hocam, demiştir hükümet doktoru, ben cumhuriyetin nasıl bir doktoru olmalıyım ki bunu size reva göreyim, almıştır tabancayı babasının elinden şarjörü geri çekmiştir. Annesinden dinlediği bu.

Ama yılına kalmadan babası gitmiştir ilkin, kalpten. Ya annesi, her yakasını sarmış, kökleri birbirine dolanmış kanseriyle; çektiği işkenceler ayrı... İşte öyle yıllar yılı... Ah, anneciği... Onlar ki, yabancısı Sarayköy'ün, Çine'den, çok söylemiştir teyzeleri, hele dayısı; Gitme kızım, iki büklüm babaannesi; Gitme oraya, o çukur oğlumu, torunumu yedi gitme! Ama üniversiteden sonra Metin'in evlenme önerisini kabul etmiştir, topraklarını beklemek üzere ablasının, babasının, annesinin...

Hâlâ kuşkudadır Aysel, o sıralar öyle sıkı sıkı kasmasaydı kendisini de, diyelim ablasınınkine benzer bir iş gelseydi başına, hamile kalır mıydı acaba o da? Oysa yaşamında hiç böyle bir şey yaşamamıştır o, çok sonra öğrenmişlerdir ki Metin'in çocuğu olamaz. Sıklıkla düşünür; tersi yaşansaydı, o hamile kalsaydı yani, ablası gibi yapmazdı herhalde, gider apaçık söylerdi babasına. Ağzından girer, burnundan çıkar, ama kendi gerçeğinden kaçmazdı yine de.

Şimdi yaptığı gibi, Ercan'la ilişkisini nasıl ki saklamamışsa Metin'den...

Ah, niye o hamile kalmamıştır da ömrünün baharında ablacığı onun yerine ölüme atmıştır kendisini, niye ama?

Öyle ya, niye o hamile kalamamıştır bir türlü, ablasını yaşatmak için hiç değilse?

Alıcısını satıcısını neredeyse kadınların oluşturduğu pazarlar kuruluyor mudur başka yerlerde, bildiğim İstanbul'da birkaç pazar, böyle bir kadın yoğunluğu gördüm mü peki oralarda, ı-ıh. Gerçi pazarcı kadın dünyanın her yerinde, kadına yakışır elbet pazar, ama Sarayköy'deki tam bir kadın pazarı, erkekler tacize uğrayabilir burada, kadın egemenliği öylesine bayrak açmış. Bir tuhaf genelev sanki, hem buyurgan hem zavallı. Yeniyetmeliklerinde bekçilerin dalgınlığından yararlanıp bir-iki girmişlerdi içeriye; evlerin dizili olduğu bir sokak, erkekler içi boş çuvaldı sanki, süngüsü düşük, boyunları bükük, yıkkın. Evlerindeki zart zurtlarını ta karşıdan uluorta bağıranlar bile dut yemiş bülbül kesmişlerdi, kararları kadınlar veriyordu. Pazarda da böyle biraz, yalnız çarşamba pazarı değil, Sarayköy'de her pazar böyle, bildikleri en azından...

Çarşambaları soluklanma günüm, çantamı alıp çıkıyorum, eskiden annemin çamaşır günleri olurdu, onun gibi; annem mutlu mu, kaygılı mı anlayamadığım dongun bakışlarıyla uğurluyor her seferinde ardımdan, görmüyorum, ama biliyorum. En zor yanı taşranın, yaşamın ağdalanıp taşınmayacak hale gelmesi. Dışarlıklılar *ya ayak uydurmalı buna ya da çekip gitmeli, uymayanlar, onlar ne yapmalı, yavaş yavaş ölmeli. Taşrada yaşamak bu, her gün azar azar ölmek!* O da İstanbul'dan bunun provasına geldi işte, gala hazırlığına...

Pazarcılara soruyorum; Nerenin patatesi, soğanı; acıyarak bakıyorlar bana, belli yakıştıramıyorlar, sonra sonra alışıyorlar, derken kanıksıyorlar. Umurunda mı sebzenin meyvenin nereden geldiği, elmayla mandalinin nereden toplandığı. Derdi konuşmak, konuşmak ne, varlığını kanıtlamak kendisine; Bak Ercan, yaşıyorsun demek, bak bak tomurcuğun var, yaşamla bağını koparma, demek!

Böyle böyle geçiyor işte günler, en güzel günüm bu tabii... Ötekiler tamircilerin, civatalarını sildikleri metal kapta öylece bekleyen mazot gibi; hiç değişmeyen, ama değiştiren ağır bir tortu.

Kimi kadınlar sevgiyle bakıyor, seziyorum memur falan, alışveriş yapan erkeğe yakınlık duyuyorlar. Özlemleri, beklentileri belki bu, gülümser gibi,

gözlerinden taşan ılıklıkla bakıyorlar her seferinde Kimileri biraz daha ilerletiyor tanışıklığı, başlarıyla selamlıyor, bir gülümseyiş eşliğinde. Yine de bütün tanışlıklar pazarda kalıyor, sınır dışına çıkıldığında kimse kimseyi tanımayacak, gizlice imzalanmış kural.

Aysel, ilkin bu görüntülerle girmeye başlıyor kareye, önceleri arada bir karşılaşırken, sonra sonra her çarşamba görüşür oluyorlar, pazarcılarla konuşuyorlar. *Benim soruma o yanıt veriyor, hiç çekinmeden, Sarayköy kadınları, kaçı göçü olmayan kadınlar biliyorum elbet ama Aysel onlardan farklı.* Çok güvenli kendine, üstelik öyle içten, artniyetsiz, anlamamak, görmemek olanaksız ondaki içi dışı bir olmayı...

Derken birlikte yapmaya koyuluyorlar alışverişi, arada yardım ediyorlar birbirlerine, pazarcılar boca edecekken çantasını açıvermek, para aranırken çantayı tutuvermek gibi. Ercan, onunkinin sapına da yapışıyor taşımak için arada. Diretiyor o; Olur mu, diyor, nerede kadın erkek eşitliği, gülüyorlar.

Çanta alıp verirken parmakları da buluşuyor, *hayır değmiyor, basbayağı buluşuyor,* birbirlerinin ellerine dokunmaktan, parmaklarıyla masum oyunlar kurmaktan hoşlanıyor ikisi de. Sonra günün birinde, eğilmişlerken çantalara, kulağına giriyor Aysel, fısıldayacak, fısıldıyor da; Biliyor musun televizyondaki görüntünden daha yakışıklısın, bir de olağanüstü naziksin, insancılsın. Usulca bir öpücük konduruyor kulakmemesine, o minnacık dokunuş, kulak içinin şeytanminaresinde uğulduyor sanki. Ekliyor; Seni çok beğeniyorum. Doğruluyorlar, göz göze, kararlı uzanıyor, kapıyor elini, çekmeye uğraştıkça bırakmıyor, bütün bir pazar yerini öyle el ele dolaşıyorlar. *İnanılır gibi değil, rüyada mıyım, hayır, Sarayköy'de çarşamba pazarında Aysel'le alışverişteyiz, ele ele, göz göze.*

Bir çarşamba tutturuyor; Hadi bize gidelim, *nasıl giderim size deli kız,* bu ilişkinin bir ölçüsü olmalı artık. İlişki mi bu, başkalarına göre kuşkusuz ilişki. *Bize göre daha doğrusu bana göre duygulu bir dostluk, onca diretmeme karşın Aysel'e söz dinletemiyorum bir türlü.* Çantasını mutfakta bir yana atıp; Otur şöyle diyor, mutfak masasının çevresine dizili dört sandalyeden birini gösterip, sana bir yorgunluk kahvesi yapayım. Cezveyi hazırlamış bu arada, ocağa sürüyor, bir çırpıda fırlayıp kucağına oturuveriyor, sarılıyor boynuna; Seninle çok mutluyum, bana çok iyi davranıyorsun. *Kasıyorum kendimi, geri çekiliyorum, o yine de, suda gömük yarpuz kokusunda nemli dudaklarıyla dudaklarımı örtüyor bir an, sonra nasıl yapıştıysa öyle de fırlayıp kopuyor, cezvenin başına uçuyor.* Fincanları

hazırlarken sesleniyor, Metin'i tanır mısın sen; başıyla evetliyor; Kentin önemli, saygın insanlarından, nasıl tanımam. İyi biridir, hem de çok iyi, ama biliyor musun, bin Metin gelse içimdeki boşluğu dolduramaz, kovuğumu örtemez benim; ben kötü müyüm, ben de iyiyim, ama ya beni böyle kabul edecek ya da bitecek!

İrkiliyorum, bir şey diyeceğim, fincanı bırakıyor önüme. Bir şey söylemen gerekmiyor, diye ekliyor ardından, sus lütfen, sonra konuşursun. *Ne zaman?*

Çarşambaların birinde; Hadi size gidelim, diye tutturuyor bu kez. *Hadii ben de giriyorum kahve yapmaya mutfağa, ama o annemin dizinden ayrılmıyor hiç.* Kulağı onda, durmadan konuşuyor; Maşallahınız var teyzeciğim, diyor, turp gibisiniz, annemi görecektiniz, felçliydi, tam yedi yıl çekti, ne pişirip taşırabildi ne kendi ihtiyacını görebildi, elini ağzını bezlerle silerdim, banyodan çok hoşlanırdı, sırtını sabunlardım, agularla konuşurduk, gözleriyle belli ederdi minnetini, anneciğim derdim, seni seviyorum, benim için bir angarya, yük değil, seni sevdiğim için yapıyorum bunları...

Kelebek gibi uçup gittiğinde, annem ardından bakıyor hâlâ, sonra bana dönüyor; Bankacının deli karısı derler bir de, ne delisi insan evladı kız ayol. Gözlerimin içine giriyor gözleriyle; Evladım olsun...

Sonraki bir gelişinde, demek daha önce öğrenmiş çok sevdiğini, plastik bir kapta kabak tatlısı koyuyor önüne, üzeri bol cevizli, patır patır yatak odasına koşuyor, elinden zorla sürükleyerek, girince içeri kapıyı kapatıyor ardından, soyunmaya başlıyor. Süveterini fırlatıyor, dönüyor sırtını; Çözsene diyor, beceremiyor, kıkır kıkır gülüp, askılarını indiriyor omuzlarından, sonra da, çıplak memeleri öylece açıkta kopçayı önüne çeviriyor, çözüp yatağın başucundaki komodine fırlatıyor, zızt fermuarı açıyor, eteğini ayak ucuna kaydırıyor, sol ayak parmağıyla onu da sutyeninin yanına gönderiyor. Ay, serindir şimdi yatağın senin, çıkarmayacağım bunu, diyor; Aç aç diye ekliyor, aralamasını beklemeden külotlu çorabı, çamaşırı bir koşu, örtüyü tutup yorganın altına dalıveriyor, titriyor, dişleri zangır zangır, başını içeri alıp yatağın bir o yanına bir bu yanına gidip geliyor yuvarlanarak, sonra çıkarıp başını gülüyor; Gel gel, diyor, ısıttım. *Ben öyle kalıyorum.*

Aysel deli değil elbet, ama büyümüş çocuk.

Bir sinema makinesi vardır da sanki, girdiğinde odaya, takıp takıp her kezinde yeniden izlemektedir makaraları. Bir de, albümleri; hiçbiri diğerine benzemeyen, her biri ayrı zamanlarda farklı mağazalardan satın alınmış, değişik modelde, boyutta, bombelenip eğrilmiş, neredeyse ters dönmüş, yer yer cildi bozulmuş, hatta kimi sayfalarının yanları kopmuş, koptuğu için, bir kısmı çıkıntı yapmış bir yığın albüm. Babacığının kendi elleriyle köşebentlerine yerleştirdiği, her birinin altına, üstelik dolmakalemle tarihini attığı, yıllara, konulara göre sıraladığı siyah beyaz küçük fotoğraflar...

Arada bir, böyle diyorsa da kırk yılın başı demeli; Gülümser'i çağırdığı olmuştur, babasının odasına, kız kıza sığıştıkları. Her gelişinde, üç galiba, açıklama gereği duymuştur Ülkü, aynı sözcüklerle; Babamın hatırasına dokunmak istemediğimden değiştirmiyorum bunları, o da ilgiyle tek tek incelemiştir her seferinde fotoğrafları, birer fincan limonlu çay eşliğinde. Heyecanla atıldığı olmuştur; Ay bakın, babam. Asım Ustan CHP'nin ilçe başkanıdır o tarihlerde; içinde çöreklenen bir burulmayla anımsar bunu, sonra belediye başkanlığı yaptığı dönemi onun; kent alanını kızılçamlarla donatışını, ortasına o efe yontusunu yaptırışını, ayrıca park yeri ayırtıp, o yıllarda çöp tepesi de yoktur üstelik, parkı çamlığa dönüştürüşünü. Başka başka ortak tanıdıklar çıkacaktır fotoğraflarda siyah beyaz gülümseyişlerle beliriveren; ciddi dudak büküşleriyle, suskunluklarıyla, fötrleriyle, Hitler bıyıklarıyla, papyonlarıyla, golf pantolonlarıyla, kararlı, idealist, bir o kadar bıçkın, yerli erkekler yani. Sonra karpuz kollarıyla, çiçekli şapkalarıyla, dantel mendilleriyle, utangaç, mahcup, bir o kadar da işveli, kışkırtıcı kadınlar yani. İncecik parmaklarını ağızlarına götüre götüre güldükçe, fotoğraflardan bir film döşemişlerdir babasının odasında Gülümser'le birlikte...

Tek davet ettiği o değildir kuşkusuz odaya. Kimbilir, belki etkilenirler de, bir umut işte, bu devrimciyi kendilerine örnek alırlar, eh almasalar da önlerinde bir ufuk açılıverir belki diye, zaman zaman yetenekler sezdiği öğrencilerini buyur ettiği olmuştur elbette, yıllar içinde azımsanmayacak

sayıya ulaşmıştır ziyaretçileri. Ama konukluktan haz aldığını gözlediği tek insandır yine de Gülümser...

Cumhuriyet balolarının tafta kurdeleli kızları gibi oturmuşlardır yan yana, üstelik ailelerinin tek kızlarıdır da onlar; hele kendisi tek çocuk üstelik. *Fotoğraflara bakarken böyle oturmalı,* dizlerinde albümler, gülüşlerini gizleyerek, öfkelerini pıstırıp sindirerek, hüzünlerini içlerine iterek, şunca yıl sonra anımsamaları gereken sevinçlerle, acılarla, ağılarla öylece bakmış, bakmışlardır.

"Bak Denizli İlkokulu..."

Bahçe taşlarla çevrilmiş. Belli tek sınıflı bir yapı, girişinde o tuhaf Türk bayrağı, çocukların yaptığına benzer yıldızıyla, arkada uçsuz bucaksız deniz.

"Bak piknikteler..."

Bahar dallarından uzanmışlar, arkalarında şırıl şırıl dere, felekten çalınmış bir günün hırsızlığını yansıtan kocaman dürümler, sepette gizlenmiş de olsa sessizlikle başını uzatmış şişe, kılıfında ters duran ud...

Kim onlar: Nevzat, Tului, Bekir Orhan, Galip, Ragıp, Abdullah Hilmi, Muzaffer Beyler... Ne ilginç, ölümleri de bu sırayla gelmiştir. Sırasına uyup babası da gittiğinde, artık her salaya kulaklarını dikmiştir Ülkü; Kim diyor kim diyor? Kapıda hep sinekkaydı tıraşı, kravatıyla karşısına dikilen öğretmenin neredeyse artık hiç ölmeyeceğini düşünecekken tam, kumru guguklarına karışan o sabah salasında yığılıp kalmıştır; Emekli öğretmen Muzaffer Erolan...

Başka başka gülüşleri babasının... Bıraktığı yazışmalar, Milli Eğitim Bakanlığı'na kafa tutuşları, İsmet İnönü'ye gönderdiği uyarı mektupları, Milli Şef'ten, devrimlerin yozlaştırılmasına engel olması yönünde yalvarılarla dolu istekleri, yanındakilere dikkat etmesi gerektiğini dile getiren kimi küçük sitemleri... Sonra 1952'de emekliliğini isteyen dilekçesi: Sizinle çalışamam!

Usturası, kayışı, köylerde öğretmenlik yaptığı yıllardan kalan tahta bavulu, çubuk kilitli hasır sepeti, ispirto ocağı, cezvesi, sandık sandık kitabı, cilt cilt *Terbiye*'leri, *Ülkü*'leri... Altları çizilmese de ilginç bir biçimlendirmeyle yanlara düşülmüş notlar. Yazıları yeniden yeniden okur. Heyecanlanır, yazan oymuşçasına sıcak basar her yanını, üzerindeyse hırkasını çıkarır, antika yazı masasındaki pirinç altlıklı lambayı söndürdüğü olur. Gerçi tepedeki lambadan bir düş kırıklığı yayılmaktadır odaya ama,

Ülkü, bir an gelmiş dayanamamıştır sıcağa, sonra, yeniden yakacaktır lambayı...

Bir yazardır da babası; 1936'da yayınladığı 'Terbiyemiz Hakkında Bir Türk Tezi' adlı kitabı çeker her seferinde önüne; yoksul köylü çocuklarını düşünerek yazdığı '1935-36 Ders Yılı Kültürel Kalkınma Ertiksel Toplantı Tutulgası'ndan o satırlar: "Yamalı ve eski giymek ayıp değildir. Yeter ki bu kıyafet devrime uygun ve sosyal bir biçimde olsun. Ben köyümde bizzat terzilik yaparak çocuklarımı medeni kıyafete soktum, bereleri kendim ördürdüm ve boyattım..."

Yaşlı gözlerini çerçeveye diker.

Masa lambasının hemen yanındaki vesikalığa... Kurtuluş Savaşı'nın yedeksubayı o, başında kalpağı, Kuvayı Milliyeci. Çok sonra bir gün 1950'lerdeki Cumhuriyet Bayramlarının birinden sinirle dönüşü eve, istiklal madalyasını çıkarıp fırlatacakken tam, usulca Singer'in üzerine bırakışı. Bayramda, hele de Cumhuriyet Bayramı'nda Hacı Mustafendi nasıl yer alır gazileri temsil eden kortejde, askere gitmemiş, belki savaş kaçkını biri, nasıl ama nasıl? Sonra artık katılmamaya başlayacaktır törenlere, küsecektir iyiden iyiye.

Parmakları masanın çekmecesine uzanır titreyerek, bir çerçeve daha çıkarır, okşar camın soğukluğunu duymadan; ortada babası, bir yanında o, yeniyetme Ülkü, öte yanında fötrlü, bir gözü babasında, bir gözü onda belediye başkanı.

Gözleri dolar Ülkü'nün; titrer dudakları, büzgü büzgü yassılır uzar, çerçeveyi yerine koyup çekmeyi iter, kalkar yerinden arkasına, duvardakine çevirir bakışlarını. Kırmızı şeritli madalyanın ışıltılarla yanan kağnısına dalar bir an, derin derin içine çeker odanın kokusunu, masadaki çerçeveyi alır, bir öpücük kondurur kalpaklı adama. Bunu yaparken hemen yanında avuç içi bir gözle yüzleşir, Uğur'un gözleriyle, Mumcu'nun. Pirinç altlıklı lambanın çıtına basar, döner, yüreği körük, yüreği firavun mezarına atılmış leş, öyle ağrılı, acılı oda lambasını söndürüp dışarı çıkar.

Anılarıyla yaşamaya gönül indirmeyenlerin vay haline Sarayköy'de!

Annesi onu bekler, yitirmiştir televizyona ilgisini. Ya uyuyordur ya da salondadır, ışıkları söndürüp perdeleri sıyırmış dışarıya bakıyordur. Hadi anneciğim, yatırayım seni, her zamanki masalını ister annesi, şaşar Ülkü. İnsan yaşlandığında da bebekken yaptığı edepsizlik, hayasızlık gibi, cinselliğini uluorta sergilemekten haz alıyor. Bir şey dememiştir elbette

hiçbir zaman, böyle bir kadının babasına yetemeyeceğini görerek, acı acı düşünerek kitaplığına uzanacaktır. Babasını mutlu edemeyeceğini, hiçbir zaman üstelik; bunları düşünürken çekecektir o kitabı, yüz kuruşluk Varlık Cep Kitapları serisi, Sait Faik...

Bütün ışıkları söndürüp, babasıyla birlikte evde gezinen hayalet, pazen geceliğiyle odasından içeriye süzülecektir, peşi sıra o devrimci.

Bütün erkekler köpek ruhlu, tin tin gezinsinler. Çöplüğünü, çöp kovalarını elden geçirsinler kentin. Ruhları mülevves, burunlarını kurtaramıyorlar bir türlü pislikten, çürümüş ne varsa, ağırlaşmış, kokular salan, ordalar köpekler gibi. Kadınsa kedidir, yuvasının çevresinde dolanır, yer değiştirmez kolayca, tutucudur. Ruhu da öyledir basbayağı, gözünü açtığında neler kuşatmışsa çevresini ölene dek ister bunu, sonra süzüm süzüm süzülerek güneşin altında kıvrılır, kayış gibi parıldar artık kürküyle...

Kavgası kendi cinsleriyle değil midir onların, ne olursa olsun kahrolası o egemenlik önde tutulacaktır hep, ama kuşlarla oynamayı hangi kadın sevmez? Doğasındadır bu onun, hele acemiyse kuş, nasıl sıkıştırır, yüreğini yerinden oynatır. Bir acemi kuşlarla oyuna bayılır, bir de kafesteki kuşlarla, kafeslerinden uçamazlar ya, bu oyunlara karşı ölür ölür dirilirler artık. Kadının doğasında oyunculuk. *Tek kadın yoktur ki, önüne çıkan erkekle bu anlamda oynaşmamış olsun,* oynaşmak erkeğe göre yatıp kalkmaktır tabii, kadına göreyse bir başka şey... *Yaşamın biley taşı.*

Kerim, ne kadar zavallı, kendisinin yapabilirliği nasıl kolaysa, ne denli yatkınsa akla, öylece inanıyor hemen, Faik Bey'le yattığı yalanına. Bozmayacak elbette onu, iyilik yapmıştır kocasına. Ankara'da hemen her gece su kurbağasına çevirdiği kadına sırtını dönüp horuldamaya başlaması normal sayılabilir mi? İyi de kendisinin kabahati ne? *Sevişme, sevilen kadının markasıdır, gözlerine yansır,* kadınlar bir bakışta anlar, kocalarıyla sevişenleri, onların yeri ayrıdır elbet, beğenilen kadındır. *Kim istemez bunu, güneşte sırma gibi kendini sergilemeyi?*

Aptal, kaç ay geçmiş, ne gözünü çeviriyor ne elini uzatıyor, hayır hasta olacak, bir erkeğin o kadar süre kadınsız kalması tehlikeli de ayrıca, gider çöplükte çürük çarık biriyle, al sonra başına belayı... Faik Bey'in adından söz açtığında nasıl dikmiştir kulaklarını, her taraflarını çürüte çürüte, *eşek;* biliyor işte bir erkeğin nasıl kudurtulacağını yeri geldiğinde.

Kuşlarla oynar, ama bir kez kuş kapabilir kedi. Sonra emme basma tulumba gibi suyunu çekip durmalı erkeğin, hem tutukluk yapmaz, hem yuvasına alışır, o düzende gider, tıkır tıkır çalışır artık, bozulmaz da...

Yazık, takmış kafasına bir kez ünlü, büyük yazar olmayı, göremiyor böyle bir şansın hiçbir zaman kapısını çalmayacağını. Bir kez büyük yazar yapacak mayadan yoksun olduğunu, sonra işe yanlış yerden başladığını, televizyon için metinler yazmaya girişmenin onu köreltip bitirdiğini... Neyse oyalansın, tehlikesi mi var? Babasının şemsiyesi altında, iyi kötü düzenli bir aylık, Ankara'da para kazanmak zorundaydı, batırdıkça girip çıktığı işleri, her birinin ardından Osmanlı tokadı babasının, sonunda olacağına vardı iş; yer misin yemez misin...

Akılsızım, dönmüşsün Sarayköy'e, kıçın rahata ermiş, otursana oturduğun yerde, yok hayır, ille dert üretecek kendisine. Bütün erkekler gibi meczup ruhlu, mustarip, marazi... Muhasebede, o adamlardan kendini kasıp uzaklaştırarak değil, bir gün de; Ee, Ahmet Efendi, Mehmet Efendi deyip laf atarak; Dün n'oldu biliyor musun diye konu açarak, çocukların derslerinden söz edersin örneğin, herkesin ortak konusu; sonra maçolar gibi maçlardan konuşursun ama yo hayır! Aylar geçse de tek satır konuşmadığından emindir Sermin, ona yönelik ilgisine nasıl son verdiyse. Olan kendine oluyor oysa, bir ayırdına varabilse...

Taşra bulanık su, öyle mi, iyi de sürü sürü göçmen kuş, hayat bulmasaydı yağmur gibi iner miydi durgun, bulanık bu pis suya?.. Bellidir, hayat vardır yine de beğen beğenme taşrada. Ama bunun için, oradaki döngüye, belki başkalarına göre bunaltıcı olan o yaşam döngüsüne katılmak gerekecektir ilk kural herhalde. Oralı olmak, oradaki harekete uymak ilk önce... *Uymasan bile öyle görün hiç değilse, e yani hem uyma, hem öyle görünme, barınamazsın elbet, böylesini leylek bile yuvasından atmış alimallah. Sen Allah mısın, haşa, kendini taşrada yalnızlığa mahkûm et, olmaz öyle şey, olamaz, insanın tabiatına aykırı. Ee, n'olur o zaman sonuçta? Ya taşrada taşralı olunur ya da hasta, ama büyük kentin insanı kalınamayacağı kesin!*

Küçük kentte yaşamaya koyuldu mu, susmaya değil konuşmaya hazırlamalıdır insan kendini. Tek oyalanma yolu budur çünkü. Konuşma, taşranın tek kültürel etkinliği. *Bırak kendini, direnme buna, hem yumuşatıp rahatlatır da seni, bir hapishanedesin de karnını doyuruyorsun gibi, kadife yumuşaklığında bir kılıf. Kestin mi görüşüp konuşmayı, hortlakların, hayaletlerin gezindiği bir taşradasın artık;* taşrada yaşamanın temel ilkesidir konuşmak!

Sermin’i kolay mı almışlardır sanki içlerine, öyle mi sanıyor Kerim? İlk aylarda neler çektiğini bir tek o bilir. Kütleşmiştir taşralı, dibek taşı gibi döver, bilmediği şey mi; çalkalar ha çalkalar, kendi öylece dururken. *Senin uzaktan gördüğün işte bu, durgunluk görüntüde yalnızca.* Kımıl kımıldır hayat taşrada, birbirleriyle el eledirler, güle oynaya bayram ederler her gün, *sen katıl katılma*, böyledir taşrada yaşam. *Ama suya dalmazsan, pis bulanık dersen, uzak durursan o başka, o zaman hep ayrı kalırsın, ödetirler günün birinde ayrı kalmanın bedelini...*

Benim ahmak sevgilim, toparla lütfen kendini, başta dememiş miydik seninle, taa Ankara’da, yola çıkmazdan önce, geçici bizim için bu taşra günleri, günü geldiğinde döneriz hemen çabucak. Çok uzattın ama taşra yalnızlığını, kurudun kavruklaştın be yavrum, otur romanını yaz, ne yapacaksan onu yap, ama boş durma lütfen, bir yerini kapar taşra, uyuma, donarsın...

Hem bu kadar ciddiye almaya değer mi Sarayköy? Silkelense bir an önce Kerim, kendine gelse, bildiğini okuyup sıkıntı üretmese. Bir-iki yıla kalmadan çocuklar üniversiteye yerleştiğinde, yeniden açılmayacak mıdır Ankara’nın kapısı? Alırlar bir daire, Asu değilse de küçük Mustafa için eli tutulacak değildir ya Hacı Mustafendi’nin, çocuk en iyi koşullarda sürdürmelidir üniversite öğrenimini. *Ee, gördün mü, taşradan kurtulmanın bir yolu her zaman vardır, yeter ki sen ayakta kalmayı sürdür, kaptırma kendini kurda kuşa...*

Bak gelmiş zamanı, Sakız Şenliği yapılıyor, dışarıdan bir yığın insan Sarayköy’dedir şimdi, sanatçı şu bu, git karış onlara, eğlenmene bak hayatım, ver veriştir ağız birliği edip onlarla, gününü gün et, canlılığını yitirme. Taşranın bıçkın erkekleriyle birlikte bıyık burup dansöz seyreder gibi neşe içinde izlemene bak olup bitenleri...

Taşra karıları bile nasıl heyecanlıdır, şenlik başlıyor diye.

Oysa Kerim, ayırdında değildir hiçbir şeyin, *zavallı!*

“Her iş tereyağdan kıl çekmiş gibi olmalı arkadaşlar, bu saatten sonra pürüz çıkmasın artık, o kadar provası yapıldı. Size bir şey diyeyim mi, arkamızda Sarayköylü olsa da, işe sahip çıkacak sizsiniz, biziz, benim! İşin gerçek sahipleri yani... Ötekilerin hepsi hava civa, eli işte, gözü oynaşta bir yığın avare! Laf aramızda vali bey de el adamı, yanlış anlaşılmasın, bugün var yarın yok demek istiyorum. Ama biz hanın bekçisiyiz, yarın da birbirimizin yüzüne bakacağız, unutmayın!

“Sahibi niye sizsiniz işin? Şöyle düşünebilirsiniz; Denizlili otel, motel işleticileri olarak biz gelen turiste hizmet vermekle yükümlüyüz, Sakız Şenliği bizi niye ilgilendirsin? Unutmayın arkadaşlar, bugün dünyada turizm, topluca değerlendiriliyor. Gelen insana al arkadaş işte deniz, işte su sporları, işte kumar, işte içki, eğlence, al işte sana sauna, ısıtılmış yüzme havuzu, lüks odalar, barlar, animasyonlar, yöre turları, ye iç zıbar diyemezsiniz. Bunu dediğinizde turist rotasını değiştirecek, İspanya’dan, Fransa’dan ya hiç dışarı çıkmayacak ya da Girit’e gelip orada ıhacaktır!

“Sakız Şenliği, Denizli için büyük fırsat! Şimdi bakalım programa... Ne var, defile mesela, sonra, Türk enstrümanlarıyla icra edilecek konserler, sizin şu Türk gecelerinin o insanlar için ne ilginç olduğunu düşünün, alın sığınağı, o bile programda, ne zaman yapılmış, niye yapılmış, hem biliyorlar mı, duymuşlar mı, bu amaçla kullanılmış okul sığınağı, ilginç gelmeyecek midir onlara bu, sonra mesela neden ‘sakız’ şenliği, değil mi, hiç görmüşler mi ağacında sakız bu adamlar, e şimdi bu insanları tutup oraya götürdüğümüzde ilginç gelmeyecek midir bu, hele bir de balon bağlatırsak dallara?

“O halde arkadaşlar, iş başa düşüyor, hepimize. Biliyorum, elbirliğiyle sponsorluk yaptınız, yarıştınız şenliğe omuz vermek için, ama bunun meyvesini de birlikte toplayacağız, bundan kuşkunuz olmasın, yeter ki sabırlı olalım. Önümüzdeki yıllarda, bunu daha da geliştireceğiz. Bakın Ömer Bey de bizim konuğumuz, şenliğimizi onurlandırmak için özel olarak geldi hemşehrimiz sağ olsun, yok yok, gerçekten öyle Ömer Bey, tevazuya gerek yok. Omus’u hepimiz biliyoruz, Türkiye’nin önde gelen

kampanyalarını yürüten, tanıtımlar gerçekleştiren, bu yönde araştırmalar, yoklamalar yapan bir kuruluş. Ömer Bey'le şenlikten sonra yeniden oturup konuşacağız, bize büyük yardımları olacak kendilerinin, bundan eminim. Öyle şeyler getirebilir ki bize; hiç düşünmediğimiz, aklımıza gelmeyen zaten en önemli unsur bu konuda, yaratıcı düşünce!

"Öyleyse rotamızı daha iyiye, daha güzele çevirdiğimiz şu anda, ilk basamakta daha, belirlediğimiz programa sıkı sıkıya uymamız gerekiyor! Sonrası için de kolları birlikte sıvayacağız elbette. Azmin elinden ne gelmez? Şenliğin kendi eserimiz olduğunun bilincine varalım yeter! Başta da söyledim, sahibi biziz arkadaşlar bunun!

"Hadi şimdi hem şenlik mekânlarını dolaşalım, hem eksik gediği gözden geçirelim..."

Hiç kimse konuşmuyor, herkes baş kırıp susuyor yalnızca. Ne düşünüyorlar, içlerinden ne geçiyor? Aralarında konuşuyorlardır elbette, konuşmazlar mı hiç? Daha önce, onların tarafındaydı, başkanın ruhu duymazdı, neler neler konuşurlardı aralarında; şimdi bu tarafta. *Neler geçiriyorlar akıllarından, aralarında ne değerlendirmeler yapıyorlar?* Bunu artık hiç öğrenemeyecek, devletin geleneği bu, vali de onun kafasından geçenleri bilmek ister ama, bilemez, valinin kafasındakileri de cumhurbaşkanı. *Kimse konuşmaz, en büyük konuşur, ötekiler dinler sadece, devletimiz bu...*

O da konuşmuyor. Az önce Aylin'le göz göze geldikçe, diğerlerine baktığı kadar değdirip geçmedi mi gözlerini? İçi bir başka fırtına estirirken dıştan sütliman görünmedi mi? *Aylin bir şeyler söylemek istiyor ya, ne; en önemlisi ne isteyecek karşılığında?* Ömer Bey'in yanında, sözümona dinler görünerek, dışa karşı tabii, ama kışkırta kışkırta onu, arada bir çok doğalmış havalarında dönüp Ömer Bey'le konuşarak, belki onunla bir ilişkisi olduğunu vurgulamak için, arada onun onayını alıyormuş gibi yaparak...

Yok yok, bu Aylin'i deviremem ben, bizim karılara benzemiyor bu kız, erkekleri çok iyi tanıyormuş, onların mantıklarını çok iyi biliyormuş, onlar nasıl ne biçimde düşünür, ne manevralar yapar hep kestiriyormuş havası var orospunun. Sonra sıkıştırır bir yerde onu, zor duruma düşürür, önüne ödeyemeyeceği fatura koyar... Vazgeçmeli bu kızdan, sonra Hırkalı Ayı'yı tefe koydukları gibi alaya alırlar koca Sarayköy'de*, kaçacak delik ararım, sığınak mığınak kâr etmez o zaman...*

Yok yok, çok istiyorum Aylin'i...

“Hadi arkadaşlar, acele edelim biraz, yemeğe yetişeceğiz daha... Herkes kendi arabasıyla gelsin, buyrun Ömer Bey, siz de Aylin Hanım, Ömer Bey nasılsa lütfedecek değerli düşüncelerini, biz sizden de yararlanalım hanımefendi, kendinizi esirgemeyin bizden...

“Anlamadım Ömer Bey, efendim, haa bando? Gün boyu kafamızı şişirdi davullar değil mi? Alın benden de o kadar, haklısınız, ama sıkı durun, şenlikte sürpriz bir deve güreşi de var ne yazık ki!”

Çocuk bu Ercan, evet çocuk, gelişmemiş oğlan çocuğu, uzaktan gören, taşra delikanlısı der onun için, öylesine çocuk. Kim inanır İstanbullarda düşüp kalktığına, yalan söylüyorsun der güler. Tanımasa o da böyle düşünürdü herhalde. Bir zamanlar İstanbul'da ünlenmiş Sarayköylü tiyatro, sinema oyuncusu, reklamların tanınmış yüzü, milyonlarca insanın yakından tanıdığı Ercan, *bu ha;* doğru olmaya doğru elbette, ama bu doğru çatışır durur içinde.

Hangisidir doğru olan?

Aysel'in bildiği elbette. O kadar yakındırlar artık, etle tırnak gibi. Yatağa da girdiklerine, her şeyleri konuştuklarına göre, eğer konuşacak başka konu kalmamışsa tabii.

Değil ona, kimseciklere anlatamayacağı çok kök var yüreğinde elbette, kinin acısı üreten durmadan. Bunları ona bile söylemeyecek, hiç kimseden acıma dilemiyor ki, niye anlatsın başkalarına. Anlatmayacaktır elbette, *hiçbir zaman!* Ama yine de çok yakındırlar Ercan'la, yakındırlar işte, daha başka nasıl dile getirilebilir bu. Metin'e de söylemiştir aralarında olup bitenleri, bir gizini saklı tutarak çocuğun, tabii Metin'in gizini de ondan kaçırarak.

Nasıl bir erkek o öyle? *Oğlan mı, adam mı ne?* Herkesin bir dramı var işte, hiç derdi yokmuş gibi görünenin bile derinlerinde bir yerden hemen kan sızacaktır dürtüldüğünde, bellidir bu. Seviyor bu oğlanı; âşık ona, yaşamının akşamüstünde Tanrı'nın bağışı. *Hayır, aldıklarının, tabii ya, aldıklarının karşılığı! Bir eksikliyi vererek armağan olarak...*

Yine armağan, yine hüzün, tıpkı Metin gibi... Henüz kendine gelmemiş, cinselliğinin bilincine ermemiş, bunu algılamaktan uzak oğlan saflığında bakmıştır Ercan. Derin, koyu mu koyu. Sonra çorap söküğü gibi çekmiştir Aysel bir bir. Severek, öpüp okşayarak, şefkatle sarıp sarmalayarak; Sarıl bana, sarıl anneciğine, diyerek, saçlarını parmaklarıyla tarazlayıp, yapıştırıp burnunu koklayarak bedenini, yatırıp sonra göğüslerine, yorganı çekip başlarından, çıplak memelerinin üzerine yumuşacık yüzünü bastırarak, aralandıkça memelerinde yanmış gözyaşlarının serinliğini duyup,

dayanamayıp o da salarak... Müşerref Hanım'ın, dışarıdan birbirine karışan ağlama seslerini dinleyip buna bir anlam verememekle birlikte ölesiye merak edeceğini düşünerek... *Tanrım, sen kullarına bunca ezayı cefayı reva görüp sonra tapınmalarını nasıl beklersin onlardan, ama nasıl?*

İstanbul'da sorun olmamıştır elbet, niye olsun, kim kime dum duma, biri de böyle yaşayıverir olur gider, bunun çetelesi tutulacak değildir ya, asıl sancıları Sarayköy'de yaşamıştır, gençliğinde, yeniyetmeliğinde daha, kendilerine gelir olmaya başladıklarında. O zamanlar, kızlar da oğlanlar da, kendi aralarında bu anlamda bir kapalılık yaşamıyorlardır. Belleğinden bir türlü sökemediği zehir sızıntısı da bundandır zaten. Bereket kimsecikler bir şey sezmemiştir o yıllarda, ama bir günü var ki unutamamıştır Ercan.

Üç akran Menderes kıyısına inmiş, sonra kadınlardan söz ederek oralarının nasıl bir şey olduğunu tartışıp çekişmişlerdir aralarında. Biri görmüştür, dudaklarını uzatmış; Na işte, dudaklarım gibi, demiştir, gülmüşlerdir. Ardından çıkarıp kendilerininkine bakmışlar, bir fark olmadığını düşünerek kızlarınkinin de hep birbirine benzeyeceğine varmışlardır. Ama bu arada oğlanlardan biri, elleyip küllemişlerdir tabii bu arada kendilerini, şişmeye başlamıştır. Öteki dünden hazırdır zaten; Hadi demişlerdir, ona dönerek, otuzbir çekelim. Ben utanırım, demiştir Ercan, şöyle öteye gideyim. Geçmiştir bir söğüt örtüsünün, hayıt öbeğinin arkasına, sözde onlara görünmeden aynı işi yapıyor, ötekiler bu arada Arzu Okay'ı konuşmuşlardır aralarında o biçim laflarla, sonra Alev Altın'ı soyundurmuşlardır önlerinde. Hâlâ şükrediyordur, o gün hiçbiri de çakmadığı için durumunu...

"Ne zaman anladın böyle bir özrün olduğunu?"

Bu bir özür, erkekler için böyle, ama özürlü bir insan sevemez mi, sevilemez mi? Kendisi sözde özürsüzdür de, çocuk büyütebilmiş midir karnında? *Özür ayrı, cinslilik ayrı, cinsellik apayrı.* Gözlerin görmek zorunda olduğunu geç keşfetmiş bir delikanlı gibi hep beklemiştir Ercan. Sünnet kazası; böyle açıklamıştır Aysel'e. Teselli için ne söylemesi gerektiğini çıkaramamıştır bir türlü, toparlayamamıştır kafasını. Bin yıl düşünse bunu bulamayacak bir Aysel'dir Ercan anlatırken. Ama Aysel'i Aysel yapan dürtü, bir fırsatını bulup bakmasını sağlamıştır çabucak orasına, yeniden bakmıştır, gözlerine inanamayıp bir daha bakmıştır. İyice açığa çıkınca orasına baktığı, şımarıp sırnaşmıştır; Sen böyle de hoşsun, derken de bakmıştır yine, uzun uzun, dikkatle. Ama yani hiçbir tuhaflık

yoktur orasında, bir kesik, bir kopuk, basbayağı herkesinki, yani tüm oğlanlarınki gibi bir uzantı. Yetişkin olarak bir tek Metin'inkini görmüş, meraklısı değil ki bunun; sünnetli de üstelik...

Başka bir şey vardır o halde bu Ercan'da, evet evet bir gizi olmalıdır oğlanın... Öyle ya, İstanbul'da ne yapmıştır onca yıl? Böyle yakışıklı birini boş bırakmış değillerdir herhalde... Orada daha kolay geçirdiğinden söz etmiştir günlerini. Ama aynı tiyatroda, aynı oyunda birlikte sahne aldıkları bir arkadaşı, rol arkadaşlığının da kurduğu tuzakla ona sırılsıklam âşık olmuş, kız kendini derin kaygılara kaptırınca da gerçeği açıklamak zorunda kalmıştır Ercan; Ben eşcinselim. Oğlan oğlan bakmıştır Ercan, artık bunun kendisi için zorunlu bir mazerete dönüştüğünü ima ederek... Bereket tiyatroda, sinemada, eh hadi sanat ortamlarında, sorun yaratacak değildir bu, bunu görünce de rahatlamıştır Ercan.

Akşam durup dururken Metin'e pat diye soruvermiştir Aysel; Sen hiç eşcinsel gördün mü yaşamında? Metin, gazetesinden burnunu kaldırmış, sağ elinde gazetesi, sol eliyle artık tamamen açılmış başını taramıştır:

"Niye sordun?"

Aysel, sabaha dek antikçağ Tanrı yontularının boynu bükük, mahzun uzantılarını düşünüp upuzun bir yaz başı gecesine, belki bir yaz gecesi rüyasına dalmıştır daha sonra.

“Monitörü kur da seyredelim çektiklerimizi, eksik gedik ne var görelim...”

Asistan, hazırlık yapıyor, kamerayla gelen çocuk, şirketin gönderdiği, Alaattin de bantları diziyor sehpanın üzerine. Geniş, güzel bir oda, otelin sığıntı köşelerinden değil. *Aferin başkana.* Çekim notlarını koyuyor önüne. *Aşağılık sistem, kameranın, şu adi hurdanın asistanı var, senin, yönetmen ve kameraman olarak senin Alaattin, asistanın yok!* O ki, varını yoğunu buna yatırmış biri, karşılığında hep yitirmiş, hep tüketmiş, hep sıfıra inmiş bir kurgucu, sinema sihirbazı. *Tanrım niye durmadan sınıyorsun beni, ne gerek duyuyorsun buna, yüce bir sevdalın değil miyim ben senin?*

Sıraladığı bantlardan biri kayıp, yok. Asistanın bunu anlaması mümkün mü, o Alaattin’e ait, ona özel. Omuz çantasında, bant onun içinde, Alaattin’in çok özel arşivinde, *ah ah, ne görüntüler varken arşivimde yitirdim,* alçaklar işinden bile ettiler onu, *şerefsizler, aşağılık yaratıklar... Efendim?*

Hazır, diyor çocuk, kurmuş, monitör hazırmış, *iyi.*

Geçip koltuklara, bacaklarını uzatıyorlar. Çekimlerden sonra nedense böyle sünüyorlar hep. Neden olacak, onca kilo çarpı onca saatten sonra kimbilir kaç tonluk işçilik. Başlatayım mı Alattin Abi, diyor çocuk. *Fena oluyorum böyle Alattin denildiğinde, gündüz onca uyardım ibneyi, tam iki kez, Alaattin benim adım, Alattin değil, şerefsiz pezevenk!* Dur, diyor, şu notlarıma bir bakayım. Kalemi tamam, bloknotundan akışı denetleyecek, sonra röportajlarda kullandığı notlar geliyor aklına çantadaki, çekiyor fermuarı, bandın sırtı, örtüyor hemen.

“Tamam, başlatabilirsin!”

Hiçbir şeyin ayırdında değil asistan, izleme bitse de gidip ziftlense bir an önce, ona bakıyor. Görüp göreceği, sürüp süreceği sefa bu, lüks bir otelde yatıp kalkmak, kuş sütünün eksik olduğu sofrada tıkınmak. *Hadi madem, bekletmeyelim seni...*

Gün boyu yaşadıkları, yeniden akmaya koyuluyor monitörde. Çekimlerini denetliyor, çerçevede kusur var mı, gereksiz unsur girmiş mi

karesine, ışık dağılımı uygun mu yoksa gözden kaçırdığı sertlikler var mı, karşı ışıklar ne durumda, kamera hareketleri nasıl, ya sallantı, kamera kararlı mı yoksa boşluklara da düşüyor mu arada bir, çevre düzenine dikkat etmiş mi çekimde, mizansenleri gerçekçi mi yoksa iğreti mi okul müsamereleri gibi. O soru; görüntü gerçeği ne ölçüde aktarıyor? Düşünüyor, duruyor, dondurarak ya da geri sararak kimi notlar düşüyor defterine, yeniden salıyor akması için görüntüyü. Yan gözle de bakıyor, asistan esniyor, bütün asistanların yaptığınca, aşağı yaratıkların yani. Gerekçeleri hazırdır; Çok yorulduk be abi! Otellerin havuzlarında, bir de kıyıda şöyle doğrulur gibi yapıyor. Havuzda Aylin'in tezgâhtar kızları, kıyıda kendisi. Uzak çekimler, genel değilse boy plan hep, baksa sehpanın üzerine, bantlardaki numaraların atladığını görecek. *Asistan falan değil bunlar hamal, gariban.* İşi kendi uzantıları görmüyorlar ki, mama getirecek, beş beş kazandıracak, çorba parası taşıyacak çıkın yalnız çekimler... Çok geçmiyor; Nasıl abi, diye soruyor çocuk, görüntüleri merak ettiğinden mi, değil; Hadi, demeye getiriyor, tası tarağı toplayıp karnımızı doyuralım.

Bir an kalıyorum, ilginç tabii. Hırkalı Ayı bandonun önünde, elinde sopası, gergin yüzüyle dizlerini yukarı çekerek yürüyor, mutluluktan pırıl pırıl...

Erkeklik bende kalsın, daha fazla işkence etmeyeyim şu aşağılığa. İyi, diyor, fena değil, ama ben bir-iki not alacağım, bazı eksikler için, istersen sen in yemeğe. Birden irkiliyor çocuk; Yenileyecek miyiz çekimleri, diye soruyor; Yok hayır, diyor, sen git; yüzü yumuşuyor, çıkmadan ekliyor; Abi, açık büfe; Gecikirsem, sandviç falan idare ederim ben, diyor, bunları da toplarım, merak etme, hadi sana afiyet olsun, rahatlamış çıkıyor...

Asistan çıkar çıkmaz kalkıyorum. Işıklar da, perdeler de sonuna dek açık, soyunuyor önce, çamaşırla kalana dek, ardından perdelere gidiyor, göstere göstere çekip örtüyor, omuz çantasından bandı çıkarıyor, yerine geçiyor. *Bir insan güzelliğinin, bir kadın güzelliğinin gösterisi başlıyor... Anlamlandırılmış, soyutlamalarla arka alanlar yaratılmış bir seyrüsefer...* İlkin havuz, Aylin'in kızları, üç kız, sere serpe yüzüyorlar havuzda, güneşleniyorlar, suda oyunlar oynuyorlar, Alaattin yakın plan onları izliyor, arka arkaya kurgulanmış gibisine kesmeler. Ama yine de gencecik kızların henüz kadınsı olmayı becerememiş tutumları, Burcu'dan küçüktür de belki bunlar, birden öfkeleniyor, zzzzzzzzzt sarıyor ileriye, deniz kıyısına tekli görüntülere dek...

Önce bulanık bir deniz köpüğü, sonra netleşiyor görüntü, *işte Aylin...* Ağır ağır dalgalara yürüyor, sağ ayak bileğinde altın halhal, kan sızan uzun tırnaklı sağ ayağının upuzun başparmağını foşurdayıp gelen dalgaya dokunduruyor sanki. *Kesmişim hemen.* Yüzü Aylin'in, içi çekilmiş gibi, o nasıl oynamak öyle, sonra göğüslerini alttan destekleyip, üstten yanlara çekip sutyenine yerleştiriyormuş gibi yapıp dalgalandırıyor basbayağı. Öne öne yuvarlıyor daha çok, meme uçları karede durma titreyip yer değiştiriyor, kıp kıp eden mum alevi halinde. Kamera çevriniyor, şimdi yanal açıda Aylin, yüzünden memelerine, göbeğine, sonra bacak arasına iniyor, yer değiştiriyor, tam cepheden kabarıklığı görünüyor önünün. Kamera durmuş, bu kez kız dönüyor, saçını topuz yapıp salıyor, yana alıyor, bikinisinin üstüyle ilgileniyor yeniden, kendisini geri çekip yan gözle sanki göğüslerine bakıyor, sonra iyice dönerek poposuna bakıyor, alt parçasının lastiğini çekiyor. Uzun kan tırnaklar, siyah bikininin lastiğini gerdiriyor. Arkada bacak boğumları arasından parmak eninde yola çıkıp hadi bilemedin bir karışçık kumaşla kalçalarını sararak ama daha çok da ortaya çıkararak bel hizasına ulaşan, birer hilal kaş biçiminde gümüş sinileri zarflayıp bel bölgesinden öne dönen bikinisinin altına indiriyor kırmızılarını, lastiğini hafif çekermiş gibi kaldırıp bırakıyor.

"Nasıl yaparım ben bunu?"

Görüntüyü dondurup kalkıyorum. İç çamaşırlarıyla şöyle bir dönüyor odada, diken üzerinde, yerine geçiyor yeniden, görüntü akmaya koyuluyor. Yüzmesini genel görüyor kamera, bir-iki plan, hep estetik, hep güzel, denizle bütünleşen insan bedeninin güzelliği... Birden yakın plan, denizden çıkıyor Aylin, kameranın önüne geliyor, uzun saçlarını avuçlarında sıkıyor, dönüyor kameraya, yüzü dolu dolu karede, altdudağını emer gibi yapıyor, burun deliklerini oynatıyor, gülüyor, dilini çıkarıyor, bikinisinin altıyla oynuyor yeniden; karede kalçaları, alt parçanın kaybolduğu yere kırmızı işaretparmaklarını sağlı sollu hafifçe sokup tırnaklarıyla çekiştirerek bikinisinin lastiklerini aralıyor, yeniden oturtmak için, parmaklarıyla döndüre bombelendire aşağıya kaydırıyor önce, ıslak bikini, tomurcuklu, ıslak tende tutuk tutuk sıyrılıyor aşağıya, kalçalarının üstteki o derin çukuru çıkıyor ortaya, sonra yerine oturtuyor, kırmızılarıyla yanlardan yukarıya doğru çekerek düzeltiyor, sular süzülüyor orasından, sonra gidip kuma uzanıyor, bacaklarını aralayarak... Bir şey daha yapıyor, sutyeninin

kopçalarını açıp, askılarını yanlara deviriverip sırtını bütün bütüne güneşe veriyor...

Fenayım. Düğmeye dokunup banyoya yöneliyorum. Utanç içinde, kıpkırmızı.

Beynimdeki davullarla dönüyorum eve. Televizyona bakan koltuğa bırakıyorum kendimi keşkek gibi. Sermin ne zaman dönmüş, göz kamaştıran bir pırlanta yine Hacı Mustafendi'nin küçük gelini. Haa, öyle ya; Susss, çocuklar ders çalışıyor. Yani bravo şu kıza, o kadar fink atmaya iyi de annelik yapıyor doğrusu. O minik trampetler ne öyle, televizyonda bando, şenlik sürüyor, kafasındaki davulları da kısabilse. Karısı televizyonu açmış, yerel haberleri seyrediyor SSRT'den, Sarayköy'ün Sesi; Kızıl'ın dava açsa hak edebileceği 'Sarayköy Sesi', olmuş 'Sarayköy'ün Sesi'. Sövdüğünü biliyor; Es es, bu ne ulan, diyor birinde, sakız leblebisiyle rakısını içerken. *İçimde bir ürperti, irkiliyorum.* Sermin, parmaklarını öpüyor, alınmasın diye o da onunkileri, gülümseyip göz kırpıyor, hafta sonu mu?

Bando gidiyor, Ömer geliyor görüntüye, havalı havalı kaplıyor ekranı, rüküş bir kız soruyor, canı sıkılmıştır buna Ömer'in. *Kural bu işte, ilişkini en alt düzeyde ama üst perdeden sürdüreceksin taşrayla, hep veriyormuş gibi yaparak, ihsanda bulunuyormuş havasında...* Nasıl da mutlu, rüküş gelip bir de ona sorsa ya; Şu Sarayköy çukurunda nasıl yaşıyorsun, diye. Sarayköy'ün itleri, sığırları gibi yaşıyor kentte. Ayrıcalıklı biri olduğu sezilmeden, hiçbir önemi üzerinde durulmadan. Yarın ölse, cenazesine kimlerin geleceğini adı gibi biliyor, babasına hürmeten bulunacaklar törende. Kimliksiz kaldı o, kişiliksiz; yaprakları ipekböceğinin önüne sıyrılıvermiş çırçıplak dut değneği, korunmasız, aciz...

Başarabilseydi Ömer gibi sivrilmeyi, onun yerinde, konumunda belki kendisi olacaktı şimdi, belki değil muhakkak. *Ama dümdüz bir yazarlıkla kim sivrilmiş, var mı böylesi?* Ercan bile çok iyi ona göre, bir dönemin gerçekten ünlenmişlerinden, çevresinde hâlâ sevgi halesi oluşan biri, her yerde, hele de Sarayköy'de. Ayrıca haklı o, bir gerekçesi var; annesine bakmak zorunda, bu yetmiyormuş gibi, ölümcül hastalığı olduğu söyleniyor, kulağına gelenler doğruysa tabii. *Tutup yüzüne karşı soramazsın ki...* Alaattin bile bir yerlere gelmiş, bir haltlar olmuş, öyle böyle ama olmuş işte, ya kendisi...

Arkadaşları mı bunlar, belki evet, akranları mı, belki hayır. Aynı İsmet İnönü Lisesi'nin bir örnek öğrencileri onlar. Ortaokulu da kattın mı içine, altı yıl boyunca okuyanlar, askerlikte tertip misali birbirini tanıyor hep. Zaten Sarayköy ne kadarcık yer, üstelik önceleri bir de 'olgunlaşma' var, giriyorlar okula, yedi yıl boyunca aynı yere git gel talim et artık. Arada çakanlar da olacağına göre eder sekiz-on yıl. İnsanların birbirini tanımaması, aralarında arkadaşlık kurulmaması mümkün mü?

"Ne düşünüyorsun Kerim, bir şey mi oldu?"

Sermin fısıltıyla soruyor, *ne diyeceğim;* Yok bir şey, çıkıyor ağzından. *Nasıl olmaz, nasıl yok bir şey, çok şey var, her gün yeniden ölüyorum ben, her gün kendi ölüm törenlerime katılıyorum, uykumda da uyanıkken de birileri durma boğazımı sıkıyor, boğuyor beni. Ölmeyecek denli nefes aldırıp sonra yeniden...*

"Taşranın ta kalbine yolculuk!"

Bir şey mi dedin, diyor Sermin, *bakıyorum, bir şey mi demişim, yoo,* içinden geçiriyor bunu, bir yerden mi yerleşmiş diline, kimden, hangi yazardan? Öyle de olsa ne önemi var, *ben başka yere değil, taşraya yolculuğa çıkmış bir yazarım, üstelik de taşranın kalbine, varsa tabii. Her gün her sabah, her saat çıkıyorum yolculuğa, sağım solum, önüm ardım hep yolculuklarla dolu, taşraya doğru; Sermin bir şey soruyor çıkıyorum yolculuğa, çocuklar bir şey istiyor hop yolculuğa, babam biraz yan bakıyor sürdürüyorum yolculuğu, evden işe, işten eve sürüyor da sürüyor yolculuğum, taşra yolculuğum, yalnızlık yolculuğum, çığırtkanı, muavini, biletçisi, ayakçısı, şoförü, yedek şoförü, biletli yolcusu, indi bindicisi hep ben olan yolculuğum...*

Kalkıyor, sıkılıyor çünkü, odasında sürdürecek yolculuğunu. Eli Sermin'deymiş hâlâ, kalakalıyor; Nereye, diye fısıldıyor o; Odama, diyor fısıltıyla; Yemek hazır, diyor aynı tınıyla; Aç değilim, ben sonra yerim, diyor; bırakıyor elini, parmakları öyle kalıyor havada. *Dönüyorum, iştah açıcı bir muhallebi gibi yayılmış Sermin.* Ne kadar hoş bir kadın oldu karısı, *ya ben ona nasıl görünüyorumdur?* Taşrayla bütünleşmiş kadının gözlerinde, taşraya alışamamış, ötesinde bunu reddetmiş biri nasıl görünüyordur acaba? Merak etme, diye fısıldıyor son kez, yani taşranın tam kalbine dalmak üzereyken...

Dokuz'u önüme çekiyorum.

Ben bu romanı böyle yazmazdım; ben yazmazdım böyle bu romanı; ben böyle yazmazdım bu romanı; ben bu romanı yazmazdım böyle; bu romanı ben böyle yazmazdım; bu romanı böyle ben yazmazdım; bu romanı böyle yazmazdım ben; bu romanı ben yazmazdım böyle; böyle yazmazdım ben bu romanı; yazmazdım böyle ben bu romanı; böyle yazmazdım bu romanı ben; yazmazdım bu romanı ben böyle; böyle bu romanı ben yazmazdım; böyle bu romanı yazmazdım ben; yazmazdım bu romanı böyle ben; yazmazdım böyle bu romanı ben...

Yok canım! Yazılmış bir roman mı var ortada? Evet, var. Öyleyse nerede, kim yazmış?

Acıyıp merhamet mi beslemeli Sarayköy'e, öfke, hınç mı duymalı? *Ben değerli değilim, Sarayköy değerli yanımda; hep de öyle kalacak, bense gölgesinde bir dilenci. Bir gün Menderes'in burgaçları cesetlerimizi taşıyacak, doğduğumdan bugüne kaç Kerim ettiysem, kaç Kerim halinde kılıç kuşandıysam Sarayköy'e karşı. Elinin tersiyle bir kenara itecek ya da püfleyip silip süpürecek sulara. Menderes, Çine Çayı gibi tıpkı sürekli akan bir ölüm ayini halinde dolaştıracak cesetlerimi Sarayköy'de. Sen beni, o obur taşran için öldüreceksin, biliyorum, Ama ilerde kimseyi bulamayacaksın öldürecek, çünkü hiç kimse kalmayacak seni sevip anımsayacak. Biteceksin Sarayköy, bittin aslında, biz öğüttüğün son unuz senin!*

Kapağını açıyor klasörün, delgeçle delip delip taktığı samanlı kâğıtlar. Eski alışkanlığını sürdürüyor, Ankara'daki gibi. Bilgisayar öyle duruyor karşısında, yüz vermiyor, Ankara'da elektrikli daktilosu vardı, Sermin, buraya gelişinin armağanı gibi konduruverdi masasına. Bu dairede herkesin bağımsız odası var, Sermin'in bile. Sonra bilgisayarları. Bu kadarı, Arap'ın fazla bulduğu şeyi yüzüne sürmesine benziyor, *öyle miydi bu söz,* bir evde dört bilgisayarın ne işi var ama, *reddediyorum işte benimkini,* şimdilik en azından; *oysa ne kadar istemiştim Ankara'dayken; ne kadar hem de.* Televizyona metinler yazarken, nasıl gereksinim duymuştu merete, şimdi sırtını dönecek, yüz vermeyecek; Dur bakalım sen orada!

Ne zaman başlamış yazarlığa? Köylerden hastaneye alışverişe, upuzak yerlerden askerliğe, işe gelenlere yazdığı mektuplarla...

Vatan Oteli'ndeki ilk mektup. Okuma yazma bilmez utangaç yüzlü delikanlıya. İstemem, dedikçe parayı, durma dayatmış o, kıstırmış avcuna. "Babama selam eder, ellerinden öperim..."

N'olmuş, işte ben de öptüm babamın elini.

Dokuz'u yeniden önüme çekiyorum, ayetelkürsi gibi yayıyorum. İki parmağa ulaşmış samanlı kaba kâğıdı, şöyle taraklıyor. *Okusam mı yazsam mı, yazsam mı okusam mı. Yoksa bir başka romana mı başlasam, yeni, yepyeni, sözgelimi Taşrada Şenlik, yok olmadı, 'Taşrada Düğün Hazırlıkları'na benziyor, Taşrada Bir Tiyatro peki, Ercan'la da konuşurum, yok aman bu da sevimsiz.* En iyisi yazdıklarına göz atması, yoksa yoksa seslenseler mi dışarıdan; Hadi yemeğe; çocuklardan biri mi dalıverse içeriye, Asu örneğin; Babiş mabiş...

Ama yok, değil; taşranın kalbine o yolculuğa çıkmanın tam zamanı, kimbilir şu yüreği, pıhtısından kurtulur belki, belli mi olur dongunluğu çözülür zavallıcığın, yaşama katılır hiç değilse biraz; kan pompalar taşraya karşı onun için, yaşamdan yana...

İnanılmaz yoğunluk yaşamıştır Aylin, aynı gün içinde. Göklerde süzüldüğü, yerlerde süründüğü olmuştur. Gerilmiştir çokça ama kış günü kemiklerini güneşe vermişçesine kütür kütür gevşediği de olmuştur, mayışarak...

Yaşça küçüklerine dönüp de bakmamıştır o yaşamı boyunca, ama kendinden büyüklerden de pek hayır görmemiştir açıkçası, küçükleri birer enik, büyükleriyse azman köpek, hep isteyen, hep azan, hep karşılık bekleyen, gazeteci Hüsnü dışında.

Üç köpek daha eklenmiştir son günlerde bunlara. Başkanın ötekilerden hiç farkı yoktur ama Alaattin'i ilk kez görüyor, adını duymuştur o da öteki Sarayköylüler gibi kuşkusuz, o kadar. *Tuhaf biri,* sezgileri söylüyor, ne yapacağı belli olmayan. Bir yanında barut fıçıları taşıyor sanki, öteki yanında can simitleri; korkmuyor hayır, ama çekiniyor, nasıl davranacağını bilememenin getirdiği bir çekiniklik bu.

Sonuncusu güzel bir köpek, içini kıpırdatmıştır; kadınlığını duyurmuş, bir hanımefendi gibi yücelterek davranmıştır ona, vaatlerde bulunmuştur, hayır öyle sözle, herhangi konuda yukarıdan aşağıya apaçık sıralayarak falan değil, bakışlarıyla, düşünüşüyle, yaklaşımıyla, sonra beyefendiliğiyle, İstanbulluluğuyla, olgun erkek kimliğiyle, o yaş erkeğinden yansıyabilecek en pırıltılı görüntüsüyle, güzel, zarif bedeniyle, minnacık poposuyla...

İlkten bakışları buluşmuştur suları kulaçlarken havuzda. Havlusunu sürüyerek gelen güneş gözlüklü yakışıklı, öteki elinde kitap; havluyu, kitabı bıraktığında şezlonga, dal gibi bedeni, belki havuzdakinden daha çekici görünmüştür o anda ona, mayosu da etkilemiştir kuşkusuz, avuç içi bir mayo, misminik poposunda. Yabancı biri mi, hayır değil, kitap Türkçe, Kundera çevirisi, tek satır okumasa da Milan Kundera üzerine bilmediği kalmış mıdır. Ah, hayatının efendisi Kızıl Hüsnü'ye nasıl minnet duymaz, yaşadığı bütün güzellikler kadar yaşayacakları da onunla başlamıştır hep, bir emici gibi ne varsa yutmuştur Hüsnü'dekileri, tümünü. Ama mayosu yabancı, tanga kesimli, kendi bikinisinin altıyla yarışabilecek bir model. Şenliğe mi gelmiştir, inşallah öyle olmuştur.

Buharlar salarak, özlemle, çay bardağına iniveren dem gibi, güzel de parfümü, sonra badisipreyi, usulca girivermiştir suya, hiç kımıldamamıştır su, öylesine hazır, hep onu beklermiş gibi içine almak için.

Ona orada özlem duymadığını, arzu etmediğini, yüreğinde ona çok güzel, çok sevimli bir köpek olarak yer açmadığını söyleyemez Aylin. Hiç bekletmeden, göz göze geldikleri anda demiştir elbette; Ne kadar güzel su. Söylenebilecek ilk söz, çok geçmemiştir, yan yana gelmişlerdir hemen. Tanışmaları uzun sürmemiştir, çıkıp kurulanmışlardır gülüşerek, sevişir gibi. Sonra Ömer'in iki elinde iki fincan neskafe, garsonları beklememiştir elbet, kuşluk vaktinde betonun da ısıttığı güneşte, bomboşken havuz başı, açık bara bile gitmeden, koyu çiçek kokularının arasına bir şezlongu çekerek, öylece bırakıvermişlerdir popolarını; bedenlerini birbirine açık açık sergilemenin gizli hazlar üreten hınzırlığıyla. İlk iş, o da destek vermiştir çünkü buna, aralarındaki beyi hanımı, sizi bizi kaldırmak olmuştur doğruca. *Neler konuştuk öyle Tanrım.* İstanbul'da bu adamın desteğini alabilse, neleri başarmaz o?

Aradan ne kadar geçmiştir, yeniden girmişlerdir havuza. Bu kez garson getirmiştir bardaklarını. Kenara bıraktıkları şarapların serinlemiş beyaz yüzü, buharlar tomurcuklanmıştır camda. Yüzülmemiştir artık, konuşulup konuşulup dönülmüştür sakinliği süren havuzda. Isınmak için, bardakların yanına geçilmiş, her seferinde koklarcasına birer fiske çekilmiştir. Bedenleri birbirine değe dolana söyleşilmiştir hep. Sonra birden; Uu saat, geliyorsun değil mi başkanın toplantısına; çağrılı olmadığını söylesin mi söylemesin mi; düşünmesine fırsat bırakmamıştır Ömer; Gelmiyorum deme sakın.

Brifing için hazırlanan Sakızlı Salon; *Denizli Salonu niye hazırlamamışlar, bembeyaz gözünü alıyor burası*, ötekisi deniz mavisiyle daha dinlendirici oysa; en önde biraz sola doğru, ilkin onu oturtmuş, kendisi de yanına oturmuştur, koltuğunu hemen dibine yerleştirerek.

Çıktığında kürsüye başkanın şaşırabileceğini düşünmüştür bir an, bu yüzden, işler aksamasın diye sırf, Ömer'le ilişkisini resmi toplantının kılıfıyla örtüvermiştir ustaca. Ama Sakız Motel'e geçerlerken başkanın Mercedesiyle öğle yemeğine, foyanın su yüzüne çıktığını düşünmeden edememiştir Aylin. *Amaan, anlarsa anlar, düşer de belki yakamdan.* Zaten anlaması için sanki elinden gelen her şeyi yapmıştır Ömer, başkan öne oturtmaya çabalamışken kendisini, tabii o makam aracının arka sağına yerleşecektir, orası muhakkak, Ömer elini yakalamış; Gel Aylin diyerek,

başkanın yanına geçmiş, ardından onu çekmiştir, ellerini avcuna kilitleyerek. Ellerinin yumağını da kaydırıvermiştir, iyice yukarılara çıkmış eteğinin bitim yerine, bacak arasına tam. Yemekte, gezide, öteki birifinglerde de sürmüştür bu açık flört.

Günün döküklüğüyle yorgun argın dönerlerken otele, o işyerine, Ömer odasına; İstanbul’la telefon görüşmeleri vardır, hoş gün boyu elinden düşürmemiştir telefonu, durmadan konuşup durmuştur, *e tabii* Aylin’in de işleri şöyle bir gözden geçirmesi gerekiyordur, akşam yemeğinde buluşmak üzere sözleşmişlerdir ayaküzeri oracıkta. Tam ayrılacaklarken, birden tutmuş onu, kendine çekmiştir Ömer, öyle uluorta açıkta, usulcacık öpmüştür dudaklarından, kırıcı olmadan, zorlamadan, aşağılamadan, tersine yücelterek, seven bir köpeğin yaltaklanması ama gururuyla... Seni istiyorum, demiştir ardından. Uzun uzun bakmıştır gözlerine.

Ne çok erkek istemiştir onu, ama hayır istememiştir, hak ettiğini düşünmüştür, soluduğu hava gibi, şimdi ilk kez bir erkek, yalınkat bütün çıplaklığıyla, nahifliğiyle istemiştir onu. Buyruk verir gibi değil de Aylin’den istemiştir onu, o zaman hiç tereddüt etmeden yapıştırıvermiştir yanıtını; Neden olmasın?

İşyerinden içeriye adımını atar atmaz o çiçek sepetiyle burun buruna gelmiştir sanki: ‘Deniz Aylin’e Sakız Ömer’den...’

Nedir bu kızda beni çeken, ürkütücü dişiliği değil, biliyorum, biliyorum çünkü çok daha ürkütücü dişiler tanımışım ben, bu değil. Adilikle soyluluğu zarif biçimde birleştirmesi mi peki, bak bu olabilir, şimdiye dek görmediğim bir bireşim bu, üstelik şaşılacak kertede yakıştırmış bunu kendisine, bravo, ama bu da olamaz; bunlar aman aman önem taşımıyor benim için, çok başka bambaşka bir yanı çekmiş olmalı beni girdaplarına, peki ne bu?

Resepsiyona yöneldiğinde tutuşturuyorlar o iletiyi; Eğer zamanın olabilecekse akşam çayında buluşmak dileğiyle, Ercan; altında bir telefon. *Canım benim, senin için uygun olmayacağım da kime zaman ayıracağım?* Odada kararsız, kuşkulu tınılar yayılıyor almaçtan; Bırak serseriliği, diyor, yarım saate kadar hazır olurum, atla gel işte, karşıda bıdırdama mı oluyor; Bir arkadaşımla gelebilir miyim, diye ekliyor sonunda; Elbette, bu da laf mı, Ercan'ın aklına...

Ercanlarla otururken bulguluyorum bu kızda beni neyin çektiğini. Sözleştikleri gibi, pat karşısına çıkıyorlar teras barda, *aa, bir kadın Ercan'ın yanında*, eski arkadaşlardan birini beklerken o. *Sarılıyoruz, upuzun kalıyoruz öyle, sımsıkı, gözleri doluyor, ne saf şu oğlan Tanrım!* Sululuğa vurduruyor; Ulan özlettin kendini, insan arada çıkar gelir, burada böyle keşiş gibi yaşanır mı, gülümsüyor Ercan, o sıra dikkat ediyor, kısacık saçlı muzır bir çocuk, yalnız muzır değil muzip de, gözleri gülüyor; Ben Aysel, diyor, beklemiş Ercan'ı, bakmış bir şey demiyor, kendini takdim ediyor, haklı; üstelik o öyle olmaz böyle olur, *oh helal olsun;* Ercan'ın arkadaşıyım, yani sevgilisi.

Güneş, akşama bulanmış altın tozlarını, Menderes'in Ege'de yardığı o uçsuz bucaksız açıya dökmüş bol bulamaç. Dalgalar dil dil, yalım yalım fokurduyor sanki, ayırıyor gözlerini manzaradan, gözlüğünü çıkarıp Aysel'e dönüyor; Vallahi seni öpeceğim, diyor, kalkıyor yerinden, o da kalkıyor, kırk yıllık dostmuş gibi şapur şupur öpüşüyorlar. Utanma, utanma, diyor Ercan'a, bulmuşsun böyle dünya güzelini, gülüyor Aysel; Değil mi ama?

İşte o sıra geliyor Aylin, olağanüstü güzel bir giysiyle, tazelenip yenilenmiş bedeniyle, gözleri çok uzaklardan gülüşler saçarak. *Yanaklarıyla*

dudakları aracığına bir öpücük kondurup belinden tutarak kendime çekiyorum; “Bu da benim sevgilim, Aylin...”

Beklemediği bu tutuma biraz bozulur gibi oluyor, seziyor, nasıl yumuşatabilir; Bak, diyor bu da Ercan’ın sevgilisi Aysel, tanışıyorsunuzdur herhalde... Oturuyor Aylin, gözü Ercan’da; Ercan Bey, tüm Sarayköy’ün sevgilisi; Eyvah, diyor Aysel’e dönerek, yandın sen; kahkahalarla gülüyor Aysel, onun gülüşü Aylin’i yumuşatmaya yetiyor, hep birlikte gülüyorlar. Güneşin son kızıllıkları altında, batmamakta direnen Tanrısal bir kabartma hâlâ Ercan, en usluları o, bulunduğu her ortamda böyle değil mi? Aylin Ercan’ın, Sarayköy’ün simgesi olduğunu, ona bütün hemşerilerinin hayranlık beslediğini anlatmaya girişiyor, Aysel etini yemiş sütünü içmiş yavrularını emziren mutlu kedi; gözleri, kulağı bütün dikkatiyle Aylin’de, Ercan’ın sol elini avucuna alıp iyice yanaşmış, hayranlıkla, yutarcasına kızı dinliyor.

O anda ayırdına varıyorum, tüh be nasıl düşünemedim bunu, taşralılığı kırmış olan ikisi, bizse kasabalıyız, ‘biz’ dediğim Ercan’la ben. Baksana Aylin’e, umursadığı var mı kimseyi, başkan maşkan, o bu bilmem neyine kadar, Aysel karısı de öyle. Bunları farklı kılan, kendi gerçeklikleriyle barışık olmaları, oysa Ercan, kör bir kasabalıya dönüşmüş bir-iki yıl içinde. *Ben gelsem, olup olacağım bu, Ercan-1, Ercan-2! Şu iki karı, kendileriyle barışık değiller yalnız; kabul de ettirmişler bu hallerini, helal olsun, vallahi helal olsun!*

Sürünün içindeler, ama kendi gerçeklerini de apaçık ortaya koyabiliyorlar. Uyuşma değil onlarınki, zıtlaşma, onlara sırt dönme de değil. Olsa olsa; Peki, tamam, demek, ben de buyum diye eklemek belki, yerseniz... Demek taşra, bir tek o zaman öğütemiyor insanı, kendi gerçeğiyle barışıp uluorta açığa çıktığında. Taşrada yaşayan ama taşralı olmayan iki kadın işte, bunların yanına bir de o Kızıl ibnesi eklenebilir belki, o kadar. Ötekilerse hep birbirine benzeme yarışında bir örnek taşralı ya da ona sırt dönmüş, küsmüş, kopup kendisini aforoz etmiş karşı taşralı, bunun dışında bir yer yurt araması boşuna insanın. Oysa İstanbul böyle mi, *ister cemi cumaya git, ister Nacii cumaya, ne kimse kalkıp çetelesini tutar bunun, ne karışır sen niye oraya gittin diye.* Bu kadınlar bunu yapıyor işte Sarayköy’de; Biz, evet sizdeniz, ama bildiğimiz gibi yaşarız yine de; ne bize orospu muamelesi çekin, ne de düzmeye yeltenin pupa yelken...

İyi ki varsınız, diye patlıyor bir anda, Sarayköy'ün taşralılığını kırıyorsunuz, kentliliğin madalyasısınız siz. İkisi de şaşkın bakışıyor; Aylin, atılıyor ilkin; Sarayköy taşra değil ki, Aysel tamamlıyor onu; Ege'nin en büyük kentlerinden; Evet, diyor gülerek, keyfi yerine gelmiş, yanılmamış, Sarayköy kasaba değil!

Ercan dinliyor yalnızca, onun işi hep bu, kuzu kuzu dinlemek, ama izin isteyen ilkin o; Kalsaydınız, diyor içtenlikle, akşam yemekte birlikte olurduk. Ercan boynunu büküyor; Annem bekler, diyor usulca, Aysel de davranıyor; Beni de kocam, diyor, tutamayıp kıkırdıyor, nasıl güzel bir kıkırdayış... Gülüşüyorlar, kıpkırmızı kesilmiş Ercan'a bakarak.

Aylin'le el ele uğurluyoruz çocukları, onlar da el ele, daha doğrusu Aysel eve dönmekte gecikmiş oğlunu yakalamış sımsıkı, yaka paça eve götürüyor. *Gülüşlerle vedalaşıyoruz.* Dönüyor Aylin'e; Sen biliyor muydun, diyor şaşkınlığını gizleyemeyenlerin vurgusuyla, Aysel gibi kıkırdıyor o da; Vallahi deli diye duyardım ya, bayıldım kadına, böyle bir ilişkisi olduğunu da bilmiyordum üstelik, benim bildiğim Metin Bey'le evli olduğu Aysel'in, banka müdürü. *Tanırım ya, çıkaramadım, gözlerimin önüne gelmedi yüzü, Aysel'i de tanıyacağım ama, yok, ı-ıh anımsayamıyorum bir türlü...*

Aylin, kapının önünde kollarıyla belini sarıyor; Başkanın yemeğine davetli değil misin sen? Göz kırpıp gülüyor; Benim bildiğim, bir hanımefendinin daveti var bu akşam, onunla buluşacağız, hem sana bir şey diyeyim mi, akşam yemeğine katılsam başkanın figürasyonunu tamamlarım yalnızca, oysa benden katkı istediğinde biliyor, bunu açıkça söyledim çünkü, bu çok farklı sonuç doğurur.

"Aylin, benimle İstanbul'a gelsene..." Neden, diye soruyor heyecanını dizginleyemediği bir sesle, daha önceden bunu düşündüğünü ele veren 'dediğim çıktı' beklentisiyle; Seni istiyorum, diyor; yine aynı yanıtı alıyor ondan; Neden olmasın?

Çıldırmamıştır da, âşık olmuştur, başka türlü nasıl yapabilir bütün bunları, şaşıyor, dönüp dönüp yaşadıklarını düşündükçe gün boyu; sevinçten, heyecandan yüreği ağzına gelegeliyor. Akbey'inden sonra gönül teline değen ilk erkek olduğu kesin Ömer'in, her geçen saat, dakika daha da artan bağlanmayla üstelik... *Aşk mı bu yoksa başka bir şey mi, beklentilerin çakışması, tende birikmiş isteklerin, dalgaların altında gizlenmiş ebruli hazların örtüşmesi, aynı yapıdaki kişiliklerin buluşması mı?* Nedir bu, evet nedir gerçekten, aşk mıdır, başka şey mi?

Bunu nasıl anlayacaktır, biraz durulması mı gerekecektir? Sakız Şenliği de başlamak üzeredir, üç-beş gün sürecek bir hıdrellez ateşi. Söndüğünde, bu aşk da unutulacak mıdır diğerlerinde yaşandığı gibi, yoksa derinde buluşturan başka bir gerçeklik vardır da, o mu güdecektir onları? Aklı yüreği allak bullaktır, ama soru ortadadır yine de, nasıl çıkacaktır bu işin içinden?

Aldanmış olamaz, onda da bir çarpılma sezmiştir Aylin. O da çarmıha gerilmiştir sanki, çivilenmiş, teslim olmuş... Bir kandırma, bir alay olabilir mi bu, bir 'donunu sıyır' densizliği; sanmıyor, sanmıyor ya emin de değil, bir şeyler var içini kemiren. Bütün bunların ardından Ömer'in her an nanik yapabileceğini, çılgın bir dünyadan çıkageldiğini, o evrene geri dönebileceğini sezdiren bir yan; alaylı konuşmasında, atak yaklaşımında, zikzaklar çizen keskinliğinde, zaman zaman onu aşağılayacakmış gibi yükselip aşkla sönüşünde ona güvenilemeyeceğini gösteren bir yan; emin değil...

Gün boyu uzayan telefon görüşmelerini süzerken onun, bu tedirginliği yaşamıştır hep, hemen ayrılmıştır yanından elbette, ama o yine de, tabii zaman zaman, kendisine göstere göstere, gülümseyerek, göz kırparak, belki kimi imalarla bir biçimde onu da ortak kılmıştır bu görüşmelere, ya da aralarında yeni başlayan bir ilişkiye ortaklar aramaya yönelmiştir sanki hemen, bütün erkeklerin kolayca yapıverdiği gibi eteklerindekini döküvermiştir ortaya. Tedirgindir, evet; çaresiz, yapayalnız bir tedirginlik...

Ömer’le ilk tanışmaları bu, ama çok önceden tanımıştır Aylin onu, Hüsnü Bey’den ıcığını cıcığını öğrenmiştir; evlidir, iki çocuğu vardır, bunları o da saklamamıştır zaten. Meslek ahlakı gelişmiş biridir ayrıca, uçuk yanları bulunsa da sektöründe saygın bir konuma sahiptir. Bir de ‘snop’ demiştir Hüsnü onun için. Bunları, henüz tanışma olasılığı bile yokken öğrenmiştir üstelik.

Beklentisi, bir İstanbul çıkarmasıdır belki, ama daha çok da Ömer’le, uzadığınca yaşayabileceği aşktır. Öncelediği budur Aylin’in, yaşamının bu ikinci erkeğiyle her şeyi, evet çekinmeden söyleyebilir, her şeyi, mutlulukla paylaşabilmektir. Yıllar boyu ya da üç-beş ay, belki birkaç gün... Emin değil bunlardan, kendisinden emin de, Ömer’den değil!

Bir sürprizden söz ediyor, çiçekten söz açmadıklarına göre aralarında, bu onu gölgede bırakacak bir şey olmalı. Nedir, bilmiyor; bir günde, evet evet şu bir gün içinde bunca yoğunluk nasıl yaşanabilir? Hadi yaşandı diyelim, durup biraz soluklanmak gerekmez mi bunları sindirebilmek için? İçi diyor; Bu çocuk da seviyor, Aylin’in onu sevdiği gibi; bir yanı böyle derken öte yanı emin değildir yine de. Sonunu bekle, diyordur içindeki Aylin, hele gör bakalım, duvara dayandığında ne diyecek sana? Deliye değil akıllıya kulak vermek gereği duymuştur sonunda, evet bekleyecektir Aylin, sabırsızlıkla kıvranarak, tersine bunu göstermeyip sabırla bekleyerek. Ama usandırmayarak da Ömer’i. Nasıl ince, keskin bir yol böyle, becerebilecek midir?

Kararı Ömer’e bırakmıştır. *Ondan gelsin her şey.* Duvara vardığında sıkışacak o değil midir; yok, o sıkıştırırsa onu, bunu aşk anlamında almıyor tabii, çünkü o bir günde âşık olmuştur çocuğa, çocuk dediği de kırkına varmış biri, aralarında on yaş var sağlam, hatta on beş. Aylin bunu, gecenin bir saatinde, beklentisine karşılık, ne yapması gerektiği üzerine bina ediyor, düşünüyor, kararını veriyor. *Beni böyle isteyen ilk erkek Ömer.* Öyleyse ‘hayır’ demiyecektir, aşkla sunacaktır kendisini, bundan emindir. Hazırdır Aylin, onu kucaklamaya, ona tapınmaya!

‘Sürpriz’i duyduktan sonra, bir yanı tedirgin, beklemiştir hep, belirsizliğin nükleer gerginliğiyle. Ercan’la Aysel’i uğurlayıp çıktıkları çatı bar, baş başa yaşadıkları akşam yemeği güzelliği, sonrasında birden heyecanla fışkırıvermesi; Hadi sevgilim, diskoya... Ayy, yapıvermiştir yalnızca, çıplak vücudunu öpen köpüksü beyazların fosforlu ışıkta

parlayabilecekleri kuşkusu bir gıcıklanma yaratırken içinde, istekle atılmıştır öneriye.

Nasıl kalabalıktır, yaz başı, hafta sonu, şenlik arifesi; ötede bir masayı göstermiştir Ömer, bir kadının tek başına oturduğu, izin isteyip sığışmışlardır, şarabın da esrikliğiyle Aylin'i tanıtmıştır kadına; Bu, Aylin, onu seviyorum; sonra dönmüştür Aylin'e, yüksek sesle mırıldanmıştır; Seni çok seviyorum, seni çok beğeniyorum, seni çok istiyorum... E, artık tutamamıştır kendisini, böyle gecelerde kanıksanmış biçimiyle; Ben de seni Ömer, demiş ardından dudaklarını uzatmıştır, yalnız şefkatle değil, aşkla, tutkuyla. İlk kez, üstelik bir yabancının gözleri önünde derin, birbirine geçen, birbirinin dudaklarında burgaçlanan bir öpüşe girişmişlerdir. Duyarlı bin hücre dokuna, bastıra gezinmiştir içinde, haz almıştır bundan, yatakta yaşanabilecek bu öpüşten. Gözkapaklarını aralar gibi yaptığında, kadının karanlıkta yiyecekmişçesine kendilerini izlediğini görmüş, üstelik bunu yaparken, kadının yağlanmış gibi parlayan o kapkara zeytin gözlerinin kösnül pırıltısı içini bir hoş etmiş, sapıkça bulduğu bir hazda, oracıkta boğuluvermiştir sanki.

Garsona şampanya söylemiştir Ömer, üç de kadeh, sonra köpürtüyle kadehleri doldurup kendisininkini kaldırmıştır; Aşka! Ardından ne olup bittiğini anlamadan daha; Sizi tanıştırayım, demiştir Aylin'e, Karım Meral.

Gözleri, inanmaz inanmaz bakmıştır, onca şakasını yaşadığı Ömer'e, hâlâ kulaklarında uğuldayan 'sürpriz'e gitmiştir aklı. Hayır bu eşek şakasıdır; merak ettiği, nereye varacaktır bunun sonu. Gözleri bomboş bir çuvalın kapkara derinliğine dönmüştür herhalde. Ortada bir yalan olmadığını kavramış, yüzünün de, gözlerinin de değişmediğini algılamıştır Meral'in. Sıcacık oturmuştur, şaşılacak bir benimsemeyle; Olamaz, demiştir Aylin, parmaklarını alnına götürmüş, başını önüne eğmiştir...

Damlarcasına inen çenesini, sıcak bir dokunuşla, kaldırmıştır bir el, parmaklar çenesine yaklaşırken sezmiştir, Meral'dir bu. Göz göze gelmiştir kaçınılmaz biçimde. Çuvaldaki koyuluk biraz ağarmış mıdır? Niye olamaz? Ömer tanışmamızı istediği için geldim, 'sen' diyeceğim Aylin, atladım uçağa geldim, üstüne onca karayolu, birlikte eğlenirdik elbette ama ben yatmaya gidiyorum, siz lütfen eğlenmenize bakın, olmaz mı? Sonra yanağına usulca bir öpücük kondurup kalkmıştır, kulağına fısıldamayı unutmadan; İyi geceler, sabah görüşürüz...

Yıkık bir Aylin olmuştur, sarhoştur, ama yine de görmüştür; ayrılırken dudağından öpmüştür Ömer'i, yumuşacık. Nedir bu yaşadıkları, bir gidebilse yatağına, sağılsa orada öyle... Salma kendini, demiştir Ömer, Bu dansı birlikte yapalım hadi; bakmıştır Ömer'e; Niçin, demiştir yalnızca; Ömer bir kez daha yinelemiştir; Seni seviyorum, seni beğeniyorum, seni istiyorum... Ben de, demiştir sarhoş bir yıkılışla ona, ama beni eve götür!..

Evet, duvarın önüne kendisi sıkışmıştır, âşıktır Ömer'e, oysa ondan emin değildir hâlâ.

Yıldızlı gökyüzünün ağartısına bakıp düşünmüştür Hüseyin, nöbetçi oldukları gecelerde, Gülümser Hanım'ın izin verdiği ışığı. Hani biz nöbetçiyiz, bakın burdayız diyen; yanıp sönen minicik gece lambası ampulü, evde bile ondan büyüğünü yakarlar geceleri, koridorda, Songül istemiştir, Ali'yi çişe kaldıracak, artık kocaman, sarhoş gibi sağa sola, kolay mı helaya taşımak oğlanı o karanlıkta.

Kış akşamlarında kaç kez dışarı çıkıp bakmıştır kentin ışıltılar içindeki mağazalarına, caddelerine, sokaklarına; cama hoh yapıp buğulamışsın sonra ışık vurdurup yansıtmışsın gibi. Kendi ışıltıları, köyde kalıp bir yere kımıldamamak için ayak direyen dedesinin sırtındaki aba sanki, ha var ha yok! Yani bir yer kentse, dut gibi ışık silkelemesi gerekmez mi...

Yıldızlar süpürge tohumu gibi gökyüzüne dağılmamıştır da sanki gelip içine içine saplanmıştır binlerce mermi halinde, acıyla burkulmuştur yüreği bir kez daha.

Adımını attı mı gözlerime bakar, gülümser adı gibi, o kadar; ben kimim, neler düşünürüm sormaz, sever mi sevmez mi onu da bilmem... Kalfasıyım, güvenir elbet, yokluğunda eli ayağı değil miyim, güvenecek, mecbur; ama al bu da ikramiyen demez bir günden bir güne... Asgari ücretle başlayan kalfalığı asgari ücretle sürer gider, kârı sigortasıdır, o kadar.

Her Allahın günü gönlünden bunları geçirir Hüseyin, içi biraz kabardı mı çırağa çıkışır, bağırır ki biraz yatışsın. Yine de umutla açar Gülümser Sarayköy Eczanesi'ni, kimbilir belki bir güzel haber alır Gülümser Hanım'dan. Vermez tabii, ama o ertesi, daha ertesi gün hep bekler, müjdeli bir haberin kapısını çalacağını düşünür günün birinde, bilir gibi, kesinmiş gibi. Daha fazla müşteri gelsin, biraz daha; adım atan herkesten kendisine pay çıkararak...

Gelmeyişine sevindiği günler de olur elbet, oturur masasına Gülümser'in, beyaz önlük üzerinde, her gelene kalkıvermez öyle, küçük işleri çırağa havale eder buyurgan sesiyle.

Hüseyin, her gün kırılır Gülümser Sarayköy'de. Kırılır ya; Kol kırılır yen içinde, deyip susar, kan kusar, kızılcık şerbeti içtiğini söyler yine de...

Şikâyet etmez kimselere, oturup dedikodusunu yapmaz. Yürekten gülümserken resmeder belleğine, konuşturur her gün onu: “Hüseyin, sen Gülümser Sarayköy’ün temel direğisin, asgari ücret ne demek, ortak alıyorum seni yanıma, öyle ayakta dikilip durma, tam karşıma, köşeye bir masa da sana koyalım, sonra Ali’yi de aldım üzerime, ev de geniş zaten, tut Songül’ü kolundan, kucakla Ali’yi, yükle eşyayı, taşının bize!”

Kızmaz, alınmaz, yüksünmez, ilenmez Hüseyin; vicdanlıdır Gülümser Hanım, *kibir arama, burnu büyüklerden de değil, küçük dağları ben yarattım da demez, sade insandır, kırmaz kimseyi.* Aldığının üç katını verse öteki eczaneler, gitmez yine de hiçbirine. Gözünü burda açtığından mı, değil. Onun insaniyetliği yoktur ötekilerinde; bu yüzden toz kondurmamıştır Gülümser Hanım’a, kondurmaz da evvel Allah. Dost insandır; Songül gider evini çeker çevirir, ona verdiği kadar Ali için de ayırır; Bu da Ali’nin, diye...

Bunca iyiliğine, insaniyetliğine, vicdanlılığına bir diyeceği yoktur elbette ama kuralcı olduğunu bilir Hüseyin. Bundan vazgeçmez bir türlü; hangi gün, hangi saat ne yapılması gerekiyorsa ille bekler bunu, eczacılıkta kalfalık diye bir şey olmadığını hissettirir her seferinde; ben Hüseyin olarak haddimi bilmeliyimdir yani. Bir de sözümona halkçıdır; bu yaptığın iş ne peki?

Bütün olup bitenlere, her şeye ama her şeye karşın memnundur Gülümser Hanım’dan. Yeter ki bir iş gelmesin başına... Son yıllarda yazları bir gider, pir gider; sorumlu müdür bırakır yerine, yaşı küçük; bakar bakar ona, Gülümser Hanım’dan iyisi olamayacağına karar verir her seferinde. Gittiği yerlerden durma telefon sonra; Aman Hüseyin, gözünü seveyim, dikkat et n’olur, karışıklığa meydan verme. Elinde büyümüşüm; kolay mı, çocuğu gibi.

Benim demem bu değil, bunca yakınlığına karşın buz gibi duruşu, fırsatını bulup uzaklık koyması her seferinde araya. “Aman bana bulaşmasın!” *Sanki üzerine çıkacağım...*

Misal şenlik başlıyor değil mi, dese ya; Al Hüseyin, karı koca size İbo’nun davetiyesi, bırak Ali’yi annengile, tak Songül’ü koluna, doğru İbo’ya, doya doya eğlenin... *Yo, ne gezer, öldür Allah böyle lakırdı çıkmaz ağzından; kendisi şenliğin başgediklisi, başladı mı artık, ara da bul, bize gelince kapıdan başımızı uzatmamıza izin vermez ama!*

Buna da şükürdür, aç açık değildir, çoluk çocuk iyi kötü karınlarını doyurur Gülümser Sarayköy'den, gerisi önemli mi; şimdiki zamanda bundan iyisi can sağlığı...

Ama bir türlü çıkarıp atamaz içinden, bir çengele asılı kalmışçasına, gönlündeki bulantıyı.

Şenlik için hiç değilse bir davetiye olsun getiremez miydi, kırılır Hüseyin, hele nöbet gecesinde.

Tüller hışırdıyor, kollarım takılmamış bebek kolu, sıyıramadan seyrediyorum öyle. Gecenin en geç, sabahın en er saatinde nereye çağırıyor beni yine, bekletmek istemiyorum elbette. Rüzgârla mı kıvrımlanıp yüzüme değiyor serin serin, atkuyrukları mı, kurdeleler mi; Geldin mi, diyorum, Göksel bu, bilmez miyim; Peki beni götürmeye mi geldin, konukluğa mı; bu gece de sen konuk ol, yürüyecek, yola çıkacak halim yok...

Vali, adını verecekleri bir tıp fakültesi tasarıları varmış, onu anlatıyor... Kara bıyıklı bir herif, durma not alıyor defterine o, İngilizce tabii, adam sanıyor, söyledikleriyle ilgili notlar, uzatıp ağdalandırıyor, bire bin ekliyor gözlerinin içine baka baka. Oysa neyi düşünüyor o anda, vali de abuk sabuk neler döktürüyor, bıkıyor elbette. *Yaşamım ağır bir muşamba gibi çökmüşken üzerime...* Gözleri notlarında, başını kaldırmadan, sonra bakıyor bir an yanında. *Lacivertler içinde yüzen gözlerinle, o yaşınla duruyorsun Göksel, bense boynunda ölüm ilmeği bir zavallı, esintini bekliyorum senin*. Geldi mi, geliyor mu diye diye...

Serinlemiş ellerin, teslim olmaya geldim sana Kent Ruhu. Güç bela kaldırıyor başını, caddeden taşmış sarı ışığın yansısında solgun yüzüne bakıyor, görmeden yüzünü; tüllerin kıvrımında mı yine? *Bugün bir yere götürme beni olmaz mı, gücüm yok bu gece; sabah mı, bu sabah öyleyse...*

Sabah balkonda mıydı onunla, tutup ellerinden indiriverse aşağıya, düşüyorken birden uçuverseler. Onu hiç görmüyor, bedenini örten tül değil balık pulu, kazıyamaz, insanınki hiç kazınmaz; orada diye elini uzatıyor, kaçıveriyor, bu tarafa diyor, yine sıyrılıyor, ne zaman kaldırsa başını, gözleri gözlerinde. On yıllardır böyle bir kovalamaca, hiçbir Tanrı baş edemez bununla, ne kadar yakardı susturması için vicdanını Tanrı'ya, camilere mi gitmedi, kiliselere mi, budist tapınaklarına mı, sürekli bir çan, bir zil, öteduran içindeki, *Evet sussun istiyorum, sussun artık, zembereği boşalsın saatin, n'olur Göksel; görmüyor musun ne kadar yorgunum, tüllerinden de arınmıyorsun hiç, nereye gitsem geliyorsun peşimden bu tüllerle, her yere benimle...*

Yorgun bir yürek ne kadar taşıyabilir bedeni?.. Ne kadar kendisinin olabilir? *Her yerde varsın, hiçbir yerde yoksun, bir keşiş gibiyim, arayışın şunca dermansızlığıyla, yaklaştıkça sana, uzaklaşıyorsun Aslı gibi, bir de Asu diyorsun. Aslı ne zaman Asu oldu,* yeniden ulaşabilmek için ona, yeni yeni yollar gerekiyor tabii, çalışarak katediyor yolları, tımar ederken kendini bilimdi, tıptı, şuydu buydu, zaman geçip gidiyor. Bakıyor gün bitmiş, başını koymuş yastığa. Yastık macun kıvamında yapışkan, ne başını kaldırabiliyor ne de yatırdığında rahat edebiliyor. *Gündüz değil tehlikeli olan Göksel,* gecenin ilk saatlerinde sızıyor çünkü biraz *ama sabaha doğru, hayır; ya gündüzmüş gibi çalışmalı yine yine, ya da yatmamalı, çünkü evet yorgunluk, uzatıyorum başımı yastığa, uyur gibi, uyanık gibi, ne öyle ne böyle...*

Sonra baktım havaalanında, küçücük bir kız, tüller içinde, çocuk değilmiş, büyükçe bir kızmış, kızım mıymış benim, şaştım, elinde bir buket çiçek, öp dediler, orada durmuş birileri, öpmeliymişim, demek öyle yapılıyormuş, öpemedim, bilemedim nasıl öpülür bir genç kız, başladım hemen bir şeyler zırvalamaya; Nasılsın, iyisin, iyi iyi... Aslı, Asu olmuş! Koygun gözleriyle Göksel, bilmiyor mu sanki; çiçek, arasında güvenlik kemeri, öpmeye kalkamaz, zaten iki metre, öyle tüller arasında, yani tüller var, *tabii ben sıyır sıyır böyle her gece, tavandan aşağı dökülür kornişten, döküldükçe ruhum ürperir, ben ne günah işledim böyle, bir türlü ödeyemiyorum kefaretini,* bu kadar da olmaz ki...

Bir de müzik, yatar yatmaz tüllerin çalmaya koyulduğu, ne notadan anlar, ne müzikten, *ama ne çalıyor bu tüller böyle etekleriyle,* yattıkça o, sonra pijamalarıyla fırlayıp yanına gidiyor, kıvrımların arasına, o zaman da değişmiyor, yine görünmeyen bir tül, bir Kent Ruhu, sürekli omzunu dürtüyor, *dönüyorum sen, dönüyorum sen...*

Vali bey kendimi iyi hissetmiyorum; adamın karısı var, tuhaf bir silindir geçirmiş kafasına kolonyal valisi gibi, hep onu izliyor, bir an olsun bırakmıyor peşini. Sonra birini bulup çıkarıyorlar karşısına, hadi tanıyın bakalım bu kim, bakıyor kel kafalı biri, gülüyor mu ağlıyor mu belli değil, tanımadığı insanlarla karşılaşmaktan, onlarla yan yana durmaktan ürküyor zaten, Aslı'ya dönüyor. *N'olur Göksel çıkar beni buradan, hayret İngilizce konuşuyoruz Göksel'le.*

Sırtımı dönüp gidecekken; Kardeşin bu diyorlar, bilmem ne bankası müdürüymüş, hadi sarılın; ona da sarılması gerekiyormuş, burası da öteki

yerler gibi, *kızları öpeceksin, erkeklere sarılacaksın.* Hanımına dönüyor valinin; Ben iyi değilim, bir an önce yatmalıyım, nereden buluyorlarsa hemen bir ambulans, götürüyorlar çöp tepesine, öyle olsa iyi, *atsınlar beni, öleyim, hiçbir sese, hiçbir renge açık olmasın yüreğim, hiçbir hışırtıya,* ama değil, hastaneye götürüyorlar...

Ölmüş, nasıl seviniyor; Geldim diyor, geldim işte Göksel... Hayır, diyor, ben hemşireyim, iğne yapacağım, işkencelerle geçen bu yılların ardından ne zaman dinlenecek peki? *Özledim ben ölümü, Göksel gibi öyle uzanıp yatmayı, Aslı, yalvarırım çıkıp durma karşıma, yak işte, bitir beni, sonsuzca; n'olur sevindir artık, şunca yıl oldu, ölmeyi hak etmedim mi hâlâ?*

Alana bakıyor otelin balkonu, gece yırtılmamış, ne gece laciverti, ne sabah alacası. *Ne öldüren beni, ne onduran; lütfen hışırdama Kent Ruhu, işte görüyorsun içimdesin, nereye gitsem benimle geliyorsun, sen benim kentim değil tabutumsun; Kent Ruhum, kefenim benim...*

Sütunlu caddedeki meyhanede oturmuşlardı. Epiktetos, heybedeki notları efendisine okuyordu:

"Aklın emrettiği prensiplerle yönetilen bir kentte; düzenin, ölçü ve çekingenliğin bulunduğu görülür. Böyle bir kentte en doğru inançlar ele alınacak ve her türlü erdem baş üstünde yer bulacaktır. Orada adalet nur saçacaktır, güvenlik iyi düzenlenecek, herkesin çoluğu çocuğu olacak ve bu çocuklar iyi terbiye edilerek yetiştirilecek, herkes imanla Allah'a kulluk edecektir. Koca karısından hoşnut olacak ve komşusunun karısına göz koymayacak, kendi geçiminden mutluluk duyacak, başkasının servetini kıskanmayacak, kısacası bütün ödevler yapılacak, bütün bağlar iyice korunacaktır."

Efendisi doğrulup kalkınca, Epiktetos aceleyle öteberisini topladı, heybesini sırtına vurup peşi sıra koştu.

Sütunlu cadde boyunca ilerlediler, efendisi atını agoraya döndürdü.

— Epiktetos'u sevdiğini bilmiyordum.

— Kızdınız mı efendim?

— Mezarlıktaki kitabesinde hoşuma gitmişti söyledikleri.

— Şimdi hoşunuza gitmedi mi efendim, canınızı mı sıktı?

— Sana bir soru Epiktetos, sen felsefeci Epiktetos'un sözünü ettiği aklın prensipleriyle yönetilen kent gördün mü hiç, var mı böylesi, bana diyebilir misin?

— Kentler, insanlarla yaşar efendim, varlığını onlarla sürdürür. Bütün tutkuların vatanıdır kent.

— 'Tutkuların vatanı' dediğine göre, 'aklın prensipleri' olamayacak demektir, yanılıyor muyum?

— Ama insanlar kentlerin gördüğü iyilikler karşısında sevinçlerini yansıtırken başına gelen kötülüklere karşı da var gücüyle direniyor efendim! Demek, kent kurup bağlanmak için nedenleri var insanların. Baksanıza efendim, hem kurmak için can atıyor hem de aklın prensiplerine uydurmak için çabalıyorlar.

Efendisi, bir an dönüp Epiktetos'a baktı, "Ne de çirkin şu köle Tanrım," dedi yüzünü buruşturarak.

— Yani, diye sordu.

— Kentlerini akıl dışına terk etmemek için var güçleriyle çabalıyorlar efendim. Bu yüzden bir konak gibi değil yuvaları gibi görmek istiyorlar. Öyle ya, konakta konar göçersiniz efendim, yuvada yavrulanır yerleşirsiniz... Herhalde insan, bunu düşünerek de kurmuş olmalı kenti, yavrulamak, onları güvende tutmak için.

— Ben evli değilim, yine de kentteyim ama Epiktetos.

— Evet haklısınız, ama çocuklarınızın yalnız babalığını üstlenmem için değil, aynı zamanda onlara sahip çıkmam için de yanınıza almadınız mı beni efendim?

Efendisi atını durdurdu:

— Beni suçluyor musun köle?

— Haddime mi düşmüş efendim, çocuklar için elinizden geleni yapmadığınızı kim söyleyebilir?

— Az önce, kent, kentliyle vardır, diyordun. Kenti yıkanlarla kentte yaşayanlar aynı insanlar değil mi? Kentini yok eden kentliyse, onu yeniden nasıl var edecek?

— Kent, göze alma yurdudur efendim. Göze alansa, kentini savunan en yürekli kişidir. Oysa katlanan, sineye çeken, hele göze girmek için dalkavukluk yapan biri, kenti şuracıkta can çekişirken onu terk edebilir. İnsan bir kenti terk etmeyi mi yoksa ona karşı kavgaya girmeyi mi yeğlemeli efendim?

Agoranın en uç noktasına gelmişlerdi. Tepedeydiler. Aşağıda Maiandros'un kolu Lykos, maiandroslaşarak ovada, göz alabildiğine uzanıyordu.

Efendisi, atının başını çekti.

— Sevmedim bu kenti, gidelim, dedi.

Tüm kentlilerin çağrılı olduğu İsmet İnönü Lisesi'nin tıklım tıkış salonunda, böyle çok önemli konuklar arasında Ülkü Öğretmen'in yanında, hem de birinci sırada oturmanın ayrıcalığı kadar bundan utana sıkıla da olsa haz alıyor görünmenin onca önüne geçme çabasına karşın biliyordur, bütün bunlar birer telgraf gibi gideceği yerlere uçmuş, ulaşacağı adreslere konmuştur, kuşkusu yoktur bundan Gülümser'in. Bu nedenle biraz gıptayla bakılacağının, çokça da kıskanılacağının ayırdındadır nice deneyimin kazandırdığı sezgiyle.

Üstelik ilk gelenlerden olmuştur onlar. Gülümser'in minik otomobiliyle. Aman vakitlice gidelim, diyerek; Yol hali n'olur n'olmaz diye düşünerek, aslında yürek kabartan heyecanlarını yatıştıramayışın dürtüsüyle salonda bir an önce yer alma isteğine artık bir türlü engel olamayacaklarını görerek saraydaki baloya, yok yok cumhuriyet balosuna katılıyormuş gibi süzülüp, yani yürüyor gibi değil de hafifçe kayıyor gibi yerlerine geçmişlerdir. İsmet İnönü Lisesi'nden ilk kez adım atıyorlarcasına acemi, taş örgü çıkmalarla sıralanmış, araları çubuk demir parmaklıkla örülmüş dış bahçeden içeriye katılmışlardır. Koygun iğde kokusu, yaz akşamsılamasının insanı çelen havasıyla, ayaklarında genç kızlığının üzeri atkılı siyah ayakkabısı, tırtıl oluklu parkelerdeki tırtıkları taraklıyorcasına kulakları ısınmıştır onca yıl sonra bir daha.

Masalların o dev kapısından ilk adımları atmışlardır, ama tam bu anda Gülümser, adımını atar atmaz yani küçüldüğünü, oracıkta nokta kadar kaldığını duyumsamıştır, camekânlarda, panolarda, levhalarda, tablolarda sergilenen görkemli geçmişi karşısında okulunun, hafif bir içki almış da başı dönmüş gibi, yeniyetmelik yaşında annesiyle çıktığı ilk alışverişte yaşadığı sersemliğe benzer bir şaşkınlıkla hiçbir şeyi getirmeden aklına Ülkü Hanım'ın koluna girivermiştir birden, elinde olmadan, biraz da sokularak, sığınırcasına. Peşinden sürüklenir gibi onun, üst kata yönelmişlerdir, tiyatro salonuna.

Kuşkusuz davetiye, ona da ulaştırılacaktır, kimbilir kaçıncı sıradan, hangi koltuktan. Ama Ülkü Hanım; Yalnız oturmayayım, Gülümser

Hanım'ı da benim yanıma verin lütfen, deyince akan sular durmuştur. Böyle dese de, aralarında hep Gülümser diye seslenir Ülkü Hanım. Kendisi de Ülkü Hanım dememiş midir başkalarının yanında, oysa yüz yüzeyken öğretmenim de değil, abla demeyi daha kolayına gelir bulmaya başlamıştır son zamanlarda.

Pencereler örtülmemiştir ki, deniz bütün bıçkınlığıyla dolsun salona, bir iksir dağıtsın kendiliğinden oradakilere. Üstelik tam kararmamıştır da henüz hava, şeker pembesi dekor nasıl yakışmıştır geceye, içi gitmiştir, bunları ilk kez yaşamış gibi. Hiç konuşmadan kimbilir kaç dakika, supsuskun, ığıl ığıl içine akıtmıştır okulda geçen yıllarını; orasını kasıp durmuştur, her an, her an bir yanma duygusu bastırmıştır çünkü heyecandan. İlk gelişlerini rahmetli babasıyla, henüz öğrenime de başlamamış okulda, çok sonra da çağrı üzerine okul aile birliği toplantılarına katılışını. Böylece, eczaneden, evinden sonra kentte yaşamının aslında İsmet İnönü Lisesi'nin çevresinde dönendiğini anımsayıp ayrımsamıştır. Öyle mi olmuştur gerçekten, böyle mi yaşamıştır Sarayköy'de Gülümser?

Salonu dolduranlara döndüğünde, ama onlar, önde olup bitenlerin dışına itilmişlerdir ister istemez, bu nedenle ancak birkaç sırayı gözden geçirebilmiştir. Ülkü Hanım'la konuşurken; çünkü dili çözülmüştür Gülümser'in artık, ama bir derin konuşma olması da beklenemez böyle fısıldaşmaların; göz ucuyla bakmak mı, yoksa, arada şöyle üstünkörü açıktan salonu tarayıvermek mi denmeli buna, yine de gelenlerin tamamına yakınını seçebilmiş, onlarla ilgili düşünceler üretip bunları kafasında yerli yerine oturtabilmiştir. Zaten fısıldaşmanın değil görüntünün kuyruğuna takılıp gitmiştir Gülümser.

İşte onu isteyenlerin tümü de hazırdır salonda. *Siz, Gülümser Hanım'a ilgi duyanlar, onu sevenler, ona âşık olanlar hatta; onu isteyenler, evlilik önerenler, önerilerinde direnenler ya da bundan çarçabuk vazgeçenler, ilerlemiş yaşında ona talip olanlar, kalkın ayağa!* Kaç kişidirler, yirmi mi, on beş mi, yoksa yirmi beş-otuz mu; az değildir elbette, şimdi bütün bu ayaktakiler neredeyse kahve kalabalığı oluşturmuştur ama o yine yalnızdır, tek başına. Annesiyle yalnız, eczanesiyle yalnız, kardeşleriyle yalnız, Sarayköy'le yalnız, kendi yalnızlığıyla yalnız...

Başkanın karısı da olabilirdi kuşkusuz, ama artık oyun bitmiş, perde inmiştir, o kendi acılarıyla baş başa bir oyuncu olarak yaşayacaktır perdenin gerisinde. Ah keşke bu tarafta yer alabilseydi, şimdiki gibi, birinci sırada da

olmayabilirdi yeri. *Yirmi üçüncü sırada oturanlar yaşamıyor mu İsmet İnönü Lisesi'ndeki havayı,* n'olurdu sanki, biraz silik görseydi olup bitenleri...

Herkes geliyor işte, kenti kent yapan okul, salon yeniden hizaya sokuyor onları! Kentliliğini biraz da bu okulla sağlamış değil midir Sarayköy, bu anlamda her Sarayköylünün minnet borcu duyması gerekmez mi buraya? Evet, bu ilgi; herkesin, en güzel, en şık, en beğenilir olmak için yarışması, hatta gizlice çekişmesi, biraz da bundan kaynaklanmıyor mu? *Bir tapınak burası, bir kamutay, bir örenyer ya da harman yeri, bir subaşı, Menderes'te çağlayan, tepe, doruk...*

Herkes, nesi varsa bir şeyler katmaya yönelmiştir bu güzel geceye, gecede pişirilecek aşureye; işte Ercan Bey de oradadır, Metin Bey'le Aysel Hanım'ın yanında.

"Biliyor musun Ülkü Abla, söylemek güç biraz ama Ercan Bey, ciddi rahatsız..."

Oysa hiç kimse, Hüseyin bile, Gülümser'in kullandığı ilaçların ayırdında değildir.

Bu tarafa doğru bir bakış fırlatıp sonra da Ülkü Hanım'la konuştuğuna bakılırsa benden ya da bizden söz ediyor olmalı Gülümser Hanım, ama yanılmış da olabilir, görseydi onu, onun da kendisine baktığını o zaman selamlaşırlardı, hep yaptıkları gibi, daha ötesine geçmeden. Demek onu görmüş değil, *bakıldığı halde görülmez ya, öyle;* o anda aklına ya birden başka şey geldi ya da başkasını, başkalarını görüp onun için eğildi Ülkü Hanım'ın kulağına; tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş, nasıl yakışıyorlar birbirlerine... *Hoşuma gidiyor bu, hani kentin remizi olur ya, Sarayköy'ün efesi, bankalarınki, öyle; efe kadar bu ikisi de simge, çatal kiraz gibi, ha bir de Hırkalı Ayı, o da yabana atılmamalı;* ya kendileri, bir varlar bir yoklar Sarayköy düzlüğünde; oysa bunlar, hiç değilse birkaç nesil gider, *Ülkü Hanım'la Hırkalı sürer de, Gülümser Hanım'ı bilemem,* onlar kadar kalır mı, biraz zayıf ötekilere göre.

Gizli kapaklı yanları var Gülümser Hanım'ın bir kere, sır kadın, kışın hesabını yükseltir yükseltir, *yaz geldi mi bakarım hooop indirmiş,* dünya turlarına çıkıyor besbelli, *gel keyfim gel,* yaz boyu görünmez artık; sonra aile işleri falan da karışık anladığına göre, bir annesi var, ama onunla kalmıyor, *annesinin de hesabı bizde.* Birinde getirmişlerdir bankaya, Gülümser'in büyük ağabeyiyle yengesi, onlarda kalıyormuş kadın. Kız, evinde tek başına, annesini almıyor demek yanına; *bir ara pattadanak sormaz mı kadın, hem de bana;* Müdür Bey, Sarayköy'de huzurevi var mı; belli, demek sorunları var kadının. *Sen kızısın, niye sahip çıkmıyorsun annene, bu iş sana düşmez mi ağabeyinden önce;* sonra oturur kukumav kuşu gibi eczanesinde. O bile ziyaretlere gider banka müdürü olarak, bir ayağı bankadaysa öteki ayağı özel kuruluşlarda, şirketlerde, holdinglerde, sonra devlet dairelerinde, savcıda, emniyet müdüründe. Bunun anlaşmalı kuruluşları yok mu peki eczane olarak, o da gitse gezse, dolaşsa ya, *ama yo, hayır, oturuyor hep hanımefendi;* yıldan yıla gelir parasını çeker yalnızca, yatırmaya bile kalfasını gönderir, zengin tabii, tuzu kuru, malda mülkte gözü yok, atadan babadan zengin. Para çekmeye geldiğinde ziyaret de etmez, ayakucuyla şöyle yarım ağız hal hatır sorar, çıkar...

Remiz memiz olamaz bu kadın, Sarayköy'e... Oysa Ülkü Hanım başka, o herkesin gözü önünde yaşayan biri, nasıl yaşıyorsa öylece benimsenmiş. Bu demek değil ortada, herkesin gözü önünde yaşıyor Hırkalı Ayı gibi. Yine de Gülümser'den çok Hırkalı'ya yakın, kentle ilişkisi bakımından en azından. Hırkalı da Ülkü Hanım da her gün sokakta, orası senin burası benim. Biri herkesin eğlencesi; Beni belediye başkanı yapıverin, avuç açar, başkan olacak ya para toplar, öteki de gezer gün boyu, girip çıkmadık yer bırakmaz. *Ne bileyim sanki Sarayköy'ün genç kızlığı o.* Yani Sarayköy genç kızsa eğer, Ülkü Hanım'dır herhalde, *evet evet, tam böyle işte,* onun için de remizdir, *sağ olsun, hani ölüverse Allah gecinden versin, tüm kent katılır herhalde cenazesine.* Ama naturası da sağlamdır bunların, anası gelmiştir yüzüne, hoş bu da yetmişine varmıştır, *beni bile okutmuş, ulan ben yaşlandım, tepemde saç kalmadı, baktım ağabeyime o da öyle, bir de soğuk soğuk duruyor, ulan ne ana kalmış ne baba, iki baş, bir o bir ben, ikimiz de zürriyetsiz.* Hoş geldin ağabey, demiştir, hiçbir şey söylemeden öyle tor tor bakmıştır yüzüne, *nasıl canım sıkıldı, olur mu öyle, kalkıp bir sarılsana,* gençti çekip gittiğinde, bir gördü çökmüş, pimpiriğin biri olmuş, *değer mi bu, ha değer mi hayatta,* bir de tuhaf, rahatsızlandı, bayılır gibi oldu, apar topar götürdüler hastaneye, ee, Amerika'nın kıymetlisi, *kaldım öyle orta yerde...*

Takmış Göksel'in intiharına, *ulan asır geçmiş üzerinden, bırak onu da giderayak bari kendini düşün, evlen barklan, ne bileyim biraz rahatla, bak Aysel'e, oh-ho fıstık gibi yaşayıp gidiyor, o senin gibi el değilken gününü gün ediyor, bu yaşta bir de sevgili buldu, bulmakla da kalmadı, bir yanına kocasını, öte yanına sevgilisini alıp ablasının da ruhunu eze eze İsmet İnönü Lisesi'nin salonuna getirdi, ele güne göstermek için... Deli işte, ne halt ettiğini biliyor mu, sevgilisiymiş, yahu Kız Ercan'dan sevgili mi olur, Sarayköy bilmiyor sanki, eser akıllı Aysel.* Kentin tarihi homosunu oyuncak yapmıştır kendisine, geçende muavin bile pot kırdığının farkında değil, *öyle işte,* ağzından dökülüvermiştir adamcağızın, müdürüne karşı hem de; Aysel Hanım, çok acıyor herhalde Ercan Bey'e; Evet, demiştir, ne desin, atmıştır biraz; Zavallı, ünlü bir oyuncu eskisi, gelmiş sığınmış memleketine, sonra biliyorsun, erkekliği olmayan da biri, e bizim Aysel acıyor işte, kedi yavrusu gibi yanında taşıyor nereye gitse... *Kedi dedim de, yazık, süt dökmüş kedi gibi öyle bakıyor hep, hiç konuşmuyor, nasıl utangaç, boşuna dememişler, kız gibi gerçekten.* Liseden anımsayamıyor, silik biriymiş

demek; *öyle olmasa,* kimbilir belki aynı sınıfta okumamışlardır hiç, *ama olsun,* tanırdı yine... *Şu bizim Aysel, bir de soruyor; Sen hiç eşcinsel gördün mü, e günaydın, n'olacak o da kendini avutuyor öyle, iki kimsesiz birbirimizi bulmuşuz, akşam çekildiğimizde eve, gazeteleri karıştırırım, müzik dinlerim, sonra açarım televizyonu, kanal değiştirir dururum, Aysel de odasına çekilir, bebekleriyle oynar.* Oysa gündüz böyle değildir, ikisi de nasıl hareketlidir, gece oldu mu havası kaçmış balon gibi susar kalırlar, kapanırlar da kapanırlar.

Dışarıdaysalar eğer hareketlilikleri sürer yine, *birileriyle selamlaşıyoruz durmadan, hatta hoş beş, hal hatır, ayaküzeri hemen, zavallı Kız Ercan, yine öyle süklüm püklüm, zor, onunki de zor tabii. O kim o, Aysel'le sımsıcak kucaklaşıp öpüşen, sonra Ercan'ı öpen.* İyi akşamlar Metin Bey, der demez anımsıyor, uzattığı eline uzanıyor, tokalaşıyorlar; utanıyor, inşallah kızarmamıştır, kredi işi için bir akşam yemeğinde yanına oturttukları, iç gösteren, kısacık giysileriyle aklını başından alan kız... Herkeslerin birbirine fısıldadığı don sonra...

İyi ki o anda bir kurtarıcı gibi önüne geriliyor da, Aylin'den özür dileyerek Kerim'e dönüyor, yanında eşi, *tam bir pırlanta, nasıl göz kamaştırıyor öyle, göğüs dekoltesi de paha biçilmez elmas gibi parıldıyor doğrusu.* Hacımustafendioğulları'nın bu iç güveysi, yine o kendine güvenmez tutumuyla, ama belli o da arayış içinde, *hah o da bulmuş gibi ellerime sarılıyor da biraz ferahlıyorum.* Eşi de sıcaklık gösteriyor, ama kadınlar arasındaki o gizli rekabeti, kibri görmemek elde değildir yine de...

Hay Allah senden razı olsun Kerim Bey, kendi utancımla yüzleşmekten kurtardın beni, sağ ol!..

Ne olurdu Metin Beylerin yanına otursaydık, bankacı adam, küçümseyecek değilsin herhalde, sonra iş ilişkimiz de yoğun bankalarıyla; ama yo hayır, olur mu, ille Amslar. O badem bıyıklı dürzünün sözünü ettiği Batı kulübü bu olmalı. Ben de hababam boynumu gevşetmeye çalışacağım, kravatın boğduğu giyim içinde. Nerden nereye, Ankara sokaklarında el ele, özgür savruluşumuz, peşimizden çocuklarımızın tıngır mıngır düşe kalka gelişleri. Öndekiler abileri, ablaları da, yer yer kıkırtıyla, yer yer de hırlayış, sızlanmayla yetişmeleri; ne güzel çocukluklarmış, dört çocuklu anasız babasız bir ev. Kayınvalidesiyle kayınbabasının dudak büküşleri onu gördükçe; şimdiyse telefona onu da istiyorlar, neler anlatıyorsa Sermin, *benimle de konuşacaklar,* ağızlar kulakta tabii, paralar cukka ya...

İnsanoğlu yaşamında alçalmalarla içli dışlı hep; erdemlere karşılık ihanetlerle; ne düşünüyormuşum yine, bir ara kaşla göz arasında fısıldıyor Sermin, kulağıma öpücük kondurup. Şefkat öpücüklerini böyle uluorta göstermekten, kendisini iyi eş, iyi anne olarak yansıtmaktan nasıl hoşlanıyor Sermin, bütün kadınlar gibi açıktan açığa reklamını yapıyor; hazır gelmiş, İsmet İnönü Lisesi'nin salonunda kaçırılacak fırsat değildir ya bu, *kutlarım Sermin'ciğim, çok iyi oynuyorsun canım...* Gerçekten, oynamaya da başladı, bu kadar usta oyuncu olduğunu bilmezmiş onun; geçenlerde Faik denilen o herifle nasıl yattıklarını anlatmaya kalkmıştı ya susturdu, ama domuz gibi şişirmeye yetti bu onu, *hoş ben de dürttüm, hadi anlat diye, Tanrım, neler yapmış öyle, hayır yalan söylüyor bu karı.* Bu yanını şunca yıllık evliliklerinde ona bile yansıtmamışken gidip elin tanımadığı oduncusuna mı açık edecek? *Serapa yalan!* Ama kuşkulanıyor, Ankara'daki Sermin'den sonra Sarayköy'dekini gördükçe hele. *Öyle ya neler yapmaz bu kadın, doğrudur; öff doğru ya da yanlış, kıskanıyorum artık bu kadını ben, kimbilir, belki yeniden âşık oluyorum ona,* o ilk zamanlardaki gibi tıpkı...

Tutamıyorum kendimi, elini kapıp dudaklarıma götürüyorum. Avcısına rastlamış ceylan gibi irkiliyor, gözleri bin ışıklı, öyle güzel, öyle vakur, eziyor beni alçak; sırtını koltuğun arkalığından ayırıp bana dönüyor. Bir

prenses havasıyla; Sana tapıyorum Kerim, diyor, ne kadar zarifsin, ne kadar yakışıklısın... Birden karı koca Amsların minik, sessiz alkışları; kimselerin ayırdında olmadığı bir gösteri. Sermin oralı değil, *ben utanırken o hoşlanıyor bundan, aramızdaki ilişkinin ucunu kaldırıp rengini göstermek, arayıp da bulamadığı şey. Yanındaki kadın da demez mi;* Utanmayın Kerim Bey; artık kızarmış da olmalı, nitekim minik minik gülüşler, çakıla çarpılmış su gibi kulağına doluyor, *biraz gömülüyorum koltuğuma, beni gırtlaklayan boyunbağımı gevşetmeye çabalıyorum yakamda, evirip çevirip döndürmeye koyulduğum ilmekle birlikte.* Sonra herkes kendi işine, dedikodularına, gündelik uğraşlarına, para alışverişlerine, aile yaşamlarına dönüyor...

Taşralıyım ben. Onca yıl kalsın Ankara'da, sonra karısının elini öperken, öteki karılarla herifler alkışladığında, köylüler gibi utansın, sıkılsın. *Bırak oğlum bırak, taşralısın sen hâlâ, görmüyor musun, kendi gerçeğini kabullen, bak o zaman nasıl rahata ereceksin, kendinle de barışacaksın göz açıp kapayana dek...* Bütün bu insanlar, taşralılık çemberindeki perçin yerlerini zorlayıp kendilerine hareket alanları yaratıyor, o, büyük kentte kendine yarattığı kalıbın bir örneğini taşrada yaşamına giydirmeye çabalıyor. *Sözde yazar olacaksın, yakışıyor mu şimdi bu sana?*

Sermin ayaklanıyor birden, *nereye gidiyor, haa ablamla sayın eniştem gelmişler,* aman ne sarılıp öpüşme o öyle, görümcesiyle de değil yalnız, başkanla da, *sanırsın kardeş olan ben değilim de o, helal olsun Sermin sana;* o kadar gösteriden sonra onun da kalkması gerekir herhalde, ayıplamamalı kimse, utana sıkıla doğrulurken yerinde, içten, yürekten öpücük gönderiyor ablası, otur otur yapıyor eliyle, eniştesinin her zamanki; N'aber ufaklık, diyen yabansı bakışları yine. Güçlükle kopuyor gelin görümce birbirinden, Sermin yerine dönerken başkanla karısı da iki sıra önlerindeki protokole yöneliyorlar, sıra valide, o da geldi mi tamamdır, tören başlar hemen.

Başkan, o davranınca, ablası da tabii, protokolde deniz tarafına oturan üç kişiye yöneliyor, onlara yöneldiklerini, ötekilerin kalkışından anlıyor, hemen tanıyor adamı, Ömer Bey bu, SSTV'de gördüğü, aslında tanıyacak gibi de oluyor, zorluyor, hayır, çıkaramıyor. Başkanla Ömer Bey öpüşüyor, ötekiler tokalaşıyor, *aa onların az ötesinde Ülkü Öğretmen, canım benim, koşup gitsem şap diye ellerini öpsem, keşke yapabilsem bunu. Ha kasabanın*

ayısı, ha başkanı, ne farkı var bu adamın Hırkalı Ayı'dan? Biri diyor; Beni başkan yapıverin, öteki de bunun olmuş hali, Allah'ın ayıları; insan orada Ömer Bey'i görür de Ülkü Hanım'ı nasıl görmez, nasıl?

Aylin dediklerinin de havasına, saçını savuruşu, yelpazesinden bir göz atışı bu arada, gören var mı diye gerilere doğru, *merak etme merak etme herkes gördü seni*, Ülkü'yü değil ama onu gördü, *seni görürler zaten, taşra dediğin bir abazanlar bandosu;* hele güzel, güzel de söz mü, rüya gibi bir kız olduktan sonra önlerinde, değil görmek ölürler onun için. *O sırada mı göz göze geliyoruz yeniden,* yoksa Metin Beylerle birlikteyken çerçeveleyip sunduğuna benzer bir gülümseyiş mi iteleyiveriyor ondan tarafa doğru ya da ona mı öyle geliyor?

Ama dedikleri kadar var, olağanüstü büyüleyici bir dişi bu, taşrada böyle bir Afrodit, Helena gibi savaş çıkartır elbette, yaktırır yıktırır Sarayköy'ü!

Bu adam, Kerim Bey yani, Hüsnü'yü saymazsa Sarayköy'de sevgi duyduğu, içtenlikle yaklaştığı iki kişiden biri; biri Ercan Bey, solgun bir roman kahramanı sanki, ötekisi de bu Kerim Bey, sessiz, içine kapanık, kendi dünyasında bir edebiyat adamı, yazar ama sünepe, pısırık değil. Ercan gibi yakından tanımıştır onu da, *Sarayköy Sesi*'nde iki kez görmüş, Akbey'le birlikte söyleşilerini dinlemiştir. Şaşmıştır adamın edebiyattaki doluluğuna, Hüsnü'den dinlemiştir; Bu adam, yerini bulamamış, toprağına kök salamamış bir yazar, kimselerin ayırdına varmadığı has bir kumaş; böyle demiştir efendisi. Gerçekten de adam ne ötekiler gibi soyup soyup giydirmiştir onu o gün, ne de herhangi bir imada bulunmuştur cinsel iletileri olan; yeri gelmiş de kendisine dönmüşse eğer gözlerine bakmış, daha çok Kızıl'la paylaşmıştır anlattıklarını, üstelik konu nerelere uzanmışsa o, bir yolunu bulup önünü kesmiş, kendi tarafına çevirmiştir yönünü, edebiyata.

Elbet o da buradadır, görür görmez, içinde ağarıklık, ağlamamak için kendini güçlükle tutarak, sevinçle boynuna atılmıştır Hüsnü'nün. Öyle kalmıştır bir süre, elinde değil, ayrıldığında onlara bakan birkaç kişinin, duygulu seslerle iç geçirir gibi olduklarını sezmiştir Aylin.

İşte bütün Sarayköylüler burada, bu salonda; hepsi de; para verip donunu sıyırtanlar, kendisiyle yatmak için yarışa girenler, bunun için akıl almaz para, takı teklif edenler, ona sırılsıklam âşık olanlar, kendilerine yüz vermediği için zırıl zırıl ağlayanlar, göstermelik intihara kalkanlar, kendilerinin olağan bir beraberliğe karınlarının tok olduğunu belirtip ondan çok daha farklı beklentileri olduğunu, denemeyi arzu ettikleri kimi fantezileri için önüne servet yığabileceklerini söyleyenler, siyasi ya da resmi kimliğinin ardına sığınıp, maliyeci oluşuna güvenip sözümona aba altından sopa göstererek karşığında kendisinden bir gececik isteyenler; Canım ne var, bir gececik işte, nasılsa kolay kadın olduğunu düşenerek, üstelik her gece biriyle çıkabildiğine de kesin gözüyle bakarak direnmesine şaşanlar... Aylin sanki orta malı, bunlar da onun bin bir kocası...

Evet, Allah'ın bildiğini saklayacak değildir, *yattım elbette,* hem de azımsanmayacak sayıda erkekle ilişkisi olmuştur, üç-beş haftayı aşmayan

kısa süreli ilişkiler. Yine de çok dolu, yoğun birliktelikler, özellikle Çeşme'de, Ilıca'da, sonra Şile'de, Akçakoca'da, Amasra'da geçen, hâlâ sıcacık duygularla anımsadığı. Bu anlamda cinsel deneyimleri son derece zengin bir kadındır o, gerçi erkeklerin hepsinin yatakta birer canavara dönüştüğünü, beğendiği en kibar erkeğin bile baştan ayağa hayvan gibi davrandığını görmüştür her seferinde; ancak yine de birbirinden farklı deneyimlerdir bunlar.

Belki bu deneyimlerin kazandırdığı bir sezgiyledir, o da her kadın gibi yaşamının bu alanında kimi kurallar koymaya özen göstermiştir hep, sıkı sıkıya uymuştur da bunlara üstelik; yoksa akıl alacak iş midir bugüne sağ çıkabilmesi Aylin'in. Sarayköylülerin hiçbiriyle yatmamak olmuştur ilk ilkesi onun, yatması halinde ötekiler de duyacaktır çünkü bunu. *Eğer isteseydi kendimi büsbütün vermeye çoktan hazırdım ona,* bu yüzden kural bozulmamış, ancak öteki Sarayköylünün karşısında fazla direnememiştir. İkinci ilkesi kendisinden yaşça, ruhça büyük olanlarla ilişkiye girmek olmuştur, üçüncü olarak da bedence, ruhça sağlıklı olmalarını aramıştır ilişkiye gireceği erkeklerde. Bu yüzden geçici birlikteliklerini subaylarla, sporcularla yaşamış ya da üniversite çevresinden bilim, düşünce insanlarıyla ilişki kurmaya bakmıştır.

Sonra işte aşkı, Ömer yani, ne kuytulara çekilip saklanabildiği, ne kendisini koruyup kurtarabildiği, ne de olup biteni başkalarının görüş alanından kaçırabildiği... Nitekim hiç kimseden gizleyememiştir Ömer'e aşkını, kolunu kanadını bile kaldıramamıştır, bırakmıştır işi olacağına, dümensiz bir sandalla, foşur diye boşalıp Ege'nin açık sularına, salmıştır kendisini, istekle boğulmaya. Ama sandal açılırken ötelere, daha kıyıdayken, yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu sezmekte de gecikmemiştir Aylin. Bir kez o en önemli gecelerinde, *yani kim düşünebilir bunu, daha o ilk gece* çekip kolundan, İstanbul'dan getirttiği karısıyla tanıştırmıştır sürpriz diye. Hoş, kadın şenlik boyunca tek gece olsun kalmamıştır yanlarında. Gündüzlerde ama zamanı paylaşmışlar, akşam yemeğine birlikte oturmuşlardır. Sonradan izin isteyip ayrılmıştır her seferinde Meral. Ömer'in bir gececik birlikte olma isteği dışında... Onun bu tutumu rahatlatmıştır elbette Aylin'i, yalnız o değil, sonuçta her üçü de kendilerini yaşamıştır.

Ömer'in başkanla, encümen üyeleriyle yapacağı toplantı nedeniyle üçüncü gün, havuz başında ikisi baş başa kalmıştır uzun süre, ardından öğle

yemeğini de birlikte yemişler, hatta bir ara akşamüzeri saunaya da birlikte geçmişlerdir. Havuzda, saunada Meral'in aslında ne kadar güzel, ne kadar alımlı, hoş kadın olduğunu görmüştür, ötesinde düzgün endamı dikkatini çekmiştir, ölçülerinin kusursuzluğu. İlk o açmıştır konuyu, genç sevgilisini anlatmaya koyulmuştur çarçabuk, fısıltılarla. İnanmaz inanmaz bakmıştır Aylin, şaşırma sırası Meral'e gelmiştir; Anlatmadı mı bunları Ömer, ama nasıl olur, demiştir. O zaman donup kalmıştır sanki Aylin, aynı anda iki erkekle birden ilişkisi olmamıştır çünkü onun. Anlatımını, kadınca sırların masum biçimde paylaşıldığı abla-kardeş ya da öğretmen-öğrenci diyaloğunu aşan bir açık saçıklığa kaydırıvermiştir sonrasında Meral; yatak ilişkilerine değinmiştir hiç utanmadan, utandığını gösterirken o. Kuşkulanmıştır; öç almak, böylece Ömer'e karşı ya da kendi kendine doyuma ulaşmak amacıyla mı anlatıyordur bunları, karar verememiştir bir türlü.

Yemekte bir sürpriz de Meral yapmıştır; Ömer'le konuştuklarını, ilişkilerinin farklı niteliklerle üçünü de beslediğine bakarak onu bundan böyle aileden biri saydıklarını; bu nedenle İstanbul'a taşımaya karar verdiklerini belirtmiştir. Gecikmeden çocuklarla da konuşmuşlardır tabii konuyu. Bir masalda geçen serüven duygusuyla dinlemiştir Aylin Meral'i. Şimdilik uzak bir akraba diye tanıtılmıştır çocuklara Aylin, inanmaz inanmaz bakmıştır yine. Neler olmaktadır, kolunu kımıldatamayan, olup bitenlerin hiçbirine müdahale edemeyen biri gibi kendisi için alınan kararları dinlemek zorunda kalmıştır yalnız; İstanbul'da çok güzel bir yaşam beklemektedir onları, görecektir.

Peki bu bir umut vaadi midir, yoksa üçlü bir tutku uçurumu mu; *Allah var*, asla rahatsızlık duymamıştır Meral'den, ama yadırgamıştır bu üçgeni. Evet, bunca açık olunca her iş, ister istemez sözcüğü kullanmayı yeğlemiştir. Kimbilir, kulağında kalmış biçimiyle birbirini kabullenen üçlü bir ilişkiye doğru yol almaktadır onlar; ortada Ömer, bir yanda Meral, öte yanda Aylin, ancak bu gece durum biraz değişmiş, Aylin'i araya alıp, kendileri iki yanına yerleşmişlerdir sanki. Kuşkusunu iyice artırmıştır bu sıkıştırma, bir yerde ısrar... Oysa Aysel, ne kadar öndedir ona göre, kocasını ve sevgilisini ellerinden tutmuş iki yanına oturtmuşken, Aylin, sevgilisiyle karısı tarafından sımsıkı kavranmış, kaçmasın diye ortaya aralarına oturtulmuştur sanki.

Deli meli, beni bile yaya bıraktı şu kadın...

Şu kızı aklından çıkaramamıştır bir türlü Aysel, durumunu kendisine benzetmiştir, hem de ne kadar; sanki suretini, daha doğrusu kendilerini izliyordur onlara baktıkça aynada. *Hadi diyelim aynı anda başlamış bir ilişki bu,* sonra şenlik, ayırıcı ya da birleştirici, hiçseyici ya da yoksayıcı tutumuyla ayrı ayrı gölgeler düşürmüştür iki ilişkinin üzerine...

Ercan'ı, Metin'i düşünmeye kalktığında ister istemez ötekileri düşünürken de yakalamıştır kendisini Aysel, elinde değildir bu; ayrıca usundan geçirmiştir ki; Aylin, Ömer, Meral de kendilerini düşündüklerinde, bir biçimde onları getirmişlerdir akıllarına ellerinde olmadan; *bir yazgının iki yüzü sanki!*

Bu yazgıyı daha derinden kavramaya çalışmıştır, herkeslerin şenlik etkinliklerine daldığı bir gün kaçamak yapıp Ercan'la Menderes deltasındaki dalyana gittiklerinde. İlk dinlediğinde atılmıştır zaten; Beni de götürsene oraya. Sonunda en uygun zamanı seçmişlerdir, bütün Sarayköylülerin İbo'yu dinlemek üzere akın akın açık hava tiyatrosuna doldukları gün; Hadi demiştir Aysel, gidiyoruz; bir de motor kiralamışlardır. Ercan, ta çocukluğunda öğrendiğini, avcunun içi gibi bildiğini söylemiştir dalyan sazlıklarını, deltanın denize ulaşan su yollarını, yüzen adacıkları, bataklıkları, yalancı kanalları. Erkeklerle kendisini sıfırladığı, eşitlediği yer olduğunu sonra buraların, çünkü dalyanda çırçıplak oyunlar kurduklarını, cinsel olgunlaşma yolundaki o cennet yıllarda, anneleri babaları sazların arasında, denizden küfür küfür gelen esintide çaylarını içerken, kız oğlan çırçıplak çocuklara bakıp kahkahalarla gülerken, coşkuyla, heyecanla adacık keşfi oynadıklarını... İlle beni oraya götür demesi Aysel'in, bundan.

Bir gün öncesinden sarmıştır zeytinyağlı yaprakları Aysel, Metin uyumuş, ama o gece yarısından çok sonraya dek soluksuz çalışmıştır. Ertesi sabah piknik çantasını hazırlamış, sarmanın birazını Metin'e ayırıp masaya bırakmış, sıkı sıkı tembihlemiştir yemeyi unutmaması, sarmaların kuruyup da lezzetini yitirmemesi için. Birazını da Müşerref Hanım'a götürmüştür büyücek kap içinde, yanında yoğurdunu ihmal etmeyerek, Ercan gibi hatta, yeşil soğanlarını da bitişikteki avlulardan çalarak. Yarım ağız sormuştur

Müşerref Hanım; Siz İbo'ya gitmiyor musunuz; Hayır, demiştir ona, ama arzu ederseniz sizi götürebiliriz; bir an düşünmüş, sonra vazgeçmiştir Müşerref Hanım. Kalanını yanlarına almıştır sarmanın, sonra ver elini demişlerdir dalyana, dalmışlardır o saz denizinin göğsüne.

"Şu adayı ben keşfederdim hep, hiç kimse ayırdına varmazdı bunun!"

Sormuştur, gerçekten ada mıdır, yalancı mıdır yoksa; Hayır, ada, diye yanıtlamıştır Ercan, Öyleyse biz niye çıkmıyoruz; uygun yerine çevirmiştir motoru Ercan, açı oluşturmuş, motoru bağlamış, sonra hop atlatmıştır onu. O zaman ayrımsamıştır Aysel, dıştan sapsarı kamış örtüyle kaplı ada yemyeşildir aslında, tuhaf, eğri büğrü bir menengiç de vardır ortada, hatta iki kişiye yetecek gölge. Yerleşmişlerdir altına, yaygılarını yayıp sepetlerini açmışlar, yiyeceklerini çıkarmışlardır. Sofrayı öyle bırakıp soyunmaya başlamıştır Aysel, Ercan'ın saf, meraklı, oğlan çocuğu bakışları altında; N'apıyorsun, dememiştir de der gibi olmuştur.

"Belki biz de ada keşfine çıkarız!"

Gülmüştür Ercan; Olur mu hiç, bilmezsin sen, buralar nasıl tehlikeli; İyi ya, birlikte oynarız işte, diye üstelemiştir Aysel, sen öne geçer bana gösterirsin. Dudağını bükmüştür Ercan, olabilir mi demek istemiştir, yoksa bunun olanaksızlığını mı imlemiştir; ama soyunmuştur bu arada Aysel, bikinisinin parçalarını yaygının orasına burasına fırlatmıştır, giymeye gerek duymadığını göstermek istercesine.

Ercan, oğlu, yavrusu, sevgilisi çaresizlikle kıvranıp bakmıştır annesine; Eh, madem... Yine de sırtını dönmüştür Aysel, böyle güp gündüz güneşin altında utandırmamak için çocuğu. Durmadan konuşmuştur bu arada, yumuşatabilmek amacıyla; Soyundun mu, demiştir dönmeden; Evet, demiştir Ercan, heyecanla dönmüştür Aysel, Ercan mayosuyla ayakta olgun bir Tanrı yontusu kadar heyecan vericidir; bir şey dememiştir önce, memeleri hoplaya zıplaya bir iki koşmuş, bacaklarını aça kapaya, bedenini eğe büke piknik sofrasının üzerinde çay demlemeye girişmiş; ardından çok yaklaştığı bir anda, o ayakta kendisi yerdeyken bacaklarına sarılmış; Ay, sen de şunu çıkarsan ne var, çocukluğumuzdaki gibi, deyivermiş, derken mayosunu, o daha itiraz edip kendisini durdurmaya bile yeltenemeden ayaklarının dibine indirivermiştir. Bir yere tutturulduktan sonra başındaki düğümüyle öylece sallandırılıvermiş çamaşır ipinin o güzel yumuşaklığına bakmıştır Ercan'ın; Ay, ne güzelmiş bu, diyerek üstelik, ardından

işaretparmağıyla, düğümün ucuna, altından doğru pıt pıt vurmuştur; Hadi şimdi yol göster de çay demlenene dek kendimize ada keşfedelim...

Oyun sonrasında adacıklardan topladığı kırçiçekleriyle bir çelenk de yapmıştır Ercan'ın başına; Zaman senin sevgilim, demiştir kahkahalar atıp alkış tutarak ona.

Tanrım, ne güzel bir gün geçirmişlerdir; soluk soluğa sudan çıkmışlar, kendilerini öylece yaygıya bırakıp, artık hiç çekinmeden yatmışlardır küt küt yüreklerle. Kolunu başının altından yılan gibi geçirip bir yay çizmiştir Aysel, sonra Ercan'ın başını kendisine çevirmiş, memelerinin arasına gömüvermiştir yüzünü; inleyerek; Yavrum benim, sevgilim, oğlum...

Menderes'in sularının Ege'deki tuzlu suya girişini izletmiştir Ercan ona; Bak, demiştir, kendine giren bütün suları içine alıyor Ege, o büyük bir kadın, Ana Tanrıça, koşan irili ufaklı sular, avuç avuç su taşıyor ona, neymiş tatlıymış suyu, ama Ege, karnına dalmak için çabalayan bütün suları göğüslüyor kıyısında, işte tam burada, bu kavuşma noktasında ne Menderes'in suları tatlıdır artık, ne de Ege'nin suları tuzlu; yani ne kadın ne erkek!

Hadi gel, biz de batıp çıkalım sulara öyleyse, bu sulara bandıralım kendimizi, cinslerimizden arınalım! Atmaya hazırlanırken kendisini, zor tutmuştur Ercan; N'apıyorsun, çok tehlikelidir bu! Gel, kabımızı değiştirmeyelim biz, değişmeyen kabımız içinde biz kendimiz değişelim...

Haykırışlar çoğaltan suyun üzerinde alabora olacakmışçasına devinen motorda, çırıl da çıplak iki beden kollarını açıp çığlıklar atarak önce birbirlerine sarılmıştır, ardından aynı anda delicesine öpmeye girişmişlerdir birbirlerini. Bundan önce söylemeyi yetiştirebilmiştir yine de Ercan; Seni seviyorum.

Bu alkışlar kime?

"Vali bey geldi, program başlıyor."

Aysel, minnetle elini yakalayıp sıkmıştır Metin'in. Seni seviyorum, demiştir ona; Başka türlüsü mü olacaktı, diyen o üstten bakışını görmezden gelerek onun; ardından da Ercan'ın ellerini yakalamıştır; Görüyor musun sevgilim, ne kadar kolaymış, sıfırlandık işte. *Tanrım, ne kadar mutluyum.*

“Sayın valim, sayın komutanım, sayın savcım, sayın emniyet müdürüm, sayın milli eğitim müdürüm, kamu kurumlarının, meslek örgütlerinin temsilcileri, basınımızın, radyo televizyon kuruluşlarımızın güzide temsilcileri, değerli Amslar, sevgili hemşehrilerim, çok sayın hanımefendiler, beyefendiler...

“Bir şenliğin daha sonuna gelmiş bulunuyoruz. Sizlerin de görüp gözlediğiniz gibi şenliğimizi her yıl biraz daha ileriye götürmek konusunda büyük çaba sarf ediyoruz. Bu nedenle ben, tüm hemşehrilerim adına, şenliğe katkıda bulunmuş, emeği geçmiş herkesi, tüm sponsorları, sivil toplum kuruluşlarını, meslek odalarımızı, elbette başta her an en yakınımızdaki büyük destekçimiz sayın valimizi, muhterem büyüğümüzü derin bir minnet ve şükran duygusuyla selamlıyorum.

“Sizlerin de çok iyi bildiği gibi, Sakız Şenliği, başlangıçta kermes olarak başlamış, uzun yıllar bu başlık altında, yani Sakız Kermesi adıyla sürmüş, en nihayet son yıllarda şenliğe dönüştürülmüştür. Şenliğimiz bugün Edirne Kırkpınar’dan, Manisa Mesir’den, Bergama Kermesi’nden; bir-iki yayla şenliğinden sonra Türkiye’nin en eski şenliği olup, ayrıca çok özgün bir konuma sahiptir. Bu nedenle gerek belediye olarak, gerekse bütün vatandaşlar ve hemşehriler olarak bundan çok büyük gurur duyuyoruz ve bundan dolayı şenliğimize sahip çıkmayı, bunu ileriye taşımayı ve gelecekte çok daha büyük başarılara ulaşmayı da kendimiz için hem bir görev sayıyoruz, hem de bunu bir hedef olarak önümüze koyuyoruz...

“Sayın hemşehrilerim, siz de takdir edersiniz ki, şenlik dıştan bakan için ayrı, içten bakan için ayrı anlamlar taşır. Dıştan bakan, kendisine hitap eden yanıyla, yani ilgisini çekecek etkinliklerle ilgilenir, şenlikten etkilenir, böylece insanların ufku açılır, bunlar şenliğin sunduğu nimetlerdir, dıştan bakanlar işte bu tür nimetlerden yararlanır. Bir de işin mutfağında olup bunun külfetini çekenler var; bu şenliği gerçekleştirmek için kollarını sıvayanlar, pişirip önümüze getirenler, bunu bir büyük nimet olarak sunanlar, bizler onları görmeyiz, ama onların sayesinde bu nimete kavuşulur. İşte bu nimeti bize sunmak için külfetini çeken insanlarımıza,

hayırhah hemşehrilerimize, çok değerli katkıları için huzurunuzda teşekkürlerimi arz etmeyi borç biliyorum.

“Yakın zamanda SSTV’den yayınlanacağını umduğumuz bir şenlik belgeselinin, yaptıklarımızın aynası olarak yansıyacağını, sonuçta belgesel aracılığıyla, ileride neler yapmamız gerektiğini çok daha iyi kavrayıp değerlendireceğimizi, yani kendi eleştirimizi de yapabileceğimizi, bugüne kadar alınmış yolun yetmediğini, ileriye doğru çok daha büyük hamleler yapmak gerektiğini görebileceğimizi sanıyorum.

“Elbette her kesim kendisine göre bunun eleştirisini, değerlendirmesini yapacaktır, bu tabiidir, ama bu eleştirilerden hep beraber yararlanmanın yolunu bulmalıyız, bu yüzden önümüzdeki aylarda meclis üyelerimizin tümünün katılacağı bir değerlendirme toplantısı düzenleme kararı almış bulunuyoruz, buna bütün hemşehrilerimiz davetlidir, kendilerinden rica ediyorum lütfen bu toplantıya katılsınlar ve eleştirilerini, değerlendirmelerini hepimizin istifadesine lütfetsinler, toplantımız ileride çeşitli yollarla sizlere duyurulacaktır...

“Madem söz, önümüzdeki dönemde yapacaklarımıza kaymış bulunuyor, o halde şimdiden bu hamlenin her geçen gün nasıl büyüdüğünü, gelişmekte olduğunu sizlere müjdelemek isterim... Sevgili hemşehrilerim, belediyemiz karar almış bulunuyor, önümüzdeki yıldan başlayarak şenliğimize uluslararası bir kimlik kazandırılacaktır, sonra şu anda aramızda onur konuğumuz olarak bulunan hemşehrimiz, sevgili kardeşimiz, arkadaşımız Ömer Bey, büyük emek gerektiren bir çalışmayla, gönüllü olarak şenlik mastır planı hazırlama konusunda söz vermiş bulunuyor, kendilerine huzurunuzda teşekkürü borç bilirim. Şenliğimiz, elbette çok daha iyisine layıktır, örneğin önümüzdeki yıllarda bu şenliğe uluslararası boyutta bir film şenliği neden eklenemesin, Sakız Şenliği’ne bir Sakız Film Festivali neden yakışmasın?

“Tabii bütün bunlar, her şeyden önce bütçe sorunudur; bütçeniz yoksa eğer, hiçbir şey yapamazsınız! Biz, süreç içinde kendi gelirleriyle ayakta duran bir şenlik hedefliyoruz ve bu yönde önlemler almak gerektiğini düşünüyoruz. Konuyla ilgili çalışmaları da başlattık! Bu cümleden olarak, başlangıç aşamasında mumnuniyet verici gelişmeler kaydedildiğini belirtmeliyim.

“Sayın valimizin değerli katkılarıyla çok önemli bir işi başarmış bulunuyoruz; sözü burada sığınağa getirmek istiyorum arkadaşlar.

Hepinizin bildiği gibi, tarihi yapımız olan lise binamız, İkinci Dünya Savaşı yıllarında devlet büyüklerimizce çok amaçlı olarak zengin bir sığınakla takviye ve tahkim edilmiştir. Mahzen veya bodrum olarak anıp geçtiğimiz sığınak tıpkı Gelibolu'daki Uluslararası Barış Parkı gibi bir hatırlama, canlı müze, aynı zamanda turizm merkezi olarak yeniden düzenlenmiştir. Bunun için, sığınak plan ve proje doğrultusunda restore edilmiş; yapılan sözleşme ile ziyarete açılmış bulunmaktadır. Yapının korunması ve turizme yönelik hizmet sunulabilmesi için de geçici personel ihdasına gidilmiş; başlangıç olarak sığınak gezilerinden küçümsenmeyecek gelir elde edilmiştir.

"Burada, bizzat şahit olduğum bir olayı sizlere arz etmek istiyorum. Bir değerlendirme için arkadaşlarla indiğimizde, sığınakta gezen bir grubun, sanırım Japon'dular, bir an hep birlikte durduklarını gördük. Biz de durduk. Rehber, bir şeyler söyledi, grup da bir ağızdan dua etti. Bir-iki gün sonra, başka bir grubun da böyle davrandığını gözledim. Rehbere sordum; İkinci Dünya Savaşı'nda ölenler için dua ettiklerini söyledi bana.

"Bu, ciddi bir ışıktır sevgili hemşehrilerim. Bu gece şenliğimiz, işte bu sığınakta verilecek veda kokteyliyle sona eriyor. Gündüz bu irfan yuvamızın altmışıncı kuruluş yıldönümü münasebetiyle keşkek gününde birlikte olmuştuk, şimdi kokteylde yine hep birlikte o eski günleri anacağız. Bu muazzam sığınakta dolaşırken şenliğimiz için daha neler yapabiliriz bunu da düşüneceğimizden eminim.

"Okulumuzla ilgili bilgilendirmeyi az sonra Ülkü Öğretmenimiz sizlere sunacaktır, ben bu konuda konuşmak istemiyorum, ancak hatırlatmak isterim ki İsmet İnönü Lisesi, yalnız döneminin değil, bugün de ülkemizin önde gelen liselerinden biridir, lisenin adı her ne kadar çok büyük bir devlet büyüğümüzün adından gelmekteyse de, buna bir eklemenin daha gerektiği artık hepimizin malumudur. Bu cümleden olarak yaptığımız temaslardan olumlu sonuç alınmış, yine sayın valimizin değerbilir tutumuyla ve bakanlığın onayıyla tarihi lisemizin adı Denizli İsmet İnönü Lisesi olarak değiştirilmiştir. Böylece Sakız Şenliği, Sakızlı Mahallesi karşısında hep suskun kalmış olan Denizli Mahallemizin de bu yolla anılmasına olanak sağlanmıştır. Denizli İsmet İnönü Lisesi, Denizlililere ve hepimize kutlu olsun sevgili hemşehrilerim!

"Biliyorsunuz lisemiz, çok ünlü, çok büyük adamlar da yetiştirmiştir; bilim adamları, sanatçılar, sporcular, siyaset adamları, daha kimler kimler... Bunlardan biri de dünyaca ünlü hocamız, büyük tıp bilgini Yılmaz Bey'dir.

Ancak kendisi, biraz rahatsız olduğundan, ayrıca çok da önemli bir toplantı için acilen yurtdışına çıkmak zorunda kaldığından sizlerden kendisi adına özür dilememi istemiştir, elbette bizler çok değerli hocamızın yoğunluğunu bildiğimizden, buradan kendisine iyi dileklerimizi iletiyoruz. Bunun yanında hocamızın kentimiz için bağışladığı çok önemli katkılarla iki yeni tesise daha kavuşacağımızın da müjdesini vermek istiyorum. Bunlardan ilki belediyenin deruhtesinde hizmet verecek olan Göksel Abla Kadın Çocuk Sağlık Evi tesisidir, ötekisi de Denizli İsmet İnönü Lisesi'ne ek olarak yapılıp bilim adamları heyetince yönlendirilecek Sıtkı Baba Bilim Evi'dir. Her iki tesis için protokol yapılmış, bağış nakden alınmış, arsa tahsisi işlemleri de tamamlanarak yerleri tapuda tefrik edilmiştir, önümüzdeki günlerde bu yapıların da ivedilikle temeli atılacaktır.

"Son olarak, anketimizin sonuçlandığını belirteyim!

"Sevgili Saraykentliler, sizler en güzeline layıksınız, bu kentin ilk belediye başkanı olmak benim için tarihi gururdur, hatta en büyük gurur kaynağıdır!

"Sizlerle birlikte yalnız Türkiye'ye değil, bütün dünyaya sesini duyuracak bir Saraykent için elbirliğiyle en iyiye, en güzele, hep birlikte!

"Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum sevgili Saraykentliler, benim aziz hemşehrilerim!"

“Benim candan aziz sevgili öğrencilerim ve sevgili hemşerilerim, hepinize iyi akşamlar dilerim!

“Pek çoğunuz anımsayacaktır, eskiden bu salonda ‘iyi akşamlar’ dilenerek gerçekleştirilen nice etkinlik yaşanırdı. Bakardınız tiyatro olurdu bu, bakardınız konser, müzik gecesi ya da folklor gösterisi. Bakardınız şiir matinesi, ne bileyim münazara, yarışma; ama hafta geçmezdi ki Sarayköylüler, yeni adıyla Saraykentliler lisemizin salonunda bir araya gelmişler, ruhlarını, kafalarını doyuruyor... Gerçekten ruhların da, kafaların da bir gıdası bulunmalı! İşte bu gıda böyle etkinliklerdir, yani bilimdir, sanattır, spordur. Nitekim cumhuriyetimiz kurulurken Ata’mız bunu görev olarak vermiştir bize.

“Ama biz bütün bunları unutmuş gibiyiz, güzel yurdumuz hiç işgale uğramamış gibi, bugünlere dişimizle tırnağımızla çalışıp çabalayarak gelen bizler değilmişiz gibi kendimizi bir eğlence kültürüne teslim etmişiz. Bunu söylerken ben, günün gerekleri yönünde yaşanılan değişimleri kastetmiyorum elbette, zaman dondurulabilir mi, mümkün mü? Ama eğitim, kültür, boş vermeye gelmez! Bizse ne kazanmışsak, bununla avutuyoruz kendimizi. Annesinden babasından kalan mirası havaya savuranlara ne deriz, mirasyedi; eğitim, kültür işlerimizde mirasyedi gibi davranıyoruz. Böyle yapmaya hakkımız yok!

“Bu okulun taşlarını cumhuriyeti kuran o ilk idealist kuşak koydu, o zamanlar Denizli kıyıları bomboştu, tepe üzerinde önceleri küçük gözetleme kuleleri varmış, bunlar yerlerini zamanla yel değirmenlerine bırakmış, ama görülmüş ki okul yapılıp halk aydınlatılmazsa, kazandığımız ne varsa, hepsini kaybedeceğiz, bunun üzerine neredeyse bir seferberlik hareketiyle dağ taş her yere okul yapılmaya başlanmış... Peki nasıl olacak bu, hangi malzemeyle? Zaten para yok, sonra taş nerede, kireç, kum nerede, o zaman çimento da kıt, tahta nereden gelecek, cam nereden alınacak, kiremit nereden bulunacak; düşünmüşler, okulu kabaca bitirip çıkarabilecek malzeme nerede bulunuyorsa orada bunu bir an önce yapıp, geriye kalanı sonradan tamamlamanın daha akıllıca olacağına karar verilmiş.

“İşte bugün kuruluşunun altmışıncı yılı kutlanan bu büyük eğitim kurumumuzda ilk taşlar, büyüklerden dinlediğime göre çok daha önce, 1930’da Denizli İlkokulu olarak, konulmuş. Ancak eldeki resmi kayıtlar, bu okulun 1932’de mezun verdiğini gösterdiğine göre, demek ki okul, en geç Harf Devrimi’nde açılmış olmalı, belki yapımı aşama aşama sürmüştür ama 1928’de okulun öğrenci topladığı, öğretime başladığı açıktır, örneğin Asım Ustan, okulun ilk mezunlarındandır.

“Benim anımsamalarım 1930’un sonlarına doğru başlar, tabii küçük bir çocuğun gözüyledir bunlar.

“Denizli İlkokulu’nda yaklaşık on beş yıllık bir eğitim öğretimden sonra Hasan Âli Yücel’in Milli Eğitim Bakanlığı sırasında okulumuz birden bir başka değerlendirmeyle karşı karşıya kalmıştır. İlgililer, burayı bir köy enstitüsü olarak geliştirmek istemiştir. Ancak savaş bulutlarının iyice yoğunlaşması üzerine, buranın değil Kızılçullu’nun buna daha uygun olacağına karar verilmiştir. İşin yarım bırakılmaması için de yapının, yeni eklemelerle birlikte tüm yöreye hizmet verecek biçimde yatılısı, yemekhanesi, kütüphanesi, reviri bulunan bir liseye dönüştürülmesi, bu arada köy enstitüleri modeli için yapılmış işliklerin de büyük bir sığınağa tadili, herhangi bir saldırı karşısında bu amaçla da kullanılabilmesi kararlaştırılmıştır.

“Bugün gibi gözlerimin önündedir. Babamın ve öteki öğretmenlerin nasıl canla başla çalıştıkları, taş, kum taşıyışları, binayı yükseltişleri, bir tek onlar değil elbet; Denizlili’si Sakızlılı’sı ne kadar Sarayköylü varsa hepsi de elbirliğiyle çalıştı, kendi gözlerimle gördüm, hatta açılış törenine tanıklık yaptım, bu törende Hasan Âli Yücel’in konuşmasını dinledim. Bir sözünü hiç unutmadım; Savaş çıkacak diye bilimden vazgeçilemez, tepemizden bombalar da yağsa her gün bilim öğrenmeye devam edeceğiz, eğitim davamızda durmak ve geri dönmek yok!

“Günümüzde savaş, insanların iç dünyalarındadır; en büyük hedef, insanları iç dünyalarında yıkmaktır, yani bilimde, sanatta, eğitimde, kültürde yıkmaktır onları. Bu nedenle belki ben kendimi hep bir sığınakta hissediyorum, burada işte, düşman çünkü her an saldırı içinde, ben bir yandan İsmet İnönü Lisesi’nde eğitimimi sürdürüyorum, öte yandan bu sığınakta kendimi güvende hissediyorum.

“Şimdi sözlerimin başına dönebilirim, demiştim ki geçmişte yapılanları har vurup harman savurmayalım; elbette şenlik yapacağız, elbette

şenliğimizde güle oynaya eğleneceğiz, ama madem şenliğin sonuna geldik, az sonra da sığınağı gezeceğiz, öyleyse unutmayalım; Nazilerin gaz odaları bugün birer ibret müzesi olarak dolaşılıyor, biz de bu sığınağı gezerken, savaşa rağmen bilim yapmanın önemi üzerinde durmuş, bunun için yaşamlarını vermiş, bu uğurda kendilerini feda etmiş insanları anımsayalım, yılda hiç değilse bir güncük olsun bu sığınağa gelip gerçekten ona sığınalım, oradaki kaba, yontulmamış taşlara dokunalım, onları oralara yerleştiren öğretmenlerimizi, büyüklerimizi düşünelim; yararlı evlatlar olarak biz de eğitim, kültür davamızın sürmesi yönünde çaba harcamak için seferber olalım!

"Ben de her Sarayköylü ya da Saraykentli gibi bu liseyi bitirdim, benden önce pek çok öğrencisi oldu, bugüne dek on binlerce mezun verdi, çevre illerden, ilçelerden çok sayıda öğrenci geldi okudu, Denizli İsmet İnönü Lisesi bu parlak düzeyini hep sürdürdü, onun bu düzeyini korumasında, bu okulu yapan, ortaya koyan kadro kadar, bu okulda çalışan, öğrencilerinin iyi yetişmesi için canla başla çaba harcayan öğretmenlerin de büyük payı olduğunu burada anımsatmak isterim. Ben elbette kendimi kastediyor değilim, ama bir öğretmenimizi anımsarım, daha sonra onun çömezi bir öğretmen olarak çalışabildiğim için bundan büyük onur duyarım, bilirsiniz elbet hepimiz onu Sıtkı Baba olarak tanırız. Kendisi kimya öğretmeni idi, o günün güç koşulları altında bir laboratuvarı kendi olanaklarıyla var etmişti, ama o, her işe uzanır, öğrencilerine büyük emek verirdi. İlk sinemayı kentimize o getirmiştir, ilk voleybol oyununu gençlerimize o tanıtmıştır, piyanoyu Sarayköylüler, onun sayesinde görmüştür, tabii resitalini de, Shakespeare ile Molière oyunlarını ilk o hazırlayıp bizlere sunmuştur. Sonra ilk müzecilik çalışmaları, kentimizin tarihiyle ilgili belgelerin toplanması, hemen yanımızdaki antik kentlerin tanıtılması; buralara düzenlenen geziler hep onunla başlamıştır. Diyebilirim ki o bize, Sarayköy'ü bir başka pencereden tanıtmış; kentimizi bilinçle sevmemizi sağlamıştır. Bugün düşünüyorum da yetişmemde, kültürel birikime ulaşmamda ne büyük katkıları olmuş o sevgili öğretmenimin, onlar hep yaşasınlar n'olur.

"Şimdi lütfen kendi kendinize karar alın, aşağıya indiğinizde o taşlardan birine dokunup, onu sevin, bir yandan da içinizden bu kentin eğitim, kültür davasına katkıda bulunmaya söz verin, lütfen söz verin, bunu sizden

öğretmeniniz, ablanız, kardeşiniz, bu kentte doğup büyümüş bir kızınız olarak diliyorum, teşekkür ederim.”

Gülümser de herkes gibi hurra ayağa kalkıp öyle alkışlamıştır Ülkü Öğretmen'i. Kulağına dolan tıkanışların, gözüne takılıveren sızmaların normal olduğunu düşünmüştür. Sonra yerine oturmak için, son basamağı indiğinde Ülkü Hanım, kiminin hıçkırarak, kiminin coşkuyla, hatta kimilerinin haykırarak öğretmenlerine kapandıklarını gözlemiştir, yine geç kaldığını ayırt etmenin iç burkan acısıyla, pişmanlığıyla. Kimler kimler; Aysel nerelerden koşup gelmiştir öyle, sonra Kerim, ne ince çocukmuş meğer hiç tanımazmış, yanında eşi hatta, sonra o Ömer, sanki burnu büyükmüş gibi duran, ama Ülkü Hanım'ın önünde küçülüp nokta kalmış; zırıl zırıl ağlayan Kadir, bembeyaz saçlarıyla bu fotoğrafı çeken Hüsnü, donmuş gözyaşlarıyla bu görüntüyü saptayan Alaattin, bütün salon bir anda oraya yığılmıştır da o yerinde katılıp kalmıştır yine, atılmayı ne çok istemişken, ağlaması ayaz sızıntısına dönüşmüştür ânında.

Ülkü Hanım yerine döndüğünde, daha oturmadan, onun da gözlerinde donuk iki inci tanesi görmüştür, sonra rengi uçmuş, solmuş yüzünü onun; ne zaman çantasını açmıştır da, o kutuyu uzatıvermiştir, kendisi de şaşmıştır buna; Alın bunu lütfen!

Ama çocuklar, demiştir nice sonra, benim yaşımdakilere iyi gelmez bu kadar heyecan, gülmüştür, eşlik etmişlerdir bu gülümseyişe, üzerine çıkmamaya özen göstererek; Hadi, hadi gidin ama, geç kalıyorsunuz, aşağıda görüşürüz, demiştir, bir şey değil, konuklara ayıp olacak. İlk kalkan Kerim olmuştur, eşiyle, ötekilere de; Haydin, der gibisine, duymadınız mı öğretmeninizi. Ayrılmadan, iki eline de öpücük kondurmuş; Biliyor musunuz, sizi yazmayı ne çok isterdim, diye eklemiştir, diğerlerinin de duyabileceği gibi. Ardından ötekiler de toparlanmıştır.

Kimse kalmayınca çevrelerinde; Kalkalım mı, demiştir Ülkü Hanım, su da çarparız yüzümüze, iyi gelir...

Gülümser, salondan çıkışta, eski yapının yenileştirilmiş kocaman tuvaletine girişte, daha sonra sığınağa inmek için aşağı yöneldiklerinde, içinde eziklik Ülkü Hanım'a eşlik etmiştir konuşmadan, o bir şeyler söylediğinde baş sallayarak, hırkası kaydığında düzelterek, ama hep

susarak. Ülkü de sustuğundan, onca dakikayı hiç konuşmadan geçirmişlerdir, içinden atamadığı kabahatlilik duygusu eşliğinde. Bunu ilk kez yaşamıştır Gülümser, onca yıldır ilk kez. Ama kime karşı kabahatlilik duygusu yaşadığına da karar verememiştir bir türlü; babasına, annesine, kardeşlerine karşı mı, yoksa Ülkü Hanım'a mı, kendisine mi; bunu ta yüreğinde duymuş, ezginlikler içinde, süklüm püklüm peşine takılmıştır Ülkü'nün; ağabeyleriyle annesi, değil sıkı fıkı olması, konuşmasına bile karşı çıkmışken onunla, üstelik Ülkü Hanım'ın bundan haberi de yoktur.

Tutamamıştır kendisini, sonunda patlayıvermiştir; Babamın ruhunu şad ettiniz, öyle güzel andınız ki onu, bir an kızarır gibi olduğunu sanmıştır Ülkü Öğretmen'in, ama sanmıştır, görmemiştir, hem onca zaman sonra, babasının üzerinden o kadar yıl geçmişken...

Taş basamakları, filmlerdeki gibi yankılana uzaya, küçüle siline sarkaçlanmış tok seslerle inerken, önüne ya da ileriye değil, çok çok ötelere bakıyormuş gibi gelmiştir Ülkü Hanım ona. Bu ses dizilişini, görüntü etmenini aralayan bir tonla, sanki yalnızca kendisinin bildiği bir masalı anlatmıştır Ülkü; Ah, Gülümser, keşke şimdiki olgunluğunla da tanıyabilseydin babanı, ilk kuşaktan tipik bir devrimciydi o, cumhuriyetin içinde yetişmiş ilk devrimci, ilk idealist; bu yüzden belki devrimler darbe aldıkça o da yıkıldı, yozlaştırıldıkça nefessiz kaldı, sonunda kendi partisine de bulaştığını görünce, mikrobun asıl kaynağının kendileri olduğunu ayırt edince iğrendi hep çevresini saran devrim düşmanlarından; bu yüzden de fazla yaşamadı, sen henüz ortaokuldaydın düşün, bir çocuk o yaşta babasını ne kadar tanıyabilir?

Sonra ışıklandırılmış koridor boyunca yürümüşlerdir, resmi giyimli sığınak görevlileri, ellerini önlerine alarak saygıyla selamlamıştır Ülkü Öğretmen'i. Kulağını bir an denizden gelen dalgalar doldurmuştur. Upuzun koridorda bir-iki görevliyle kendilerinden başka kimse kalmamıştır, basamakları telaşla inen, ucarcasına oklarla gösterilmiş kokteyl salonuna giden birkaç kişi dışında; hele geç kalmış bir çift, belli, onlar tiyatro salonuna da yetişememiş olmalıdır, giyim kuşamları biraz Amslardan olduğunu da vurgulamaktadır ayrıca, arkalarında hoş, ferah kokular bırakarak hızlı adımlarla yürümüştür, kadının sırt dekoltesiyle dikişli siyah çoraplarının, sivri topuklu ayakkabılarının ne kadar gözalıcı olduğunu düşünmüştür Gülümser, peşlerinden bakarken.

İşte o anda söyleyivermeyi düşünmüştür, her şeyi anlatıvermeyi bir bir; Ah sevgili Ülkü Öğretmenim, nasıl tanımam babamı?.. Her şeyi bugün gibi anımsıyordur Gülümser...

Akşam yemeği sonrasında, yer yer de sofrada, durup durdukları yerde hiç yoktan atışmaya koyuluşlarını karı kocanın, ardından çekip çıkışını babasının, sonra gecenin bir saatinde rahatlamış, sakin dönüşünü; annesinin incir çekirdeğini doldurmaz bir gerekçeyle hop yeniden kavga çıkarışını, bu sırada ailenin, olup bitenleri değilse de annesinin yorumunu dinlediğini, hatta zaman zaman; Aman komşular duymasın, diye ağabeylerinin çaba harcayışını; şimdi kimselerin bunu bilmediğini, ama ailede üzeri kabuk bağlamış bir yara biçiminde bunun süregeldiğini; elbette hepsini biliyor Gülümser, ama Ülkü bilmiyor bildiklerini, fazlasını.

Çok sonraları, dinlediklerini yorumlayabilme, doğruyu eğriyi tartma olgunluğuna erdiğinde, babasının, hocasına gidiyor gibi görünmekle birlikte, bunu bir o kadar Ülkü'yü görmek için de istemiş olabileceğini sezmiştir Gülümser. Babası için öğretmeni, yaşamının en önemli insanı olmuştur hep, zaten evlenmesine önayak olan, onları tanıştırıp aralarını bulan da odur, ama cumhuriyetin bu ağabey-kardeş ikilisi, artık onlara öyle denebilir ya da baba-oğul, eşlerinden yana pek şanslı çıkmamışlardır ne yazık ki. Gülümser, annesinin uluorta anlattıklarından iki devrimcinin baş başa konuşurken karılarını çekiştirdiklerini çıkarmıştır, aslında biraz da bunun için bir araya gelme gereksinimi duyduklarını onların...

Ama bu arada ne olmuşsa, Ülkü, evin içinde, zaten öğretmeninin kızı, yani ilahının, bir idole dönüşüyor herhalde; babasının gönlü kaymaya başlıyor, yalnız bu da değil, Ülkü de babasına ilgi duyuyor, öğretmeni ayırdında değil olup bitenin, Ülkü'nün annesi seziyor herhalde, bir de kendi annesi. İki kadın görüşmelere son vermelerini istiyor öğretmenle öğrencinin ama dinleyen kim; ikisi de birer cumhuriyet devrimcisi, kim engel olabilir onlara; gidip gelmeler sürüyor kadınların evde yarattığı huzursuzluğa karşın...

Bu gece iyice emin olmuştur ki, Ülkü'yle babasının arasında belki değil kesinlikle, evet öyle, açığa çıkmamış bir aşk doğmuş olmalıdır, yalnızca kendilerinin bildiği, bir de geride kimi aile bireylerinin anımsadığı; platonik de olsa tam cumhuriyetçilere yakışır bir aşk, ne güzel!

Aşkın yanılsamadan ibaret kalışı da bundan herhalde; öyle çok anımsamalarla doluyuz ki, dönüp yaşadığımız âna bakmıyoruz, baksak da

göremiyoruz zaten, yaşadığımız gün bile anımsamaların tozlu kıpırtıları arasında kalıyor. Bu yüzden aşk, belki anımsamaya dönüşüyor yalnızca, olguya değil. Anımsandığında kendini duyuran ama bir türlü yaşanmayan! Bizim Sarayköy'ümüz de geride hep, yaşanılan aşk değil, anımsama çünkü! Bu yüzden güçlüdür belki kent, ölüm gibi, bunu yaşayana, yaşanılana karşı sürekli duyurup yayan, aşksızlığın kampanasıyla bu duruma her an değer kazandıran!

Dönüp söylemeye niyetlenmiştir Gülümser; Biliyor musunuz öğretmenim, siz de ben de aynı adama âşığız, babamsa size âşıktı; hayır, diyememiştir, çünkü bu sırada kokteyl salonundan içeriye girivermişlerdir birden. O küt kalabalıkla karşılaşır karşılaşmaz ona dönmüştür Ülkü Hanım; Biliyor musun Gülümser, bunların hiçbirinin tek bir taşa bile dokunduğunu sanmıyorum ben!

Sarayköy, şu avuç içi yerde, ötesi deniz, uğultusu geliyor sanki, havada bir kudurmuşluk; sonra bir ölüm kokteyli, herkes sığınağa doluşmuş, bir Auschwitz, bir Treblinka cehennemi, *işte taşranın kalbine yolculuk! Evet bu bir roman, hatta yalnızca burası bile başlı başına roman,* kasabasını boşaltıp sığınağına doluşmuş bir taşra, herkes, dümdüz görünen geçmişiyle, sıradanmış gibi algılansa da geçmişlerindeki çapraşık ilişkilerle bir ölüm randevusunda, taşranın kalbi, ölümün beklendiği sığınakta atıyor.

Dokuz'u bir yana bırakıp buna başlamalıyım; Sığınak, yok hayır 'Kutsal Sığınak', o vardı, 'Son Sığınak', o da var, yok mu, öyleyse Sığınakta Son olur, ölüme koşullandırıldıklarını düşünen taşra dolusu insanın kendileriyle, birbirleriyle karşılaşmaları bir anlamda, sonra da çatışmaları, *ne kadar heyecan verici!*

Belki ilk kez burada olmaktan mutluyum, Titanik'te gibi hissediyorum kendimi; bayır mayır, ötesi deniz ya, su basabilir sığınağı, işin tuhafı, kimse ayırdında değil tehlikenin; bir yandan düşman uçakları bombalar yağdırıyor üstlerinden, öte yandan deniz sıkıştırıyor ama insanlar yoğunlaşmış ölümle flört ânında, ellerinde kadeh, oyunlarını sürdürüyor yine de; evet evet oynuyorlar, her biri oyuncu bunların, yoksa tiyatro olarak mı düşünmeli anlatısını; ama hayır, *taşranın romanını yazmak istemiyor muyum nicedir, madem geldim, madem geçici burası benim için, öyleyse bulunduğum bu süreyi, laboratuvara girmişçesine değerlendirsem, bir romanın sayfaları arasında geziniyormuşum gibi düşünsem fena mı;* böylelikle hem geçen günlerin o tonlarca yükünden sıyrılır, biraz olsun, hem de bu ağırlık altında bile, bunu bir avantaja dönüştürebilir; evet Sığınakta Son, bir roman, hem de tartışmasız.

Oh be, sonunda ben de buldum taşrada yaşamaktan tat almanın yolunu!

Başını dikip, kımıltısız sanılan taşranın kıvıl kıvıl yaratıklarına bakıyor, sanki yaşamıyorlar, *romanımda ben yaratıyorum onları, döner dönmez eve, oturmalıyım masama;* hoş Sermin bırakmaz böyle gecelerde, önce dedikodularını sıralar arka arkaya, sonra yatakta sarmasını ister onu, öyle işte, güven içinde uyuyabilmek için; n'olacak, *o uyuduktan sonra oturururum*

ben de; yeni bir klasör çekip önüme, da da daaan, iki nokta üst üste, Sı-ğı-nak-ta Son. Sermin Amslarıyla, oh keyifler gıcır; elinde kadehi, şu taşra ordusunu teftişe çıksın bari o da; *açılın benim ölü kahramanlarım, yazarınız geliyor!*

Buna maskeli balo da denebilir herhalde; birbirleriyle yaşamak zorunda olan, ama buna dayanabilmek için maske takmak gereği duyan zavallı insanlar; ne trajik bir durum böyle, kendi yaşamı da bir örneği bu modelin, belki şu an ayırdına varıyor bunun, maskesiz kalmaya ancak şu an cesaret edebilmiş olduğunu duyumsuyor. *Ben trajik durumda bulunduğumu biliyorum hiç değilse,* ötekiler bunu da bilmiyor, bu yüzden acınacak durumdalar ya zaten.

Bir modern zaman taşrası bu; peki ne kadar modern içinde gezindiği taşra; hadi canım bir taşra ne ölçüde modern olabilir, kaç yüzyıl geçerse geçsin aradan; bir örnek yaşamların izdüşümü türdeş bir doku modern olabilir mi hiç; elmaşekerleri gibi birbirinin benzeri yaratıklar, kokteyl salonlarını, maskeli baloları doldursa da, neyi değiştirir bu?

Herkes aynı şeyi konuşur söylerdi, aynı Sarayköy'ün aynı ânından bir anda çıkıp gelmişlercesine; biraz biçimleri değişik olurdu, o kadar, yani herkes aynı şeyi, aynı biçimde yaşardı; yemekler birbirine benzerdi, pişirme, yeme biçimleri de; aynı günlerde banyo yaparlar, aynı günlerde çamaşır yıkarlardı; gücü duranlar varsa hâlâ, aynı günde sevişirlerdi. Giyinme biçimleri, soba yakma yöntemleri, evlerinden çıkarken, evlerine dönerkenki tutum ve davranışları hep aynıydı. Birbirinin kopyalarıydı hepsi de, azıcık gözlerinizi kıssanız, benzetirdiniz de; sanki bir çocuk Tanrı tarafından, oyun maksadıyla yaratılıp bırakılmışlardı taşranın arnavutkaldırımı döşeli sokaklarına. Bu yüzden sinemalara, tiyatrolara, yemekli yemeksiz toplantılara, balolara, gece eğlencelerine, şenliklere, düğünlere de hep birlikte giderlerdi. Birer cüce görüntü halinde çıkı çıkıverirlerdi evlerinden; gittikleri yerlerde, işin niteliğine uygun sözler ederlerdi, etmezler de mırıldanırlardı, ama bunlar hep aynı anlamı dile getirmek için söylenirdi sanki, anlamın açıklanışı gibi ya da hep aynı öykünün yinelenişine dönerdi bu; hiçbiri bıkkınlık, mide bulantısı, baş dönmesi yaşamazdı yine de... Nazlanmadan piste çıkarlar, birbirini tutmaz adımlarla, sarsak salınışlarla halk oyunları oynarlar, yalnız arada,

sanki birileri işaret vermiş de ip atlıyorlarmış gibi hep birden hoplarlardı. Modern danslar da yaparlardı gelinle damada fon oluşturan görüntü eşliğinde; böyle durumlarda erkekler, iki ileri bir geri kuralına sımsıkı uyan kadınların kollarında, bir boru üzerine oturtulmuş yarım manken gibi aptal bakışlarla dönerlerdi. Kışsa paltoları, mantoları, şapkaları bu tür toplantı yerlerinin vestiyerlerine dizildiğinde insanı şaşırtacak kertede birbirine benzerdi, ama onların hiçbiri böyle bir karışıklık yaşamaz, koyun kuzusuyla buluşmuşçasına elini attığını sırtına geçirebilir, kafasına oturtabilirdi hemence. Cami kapılarında da buna benzer görünüm çıkardı ortaya; cumalarda, hele bayramlarda; ortada tek ayakkabı bile kalmazdı onca kalabalık içinde boynu bükük, sahibine kavuşamamış.

Merhabalar sayın kahramanlarım, merak etmeyin, sizi de yazacağım, sizi de, ah sizi yazmaz olur muyum sayın bayan, siz olmazsanız romanım varlık gösterebilir mi hiç sayın bayım, kuşkulanmayasınız, hepinize de çok özel yer ayırdım sayfalar arasında size, size, tek tek... Okuduğunuzda siz de beğeneceksiniz eminim, belki biraz eksik bulacaksınız, biraz fazla belki, ama siz de kabul edersiniz ki, sizin tıpkı tıpkınızı yaratamazdım, bunu Tanrı yapmış nasılsa, ben onu biraz bozarak, biraz değiştirerek yeniden yaratmaya çalışırım, yazarlık hüneri bu değil midir; öyleyse izin verin, sabırlı olun, sonuna dek bekleyin, bir de yaratılmış halinize bakmak için hoşgörülü olun, olur olmaz yerlerine kızmayın suretlerinizin, bunu yaratan ya da yapan, o da bir yaratılmıştır deyin en iyisi, boş verin, ne bileyim umursamaz davranın, hah, evet evet umursamayın, bakın ne kadar kolay olacak katlanması buna, ha ne dersiniz?

Ne zaman mı, ne zaman mı okuyacaksınız romanı, bunun için bir zaman vermem doğru olur mu dersiniz, hem sonra zaman verilebilir mi sizce, bir romanın şu tarihte biteceği, kahramanlarının bunu, o tarihten itibaren okuyabileceği önceden belirlenebilir mi? Durun, şarabımdan bir yudum alayım hele, boğazım da kurudu; bakın ne diyeceğim, bir romanın yazılması kadar, onu yazdıran, susturan yanlar da önem taşımaz mı, yani siz benim yazdıklarımı merak ediyorsunuz şimdi, oysa ah bilebilseniz yazmadıklarımı, bir de onları okuyabilseniz, bence ne yapıp edip bir romancının mutfağına göz atmaya çalışın, hiç değilse bir kezcik olsun yapın bunu yaşamınızda, göreceksiniz ne büyük heyecandır o! Yani diyeceğim ki, yazdıklarımı

okuduğunuzda düş kırıklığı yaşayabilirsiniz, hoş yazmadıklarımı okuduğunuzda da yaşayabilirsiniz böyle bir düş kırıklığı, ilkinde hafife alarak yaşarsınız bunu, ikincisinde hop oturup hop kalkarak, yani sevgili kahramanlarım, benim sevgili ölü askerlerim, sonuçta yazılmışlığınızdan çok daha önem taşır yazılmamış yanınız, çünkü her zaman yazılabilirsiniz böylelikle, katili henüz bulunmamış bir maktul gibi dolaşır durursunuz romanda, sonrasız biçimde korursunuz canlılığınızı...

Bu şarap da ne güzelmiş böyle; efendim, haa, ne zaman başlayacağımı soruyorsunuz romana, ah ayırdında değil misiniz, şu anda yazıyorum ya, sizleri anlatıyorum küçük küçük notlar halinde, görmüyor olamazsınız; evet sayın bayan, evet sayın bayım yazıyorum işte, size sizi yazıyorum; affedersiniz size kendimi tanıtmış mıydım, yazarınızı yani, kendimi tanıtmaktan büyük mutluluk duyuyorum, ben...

Kulağında içini titreten nemli, ıslıklı uğultusu Sermin'in, başka zaman olsa nerelerine iner bu gürzün vuruşları oysa; Bakıyorum keyfin yerinde sevgilim, ardından kulak içinde yankılanan öpücüğü, şeytanca vaatlerin gizli olduğu. Ne zaman yan yana gelmişler böyle onunla, kolundan tutuyor, salmıyor yürüsün, yanında her zamanki grubu, ellerinde zarif duruşlarla ışıldayan bin nazlı bardaklar, gülüyorlar, kahkaha atıp öne eğildiğinde göğüs dekoltesinden meme uçlarının gölgesi beliriyor Sermin'in, ötekilerin de ondan aşağı kalır yanı yok; *taşralı olmamak kıskanmamak mı, ama ben kıskanıyorum,* sanki bu duygusunu anlamış gibi gülüşüne ara vermeden yine kulağına eğiliyor, etine şarap sinmiş bir tatla; Seni seviyorum...

Ben de seni.

Taşranın kalbine yolculuk başlıyor; taşraya özgü ecel, taşranın bahtı, şiddeti!

Görüyor beni, ama domuzuna görmezden geliyor; kıçı kırık metin yazarı, birinde eğitim-kültür dairesine yazmışsın da, yönetmenle birlikte inmediniz mi kurguya, ne şimdi bu, tanımazmış ayakları; aşağılık yaratık, üstelik takmış koluna orospuyu, karım diye gezdiriyor, neymiş Hacımustafendioğulları'ndanmış, istersen bilmem kim oğullarından ol, Alaattin'in yanında söker mi bu; yani olacak şey değil, kamera omzumda ortalardayım, görüyor şerefsiz, öldür Allah benden yana bakmıyor, sen Kurgucu Alaattin'in karşısında ne anlam taşırsın alık; ne iş yaparsın şu televizyon dünyasında, hamallık; sıra sıra ansiklopediyi dizerler önüne, ha babam de babam çalıp çırpar, çızıktırırsın, bu değil mi yaptığın iş?

Manivelaya vida olsaydın kalırdın Ankara'da, niye döndün kös kös Sarayköy'e; adam olmayacağın baştan belliymiş, niye geçtin öyleyse başkalarının önüne, hatırla gönülle sanatta bir yere gelindiğini kim görmüş söylesene bana; babana güvenip de Ankara çevrelerinde kendine yer açabileceğini düşündüysen aldın işte boyunun ölçüsünü. Ben ki tüm yaşamımı verdim yine de bir yere gelmiş değilim; köprü başlarını tutmuş eşkıyayı alt edebilmek kolay mı öyle, ama yine de bir kurgucu olarak, aynı zamanda bir yönetmen olarak da tabii piyasanın vazgeçemediklerinden biriyim, sense adı bile anılmayan bir kukla; karı koca gelmişsiniz memlekete, soytarılık ediyorsunuz, işiniz bu!

Adından belli zaten: Ser-min, Amsların kompradorlarıyla al takke ver külah, şeytanlık yapacak, kimbilir hangi cehennemlerden ateş taşıyacak durmadan, kimseler ayırdına varmadan. Alaattin'e söker mi, Ay-lin şeytanının çelmesini atlatmış biri için sivrisinek vızıltısı Sermin, bir de öyle bakıyor mal mal, her şeyleri meydanda, bir petek zehirli bal, ambalajlamış kendini dolaşıyor, zayıfları, aşağılıkları üzerine çekecek aklınca; *senin o şeytan aklının gücü başkalarına söker şıllık, sen benim kim olduğumu öğrenmedin henüz, öğrenirsin öğrenirsin, onun da sırası gelir...*

Hayır geldi de sırası, geldi birinde ama, bu in'ler, ordu olup tepesine bindiler, geçici olarak çökerttiler onu, şimdi şu Saraykent'te bile gördü ki karşısında saf tutmuş hep birden yine, hayret, yani onca badire atlattıktan

sonra, sanıyorlar ki yutacak in'lerin zokasını, düşecek yeniden tongaya Alaattin, maymunun gözü açıldı artık, kedi balını yer mi? Ama başkaları üşüşecek tabii bala, yapışıp yapışıp kalacak. Onlar zaten aşağı yaratık, Alaattin, Tanrı'nın sevgili kulu, her seferinde yeniden yeniden sınanması boşuna mı?

Tanrım, biliyorsun, görüyorsun işte kulunu, izinden ayrılmadığını, sınavlarından başarıyla çıktığını...

Bir belgesel çekimini daha noktalıyor Alaattin, asistan çocuğa söylemeli, toplasın şunları, ona ayırdığı zula parası da tamam; *eh öyle yapmalıyım ki, seyreden herkes parmaklarını ısırsın;* Alaattin'e yakışır bir iş yani. Son bandı da çıkarıyor, kulağını itiyor, *tamam, bu da özel arşive, Aylin'in yanına;* Ay-lin ve Ser-min yan yana buluşacaklar bu bantlarda, başkalarının göremediği, bu yüzden sinekler gibi yapışıp yapışıp kaldığı balın ne menem bir şey olduğunu gösterecek, bilmeyenler için şeytanların gizli tarihi... *Neydi ulan öyle uçlarına dek açığa çıkmış memeler, derin yırtmaç, kocasını öpüşü sonra, sevişircesine başka erkeklerle konuşması, iştahla kişnemesi, hepsi burada, şeytanların gizli belgeselinde.*

İyi, çocuk toparlıyor çantaları, ona ait bir şey kalmış mı, yok, öyleyse gidip valizini hazırlamalı, gece geç saat Ankara yolcusu. Unutulan bir şey olmasın, sıkıntıya düşer sonra. Uyarıyor asistanı; Bak, diyor, kameradaki sıfır bant, kapanışı çekeceksin bununla, ne boşa çalış, ne de herhangi bir şeyi kaçır, günlerdir buradayım, yarın sabah dairede olmam gerek benim. Yirmilik yirmi iki bant, hadi ikisi özel, evet geriye kalan sağlam dört yüz dakika, insanlar onda birle kurguluyor belgesellerini, *ben yirmide birle yapacağım,* yirmi dakikayı aşmayan bir Saraykent belgeseli, Sakızlı'sıyla, Denizli'siyle, şenliğiyle, sığınağıyla, evet, başkana da bir allahaısmarladık demeli...

Kadir'i aranıyorum, çıkmadan ayaküstü konuşalım, vedalaşalım, yok herif, üstelik acılı da, gözü yaşlı dolanıyordu ortada, belki sıkılıp bunaldı, çıktı; bir ara Hüsnü'yle gördüm, ne o ne öteki, yok herifler; zamanım kalmadı birader, neyse başkan araba tahsis etti, yetiştirsin artık, işi ne?

Kendisini kuşatmış karılı kızlı Amsların ortasında, ağzı kulaklarında konuşup şakalaşıyor başkan; görüp de kendisine yöneldiğinde ilgisi, yarım aralanıyor halka, giriyor oradan, önüne dek geliyor; yalakalar patikasından geçerken ayırdına varıyor. Ömer puştuyla karısı da orada; kaz gelecek yerden tavuk esirgeyecek değil ya şerefsiz, kimbilir ne dümenlerin peşinde,

koskoca reklamcının ne işi olabilir burada, *yok efendim gönüllü katkıda bulunuyormuş, mastır hazırlayacakmış, hikâye bunlar, sen onu külahıma anlat, var hesabı elbette, onca yıl gelmemiş de şimdi mi aklına düşmüş Saraykent? Yanında öteki in, ne sıkı fıkı oldular ya, şeytanla mutemedi, tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş; elbirliği edip belediyeyi soyacaklar; başkan da bu işlerin içinde belli, herkesle ilişkide Aylin, belediyenin başında asıl o sanki, baksana, Kadir'le, Hüsnü'yle de gülüm balım, iyi vallahi, joker karı, şeytanların jokeri.*

Ayıp olmasın diye herkesi şöyle bir selamlıyor, ilkin hoş beş, çalışmayı bitirdiğini söylüyor; Merak ediyoruz, diyor başkan, sabırsızlıkla bekleyeceğiz; Merak etmeyin sayın başkanım, diyor; ötekiler atılıyor, biri; İyi olur inşaallah, diyor, bir diğeri; Bizler de varızdır herhalde, diyor, bir başkası; Ne zaman yayınlanacak, diye soruyor, ötekisi ekliyor; Nerede yayınlanacak. Hepsini toptan başkan yanıtlıyor; Artık her iş Alaattin Bey'in elinde, öyle sanıyorum, bize çok güzel bir eser kazandıracak; Teveccühünüz başkanım, diyor, tam ayrılmak üzere dönerken, *o, öteki şeytan, o işte, gözümün içine baka baka çalkalanıyor; Kim yazacak Alaattin Bey; bakıyorum, yanında kocası, göz gözeyiz, hadi tanısana mübarek*, sonunda geveler gibi yapıyor; Biz tanışıyoruz galiba, değil mi? *Günaydın Kerim Bey;* Galiba, diyor o da, sonra dönüyor Sermin'e; Yetenekli bir metin yazarımız var, herhalde o yazacak! *İster miydiniz kocanızın yazmasını, soruverseydim böyle, susuyorum; vedalaşıyoruz, halkayı yarıp çıkıyorum.*

Şeytan sığınağını terk ediyorum.

Yok, harbiden kafayı yemiş herif, ulan kaç yıl geçti üzerinden, ayağıma kapanan sen değil miydin; Abi bana bi kıyak yap, n'olur iş verdir, abilik, hemşerilik yap, Ankara'da bir halt olacağım yok, n'olur beni İstanbul'a aldır, bunları duyan da abi olduğumu düşünür, oysa sağlam on yaş büyük hıyar benden; ee bu ne böyle peki, lütfen selam veriyor, kalıbına yazık be, yakışıyor mu bu sana, al işte besle kargayı oysun gözünü, keşke o bir-iki işi de verdirmeseydim manyak pezevenge.

Belediyeye yapacağı belgeselden kazanacak da ne olacak, sonra hepsi kâr olsa ne olur, biliyor bunları, ondan değil herifin tuhaflığı, hayır değil; resmen oynatmış, zaten kulağına çalınmıştı, ona buna durma zarflar yollarmış, ardıma takılın diye, peygamberliğini ilan edecek besbelli, sonra başına o işler gelince elini eteğini çekti, demek iflah olmaz deli, sapık, manyak...

Canı sıkılıyor birden, bir boşluk bulup kalabalıkta, Meral'le Aylin'i çekiyor, döner dönmez de Aysel'le Ercan; pat burun buruna geliyorlar.

Aylin'le Aysel bin yıldır görüşmemişçesine birbirine sarılırken Meral dönüyor; Canın sıkıldı senin; bu da dürtmüş oluyor, birden iki kolunu yanlara açıp, biraz da sesini yükseltiyor; Olmaz ki birader, sonra karşısında çocuk saflığıyla bakan Ercan'la göz göze geliyor; Ercan burada, o anlatsın, Alaattin manyağından söz ediyorum, herif hepten üşütmüş yahu! Sesinin yükselmesinden mi, yoksa Alaattin adından mı, Aysel'den çözülen Aylin de dönüyor, Ercan, yatıştırmaya çalışıyor Ömer'i; Canını sıkma lütfen, tanımadığımız biri değil ki, hasta ruhlu, karanlık bir adam, Allah ıslah etsin, ne diyelim... Ercan'ın sözleri, ruhunda yankısını buluyor hemen, ölmüş birinin etkisinde kalmışken, bundan kurtardığı için minnetle bakıyor ona; Hay Allah senden razı olsun Ercan, dediğin gibi hasta adam, şimdi tutup onun düzeyine inmem mümkün mü benim? Neyse oldu bir kez, özür dilerim, neşenizi bozdum sizin de...

Bir kolundan Meral, ötekinden Aylin giriyor; Uu üzülmüş mü canım, şekerim havaları, Aysel fırlayıp sarılıyor, şappadanak öpüyor

yanaklarından; Tanımıyorum, göster o rezil herifi bir güzel döveyim senin için. İster istemez gülüyor, gülüşüyorlar.

“Oh be! İyi ki gördüm sizi, bütün sıkıntım uçtu!”

Bakınıyor; Ee Metin Bey nerde; Gitti diyor, gözlerinde kısılıveren bir ışıkla birlikte. Ciddileşiyor; Hay’rola bir sorun yok ya? Gülüveriyor Aysel; Yok yok, merak etme, ama kalamadı işte, baştan iyiydi ya, sonra sıkıldı belki, ben de istemiştim ki, beraber sona erdirelim şenliği, havai fişekler patlarken birlikte sevinç çığlıkları atalım! Üzülme, diyor, biz yaparız o işi. Biliyor musun, diyor Aysel içli bir sesle, seni çok sevdim Ömer; Ah, diyor birden komiklik olsun diye, şu iki güzel hanımefendi olmasaydı sana da bir yer açardım kalbimde, sonra Ercan’a bakıyor, gülümsüyor tatlı Ercan; E, öyleyse kutlayalım bunu, diyor; konuklar arasında dolaşan garsonu çağırarak gözüyle. Eldekiler bırakılıp yenileri alınıyor, aynı anda çınlatılıyor beş kadeh de; En kötü gün böyle olsun dilekleri falan sonra.

“Bakın ne diyeceğim, kapanışa geçildiğinde aşağıya inelim, kıyıya, havai fişeklerin şemsiyesi altında yürüyelim, çıplak ayak kumda!”

Olur, diyor Aysel, aşka gelip ellerini çırpıyor; Sanki bir yanardağın altından geçiyormuşuz da lavlardan kurtulmak için denize giriyormuşuz, sahi havai fişekleri denizde karşılasak ya; boş bulunuyor Meral; Mayolarımız yok ki; Aysel uçuyor yine; Mayo, gündüz görünmeye hayatım, gece ne gerek var, yüzeceğiz nasılsa, üstümüzde ne varsa çıkarır gireriz denize, havai fişek yıldızlarıyla duş alırız! Oo, diyor, şairlik de var demek sende; utanır gibi yapıyor; Yok, diyor, kötü bir şairim ben, çiçek, kuş benzetmesi yapan çocuklar gibi; çorap örerken kanarya sarısını kan kırmızının yanına konduruveren Yörük karısı da değilim, bakmayın siz benim dilime; Sıtkı Baba’nın kötü bir taklidi bu, o kadar; birden silkiniyor sanki; Ee, yanıt vermediniz, gece mayolarına ne diyorsunuz?

Kahkahayı salıyor Aylin, Meral’e dönüp; Dememiş miydim sana, diyor kesiklenen sesiyle, yapmacık yanıtlıyor onu; Ama carettalar...

Yine de ciddileşiyorlar; O zaman vazgeçtim önerimden, diyor Aysel; Sahi, gelmişler midir; bilmiyoruz dönüp dönmediklerini, yumurtladılar mı, yavru çıkmaya başladı mı sonra; Ercan; Otellerden öğreniriz, diyor, izliyorlar, gerçi mevsimi değil henüz... Ne zaman kaçarız öyleyse; Aysel soruyor bunu; Az sonra diyor, şu kadehlerimizi bitirelim...

Biliyor musunuz, diyor, duygusallaşmış bir sesle, bu gece her anlamda final yapıyoruz; son yıllarımın en dolu, en yoğun, en mutlu birkaç gününü

yaşadım ben burada, doğduğum yerde, şunca yıl sonra, beni doğmuş olmama sevindirecek denli mutlu etti kent, ama bunda yalnız Aylin'in, Meral'in rolü yok Aysel, senin de çok önemli payın var doğrusu, sonra kadim dostum sevgili Ercan'ın, şimdi aramızda olmayan Metin Bey'in de, sonra bana genelde böyle bir mutluluk yaşatmış olduğu için ötekilerin de, tanıdığım tanımadığım herkesin yani...

Aynı duygulu tınıyla, kendi kendine sürdürüyor sanki; Sabah uçağıyla ayrılıyoruz Sarayköy'den, kalanların bir bölümü benimle uçacak, biliyorum, ötekilerse, burada bu mutluluğu yaşatanlar arasında yer alacak hep. Sonra birden; Aylin de geliyor bizimle, diyor, kendine çekerek onu, yani biz, biz derken üçümüz, güzel bir mutluluk ülkesine uçuyoruz; bu mutluluğun çatısını çatanın Meral olduğunu unutmadan elbette; öteki koluyla da Meral'i çekiyor belinden.

Aysel yine atılıyor aynı çocuksulukla; Bunu bilmiyordum, Aylin ayrılacak mısın gerçekten; Aylin, bir an ne diyeceğini bilemez susuyor, bir yerden söze girecek, giremiyor, onun yerine, sözünün ardını getiriyor Aysel; Öyleyse bizi unutma, olmaz mı? Birden gözleri doluveriyor Aylin'in, yurdunu terk edenlerin yaşadığı o burukluk mu gelip oturuyor yüreğine; Meral, yer değiştirip ortalarına alıyor onu, sonra da Aylin'le ilgilenmiyormuş gibi Aysel'e yanıt yetiştiriyor; Evi, odası her şeyi hazır Aysel, uzakta bir yere değil, kendi evine gidiyor, ama sıkılırsa ya da özlerse buraları, arada gelir yine, öyle değil mi, görüşür özlem giderirsiniz; dönüyor Aylin'e; Uu, bebeğim, üzülmene dayanabilir miyim, atlar birlikte geliriz seninle. Genizden bir pürüzlenmeyle, titreyerek fısıldadığını duyuyor Aylin'in; Çok iyisin Meral.

Çocuksu sevinçler fışkıran sesiyle fırlıyor Aysel; İyi öyleyse, madem bizi unutmayacaksın, sil gözlerini de kadeh kaldıralım; Kime, diyor Aysel'e; Hepimize, diyor o, ama önce Aylin'e, sonra da Ercan'a, ilkin onlara ama!

Yine kaldırıp çınlatıyorlar kadehlerini.

“Bakın bu da bitti, n'apalım biliyor musunuz, boş kadehlere ayıp olmasın diye bir şişe şarap kapıp tüyelim burdan, inelim kumsala orada kutlayalım.”

Bakıyor, Aysel çantasını aralamış, iki baş şişe; Onu ben çok önceden düşündüm.

Bu kız gerçekten deli; kimse çakmasın diye birbirlerinden ayrılıp bir süre sonra okulun bahçe kapısı önünde buluşmak üzere sözleşiyorlar. Aysel ayrılmadan fısıldıyor; Kadehlerinizi unutmayın!

Alaattin'in hayvan gibi parıldayan gözlerinden hep ürküntü duymuştur Sermin; sanki her an atlayıverip parçalayacaktır onu, adamakıllı korkmuştur, *hani köpekle karşılaşır da korkar insan, gerisin geri gitmek, kaçmak, yok olmak ister, öyle;* ne alıp veremediği vardır bu adamın kendisiyle. Ankara'danmış, olabilir, ama hiçbir yerden anımsamıyor onu, gördüğünü de sanmıyor kesinlikle, neden düşmanca bakışları; bir kötülüğü dokunmuş olamaz ki, birbirlerinin yaşamına, ucundan kıyısından katılmış değiller çünkü, öyleyse nereden kaynaklanıyor bu? Düşmanca duygu beslemek için, herhalde bir kötülük gördüğünü düşünmesi gerekir insanın, ne kötülük görmüş Alaattin ondan?

Bir ara söylemiştir Kerim, Ankara'dan tanıdığını, ama ortak bir çalışmada yer almadıklarını, herhangi bir ilişkilerinin bulunmadığını, birbirlerini şöyle tanıyıp geçtiklerini yalnız, o kadar. Suyunun suyu ilişki, insanın bir diğerine düşmanlık beslemesine yeter mi. Şu son günlerde, etkinliklerde evirip çevirdikçe kafasında bunu, yanıt da bulamıyor işin kötüsü, bunaldıkça bunalıyor...

Bir insan, en yakınındakilere, kendisine ne kadar rol yapabilir, ne kadar zaman; oynaması haftalar, aylar, yıllar boyu sürebilir mi; işte sonuna gelmiştir artık Sermin, film kahramanlarının planlarında görüldüğü gibi, hastalıklı sayıklamalarla son anda hata yaptığını kurmuş, bu hatanın kaçışlarını suya düşüreceği kaygısıyla tüyleri diken diken olmuştur; rüyalarına girmişçesine, her an sıçratmıştır onu yerinden.

Şimdi işte pislik biri, nereden bulunup gelmişse, soğukkanlılığını sınamıştır sanki, bunu yitirtmek için ona. *N'olmuş, herkes böyle sormaz mı;* Kim yazacak, demez mi, nereden boş bulunmuşsa öyle, *niye ama o düşmanca bakış? Falan ya da filan kişi, her belgeselin bir yazarı olmaz mı;* Kerim'in metin yazarlığının onda yarattığı alışkanlıktan kaynaklanmıştır belki bu, çıkıvermiştir işte ağzından öyle, şimdi bir ur gibi içinde büyümeye koyulmuştur sıkıntı; *Allahın cezası herif!*

Yüzmüş yüzmüş, kuyruğuna gelmişken tam, çelme mi takacaktır bu adam şimdi ona, içi ürpermiştir soğuk soğuk. Çoluk çocuğunu toparlamaya,

yurdunu yuvasını yeniden kurmaya çabalarken, inceden inceye planını uygularken, *olacak şey değil!* Herkes yolunu bulup bu kokuşmuş ortamdan kurtulmaya çabalıyorken; kaçmaya ya da çevresinde kim varsa sevdiği, onu kaçırmaya; Sermin, başka türlü mü davranacaktır?

Candan desteğe gereksinimi olduğunu düşünmüştür, kuşkusuz Kerim'dir bu, hele şunca sıcakken araları. Öyleyse bu gece konuşmalıdır onunla; kendisini odasına kilitlemesine izin vermemeli, eve dönüşte kopup kapanmasını cilveyle, işveyle ya da onu etkileyecek bir başka yolla engellemelidir. Nicedir taşranın romanını yazdığından, yazmak istediğinden söz edip durmuyor mu, en iyisi, çalışmasına katkı sağlayabilecek kimi dedikodular aktarmak; sonra tabii gecenin ilerleyen saatinde usulca, yumuşacık uyarıp, ona ihtiyacı olduğunu hissettirip...

Hep kuşkularla yaşamıştır Sermin; *bir yere gelin gitmek ne demek, tüplü fidan gibi, kılıf hoyratça sıyrılıp atıldığında kolay mı uyum sağlamak o kaba, sert, haşin toprağa; incecik kökler, kılcal kılcal nasıl yayılacak orada? Hem kim demiş her gelin, taşınır her yana, kılıfı kocasıdır; olur mu öyle saçmalık?* İşte gelmiştir, buradadır, yaşamak için direnmektedir, çocukları için, sonra kocası için, sudan çıkmış balığa dönmemiş midir buraya geldiklerinde? Bütün bağlantıları koparılmış, cıvataları sökülmüş, kırılıp dökülüp öylece terk edilmiş bir kasetçalar gibi tıpkı, ama işe de yaramayan bu arada, kendisine bile yararı dokunmayan? Baba yurdu mudur burası, ne işi vardır, kaç yıl daha dayanabilecektir böyle bir yabancılığa, saksı içinde yaşama zorunluğuna?

Az kahır çekmemiştir Sermin, dört kişinin mutluluğu, onun yaratacağı ortama bağlıdır çünkü, o yağlamalıdır ki tıkır tıkır çalışsın Zetina, yoksa her gün fire verecektir yuvası, Kerim ayrı telden, şu sıralar daha çok erkek arkadaşıyla ilgilenen Asu'yla internetin başından kalkmayan Mustafa ayrı telden çalmaktadır.

Taşra yaşanmaz değil, ama bir başka seçeneğiniz yoksa, çaresizseniz, zorunluysanız, ne olmuş, ölüm yok ya ucunda, yaşar gidersiniz; ne diye didişeceksiniz, ne diye kendinizi karşı safta göstereceksiniz, onların yanında yer almak, öyle görünmek sizi mutlu edecekse, neden kaçınacaksınız bundan, ne gerek var böyle davranmaya? Bunu başarmanın bir tek yolu vardır oysa; çatışmak değil uyuşmak, yani kaçmak! Bu yüzden Sarayköy cehennemine geldiğinden bu yana hep kaçış çabası içinde olmuştur Sermin; kendinden kaçış, başkasından kaçış ama kaçış; ne olursa olsun kaçış;

görümcesiyle kaçış, Amslarla kaçış, şenlikle kaçış, sığınakla kaçış, hep ama hep kaçış; artık yorulmuştur Sermin, kaçak olmaktan yorulmuştur, ya gerçekten sınırı aşmalıdır ya da tutuklanıp kalmalıdır burada, bir cehennem kazanında gibi...

Gücü tükenmiştir Sermin'in, bu nedenle Alaattin gibi pislikler çıktığında karşısına, soğukkanlılığını yitirmekte, eli ayağı arapsaçı olup birbirine girmektedir; açıkta akıntıyla giden biri gibi paniğe kapılmakta, tutunacak dal aramaktadır kendisine. Kerim'se o sırada kıyıda kabuk toplamaktadır belki onun için, kolye yapıp armağan edecektir, çocukları da takmıştır peşine, boğulduğunu görmeksizin...

Şarap mı vurmuştur biraz, sezememiştir, bu Kerim de nereye gitmiştir böyle, yine yalnız bırakıp onu? *Ay, ne güzel eğleniyoruz!* Eğlenmektedirler de daha, üstelik pek güzel, alımlı bulmaktadır kendisini bu sığınak gecesinde; elbette bütün Amslar bir albeni halesiyle dolaşmaktadır çevrede, ama o bir başkadır sanki, bir aşk yıldızı gibi katmer katmerdir, gülüşe gülüşe şaraplar devirmektedir görümcesiyle.

Bu Faik Bey de nereden geldi yanıma, ne zaman; gözlerini de dikmiştir gözlerine, etkileyicidir tabii gözleri, gülüşmüşlerdir, o anlatmıştır, Sermin gülmüştür; çocukların başarısından söz etmiştir, gülmüştür; onların nasıl zeki, yetenekli olduklarından, gülmüştür; Kerim'in yazarlık yeteneğinden söz etmiştir, gülmüştür Sermin...

Sonra ne olmuştur peki? Sığınaktan çıkarken, hani enişte artık kapanış vaktinin geldiğini söylediğinde, görümcesi, aman havai fişeklere yetişelim dediğinde, sonra palas pandıras bir koşu başladığında...

İsmet İnönü Lisesi'nin bahçesinde bir şeyler mi olmuştur, çok güzel, çok duygusal, çok hoş üstelik; bir uzun sap kocaman margirit takarak kulak arasına, saçlarından fışkırmış olmalıdır öylece; Ne kadar güzelsiniz, ne kadar mahzun, sizi öpebilir miyim, n'olur izin verin mi demiştir Faik Bey, sonra birden havai fişekler mi patlamıştır; ah hatırlayabilse Sermin...

Yer yarılmış da içine girmişçesine ortadan kaybolmuştur Akbey'i; *zaten sığınaktayız, nereye gider bu adam,* yerin altına inmemiştir, üstüne çıkmıştır öyleyse, sığınakta aramadık yer bırakmadığına göre. Şu bir-iki saat onunla görüşebileceği son zaman dilimleridir oysa, sonra sabah uçağıyla birden, apansız bir başka yaşam biçiminin içinde buluverecektir kendisini. Kabahat ondadır elbet, şenlik boyunca bir türlü kopamamıştır Ömer'den.

Ne vardı sanki, kaçmıyordu ya, iki saatliğine gidiverseydi matbaaya, en çok ihtiyaç duyduğu bir anda onunla konuşmaya; *ama yok işte,* basireti bağlanmıştır, gitmemiştir Hüsnü'nün bodrumuna, nasılsa görüşürüz etkinliklerin birinde diyerek, erteleyerek hep...

Evet, görmemiş değildir onu, konuşmalar başlamadan önce sarılıp başını gömmüştür her zamanki gibi; bari o zaman fısıldasaydı; Seninle konuşmam gerek, diye; *ama kapanışa çeyrek kalaya sıkıştırılırsa görmeyi görüşmeye dönüştürmek, buna varır elbet sonu.* Artık canının istediği, gönlünün elverdiğince konuşamayacaktır ayrılış öncesinde. Kuşkusu giderek kesinliğe dönüşünce, yolculuğu erteleme düşüncesi bir zonklama gibi yerleşmiştir beynine, gitmeye gidecektir tabii, gidecektir de Hüsnü Bey'e bu gelişmeleri, kimi ayrıntılarıyla birlikte anlatmayı, bu yönde Akbey'inin görüşünü, eleştirilerini, sonuçta onayını almayı çok ama çok istemiştir, hiç olmayacak denli! Çünkü bu aşktaki üçlülük karmaşasını aşamamıştır bir türlü kafasında, elbet bundan söz etmesi olanaksızdır Hüsnü'ye, böyle bir ilişkiye dönüşse de, kuşkusuz aralarında giz olarak kalacaktır bu; bunu soramaz, soramaz ya, yine de yörüngesini çizmede, kimi sorulara alacağı yanıtlardan yararlanabileceği umudu vardır kafasında bir yerde. Aşk konularında konuşmamış değillerdir Hüsnü'yle, her söz açılışında hep hüzünle gölgelense de gözleri, kimileyin cinselliğin felsefesini bile dinlemiştir Aylin ondan, ama üçlü aşktan nasıl söz edebilir ki?

Hoş o gün odada olanlar, yaşadığı utanca karşın bir ölçüde rahatlatmıştır da onu. Şenlik boyunca ondan kopamayan Ömer, o gece Meral'le olmak istemiştir, doğal karşılamıştır bunu Aylin, ama ertesi sabah; Gelsene

yukarıya, demesi Ömer'in; ne bilsin, Meral çıkmış sanmıştır; *densizlik ama, olmaz ki, ikisi de anadan doğma, belli yeni kalkmışlar, ne bileyim, belki de, amaaan,* sonra duşa geçivermesi Meral'in, yalnız kalınca odada Ömer'le, pat diye oldubittiye getirmesi işi, üstelik yalvarıp dururken; *Çek şu örtüyü, şu örtüyü, aman Allahım,* kızın girivermesi birden odaya, üstlerine, basılmış gibi *ayy, içim çiziliyor anımsadıkça;* gözleri banyo kapısında zaten, *göz göze öyle birden;* kaydırıyor da bir an gözlerini tabii oraya, *biz öyle aydede gibi açıkta, ne yapsın kızcağız, ortalıktaki çamaşırlarını toplayıp, havluya bürünüp sonra usulca, Ömer farkında değil, kelepçelemiş beni, işini sürdürüyor, rezalet; anahtarını da alıp kız, hatta anahtarlı parmağını da sallayıp gülümseyerek Allahım;* hoş, olgunluğunu görmesine de neden olmuştur bu onun, için için sevinmiştir elbet, bu arada, saunadaki o edepsizliğini de sindirmeye koyulmuştur ucun ucun, artık böyle yaşamaların yol açtığı alışkanlıkla.

Bu aşkın vaatleriyle İstanbul'daki yaşamın sağlayabileceği olanaklar karşısında, bunları onun dışında, ama onun için düşünüp tartabilecek, belki toplama çıkarma işlemi gibi kolayca hesaplayıverecek bir akla şiddetle ihtiyaç duymuştur Aylin.

Emindir o, İstanbul'da dikenleri batmaya hazır gül bahçesidir gideceği yer. Arnavutköy yamaçlarından boğaza bakan belki biraz eski, ama bol odalı iki katlı evde üçü birlikte oturacaklardır; koleje devam eden kızla oğlan bir de. Gerçi çocukların odaları alttadır, onlarınki üstte, yani yaşamaları, çocuklar karşısında bir ölçüde bağımsızlığını koruyacaktır, ama bunun sorunlara yol açacağının bilincindedir yine de o, çünkü aşk resmidir, alenidir. Meral'in yumuşatıcılığı büyük rol oynasa da, sonuçta kazık kadar insanların birbirine ilgisindeki iğretilik, yadırgatıcılık ortaya dökülmeyecek midir? Kaldı ki kendileri de hiç ayırdında olmadan körükle gideceklerdir herhalde bu ilişkinin üzerine. Sonra çocuk, genç dünyası farklı bir mantıkla örülmüştür, işçi Nevzat'ın çok çocuklu ailesinden gelmiş biri olarak herkesten çok deneyime sahiptir bu konuda; yani Meral'in ya da Ömer'in ikna için martılar gibi çevresinde döne dolaşa durmadan bunu anlatması, dalışlar yapıp zayıf yerlerinden vuruvermesi kolayca yumuşatamayacaktır elbette onu.

Kendisini bekleyen iş yaşamı da belirsizliklerle örülüdür. Ömer, mevcut birikimlerini de hesaplayarak onun Omus'ta promosyon bölümüne katılmasının uygun olacağını söylemiştir. Bölüm başkanı da bayandır

üstelik, bölümün sorumluluğunun, çok sevdiği, bu başarılı bayan tarafından yürütüldüğünü, ne yapıp edip onu görevde tutacağını, Aylin'i elbette onun yanında düşünmeyeceğini, ama eş konumda ikisini birden sorumlu görmek istediğini belirttiğine göre, bu da üçlülük karmaşası sergileyecektir öyleyse.

Aşkta ortaklık, işte ortaklık; yetecek midir bu ona, onun İstanbul'dan beklentileri, kendisine sunulanlarla mı sınırlı kalacaktır hep, bu nereye taşıyabilecektir onu, nereye kadar? Öte yandan hep İstanbul cephesi konuşulmuştur aralarında, Sarayköy'de geliştirdiği iş ilişkileri, turizm acenteleri, rehberler, tur operatörleri, müşteri temsilcileriyle kurduğu ilişkide güven, süreğenlik; hediyelik eşyada oluşturduğu ağ, toptan, perakende müşteri birikimi, dağıtımda, pazarlamada ulaştığı yetenek, beceri, daha pek çok önemli konu üzerinde durulmamıştır hiç. Bunlar ne olacaktır, bir anda yüzüstü mü bırakacaktır bu karmaşık ama zengin ilişkiler ağını, dişiyle tırnağıyla yükseldiği yerden tepetaklak düşmeyi göze alabilecek midir sonu belirsiz bir serüven için; ipini çeker gibi, dönmeyecekmişçesine, gemilerini yakarcasına?

Bu kaygıları sürerken ayrıca yoklamıştır da kendisini, bunda su yüzüne çıkan bir veda isteği de vardır Hüsnü'yle; ruhça bağlılığının hâlâ sürdüğü bu adama karşı bağımsızlığını koyarken, onun da buna onay vermesini istemiştir sanki içinden, çünkü ruhça gide gide bir başka erkeğe bağlanmaya koyulmuştur, gelgeç ilişkilerinin hiçbirinde yaşamadığınca.

Gerçi, bu gidiş temelli değildir, en azından şimdilik... Her üçü de bunun bir deneme dönemi gibi alınması gerektiğine karar vermiştir; bir ay boyunca Aylin hep İstanbul'da kalacak; evde, şirkette uyum evresi geçirecektir. Ne evde ne de şirkette zorlayacaklardır onu. Süre sonunda üç-beş günlüğüne Sarayköy'e dönmesi, bu kez yalnız başına, hiçbir etkide kalmadan değerlendirme yapması konusunda da anlaşmışlardır; kararının asıl o zaman ortaya çıkacağında birleşerek.

Temelli olmasa da, buna hazırlanma aşamasıdır yine de gidiş, bu yüzden ikircim içinde sıkışmıştır yüreği Aylin'in. Evet, Hüsnü'yü o gelişinde de görebilecektir, ama şimdi şu yolculuk öncesinde konuşabilselerdi n'olurdu sanki, dinleyebilseydi onu, her şeyi yeniden evirip çevirebilseydi kafasında; yoksa dönüşte günler öncesinden iple çekecektir elbette bunu, ama gitmeden görebilmek varken, konuşabilmek onunla, niye tepmiştir bu şansı, *ha, niye...*

Ah nerededir bu Akbey, nerelere kaybolmuştur böyle; *eşek kafa, eşek kafa işte!* Bunu hem Hüsnü, hem kendisi için söylemiştir Aylin.

Bir elinde bekçi feneri, ötekinde büyücek torba önde Kadir, arkada ben; iskeletlere, ekseni etrafında dönen dünyalara, Avrupa siyasilere, Asya fizikilere, Osmanlı İmparatorluğu'na, Türkiye bölgelere, sonra çerçevelerinden kurtulmuş karatahtalara, o kör ışıkta şimşek çakışıyla göz göze geliverdiğimiz kadınlarla erkeklerin göğüs, karın bölgelerine; tabii bütün bunları birbirine teğellemiş örümcek ağlarına, derslik altlarına gelen yan hollerin daha alçak oluşu nedeniyle kafalarımızla süserek gitmek zorunda kaldığımızdan, onca yıl sonra her şeyin yerli yerinde durduğunu görüp hepsini yeniden ezberleyerek en dibe, köşeye dek çekiliyoruz; her zamanki yeri Kadir'in, nasıl unuturum.

Torbayı koyuyor yanına, fenerin kıçını oturtuyor toprağa; Gündüzden ayarladım bunları, diyor, işini sürdürürken; gözlerinin iki yanı yalak olmuş, ama gülüyor, hırıltıyla burnunu çekiyor; Gece bekçisini de ayarlamışım o biçim, herifin kamburu çıkmış, ama aynı adam yine; unutmayayım da önce anahtarı koyayım cebime. Dediğini yapıyor Kadir, sonra torbanın içinden iki küçük minder çıkarıyor, minderler çıkınca dolu iki çıngıldama sesi uçuyor karanlığa; Arabadaydı bunlar, diye ekliyor, birini ona uzatıp ötekini altına alıyor, olmuyor, değiştirip bacaklarını, bağdaş kuruyor. Tıpaları kaldırılmış iki şişe şarabı fenerin yanına sıralayıp elini yeniden torbaya daldırıyor, sigarasıyla çakmağını alıyor, sonra da kuruyemiş hışırtılı şişkin kesekâğıdını bırakıyor yanına. Göz göze geliyorlar; Oh be, iyi oldu değil mi, diyor onay bekleyen bir alttan almayla; başını sallamakla yetiniyor, bir eksiklik duymalı ki, ekliyor; Benim yüzümden töreni kaçıracaksın, havai fişekleri de.

Yanıt vermiyor; Söndür şunu, diyor yalnızca başıyla göstererek. Muzip çocuk ışıltısı kayıyor sesinden; Merak etme, yedek pil de aldım. Bir an susuyorlar, sigarasına sarılıp yakıyor birini, derin derin çekiyor içine; Yaa, diyor, işte böyle, sonra bağıra bağıra ağlamaya başlıyor; suskun bekliyor, kesilmiyor sesi, şaraba uzanıp mantarını çıkarıyor, avuç içiyle şişenin ağzını temizliyor sanki, sonra da iki lıkırtı çekiyor, ötekini işaret ediyor; Hadi sen de al! Oralı olmuyor, ne şarabından içiyor ne de sigara aranıyor; bu kez sesi

içine kaçmış, tekdüze otomobil eşiğinde ağlıyor, hayır ağlayıp ağlamadığı da belli değil, gün boyu kaç kez yanıldığını anımsıyor, ağlıyor dediğinde bakmış gülüyor herifçi ama belli olmuyor, gülerken de birden ağlamaya geçiveriyor...

Bekliyorum, o anlatacak ki bir şeyler diyeyim; öyle ya, konuşacak olan o, beni bunun için yakalayıp getirmedi mi buralara, nostalji mostalji diyerek, konuşsun öyleyse, isterse tabii, istemezse konuşmaz, beklerim, konuşsa da konuşmasa da beklerim, ağlar beklerim, güler beklerim, şu ânı ona ayırmışım, bekleyeceğim nasılsa; ama konuşacak biliyorum, hem de aynı lafla girecek söze; Ben mahvolmuşum...

Öyle yapıyor, bir farkla, adını da ekliyor; Ben mahvolmuşum Hüsnü; ben de aynı sözü söylüyorum; Beterin beteri vardır Kadir, ötekilerde olduğu gibi bir an durup bana bakıyor, sanki biz bunun provasını yapıyoruz şu son bir-iki gündür, hatta şenlik başladı başlayalı, o uğursuz olaydan bu yana. Sonra provanın ikinci bölümüne geçiyoruz; Şimdi ben n’apiyim Hüsnü? *Hüsnü’nün merhemi olsa...* Böyle söylenir mi, söylenmez, ikinci bölümdeki repliğini tekrarlıyor o da; Ölenle ölünmez, toparla artık kendini, çocuk değilsin sen, kızlarını düşün! O zaman, sanki uykudan uyanıyor, ani bir hareketle şişeyi kapmasıyla mantarını çıkarıp tepesine dikmesi bir oluyor, lıkır lıkırların yerini mahzende yankılanan bir dizi lıkırtı alıyor, *o içiyor, ben sesi dinliyorum, bilmiyorum kaç lıkırtının ardından şişeyi sert bir hareketle kıçüstü oturtuyor, bana çeviriyor gözlerini;* Haklısın. Unutmamış, bu da onun repliği.

Devam ediyor Kadir, hemen hemen aynı sözler, ezbere değil doğaçlama, sırası karışsa da konu başlıkları yerini koruyor yine de, ilkin rahmetli karısından başlıyor her seferinde; Hayır, ölmüş de değildi, herhalde gece yarısından sonra atmış kendisini, benim küçük uyandırdı, okula gidiyor ya, bakmış anası yok, her zaman kahvaltı falan, öteki üniversitede zaten, mutfak penceresi de ardına dek açık, önce anlamamış, sonra birden, o kadar içkiden sonra tabii bir anda fırladık, bir yandan telefon, ama çıkarabilmek, oradan alabilmek, zaten her yanı kırık falan, beni kahreden en çok, onun için söylediğim laf, bir ölseydi diye; yani nasıl pişmanım, tek yaşasaydı da ben düşseydim bir yerlerden, kötürüm kalsaydım...

Kadir, şişeye uzanıp bir lıkırtı alıyor, şişe elinde sürdürüyor konuşmasını; Benim küçük, madara etti beni, büyüğü sesini çıkarmadı Allahtan, ama küçük yok mu, yerin dibine batırdı çıkardı her seferinde;

annem senin yüzünden öldü, diye, telefon konuşmanı dinlemiş, bir kötü kadına âşıkmışsın, annemi boşayıp onunla evlenecekmişsin diye; ne diyeyim, koca kız, yalan dedim, tövbe olsun yalan, annen yakıştırmış, hayır o gece hiçbir sorun da yaşamadık üstelik, kendisi de gördü zaten, öyle gülüşe gülüşe, bir yandan da içiyorum hani, sonra gece yarısından sonra sen kalk, yani ben nerden bileyim; Zaten menopozdaydı, bunalım geçiriyordu; bak bunu demesi iyi oldu büyüğün, yoksa küçük, üzerime yıkacak hani, onu sen öldürdün diye; ben zaten kahroluyorum, kendimi suçluyorum hep, o tabii bilmiyor. İki lıkırtı daha alıyor sözünün burasında Kadir, ona dönüyor; İyi ki sen varsın Hüsnü, sen biliyorsun içimi dışımı, ben karımı öldürebilir miyim, Allah aşkına söyle!

Şişeyi yerine oturtup sigarasına sarılıyor, dumanı salarken biraz daha sakinlemiş sürdürüyor; İnsan, tabancayı bile alır da eline, şöyle bir düşünür, değil mi ama, yahu bu benim şunca yıllık karım, nasıl isterim ölmesini; hayır istemedim değil, ama yani böyle değil de mesela yani kayboluvermesini, öyle yani, yoksa ben, o kadar kahrımı çekmiş, var günümde paylaşmış, yok günümde yaratmış bir insana nasıl yaparım bunu yahu, nasıl; öteki de şey, işte biliyorsun, şu Aylin meselesi...

İkinci konu başlığına geçişin suflesi de bu, Aylin; Bırak, diyor reddederse eder, ölüm yok ya ucunda; itiraz etmesini beklerken şişeyi alıp dipliyor, lıkırtının köpüren tınısından anlıyor bunu, nitekim yan yatırıyor şişeyi; İçme o kadar, diyor, sarhoş olacaksın; Olmam, diyor, gevşeyen bir ağızla sürdürüyor konuşmasını; Diyorum ki Hüsnü, sığınak ya burası, deniz foşur diye gelse dolsa mına koyim, tabii sizler yoksunuz ama, o ve ben, boğulsak sığınakta; Biz tepedeyiz diyor, deniz gelmez buraya; Biliyorum, canımın sıkıntısından işte, gidiyorum evlenme teklif ediyorum, diyor ki bana; Olmaz, hele böyle bir olayın ardından asla; yaa aynen böyle diyor, ölür müsün öldürür müsün, hayır haklı, onurlu kız, doğru düşünüyor, ama yaşarken böyle düşünmüyorduk, hiçbir şey değil de işte bu kahrediyor beni Hüsnü, vallahi bu kahrediyor; tabii senin için hava hoş, bu taraklarda bezin yok senin; ama gel bana sor bir de, içim öyle yanıyor ki vallahi...

Yan yatanına değil dik duranına, benimkine uzanıyor, sarhoşlasa da seslenmiyorum... Ben de kendi içimi dinliyorum şu mahzende; tabii ya bir keltoş matbaacı, kıytırık gazeteci, ne işi olabilir aşkla, meşkle, haklısın Kadir, benim ne aşkla, ne cinsellikle, ne şununla ne bununla bir ilişkim olabilir. Hani ben muhalifim ya, anarşist, komünistim ya, aşkın da,

yaşamanın da, her bir şeyin muhalifiyim anasını satayım; Hüsnü sevmez, Hüsnü âşık olmaz, Hüsnü'nün kadınla kızla hiiiçbir ilişkisi yoktur, tabii, öyledir; zaten hakkı da yoktur buna, ne Nihal'i sevebilir o, ne Aylin'i, hele Aylin'i... Gözünün içine bakan yaşamının tek filizini, evet hakkı yoktur, yoktur, onun gizli aşkı olarak kalmayı, açığa çıksa saman alevi gibi sönüvereceğinden emin olduğu o dünyevi aşka yeğler de ondan. Yetmez mi bu kadar yarasını deştiğiniz Hüsnü'nün; Sarayköy caddelerinin parke taşıdır o, önüne gelen geçsin diye üzerinden, hadi geçin, geçin lütfen, ama her seferinde yüzüne vurmayın bunu, canlı bir mezar taşı olduğunu!

Ağlıyorsun, diyor, üzüldün tabii; demek ağlamış; Al, iç, diyor, bunu sana ayırdım, uzatıyor şişeyi, hiç itiraz etmeden kalanı lıkırtılıyor, o sigarasına davranıyor, hem yakıyor hem gülüyor, gülerek savuruyor dumanları. Sonra kesik kesik öksürüp anlatıyor; Salıları gelirdik şu yan tarafa, iş dersine, yaptığımız ne, ekmek tahtası, oklava bilmem ne, hoca da fasa fiso zaten, iş olsun... Sonra sınıfın taban tahtası yarıklarından kızların bacaklarına bakacağız diye birbirimizin üzerine çıkardık, boyumuz na bacak kadar daha, ama erkeklik taslayacağız işte, gidip arkadaşlarımıza anlatacağız, ne yalanlar uydururduk, hatırlıyor musun, hepimiz ağız birliği yapmışçasına birilerinin bacağını gördüğümüzü söylerdik başkalarına, hep palavra tabii, görülmezdi ki, ama o en güzel saatleri haftanın burada geçerdi, salıları. Erkekliğe ilk adımlarımızı bu salılarda attık galiba, palavra sıka sıka ama, sonra yalan karıştırdık erkekliğimize, örtüp gizleyip en görünmez köşelere tık babam tık, sonra da mutlu olduğumuzu sandık! Yalan erkeklik işte, soğan erkekliği! Büyüdüğümüzde biraz, geneleve gitmiştik, bacaklarını görürüz diye kadınların, sizi bilmem ama ona da bakamadım ben şerefsizim; hoş bacaklarına bakılacak karı vardı da sanki! Şu Sarayköy'de bizi iştahla kudurtacak, gözümüze bakar bakmaz oramızı kabartacak orospularımız da çıkmadı birader; bir yerin anlı şanlı bir de orospusu olur ama değil mi, hani bizim Sarayköy'ün orospusu, yok, tersine herkes erkek Fatma, kadınlar da erkek rolüne soyunmuş hep, bıktım ulan Sarayköy'ün erkeklerinden mına koyim, canım karı istiyor benim! Nazilli'ye giderdik düşlerimizdeki albenili kadınlar için, pantolonlarımız lekelenmiş dönerdik sonra... Alev, Arzu, üff ateş gibi kıpkırmızı hep, öyle dururlardı...

Yahu bir şey diyeyim mi sana Hüsnü'cüğüm, dünya ahret kardeşimsin benim, gerdeğe girdiğimiz gün dedim ki karıma, o hani soyunuyor, ben de

yardım ediyorum falan, duvak, taç, işte neyse, biraz daha soyununca arkanı dön dedi, geceliğini giyecek, döndüm, gencecik pancar gibi oğlanım, dedim ki, ben bugüne dek kadın bacağına hiç böyle yakın durmadım, n'olur, izin ver seyredeyim biraz, rahmetli, hiç unutmam, gururla kaldırdı geceliğinin ucunu, sıyırdı şöyle; Al, dedi; Ulan gördüğüm ama etli canlı görüp de yapışıp kaldığım ilk bacak, karımın bacağıydı be!

Birden doğruluyor Kadir; Hadi diyor, çıkalım; N'oldu, diyor böyle birden; sessiz, usul, tekdüze ağlamaya koyuluyor yeniden; Aklım başıma geldi, diyor, havai fişek gösterisini kaçırmayalım, tahtaların arasından kızların bacağına bakar gibi, ama bu sefer gideceğim diyeceğim ki başkana; Hey başkan artık aklım başıma geldi, hayal âleminde kalmak istemiyorum ben, yalanlarımdan bıktım, beni kendim yapacak iş istiyorum senden!

Bütün yaydıklarını yalapşap toplayıp torbaya tıkıyor Kadir, elinde bekçi feneri, sallanıyor, dizleri bükülüyor, o önde, ben arkada sığınaktan çıkıyoruz, salıdan da...

“Hayırlısıyla işte bir şenliğin daha sonuna geldik, maytaplarımızı da patlattık mı tamamdır; hazır mısınız hanımefendiler, beyefendiler; sayın valim buyrun lütfen, açılışta birlikteydik, kapanışı da birlikte yapalım, sayın paşam, siz de böyle gelin lütfen... İnşallah önümüzdeki yıl da sağlık, mutluluk içinde kutlarız şenliğimizi, evet, hadi biz hazırız, başlatın bakalım!..”

İyi, çok iyi; yalnız güzel olmadı, çok da ses getirdi, benim zamanıma rastlaması, olumlu puan elbette, az mı koştum sağa sola, sponsorlar için, programın oturması için, birader son güne kadar değişir durur her şey, hoş, benim işim, koşacağım, ama deliler gibi koşmak işe yarasaydı, benden önce koşanlar da yakalardı başarıyı, elleri armut toplamadı ya, onlar da koştu; ama kalkamadılar altından, kıvıramadılar, ben başardım, evet başardım...

“Aman aman, ne kadar güzel! Oh oh oh!..”

Önümüzdeki yıl çok daha büyüğüne, çok daha şahanesine imza atacağım bunun, bütün Türkiye’de yankı yaratacak, sponsorlardan yana kuşkusu yok, hepsi memnundu, hepsinin de ağzı kulaklarında; Denizli otelleri motelleri de, Sakızlı sanayicileriyle tüccarları da; yanında yer alacaklardır; kızdı mızdı ama Yılmaz Bey de büyük hava kattı şenliğe, varlığı yetti adamın, helal olsun, ne kadar ünlüymüş, *e tabi, sağlık dendi mi akan sular duruyor, bir şey olduğunda hepimiz susta duruyoruz önlerinde, sonra o bağış az buz şey mi, bir yerlerinden herkesi dürtebileceğiz böylece! Sonra Ömer Bey’in sayesinde çok iyi bir de şenlik politikası, tamam; adam bu işlerin kurdu, üç-dört ay sonra, diyor herifçi, biz hazırız toplantıya; İstanbul’da masaya yatıracağız, bir-iki uzmandan özel rapor isteyecekmiş, brifing verecekmiş bize, vay be, devlet gibi çalışıyor elin oğlu, ama bu arada bizim malı kaptı Allahsız, e, yapacak bir şey yok, başkan olunca boynun kıldan ince; Bırak onu, Aylin benim; nasıl diyeyim bunu adama; ama onunki de iyi cesaret, karısına falan aldırdığı yok, o biçim götürdü malı göz göre göre, helal valla, başkan da avcunu yalasın. Gerçi Aylin’in biri gider öteki gelir, makamda oturduktan sonra...*

“Ooo, bu hepsinden güzel oldu!”

Zaman var daha, önümüzdeki seçimlerde kenara çekilecek değilim, kaptıracak göz var mı başkasına, bir şey anlamadım ki bu ilkinden, söküp takmayla, elimdeki oyuncağı bozmakla meşguldüm hep, yapmaya sıra yeni gelecek, önümüzdeki devrede inşallah, sonra kimim ben, Hacı Mustafendi'nin damadı, yedirirler mi adama; ama yumulsun şimdilik, parlak oğlan, popülaritesi yüksek, beklemesini bilirim ben; karda yürüsem de izimi belli etmem, bugüne bugün kentin başkanıyım, Aylin orospusu için durumumu sarsacak değilim, aklımı peynir ekmekle yemedim. Zamanı gelir, kenar mahalle dilberi, İstanbul'da onu bekliyor değiller ya, kös kös geri dönecek, döner dönmez de kucağıma düşecek, yolu yok!

Ulan bu herif nereden bulundu çıktı böyle, Allahın Ayısı'yla mı yapacağız kapanışı? Güzelim şenliği berbat edecek! Şoför nerede, hah...

"Söyleyin zabıtalara, engelleyin herifi, uzaklaştırın çabuk! Ne işi var Hırkalı'nın burada, hadi, acele edin, çabuk, protokol farkına varmadan, yok edin deliyi, gözüm görmesin!"

Şenliğin içine yaptıracaklardı kaşla göz arasında, dalmaya gelmiyor, hepsi de parmak ucuyla tutuyor işi, şöyle gönülden dah eden yok Allah için... Ayı da sanki gizli belediye başkanı, 'gölge' dedikleri türden, birileri de kışkırtıyor, maksat eğlence; Hadi, diyorlar, al sana para, seni başkan yapacağız, şöyle et böyle tut! Deliye böyle denir mi ulan? Sonra ne halt edeceği belli mi? Gert gert dolaşıyor ortada, zevkten dört köşe, sanki o patlatıyor maytapları, ne çalım, uu, pozlara pozlara...

Ama aklımdan çıkmıyor Allahsızın yüzü, tıraş oluyorum, birden gidiyorum aynadan, Ali geliyor, söylediklerine göre, başkan adayıymış, oynatmış tahtaları, nere köyündense, kimsenin arayıp sorduğu da yok, başına bela oldu koca kentin. Sonra kravatını bağlarken, bir şeye dudak bükerken, her seferinde kendini yakalıyor, Hırkalı Ayı'nın davranışlarını gözlüyor kendinde; *Allah saklasın, bir şey olsa, ne bileyim, şuurum bozulsa, aman ağzımdan yel alsın, millet eğlenmeye hazır demek ki...*

Nerde yatar Hırkalı Ayı, onun gibiler, görünmez yatakhaneleri varmışçasına; garajda mı, caddede, sokakta mı, inşaatta, apartman girintisinde mi? Büyüdükçe kent canlanıp ışıklanıyor, vitrinler pırıl pırıl; o aydınlıkta nasıl yatacak; peki kim yer veriyor bu deliye?

Neyse aldılar Ayı'yı, ama sinirlerim bozuluyor, deli herif; sen başkansın, gelip madara ediyor her seferinde makamı, herkes katıla katıla gülüyor, ağırıma gidiyor, gitmez mi, ötekilere dokunan bir yanı yok, giren

bize giriyor; muhaliflerin maşası, kullandıkları için de besliyorlar tabii! Belki yatacak yer gösteriyorlar, karnını doyuracak aşevi.

“Sayın valim, bu maytap da kentimizin güzide hanımefendilerine olsun, ne dersiniz; oo, müthiş, müthiş!..”

“Heyt maşşallah!”

“Hayatım, bakma öyle söylediğime, anlamış olmalısın, sanaydı bu, bak görüyorsun fıskıye gibi nasıl ışıklar saçıyor, ama açıkça söyleseydim, valinin, şunun bunun karısının yanında, bak bak diyeceklerdi, anlarsın ya...”

Karısı, gizli anlamlar barındıran bir bakış fırlatıyor sanki, sonra da gözünü kırpıyor.

Maytapların ortasında bu gece yapayalnızım, kalmışsa eğer, kuru fasulyeden yiyeceğim evde, yanında turşu, bir kadeh de rakı; karım ne der bilemem artık!

Yürürken öyle ayakkabıları elinde, çıplak ayak kumda, bir ürperme geçmiştir sırtından, ayakkabılı elleriyle çıplak omuzlarını, kollarını ovuşturup ısınmaya çalışmıştır bir an, sonra da Ömer'le Ercan'ın gülüşüne katılmıştır, elim sende koşmacasına başlamış Aylin'le Aysel'i izleyerek; Aylin'in bir elinde askılarından parmağına geçirdiği ayakkabıları ötekinde bardağı, Aysel'inkiler o koca çantasında, şişelerin arasında, ama yine de tok sesler çıkarmasına engel değil bu; Aysel, kıracaksın şişeleri, diye atılmıştır Ömer, umursamaz bir tınıyla; sonra sağ elinin parmakları arasında tepetaklak taşıdığı iki bardağı çınlatıp Ercan'a bakmıştır, Ercan'ın sağ elinin parmakları arasında ayakkabıları, solundakilerde kadehler, aralarına yerleşmiştir Meral, ayakkabıları bırakmadan kollarına girivermiştir; Ne güzel bir yürüyüş bu böyle, demiştir rüzgârda savrulan saçlarına başıyla yön vermeye çalışarak, sonra durdurmuştur iki adamı, Ömer'e dönmüştür, yumuşacık öpmüştür dudaklarından; Seni seviyorum, göz göze bakışmışlardır upuzun; Ben de seni canım, demiştir Ömer, istekle, ateşle; ardından Ercan'a dönmüştür; Seni de çok seviyorum Ercan, demiştir, eğilip minicik bir öpücük kondurmuştur dudaklarının kıyısına, göz göze kalmışlardır bir kısa an; o sıra seslenmiştir herhalde Ömer; Kızlar yorulmadınız mı, bakın bakın carettalar!

Aysel ne zaman görmüştür, Meral'in Ercan'ı öpüşünü; Hop hop, demiştir, o benim sevgilim; Oh be, diye çökmüştür olduğu yere Ömer, hiç durmayacaksınız sandım, yahu boğazım kurudu susuzluktan; Da-ni, da-ni yaparak koşmuş, kumda kaymıştır Aysel; İlkyardım geldi, diyerek kahkahalar arasında, sonra çantayı ortaya bırakıp açmıştır; Gel sevgilim, diye seslenmiştir Ercan'a, kadehleri de koy, sakiliği kim yapıyor, Ömer tabii! Biraz uzakta kalır gibi olmuştur Aylin, bir elinde ayakkabıları, ötekisinde kadehi, ayaklarıyla kumda halkalar çizerek; Gelsene bebeğim, demiştir, Meral, gel yanıma, Ercan'la arasındaki boşluğu göstererek; ötekiler içkiyle ilgilenirken yanına çöken Aylin'i kucaklarcasına sarmış, çıplak omuzlarında, kollarında parmaklarını gezdirirken, duyulur duyulmaz bir sesle kulağına fısıldamıştır; Bak üşümüşsün sevgilim, her yanın buz

kesmiş, gel sokul bana, birbirimizi ısıtalım; daha bir yanaşmıştır o zaman Aylin; Koşarken iyiydi, durunca üşüdüm, esinti de var. Meral, belinden sarmıştır Aylin'i, bir kez daha fısıldamıştır kulağına; Seni seviyorum, dönmüştür Aylin; Ben de seni; iki çift siyah pırıltı hoşnutlukla birbirini süzmüştür.

Yok öyle tek başına sevmek, diye birden gürleyivermiştir Ömer, alın bakalım kadehlerinizi, hepimiz birbirimizi seviyoruz, ilk yudumu da buna içelim işte. İlginç bir şey olmuştur, belki bir an önce ya da sonra, denizin kumları yalayışındaki fısıltıya, kadehlerin çınıltısına ansızın bir şimşek cayırtısı da karışıvermiş, havai fişeklerin çılgın fırlayışlarıyla, göklerde birbiri içinde gökkuşakları çizilmiş, herkes, başını bu çiçeklenmeye dikmiştir. Upuzun sürmüştür bu, sonra minicik yudumlarla şaraplarını içerken, bir yandan havai fişek gösterisini izler gibi yapıp içlerinde yolculuklara çıkmışlardır.

Meral, Aylin'i düşünmüştür hep, son birkaç ay içinde yaşadıklarını geçirmiştir gözlerinden. Sevgilisi, ilişkisinin Ömer'de yarattığı gerginlik... Aylin'i buluşu Ömer'in, belli ki göstermek isteyişi, apar topar Sarayköy'e çağırışı onu, çocukça kıskandırmaya yönelişi, sanki ilişkileri boyunca kıskanan kendisi değilmiş gibi; derken şenlik etkinliklerinin yarattığı havada bambaşka duyguların uç vermesi, koyulup belirginleşmesi, ağırlığını koyması, her gece yatağında bunları düşünür olmuştur Meral, Ömer'le sevişirken de o gece, hep bunları konuşmuşlardır, sabaha dek sevişip sevişip Aylin'den söz açmışlardır. Çocukları arayıp konuşması, dinleyişi bile angaryaya dönüşmüştür sanki son günlerde.

Aylin'i kıskanmamış değildir elbette, kıskanmıştır tabii, hem de çok. Gençliğini kıskanmıştır ilkin, kayış gibi diri, esmer bedenini, bu bedenin, kim çıksa karşısına, bileğinden sımsıkı kavrayabileceğini; onu, ezercesine, suyunu çıkarırcasına yere serebileceğini görüp bunu kıskanmıştır. Kendisi de arzulanmıştır kuşkusuz, sevgilisinden önce de nice erkek, gizli açık dile getirmiştir bunu, ama Aylin'in arzulanırlığını kıskanmıştır yine de. Yaşadığı onca cinsel deneyime karşın, saf kalabilmişliğini sonra, kendisi sonsuzca yitirmişken bu duruluğu. Tuhaftır, henüz sahip olamadığı kimi yanlarıyla da olağanüstü sevmiştir Aylin'i, âşık olmuştur ona. Önüne geçilemez bir tutku cennetinin ya da cehenneminin kampanasına bırakmıştır kendisini, o nereye götürecekse artık Meral'i...

En başta nahif, çocuksu utangaçlığını, bunun ardındaki masumiyetini sevmiştir onun; öyle ya, yaşamına yalnızca iki erkek girdiği, o çok daha fazla sayıda erkekle cinsel ilişkiler kurabildiği halde eksikli kalmıştır karşısında, işte bunu sevmiştir. Onca erkekle yatıp kalkıp yine de edepsizleşemeyen, yatakta orospuluğu üzerine giyinmeyi bir türlü beceremeyen cinsel zavallılığını sevmiştir, korkusunu sevmiştir onun, gecekondu güzelliğini, leopar desenli çamaşırlar giymenin bilincinde olsa da, utanmaktan başını kaldıramayan, bunları kullanmayı, oyuna dönüştürmeyi bir türlü kıvıramayan cinsel cahilliğini sevmiştir sonra...

Elbet ayırdındadır Meral; Aylin'de bulunanları kıskanmış, yeteneksizliklerini, daha doğrusu acemiliklerini sevmiştir onun yalnızca... Saunada yansıttığı özgür kadın imgesi karşısında nasıl alabora olmuştur sözgelimi, alı al moru mor kalakalmıştır çıkarıp attığında bikinisinin parçalarını, gözleri faltaşı, orasına da bakmıştır, ne yapsın, ne yana döndürsün başını, öte yakasında gâvur karıları, onlar da çıplak. Poposuna hafif, biraz da okşayan bir şaplak; Hadi kız, indir şunu; indirdikten sonra anlamıştır; orası ekmek tahtası gibi kıymık kıymık, temizlenip yolunmaktan yorulmuş, böylece ne olduğu biraz unutulmuş; yani gözleri, kulakları, dudakları gibi oranın da kimi aksesuarlara gereksinim duyabileceği belki hiç düşünülmemiş, sonuçta hiçbir kişilik yüklenmemiş bir kuytu. Oysa kendisinde bir tutamcık karanfil, orasında, tomurcuğunun hemen üzerinde. Aylin bilmiyor tabii, bu taçyaprakların uçlarına boncuklar, pullar da dizdiğini, bunu söylememiştir elbette; derken Meral evin hanımı, Aylin'se beslemesi oluvermiştir. Erkeklerin çoğu böyle seviyor, temizlikten hoşlanıyor, demiştir yavrucak; o zaman konuşulmuştur sevgililer, daha doğrusu Meral zaten anlatmıştır, onunki tek; Aylin ilişki kurduğu erkeklerden söz etmiştir ilk kez, ne çok ilişkisi olduğunu o zaman kavramıştır, Aylin'in erkeklerinden bir teki, o da tiyatrocuymuş; Ama bu bir olanak, bunun toptan reddini nasıl düşünebilirsin ki, deyivermiş bir gece; öyleleri değil de ötekileri şartlandırıp biçimlendirmiş bu yönde onu.

Nasıl kaymıştır oraya, 'ağız' konuşulmaya başlanmıştır aralarında. Meral, Ömer'in nelerden hoşlandığını anlatmıştır sanki boş bulunmuşçasına, saf saf, bir anlamda da kopya verircesine, aman Tanrım utanıp nasıl kıpkırmızı kesilmiştir Aylin öyle, o zaman anlamıştır zaten, bir genelev sermayesi gibidir yazık kız, pek çok erkekle birleşmesine karşın bir türlü kendisi olamayan, erkeklere dayanak vermenin ötesinde kendisini

düşünmek için zaman bulamayan. Aylin, deneyimlerinden birini aktarmıştır, utanarak, sözcükleri bile doğru dürüst sesleyemeden, telaşla; ağzındaki o şeyle, sonra öğğ; Şşş, demiştir Meral, kadın için bir tekniktir bu ama; ezik büzük, başı önünde bir Aylin'dir karşısındaki, üzülmüştür. O gecenin sabahında üzerlerine geldiğinde, duştan çıktığında görmüştür; orasında başlayan gölgelenmeyi Aylin'in, gülümsemiştir odadan çıkmadan önce; bunu planladıklarının ayırdına da varmamıştır zaten kızcağız.

İşte bunca şeytan bu saf kız durduk yerde dürtüp uyandırmıştır Meral'i, üstelik Ömer'le daha ilk öpüşmelerini gördüğünde yaşamıştır bu heyecanı. Bunda biraz vahşi, ama biraz da dökülen, yıvışık bir cinsellik sezmiştir nedense. Eşikten istemeye istemeye geçmiş görünse de, kaçamak yapan yüreğin heyecanları, korkuları, telaşlarıyla adımını çoktan atmıştır içeriye; orada neler yaşayabileceğine değgin gizlenmiş bir yırtıklık çağrısı almış, ardından hiçbir zaman itiraf edemeyeceği düşkünlük güdüsüyle kendisini buna hazırlamıştır; bir an için de olsa, bu sürtüklüğün, bu paçozluğun yaşanması bir zorunlulukmuş gibi. Bu çılgınlığa, belki geldiği o ilk gecede yakalanıvermiştir Meral, elinde olmadan; cinsel beslemenin çekimine de böylelikle girmiştir belki. Kabullenmekte zorlansa da, onu arzularken aynı zamanda peşinden gitmeye koyulduğunu da görmüştür onun; elbette kadın olarak Aylin'e âşık olmuş değildir, değildir ya, kadın kadına sarmaş dolaş bu yeni yaşam biçimi, erkekle de süslenmiş olarak, dayanılmaz çelişkisiyle, kışkırtıcılığıyla dayattıkça dayatmaktadır kendini.

İyi de neden gereksinim duymuştur buna; yaşadığı o güzellikler değerini mi yitirmiştir, elbette hayır, ama bilemediği bir şeyler Meral'i Aylin'e yaklaştırmıştır, Ömer'e nasıl yaklaştırmışsa öyle; işte o sıra duyumsamıştır ıslaklığı, altından gelmişçesine, sonra işaretparmağındaki nemi, ısıyı algılamıştır, çevirip başını bakmıştır o zaman, ne bu; eli, ne zaman boynuna yükselmiştir, o ne zaman parmaklarıyla oynayıp işaretparmağını ağzına almıştır, ayrımsamamıştır ama iki kadın bakışmışlardır, zehirli hazlarla kıpraşan gözbebekleriyle birbirlerini tartmışlardır, sonra yüzünü yarım kendisine çevirmiştir Aylin'in, tükürükleri eh biraz dışarı çıkmış dudaklarından nemli, ılık dudaklarıyla öpmüştür.

Sonra mı duyulmuştur o ses; Amma da sustunuz; Ömer'dir ve onlar birbirine bakmıştır.

Hayır, sette değiliz, yani film çekilmiyor; çekilmiş de biz onu izliyoruz; daha önce yaşadıklarımızı. Gece yarısı bir yaz yağmurunda şemsiye altında, ötede havai fişekler birer ebemkuşağı denize dalıp çıkan; kimse konuşmuyor, herkes dilini yutmuşçasına filmini izliyor, heyecanla. Bildikleri halde başlarına gelecekleri, böyle bir şey olmayabilirmiş ya da bir *deus ex machine* buna karışıp yazgıyı değiştirebilirmiş gibi, sabırla bekleyip, bir kez daha seyretmeye hazırlıyorlar kendilerini, yenilginin buruk ama egzotik lezzet vaat eden dürtüsüyle.

Ben de katılıyorum onlara, bir farkla, filmimizi seyrederken onları da gözlüyorum; geleceklerini seyredişlerine bakarak, bunu elbette yalnız onlar görüyor, bu parlak filmin dışında gündelik yaşamda ne gibi yörüngeler çizileceğini düşünüyor. Bir veda töreni bu; birbirinden bir türlü kopamayanların vedası; bunu kutsamaya gelmişler buraya, vedanın kendisi vermiş partiyi; bu yüzden herkes biliyor veda partisi olacağını bunun, ancak kime, neye, nasıl, ne biçimde veda edileceğini hiçbiri bilmiyor; filmlerinde oralar buğulu.

Törendeyiz, bilinmeyen bir ülkenin altın kumsalında, belki bir Afrika ülkesinde ya da Karayipler'de, belki de Latin Amerika'da; neden vedalaşacağız öğrenmiş değiliz henüz, efendiler gelmiş ülkelerinden, büyük zenginlikleriyle, kimbilir belki alışveriş yapılmış, sonrasında bunun için düzenlenmiş bu; peki ne satmışız, efendiler kim; efendiler belli, sabah erkenden uçaklarına atlayıp gidecekler okyanus ötesindeki ülkelerine, bizse kalacağız, öyleyse alanlar gidiyor, satanlar kalıyor, satanlar yerliler her zaman olduğu gibi, kim onlar, biziz; Aysel'le ben, alanlarsa Meral'le Ömer; demek bir alışveriş var ortada, peki ne satmışız biz, onlar ne almışlar; yok, henüz bilmiyoruz, gülüyoruz yalnızca, partide içip içip gülüyoruz, hepimiz de pek mutluyuz halimizden.

Hadi, diyor birden, bu alışverişe içelim; kimse bir şey anlamış değil, önemli de değil bu, içkileri kayıtsızca dikip tepelerinden arsızca gülüyor, eğleniyorlar; herkes kadehini kaldırıyor; Alışverişe, diyorlar hep birlikte; Alışverişe. Bundan kim neyi anlıyorsa, gülüşerek yudumluyorlar

şaraplarını; Hıı, güzelmiş diyerek. Beyaz efendiler güzel şarabı sever, güzel kadınları da...

Aa, evet evet, onlar kadın almaya gelmişler ülkemize, polis copu kadar kara değilse de karaya yakın derileriyle, meşin gibi sert, sağlam, her işi yapıp her işe gelecek, sözün kısası her işe yarayacak bir kadın; tabii bizim kendi başımına karar verme yetkimiz yok elimizde ama böyle bir kölemiz var; Aylin.

Geldiklerinde zengin efendiler, uçaktan iner inmez çiçekten halkalar takmışız boyunlarına, çıplak göğüslü, palmiye etekli muz kızlar dans etmişler önlerinde, hünerlerini dökmüşler; Aylin, onların arasından seçilmiş işte; şunu bir deneyelim, şuna bir bakalım yarayışlı mı; Beyaz hanım da baksın demiş efendi; Sahip de baksın, bir tek benim bakmamla olmaz ki, demiş karısı; dişlerine bakmışlar, şaplak atıp etlerinin sıkılığına, kalçalarının genişliğine, ay ışığında parıldayışına gergin mi diye, sağrısında gamzelerinin olup olmayışına; eğdirip bakmışlar, ayakuçlarında yükseltip bakmışlar, el ayak tırnaklarına, saç diplerine, koltuk altlarına; memelerine tok mu diye, uçları mercimek kadar mı nohut kadar mı diye, çevresindeki halka genişliğine, rengine bakmışlar, hoyrat elleriyle yoklayıp tartarak; kulaklarına, burnuna, gözlerine, sonra boynuna uzun mu diye, orasına sonra n’olur n’olmaz bir sakatlığı çıkmasın diye; günlerce bakmışlar, işe koşmuşlar, her işe sürmüşler, her işte kullanıp denemişler, sonunda almaya karar vermişler; veda töreni bu yüzden yapılıyormuş meğer, alışverişin bittiğini göstermek için, artık mal onların, köle tapularına geçti. Veda, partiyi bunun için veriyor; *efendiler o güzel şaraplarını ikram ediyor bize, içip kendimizden geçiyoruz.*

Onlar köle sahibi oluyor, peki biz ne kazanıyoruz bu alışverişten? Kendi kösnül yaşamlarımıza dönüyoruz yeniden, kendimiz kalmak için yalnızca. Efendiler, aldıkları, sahip oldukları köle karşılığında bize yaşamlarımızı bağışlıyor, kendimizle kalmamızı sağlıyor, kendimize bırakıyor bizi. Ama iyi bir alışveriş, onlar da memnun, kendileri de. Ya köle? O ne oluyor? Köleliğini sürdürüyor, kollarında, bacaklarında, sağrısında güç kaldıkça, dişleri sağlam durdukça, gözleri gördükçe, istenen iş neyse, altından kalkıp başarabildikçe; değilse, kolay, posa ya, bir kenara atılıyor, *benim gibi...*

Her gidişte bir yola çıkış serüveni yaşanacaktır belki ama hiç kimsenin dönüş serüveni olmayacaktır artık. Ya oralı olmadan orada kalacaklardır buruşturulup atılmış kâğıt mendil gibi köşede, başkaları ezene ya da

ötekileriyle birlikte toplayıp yok edene dek onları. Dönüş, kahramanların işi; yenilgi yoktur dönüşte, sığınma vardır. Yenilmişse bile onlar, tanrılar böyle istediğindendir, tragedyanın koşullarına boyun eğmeklerinden yani. Bu yüzden işte büyük kente gitmiş taşralının dönüşüne rastlanmaz hiç, sefere çıktığında yolu taşraya düşen kentlinindir hak, dönüş onun hakkıdır yalnız, taşralının değil; o, dönüp sığınamaz, dönüş ya da sığınma sürüden kopmayanın hakkıdır, ötekiler, taşralarını bırakıp gidenler, kokuları değişmiş olanlar, bu haklarını da tepmiştir. Ancak ricat edebilir onlar, geri çekilişse şerefsizliktir, çöküştür, topyekûn yenilgidir, tek kurtuluş yolu kalmıştır önlerinde; bir an önce ölüp kendileri için hazırlanmış çukura girmek!

Doyurulmadığı için bir yanıyla eksik kalmış dönüş özleminden kaynaklanmamıştır onun Sarayköy'e çıkagelişi. Kimsenin beklemediği biridir o, öyle ya bir sığınmacı değil ricatçı; kim davet etmiştir öyleyse, kimseler özlemiş de değildir ki; hiçbiri beklemiyordur onu. İnsan fırsatını bulduğunda dönmeyi düşünebilir, neşe bile verebilir bu insana ama bir kez döndü mü, diplerdedir artık, hiçbir zaman üste çıkamayacağı derinlikte.

Taşrayla kent arasında belki tek hoş gidiş dönüş öğrencilik, askerlik yılları. Askerlik dendiğinde hafakanlar basıyor. Yaşamının en ıssız günleri, sol başparmağı ile işaretparmağı arasındaki jiletle yıkılıp yıkılıp sağ bileğinin üzerine, her seferinde doğruluşu, buluşturamayışı onları, o çok hafif ince çizgi dışında, kalkışı.

Onca yıl sonra da olsa geri dönülmemeli taşraya, kavuşamazsınız da zaten, beklersiniz öyle, beklediğiniz 'bir şey'dir, ama kavuşmanın kendisi yoktur dönüşte. Dilinizi yitirmişsinizdir bir kez, konuşsanız da ne onlar anlar dilinizden ne siz dinlediklerinizden anlama geçersiniz.

Görüyorum, her an yaşıyorum; kentimin dili değişiyor, onca çabaladığım halde; Sarayköy ve ben iki ayrı buz kütlesinin üzerinde, anlaşamadan uzaklaşıyoruz birbirimizden, birbirimizi sevemeden, birbirimizle halleşip dilleşemeden.

İntihar bile yetmez insanın adamdan sayılmasına Sarayköy'de; tek ilacı vardır taşraya dayanabilmenin; dışarıdan gelenlerin takdirini kazanmak, aferinlerini almak; uğradıkça beyaz efendiler, bu yerliler yurduna.

Ne kadar erken yitirmiştir Murat'la Naciye'yi, SASAT'a bir-iki gidişini anımsıyor, birlikteyken yaşadığı mutluluğu, huzuru. Hazan gibi geçip gitmiştir o iki çiçek yalnız bırakıp onu. Çipil sokaklarda, küçük Ercan'ı

aramaya koyulmuştur, ne onları ne de o yaşını bulabilecektir oysa. Çok eski zamanlarda, tiyatro diye çıkıp giderken veda edemediği, döndüğünde onca yürüdüğü, yürüyüp de yine bulamadığı. Şimdi gecikmiş vedasını yapıyor belki.

Bir erkek ne zaman yaşar ama; yalnızlığında...

Beni yalnızlığımda keşfeden o harikulade insana, o nefis kadına dönüyorum, iyi ki kapıyorum ağzımı, kumda kadehiyle bir şeyler çizip arada bakışlarını gökyüzüne dikişini seyrediyorum bir an; sonra karar veriyorum, havai fişeklerin cayırtısına inat, usulca sesleniyorum ortaya; Size bir giz vereceğim arkadaşlar, herkes uyandığı düşten bir an için sıyrılıp bana dönüyor, öyle pek merak etmiş de görünmeyerek; Ben, Aysel'e âşığım... Gözlerim Aysel'de, onu izliyorum, diğerleri kadehlerini bırakıp alkışlıyor bizi, Aysel, denize veriyor yüzünü, biliyorum ağlıyor, arkasından sarılıyorum ona; Efendim benim, efendim!

Oo, diyor Ömer, kadehimizi bu aşka kaldıralım, zaten hazırlar, onlar da uzatıyor Aysel'le; kadehleri tokuşturmuş içecekken kulağına fısıldamayı yetiştiriyor; Sahibim sensin benim!

Pencereden bakmıştır öyle, karpuz çekirdekleri fırlayıp fırlayıp bir yerlere dağılmıştır, ışıklar içinde... Yüreği ağzına gelmiştir yine. *Ah Ercan, ah benim duygulu oğlum, beni yaraladıkça acıyan, benden beter yaralanan oğlum.*

Kaç kez yalan söylemiştir, kaç kez atlatmıştır onu, hesabını kendisi de bilmez; İlaçlarını aldın mı anne; Aldım Ercan; Geçende doluydu tuzluk, boşalmış yine, tuz koymuyorsun yerken değil mi anne; Koymuyorum Ercan...

Kız, zaten ta oralardan telefonla sorar bunları; o da Ercan da bunaltır Müşerref'i. Sanki yapılması gereken bir tek budur, bu sorularla giderilirmiş gibi eksiklik. Yürüyüşe çıkarır oğlan, bir elinde yapçat tabure, yorulduğunda dinlensin diye, öyle ya ağır vücudu, önünü görmediğinden ayakkabılarını da o geçirir ayağına, çoraplarını, patiğini bile, hadi çıkarlar takır tukur taşlı yollara; Ercan kolunda, öteki elinde baston zaten, *Allah hıfzetsin,* düşecek olduktan sonra kim engel olabilir buna, tabureye oturtup kaldırırken kayıverse bir an, *n'olur, ha, n'olur;* arkasına geçip gövdesini dengelemeye çalışır oğlancık, güler içinden...

Dönerler, telefon hazırdır kızdan; Anne yürüyüşe çıktın mı; Çıktım kızım, çıktım merak etme sabahları yürüyoruz hep! Sonra bir boşluk, bilir o boşluğun ne demeye geldiğini, ardından azar sesi; Eee, anlat bakalım anne, nerelere ne harcadın bugün? *İnsanoğlu terbiye etsin diye soruyor böyle soruları evladına, har vurup harman savurmasın, tutumlu olsun, hesabını bilsin diye;* ama çocuklar büyüyüp onları yönetmeye kalktığında ilk işleri mala mülke göz dikmek, harcanan paraya pula karışmak; dünya bu, ne diyebilir, katlanır istemeye istemeye...

Ercan, ta o zamanlar, dönmemişken daha Sarayköy'e; İstanbul'a gelsene anne, demiştir, birlikte otururuz, İstanbul büyük kent, güzel kent; kestirip atmıştır; Aman oğlum, ne işim var İstanbul'da benim, rahatım iyi, Sarayköy'ün kedisi köpeğiyim evimde ben, kapımı çalanım olur, sorup soruşturanım, İstanbul'da kim ne yapar Sarayköylü Müşerref'i, hepsi birer tekme, o kadar...

Baktım, gelmeye zorlanıyor yavrum; Gelme, dedim, ben sana para gönderirim yine, ama orada geçinebilecek misin bu parayla?

Bir türlü dikiş tutturamadı Ercan'ım. Onun bunun el ulağı oldu hep. Döndü Sarayköy'e de rahata erdi şükür. Hiç değilse başını sokacağı evi var, sonra iki baş insanız biz, babasının maaşıyla geçinip gidiyoruz, efendim işi yokmuş, maaşı yokmuş, utanıyormuş sokağa çıkmaya; kim ne karışabilir, aç değilsin, açık değilsin avanak; saf bu oğlan pek saf, başkası ne derse desin, ne kulak asıyorsun ele güne, bugüne bugün sanatçısın sen, herkesin parmakla gösterdiği biri; cebindeki paraya mı bakıyorlar, rahat ol yavrum!

Ama ne gezer, şenlik başlayalı yine dellendi işte, her şenlikte böyle, bu sefer tam! Neymiş, onu tanıyan bir sürü insan geliyormuş dışarıdan; onlarla karşılaşmak, işsiz güçsüz biri gibi önlerine çıkmak; Ee, n'apıyorsun Ercan, dediklerinde bin dereden su getirmeye çalışmak sinirlerini bozuyormuş... Kime ne canım, ama gel anlat, söz dinletebilmek mümkün mü oğlana; efendim, ötekilerin yanında çırçıplak hissediyormuş kendini, sonra herkeslerin önünde zavallılığı çıkıyormuş ortaya... Sen karafatma mısın ışık yandığında kaçayım diyeceksin, kimbilir kimler de kıskanıyordur seni oğlum, yalan mı, hem böyle olmasa Aysel, Gülümser niye fır dönsün çevrende, Allah bilir ya, o kızlar da Ercan'dan büyük galiba...

Bunları anlata anlata dilinde tüy bitmiştir ama söz geçirebilene aşkolsun!

Bir engel çıksın da şenlik yapılamasın diye dualar etmiştir her seferinde Müşerref, halim selim Ercan'ın gittiğini, yerine tam bir delinin geldiğini görmüştür çünkü hep...

Geçenlerde çarp sen karpuzu yere, çekirdekler dağılsın evin her tarafına, çığlık atmışım; Bırak, n'apıyorsun evladım; arkadaşları almışmış da, o da kopamamış onlardan da; Yavrum turfanda daha, biz bu mevsimde karpuz mu yerdik eskiden, kabak çıkarsa, dediğim bu, o kadar; aman Allahım delirdi iyice, sonra doldurup torbaya, hadi çöpe atmaya; Yavrum dur, günah...

Ama iki dakika geçmeden ayaklarına kapanmıştır hıçkırarak.

Ana yüreği nasıl dayanır buna, ağlaşmışlardır birlikte.

Karpuz çekirdeklerinin silindiği gökyüzünden çevirip başını, içeriye dönmüştür Müşerref, kafesine.

Ercan'la Aysel, ellerinde kadeh, ağır salınımlarla ötelere yürürken kumlara uzanıyorum boylu boyunca, yönüm denize dönük, kollarımı açıyorum yanlarıma; Gelsenize, diyorum; oturdukları yerde doğrulmadan, emekleyip kayarak koltuk altıma giriyorlar; kumların serinliği sırtıma batsa da vız geliyor, üşümesinler diye sırtlarında tutuyorum kollarımı, bacaklarımı ayırıp, gövdelerinin hiç değilse bir bölümünü, kumdan kesilmeleri için üzerime alıyorum.

"Diyemedim ama, ben de size âşığım; yaşamımın şu diliminde, vücuduma yenice eklenivermiş birer yeni kalpsiniz ya da onun yerine geçecek bir organ; beynim, bedenim farklı çalışıyor çünkü, damarlarımdaki kanın debisi, şorultusu da farklı, bir başka düşünüyor, bir başka duyuyorum; genlerimdeki şifreleri değiştirdiniz siz! Siz benim aşklarım, benim Tanrıçalarım, kadınlarım, haz otağım, şefkat membam; duyun lütfen, ikiniz birden, aynı anda; size hem ayrı ayrı, hem bir arada âşığım ben, bilin, şimdi de sözümü kesmeden dinleyin n'olur; gözleriniz havai fişeklerin tuvalinde ama kulaklarınız bende olsun, bir de denizden gelen aşk sesinde...

"Tanrıça, dedim, boşuna değil; Tanrı ne isterse istesin, sonunda Tanrıça kendi iradesiyle karar alır hep, başkalarının isteğine belki tamamen sırt çevirmez, ama kendi bildiğini okur. Tanrıçaların gücü de bundan kaynaklanıyor herhalde, neyse. Tanrıçam olun, başınıza buyruk, istediğimi veren birer makine, kul, köle değil, kendini ancak dileyene, yalvarıp yakarana sunan birer Tanrıça. Başkalarına da bu anlamda sonsuzca olanak sunabilen, bunu herkese hissettiren, ama her an bir tül gibi sürtünüp değip onlara, gecenin bir yarısında yaşamlarından çıkıp gidebileceğini sezdiren bir Tanrıça; kimse, hiç kimse sizi av torbasında tavşan sanmasın, gönlünce belleyip dikebileceği yarım evlekçik tarlası, gözünü diktiği bir karışçık toprağı gibi düşünmesin. Siz her an o torbadan zıplayabilir, böğrünüze gömülmek istenen tohumu reddedebilirsiniz. Bilmeniz gereken ilk, belki de tek gerçek bu bana göre, her birinizin birer Tanrıça olduğu, bütün öteki kadınlar gibi.

“Eskiden böyle düşünmezdim, Tanrıydım ben de her erkek gibi, kadınlarsa bana ait; sonra o olayla uyandım, Meral’in birlikteliği, Tanrı olmadığımı öğretti bana, tek bir olay yetti bunun için. Biraz da uzaklaşmak amacıyla Sarayköy’e geldiğimde dank etti kafama, meğer ben hâlâ kasabalıymışım, taşralılık dediğimiz Tanrı olarak görmekmiş kendini, kentli olmaksa Tanrıça soyundan gelmeyi kabullenmek galiba daha işin başında, üstelik sevme yeteneğini de bu yönde geliştirmek. Onca yıl sonra Sarayköy’de kavradım bunu, reddettim tabii, şimdi İstanbul’a dönerken kesinlikle kararlıyım; Tanrı soyuna bağlılığı ya da ondan gelmeyi reddedip Tanrıça soyuna geçiyorum; asıl bundan sonra kentli olacağım.

“Meral, öyle bir güzellik yaşamasaydı, ben Sarayköy’e gelmeseydim, Aylin diye bir büyüyle birleşip onun coğrafyasında, ikliminde kendimi, kendi gerçekliğimi yeniden keşfetmeseydim, herhalde bulgulayamazdım bunu; o zaman da söyleyebilirdim kuşkusuz, sizi sevdiğimi, size âşık olduğumu; ama bu söz Tanrı soyundan gelenlerin dilinde başka, Tanrıça soyundan gelenlerin dilinde başka anlamlar taşıyor bana göre... Onun için diyeceğim ki size, sizin efendiniz değil, kölenizim ancak ben; özgür olan ben değilim, sizlersiniz; benim özgürlüğümse sizin ya da kimbilir belki başka Tanrıçaların elinde, o kadar işte özgürlüğüm benim, yalnızca bu kadar, bir yavru için verebildiği avuç içi su neyse erkeğin, işte o kadar, artık bilincindeyim bunun!

“Ha, bir şey daha, böyle olduğu için mutluyum, çok hem de. Aşkın mutlandırıcı yanının ne olduğunu yenice kavradım ben, önceki aşk anlayışım da kökten değişti böylece. Size âşıksam, siz yine de istediğinizi yapabilirsiniz demek bu, ikinize de söylüyorum bunu; malımmışsınız gibi düşünmeyin lütfen bundan böyle, benimle birlikteliğinizi, bana sunduğunuz lütuf gibi görün tersine, bana da böyle gösterin bunu; çünkü ancak o zaman sizin soyunuzdan gelen, sadık bir kulunuz gibi davranacağım, bir anlamda köleniz, köpeğiniz olacağım... Kendinizi bana, hep benimmiş gibi göstererek harcamayın n’olur, harcatmayın da aşkınızı; içimdeki Tanrılık duygularını, taşralılığımı geri getirtmeyin bana; efendiliğime son verin benim, yıkın beni, köle yapın; taşralılık sona ersin artık, kentli olayım; kentliliği erkeğin böyle ancak!

“Bakmayın faşizmmiş, komünizmmiş, erkek ideolojisi hepsi, kadınlar birer figüran her ikisinde de. Faşistler için kadının yeri belli zaten; ben komünistlere şaşıyorum asıl, onun o güzel yüzü, kadın emeğinin yüceltilişi,

Gorki'nin Ana'sı boş hep, Rosa Luxemburg'la Behice Boran da düşünmemiştir bunu; kurmaya çalıştıkları erkek egemen bir toplum düzeni çünkü, erkek egemen bir Kuran'la devrim yapmaya kalkmak nasılsa öyle. Faşist kadınlar da var, Leni Riefenstahl örneğin, onlar hırlı mı, doğal değil görevci biyonik kadın kimliğiyle öne çıkıyorlar hep, Tanrıçaya özgü niteliklerle değil!

"Zaten faşistler kendilerini birer kutsal dölleyici, kadınları da mayalanacak hamur görüyor; iyi de komünistlere ne demeli; kızışkınlıklarını poturlarında bastırmak için çabalayan, dilleri bacım, içleri yerim diyen düzenin erkeklik emekçileri; bu kahrolası düzenin en önemli yabancılaşma etmeni yani...

"Bunlara niye girdim? Sizler ne denli çaba harcasanız da genlerime gizlice kazınmış o Zeus'luğum tutacak zaman zaman, biliyorum; gazaba gelip şimşekten oklar yağdıracağım sağa sola, üzerinize; lütfen o an, o dakika, o saat, hatta o gün sanki hiçbir şey olmamış gibi davranıp sırtınızı dönün bana; Ben, sana gösteririm Tanrılığı deyip, sarakaya alın beni; ertesi günü okları toplayıp dökün önüme; Ey Zeus Efendi, deyin, ne hakla bu okları savuruyorsun üzerimize, söyle bakalım! Utandırın beni, utandırın ki yerin dibine geçeyim.

"Şu göklerin altında, denizin kıyıcığında işte aşkımı ilan ediyorum size, Tanrıça soyundan gelen biri olarak size âşığım diyorum; soyunuza, soyunuzun ilkelerine bağlı kalmaya söz veriyorum; kendi soyadımı bırakıp sizin soyadınıza katılıyorum...

Söyleyeceklerim bu kadar, tek söz etmeden düşünün şimdi... Eğer siz de seviyorsanız; iki ayrı evren yaratıp, bunlardan birine katılmaya zorlamayacaksanız beni, o zaman konuşun, öpün!"

Gözü gökyüzünü kıvılcımlandıran o ışık şelalelerine mi dalıyor da sulanıyor bilmiyor, ne kadar geçtiğini de anımsamıyor, gözyaşları sıcacık yuvarlanıyor kuma, damlalarla birlikte carettaların o büyük aşkı geliyor gözlerinin önüne, daha beter oluyor, kısık bir musluk gibi. Ne kadar sonra bilmiyor, Tanrıçadan çıkıp içinde uğuldayan şarap buğusuyla kendine geliyor bir anda; üzümü ezen dudaklarıyla, şarabı o anda dinlendirip ağzında gezindirircesine kapanıyor üzerine, ayak tırnağından saçının teline dek her yanında duyuyor bu aşkı, ama yine de söylüyor; Sana âşığım; bu Meral Tanrıça, tam çekilmiyor hafif yer açıyor, öteki Tanrıçanın geldiğini duyumsuyor, Aylin Tanrıça'nın; bir rüyadan çıkmışçasına, hayal gibi

kuşatıyor, denizden geri geliyor caretta, yumurtaları incecik, sıcacık yanaklarından yuvarlanıyor; Sana âşığım; dilini nasıl uzatıyorsa, kendini yavru kedi hissediyor anasının yalamaları karşısında güvenlik duygusuyla, diliyle incilerini toplarken aşkı da geçiriyor ona, sonra yana çekilir gibi yapıyor, Meral de katılıyor bu kutsanmış âna, üçü dudak dudağa geliyor, Meral'in gözyaşları da katılıyor bu üçlü birliğe.

Az uzaklarından, kızmışçasına sesi geliyor Aysel'in; Allah Allah, ben de sevişiyorsunuz sanıyorum, ama siz ağlıyorsunuz, aşkolsun yani! Siz birlikte gidiyorsunuz, birbirinden ayrılan sizlerle bizleriz, hadi hadi kendinize gelin!

Sesi soluğu çıkmıyor, gözleri hâlâ ıslak, Meral'le Aylin'in de ondan farkı yok. Ercan, usulca çöküp şişeleri yokluyor, birinde bulduğu birazcık şarabı paylaştırıyor kadehlere, uzatıyor tek tek; Aysel, kadehini alıp çökerken ışıltılı bir sesle bağırıyor; Şimdi herkes veda öpücüğü versin, bakın zaten havai fişekler de kesildi, kadehimi aşka kaldırıyorum.

“Mann-yakk bu benim babam!”

Orçun demiştir bunu, havai fişekler gökyüzüne ilk dağıldığında. Dönüp ona bakmışlardır hep birlikte; Erkan’ın gülmesi tutunca bozulmuştur Asu, başkana, üstelik oğlu tarafından böyle söylenmesi, *Mustafa olsa yapmaz bunu;* ters ters baktığını görünce; Niye kızıyorsun, demekle yetinmiştir Erkan, herkes gülüyor!

Evet, herkes gülmüştür tabii, eğlence arıyorlar ya.

McDonald’s’ın kasiyeri, gruplarına yenice takılan Funda, öteden sormuştur; Neden? Aferin, hoşuna gitmiştir kız, Orçun da gülmüştür bu kez; Gökyüzünü boyamak kolay, sıkıysa yeryüzünü boyasın bakalım! Grup hep birlikte hiyuu yapmıştır, gönülsüz de olsa o da katılmıştır Erkan’la birlikte... Sıkıysa sen yap görelim demiştir, bir başkası; aynı anda hepsi birden yeryüzünde yapılabilecek en dâhiyane buluş için kolları sıvamışlardır sanki; birbirini kışkırtmak için yarışa koyulmuşlardır hemen, dıştan belli etmeseler de.

Oğlanlar birbirlerinin yüzüne bakmıştır, kızlarsa oğlanları tartmıştır o kısacık anda, sevgililerini, göz koydukları çocukları; Ne yapar bunlar, ne yapabilir; herkes çöp tepesinden uzaklara uçmuştur kösnülere gömülü kısık gözlerle.

Sessizlik, o sessiz derinlik nasıl sığlaşıp da yüzeye vuruvermiştir anlayamamıştır Asu, gülüşmeler dikkatini çekmiştir; ardından dalgalanma olmuştur bir an için; Funda para topluyordur, kimlerden ne akıllar çıkmış, nasıl bir karara varılmışsa... Karpuz sözü çalınır gibi olmuştur kulağına; *Ne ne ne, karpuz mu? N’olacak karpuz?* Hahao yapılmıştır bir kez daha, yerlere yatılmıştır yeniden; Eee, n’olmuş yani, anlamadım işte, n’olacak şimdi bu karpuz, anlatın da öğreneyim, cebindekileri uzatmıştır bu arada Funda’ya.

Bir grup oğlan, toplanan paraları saymış, ardından aralarında tartışıp fırlamışlardır, karpuz almaya. *Ay n’olursunuz anlatın şu karpuzu, hadi ama...*

Üstelik kamyonla karpuz*, üüü dolu,* gecenin bir saatinde, Nereden bulacaklar peki; Bulurlar bulurlar, Aydın yolunda sürüyledir şimdi, müşteri bekliyorlardır. Birden çığlık atmıştır Asu; *Ay inanmıyorum,* yenice anlamıştır. Hahao yine...

Herkes kalkmıştır yerinden; çöp tepesinin en dik yamacını bulmaya, yamaçtan aşağı fırlatıldığında, karpuzları çatlatacak kayalık, çıkıntı, tümsek aramaya... Sonunda karar vermişlerdir, yukarıdan bakıldığında teraslarla bölünmüş yamaç, bu iş için en uygunudur. Ama bu bölüm de karanlıktır işin kötüsü... Funda'dan çıkmıştır yine akıl; Kamyoncuyla pazarlığa bunu da katarız, istemezse vazgeçeriz, başka karpuzcu mu yok; yine rahatlama, hep birlikte bir hiyuu; *Akıllı karı valla Funda, McDonald's'ı bu zengin ediyor zaten!*

Bu arada şenliği bir yana bırakıp çöp tepesindeki parka hava almaya gelmiş Sakızlılılar da ilgilenmeye koyulmuştur gençlerle, kimileri halka oluşturmuştur çevrelerinde. Özellikle de çocuklar...

Kamyon geldikten sonra hele, hepsi de iyiden iyiye kaptırmışlardır kendilerini oyuna... Kamyonun o ırlana sallana gelişi, tempo tutuşları hep birlikte: "Baş-kan Or-çun, Baş-kan Or-çun!" Funda, koşmuş, kamyoncunun farlarını da katmıştır alışverişe, üstelik, kaçıp gitmesin diye, paranın bir kısmını da alıkoymuştur bir güzel... Oğlanların bir bölüğü çoktan indirmeye başlamıştır karpuzu. Hop hop atıp kamyonun kasasından, ötekiler up up tutup aşağıdan... Organize sanayinin çırakları da koşup yardım etmiştir, onlar da katılmıştır şamataya. Yamaç boyunca iki-üç kat sıralanmıştır karpuzlar, kimin kaç karpuz fırlatacağı hesaplanmıştır, yanı sıra nasıl bir düzende, hangi sırayla. Kim önermişse, yeri boyamanın şerefine birer kutu bira içilmesi kararlaştırılmıştır bu arada. İşçi çocuklar, garsonlardan önce koşuşturmuştur biraya, kendilerine bira alanlar kadar, bu çocukları doğal yardımcı görüp adamına ısmarlarmış havası atanlar da olmuştur tabii...

Her şey hazır, start verilecek nerdeyse, ay ne heyecan, muhteşem bir şey, inanılmaz güzellik! Çevre üü ne biçim kalabalık, seyircimiz de tamam yani, gelenler var arkadan daha.

Biralar diplenip bitirilmiş, kamyoncuya işaret verilmiş, projektörler de döktürülmüştür yamaca.

Babası gök boyama şenliğinin, Orçun'sa yer boyama şenliğinin başkanı, buna karar vermiş grup, Orçun en ortada duruyor bu sıfatla, *ne hava ama...*

Grubu da o yönlendiriyor; Çocuklar, önce kutuları salalım; fırlatıyor kutusunu, ardından öteki kutular arka arkaya...

Heyecanla Erkan'ın elini tutmuşum... Boş bira kutuları tıngır mıngır yuvarlanırken, *seyirci bizi alkışlıyor,* kimbilir, belki de gizlice sevgililerine öpücük konduran kızları...

"Sıra karpuzlarda!"

İşçi oğlanlardan biri, arkadaşını dürtüp gülüyor, önlerindeki kızın poposunu işaret ederek, *olsun, hepimiz de eğleniyoruz, ne güzel!*

İlk karpuzu Orçun fırlatmıştır yine... Daha terasa gelmeden üzerinden geçtiği irice taş parçalamıştır karpuzu, karpuz ışıkta kıpkırmızı dağılırken çekirdekleri minik bir fıskıyenin damlacıkları gibi kamyonun ışığında yakamozlanmıştır.

Ardından öteki karpuzlar gelmeye başlamıştır; yanı sıra üç-beş çocuk yamaçtan aşağı inmiştir yanlaya yanlaya, alt terasa; *Aaa, çocuklar karpuz yiyor!*

Karpuz dizisi azaldıkça azaldıkça yamaç renkten renge girmiş, desenden desene gömülmüştür sanki. Açık karpuz sergisi! Orçun bağırmıştır; Bunlar da bizim yer fişeklerimiz! Seyirciler alkışlamıştır çılgınca. Funda, usulca yükselip öpücük kondurmuştur dudaklarına Orçun'un; *Hımm anlayalım bakalım, yamanmış şu kız da yani; Aa, serseri, Erkan da tutmuş, beni öpüyor, dudaklarımdan hem de, neyse kimse görmemiştir ki!*

Bir kocakarı da, nereden gelmişse öyle, günah mıymış, yazık mıymış, öyle bir şeyler demiştir galiba; seyirciler uzaklaştırmıştır onu; Gel nene, gel hele, sen ne karışıyon, başkan yaptırıyo bunu! Söylenerek gitmiştir kocakarı; Yarın ruzimahşerde hesabını vereceksiniz bunun!

Hep birlikte, çocuklar da seyirciler de Orçun'u omuzlara kaldırmıştır.

Göktekinin ardından, yerdeki şenlik de heyecan vermiştir onlara, en az gökteki kadar.

Lop yumurta sesiyle toprağa çakılan olgun meyve gibi sönmüş, yere inmiştir son havai fişek de, çatlayıp dağılmış bereketli narcasına. Ardından *Sarayköy Sesi*'nin gökyüzünü görebilen o bir karışçık penceresi karanlığa gömülmüştür.

Eli elektrik düğmesinde, şaşırarak; Allah Allah; onu mu takip etmişlerdir basımevinden girerken, patır patır inmişlerdir basamakları; Aaa; Aaa ya, böyle şenlik gecesinde seni yalnız bırakmak var mı Hüsnü Abi? Elinde bir torba, metal kapağıyla boynunu uzatmış bir şişe; gitar Ziya'nın elinde; Yahu ne iyi ettiniz çocuklar; ne diyebilecektir ki, böyle hüzünlü, ağır bir suskunluğun yuvarlanıp taş gibi yüreğine çöktüğü gecede, yalnızlığının bir kez daha yüzüne haykırıldığı...

Ceplerine daldırıp yakaladıklarını uzatmıştır Oğuz; Bunlar da sizin bahçeden Hüsnü Abi, tam rakılık ama, tutturdular ille, bizi Hüsnü Babamıza götür, diye, kıramadım... Sarayköy'ün eriği, koruğu, narı, ayvası, mısırı yürüyüş yapacağız, karar aldık, elimizde pankartlar: Toprağımızı istiyoruz! Kahrolsun müteahhitler! Yaşasın avlulu evler! Sonra bir gece de Ziya'nın kent dizisini büyütüp çoğaltıyoruz Hüsnü Abi, elliye yüz metre röprodüksiyonlar, bütün apartmanların ön yüzlerini örtüyoruz, sonra gidip vali konağını paketliyoruz rafyalarla, üzerine de bir slogan; "Kent, kendisini geri istiyor!"

Ziya gülüyor; Deli bu oğlan, diyor! Oğuz sürdürüyor; Sen bizimle değil misin, niye oyunbozanlık ediyorsun? Sarayköy'ün erikleri, kedileri köpekleri birlikte almadık mı kararı?

Bir kent nasıl sevilir, yeniden öğreniyorum bu çocuklardan, içim böyle diyor ama onlara sorarken yakalıyorum kendimi; Bu kent nasıl olur da sizi tanımaz, nasıl olur da bu kentin belleğinde, bilincinde yeriniz olmaz sizin? Oğuz, birden değişiyor, ciddi bir söz edecekmişçesine öne eğiliyor; Bak Hüsnü Abi, karıştırma orasını, bunlar n'aptıklarını biliyor mu? Senden benden, eriklerden, kedilerden haberli olması için bu insanların, bizi görmesi gerek önce. Ama bizim görünmemiz mümkün değil, çünkü biz ölüyüz Hüsnü Abi, vallahi ölüyüz; biz başıboşuz, işe yaramazın tekiyiz

onlar için, itlaf edilecek köpek. En iyisi susalım, ölü gibi davranalım da üstümüze gelmesinler hiç değilse Hüsnü Abi.

Şarap, arkadan rakı... Yudumladıkça rakıyı, Oğuz erik uzatıyor; Beni ye Hüsnü Baba, beni ye Hüsnü Baba!

Gülüyoruz... Oğuz ne zaman çıkarıyor kılıfından gitarını, ne zaman sevişmeye başlıyor gözlerini de yumarak; *Ziya, ben sevdasını izliyoruz onun...* Basımevinde ne kadar harf varsa ayağa kalkıyor, dizilip sımsıkı bağlanmış olanlar bile şöyle bir titreyip Oğuz'un çevresini kuşatıyor.

Birden bir Beatles şarkısı, öyle söylüyor ki Oğuz, dayanamıyor Ziya da katılıyor, *ardından ben... İyi ama neden ağlıyoruz böyle?*

Öff be, ne bu kendimden çektiğim benim, niye bekçiliğini yapıyorum kendimin, niye ikiye ayırıyorum kendimi, bekçilik yapması gereken, bekçiye muhtaç olan diye, yoruldum artık böyle yaşamaktan, yaşlandım da. Bir gün en tepede olduğumu sandığım bir anda koltuğumda ağırlaşıp güm düşeceğim dalımdan, Hüsnü Bey gibi bir anda çekip gideceğim, iyi de kim bitecek düştüğüm yerde, sürdürecek biri çıkacak mı kaldığı yerden Sarayköy Sesi*'ni, üçüncü bir Hüsnü?*

Aylin yapamazdı tamam, ama ona karşı da ikiye ayrılmadın mı sen; bir yanın öte yanına bekçilik yapıp durmadı mı, sapıktır bu, tutar kızın başına iş açar diye; sen bekârsın, o bekâr, ne olurdu sanki? Hep iyilik meleği görünmek... Kentin meleği, kentlilerin meleği; yeter ki sevil, sayıl, iyilik yap hep, böylece zorunlu olsunlar bedelini ödemeye bunun; Aman ne iyi insan, desinler karşılığında senin için.

Oğuz'la Ziya bilmiyor ama yarının gazetesi hazır! 'Şenliğe Görkemli Kapanış'. Sabahın erken saatinde mobiletli iki genç birkaç saatte dağıtıp bitirecek; hepi topu bin iki yüz gazete, Sarayköy dediğin nedir, bir ucundan girip öte ucundan çıkmak ne kadar zamanını alır insanın? *Sense, sözümona çalışıyorsun gecenin bu geç saatinde, basımevinin bütün ışıkları açık...* Kadir'i yatırdı, Oğuz'la Ziya da onu yatıracak...

İçecek çünkü, *bunlar zıkkımlanman için hep, yine kurulu değil mi masan,* şaraptan sonra rakı, erik; üç kişiye yeter mi bu, sonra gelsin kanyak, sakız leblebisi, içecek bu akşam... Çantanın gizli bölmesinde, yanında taşıdığı fotoğrafı kara üzüm gözlü kızın, nasıl da uyumlu şimdi bu ağlamasıyla.

Aman Allahım, bir felaketin eşiğinden dönmüştür birinde, sızıp kaldığında gazetede. Oysa yapmaz hiç böyle, gece yarısına dek içer kendi

başına, evinin yolunu tutar, ağzına tıkıştırdığı bir avuç karanfille. Gece bekçisi evine dek izler onu, emniyetten tembihlenmiştir, başına bir iş gelmesin aman, sezer, ses etmez, sabahları erkenden damlaması da gerekmez bu yüzden gazeteye... Ama o sızdığı gece birden uyanıp başını çevir çevir silkeleyerek çantasını apar topar kapıp doğru kapıya...

Öğleye doğru geldiğinde gazeteye, Aylin masasında; Ay bu ne hoş böyle, parmaklarında sallanan bir kâğıt; ne utanıyor ama, yerin dibine giriyor. Sen mi yazdın bunu; *Ne o, diyorum, gösteriyor:* “Haddi zatında kentler aşktan ibarettir. Binaenaleyh kentler hep içimizdedir.”

Gözleri, okşanmış kedi yumuşaklığıyla sinsi, avını bekliyor. *Güleceğim ya, aklıma geliyor birden, kafayı bulunca abuk sabuk şeyler döktürüyorum böyle, bunun yanında bir de fotoğraf olmayacak mıydı;* görmediğine göre bir yerlere sokuşturmuş herhalde. Aylar sonra, kent müzesi için kitaplığını gözden geçirirken, emekli tarih öğretmeninin kitaplarından birinden çıkageliyor üzüm gözlü kızın fotoğrafı, yitirilmiş bir sevinç gibi.

Bir de el yazısıyla doldurulmuş üç-beş yapraklık katlı sarı saman kâğıt, o nereden iniyor öyle önüne, Akçakoca’nın kitapları arasından herhalde... Latin harfleriyle yazılmış bir paragraf, bir aceminin elinden çıkmış ya da Harf Devrimi’nin geçiş sürecinde yazarken henüz güçlük çekiliyormuşçasına bir tuhaflıkla.

Yazı belleğinde.

“Ankara’dan sonra Sarayköy’e ilk geldigimde heyecan içinde idim ama kimseyi bulamadım. Sonra araştırdıgım kimseler için aynı cevabı aldım: İstiklal Harbı’ndan dönmedi, dediler. Kocaman kazada dönen bir avuc insan var idi, bunlara bakdım bakdım, keşke bu adamlar orada kalsa, ötekiler dönse idi dedim. Sonra fukara halkdan bir kadın ziyaretime geldi. Ah Efendi, n’eddiniz, dedi. N’olmuş kadın, dedim. N’olsun kumandan dedi, dışdan geleni govdunuz, içdekini başa getirdiniz. Gazi Paşa’ya da aynen böyle, de! Ne cevab diyecegimi bilemedim. Bilahara bu kadını çok düşündüm. Ankara’nın Taşı’nı ağlayarak söyleyişini gözlerimin önüne getirdim, bütün kızanlarını harpta gayıb etmiş idi. Beylik tabancamı çıkarıb masamın üzerine bıraktım. Kendi kendime yüksek sesle sual eddim.”

Metin bu kadardı, imza yoktu altında. Akçakoca’nın mıydı acaba, ama Abdullah Hilmi Bey de yazmış olabilirdi bunu, sonra ötekiler Tarhan Bey, Üçkuyulu Hüseyin Hüsnü Bey... Emekli tarih öğretmeninin kitaplarından dökülen o kâğıtları çıkarmış karşılaştırmıştı, tutmuyordu birbirini. Buna

göre iki ayrı yazar daha vardı ortada ama kimselerin haberi yoktu işte bundan, belki Rıza Çalhan'ın da... Kentin bilmediği, ama kent tarihiyle ilgili bu notlarıyla bize bilgiler aktaran gizli tarihçiler kimlerdi peki?

Sonra tek satır yazmayan o ayaklı kütüphane Rıza Çalhan'ı düşünmüştür, üzerindeki etkisini Diyojen Rıza'nın, mahalleden komşusudur, Sarayköy'ün en iyi marangoz ustası, mesleğinde üzerine bulunmayan bir kent dervişi. Fötründen taşan ak saçları, siyah gözlükleri, üzerindeki takım ne olursa olsun ille mavi gömleği, kravatı; pırıl pırıl ayakkabıları, onca yürümesine karşın...

Hüsnü'yü de almıştır yanına kaç kez; Bir kenti tanımak için, donmuş yanından bakmak gerekir ilkin, diyerek; Denizli'nin deniz uğultusuyla sarsılan İlbadı Tepesi'ndeki o mezarlıkta ürpermemiş değildir. Onun ağzından da duymuştur o gün; Kahramanlarla alçaklar, aynı mezarlıkta yan yana yatar! Ardından tutmuştur kolundan, baştan sona gezdirmiştir mezarlığı ona, Müftü'nün kabrine geldiklerinde durmuş, bir an kararsızlık yaşamış, sonra kulağına eğilip fısıldamıştır; Müftü'nün kabri, mezarlığın nirengi noktası, buradan hem Sakızlı'ya, o zamanki belediye binasına hem de Denizli'deki yel değirmenlerinin bulunduğu yere, şimdiki İsmet İnönü Lisesi'ne yol var... Önem vermezce baktığını görünce, eklemiştir; Yerüstünden değil elbet, yeraltından.

Sabaha dek sürmüştür kitapları ayırması, karınca misali mahzenden taşıdıklarıyla sonradan eklediklerini gözden geçirmiş, bu arada uzun uzun düşünmüştür. Evet, üzerine gidecek, bir kent müzesinin kurulması yönünde gazetesiyle birlikte çaba gösterecektir. Kavramıştır, kentlerin tarihçilere, toplumsal belleklere gereksinimi vardır, bu da belgeyle, insanla gerçekleşecektir.

Bir kâğıt da kendisi çıkarmıştır.

"Kentler, kuruluşla yok oluşun arasında varlık gösterir; birileri heyecanla, coşkuyla kurar, yıllar sonra birileri de aynı heyecan ve coşkuyla yakar, yıkar..."

İşte bir meleklik daha, biraz da kendine meleklik yapsana sen; herkeslere iyilik yapa yapa için kurudu be adam; el iyisi geldin, el iyisi gideceksin, bir orta yolunu bulamadın şunun, hadi Aylin konusunu anladık diyelim, kızın çünkü, tamam, ama el iyiliğini bırakıp kendine düşman ol diyen var mı peki sana?

Kent Müzesi'nin açılışı geçen yıl. Kurdeleyi kesişleri valiyle, başkanla, sergiyi dolaşmaları yan yana; bağışladığı binlerce kitap, pek çok kent fotoğrafı, resim, plan, harita; ayrıca belediyenin, halkın katkıları... Belediye başkanlarının resimleriyle göz göze gelince bir an gülmüştür, Rıza Çalhan'ın söylediklerini, yanı sıra yazıyı anımsamıştır, kahramanlıklar ve alçaklıklar tarihini; Hay'rola Hüsnü Bey, diye sormuştur vali; Mutluluktan, demiştir başkan, ona söz düşmeden daha.

Mutludur Hüsnü, kent belleğe kavuşmuştur çünkü.

"Bir kent, yok edilişinden sonra da varlığını sürdürmelidir."

İnsanın var edicisi, tüketicisi de kent ama ayakta kalabilmek için de, tükenmemek için de tek yol var, onunla kavgaya girişmek, kentli olmanın özeti kentiyle kavga etmek yalnızca! Yoksa Sarayköy, bu haliyle kasap dükkânında banka takvimi, orada öyle yayılışı rahatlatabilir belki ama işe yaramaz; not almak için, diyelim kâğıt aranırken, üstünü sıyırıp beyaz fanilasıyla sırtını dönmüş birinin imdada yetişmesi gibi; gömülecek yer verirler bir kıyıda iki metre, öyle, o kadar.

Çaldıklarımı geri veriyorum kentime, tarihini geri veriyorum, kahramanlıklarını ve alçaklıklarını, bunu da duyursaydınız keşke havai fişekler!

Belediye bandosu yerinde saaaay!.. İsmet İnönü Lisesi Bandosu başla! Bu kez benim için!

Oğuz çalıp söylüyor zaten, ama o kim; Aa, Aylin bu! Oğuz ciddileşir gibi yapıyor; Yok Hüsnü Abi, ne Aylin'i, Yoko Ono bu, diyor, gülüyorlar Ziya'yla. Ne diyor ne diyor, Yoko Ono mu?

Kalkıp tahta masama yöneliyorum, kanyakla sakız leblebisini çıkarmaya. Dönüşte yine o, hayır gitmemiş, orda öyle duruyor; Aylin olmaya Aylin de, onun yeniyetme hali. Oğuz'la Ziya'ya bakıyorum; Siz de görüyor musunuz, diyorum kafamı toparlamaya çalışarak, bir kız duruyor mu şurda? Başına iş gelmesin diye Oğuz elimden alıyor kanyak şişesini, sesi, bulanık bir su gibi beynime akıyor; Sen kimsin gız? Bir daha dönüyorum o zaman, evet orda biri var; Aylin'in kardeşiyim ben, diyor o biri, beni işe alır mısın, gasteye?

Oğuz'a dönüyorum hıçkırarak:

"N'olur Beatles'ı çal, yeniden!"

Belki yere çökecekken Ziya davranıp koluma giriyor, sandalyeye yerleştiriyor. Oğuz'a dönüyorum; Sorsana, diyorum, Sarayköy Sesi*'ne mi?*

Artık içebilir miyim bilmiyorum, ağlıyorum, hem de zırıl zırıl. Bir ara kaldırıyorum başımı, gözlerimin süzgüsünde çarpılıyorum yeniden; yıllar önceki Aylin bu!

Yüreğindeki trampet seslerini durduramamıştır Aysel. Dönüşte önde Ömerler, arkada onlar, taşıyamazcasına kendini Ercan'a bırakmış, içinde şenlik bandosu, kumda zikzaklar çizip sarhoşbacağı ilerlemeye çalışmıştır, zor yürüyormuşçasına.

Öyledir de. Kapanıştaki törende allak bullak olmuş, Metin'le, Ercan'la yoğunlaşan ilişkisi de eklenince üzerine, doğrusu iyiden iyiye bombardımana tutulmuştur. Şarabın değil yaşadıklarının etkisi dağıtmıştır onu, engelleyemediği bir duygusal çözülmeyle açığa çıkmıştır her şey.

Durdurmuştur Ercan'ı; Biliyor musun sarhoş oldum ben, ayıplamıyorsun değil mi? O nasıl söz Aysel, demiştir Ercan, hepimiz sarhoşuz n'olmuş; Hayır, demiştir sol ayağını kumlara vurarak, içkiden değil benimki, öyle işte... Sonra birden hüngürdeyip salmıştır kendisini. Ercan, belinden sarılıp omzuna almıştır başını, yürütmüştür, ötekilerle ara açıldıkça açılmıştır, ayrıca gece yarısının nemli serinliği iyiden iyiye ürpertmeye koyulmuştur bedenlerini.

Gözünü yumdurmuştur Ercan; Otele gelinceye dek açma, kendini bana bırak, tamam mı; öyle yapmıştır, her an her an hangi noktada olduklarını hesaplamaya çalışmıştır başta, sonra vazgeçivermiştir, Ercan'ın tedirginliğini gözlemiştir çünkü bu arada, karanlıkta, öndekilerden kopup arkada kalmanın kuşkulu sıkıntısıyla ezildiğini sezmiştir zavallıcığın, acımıştır ona; Toparla kız, diye komut vermiştir karşısına alıp kendisini, biraz daha açmıştır adımlarını, sonra da dalmıştır.

Yitip gitmeyen, çağıltısıyla öylece duran günleri getirmiştir yeniden gözlerinin önüne; kendileri kadar Aylin'i, Meral'i, Ömer'i de düşünmüştür, karşılıklı cesaretlerini, fütursuzluğa varan meydan okuyuşlarını... Yalnız gençlerin göğüsleyip yaşayabileceği, sorgulamaya kalkmadan ancak onların benimseyebileceği bir ilişkidir herhalde bu, yıllar önce ablasının hayal bile edemeyeceği. Biliyordu ablası, gitseydi Sıtkı Baba'ya, o düzeydeki adam, sevgiyle sarılırdı kızına; kabul etmeyen ablasıydı bunu, o kabul etmediği için babasının da kabullenmeyeceğini düşünmüştü. Ablasının yerine keşke o hamile kalsaydı, yaşamında böyle bir şeyi kabullenmek ne kadar doğal

olurdu onun için; öyleyse ablası, kendi kabullenmezliğinin kurbanı olmuştu biraz da.

Her şeyleri yeniden yeniden geçirmiştir gözlerinden; şenlik bitmiş, Sarayköy'e dönüş başlamıştır işte. İleride, çok ileride ama, bir kezcik bile böylesine mutlu olamadıklarını düşünecekleri bir zaman dilimini geride bıraktıklarının ayırdına varacaklardır bir-iki saate kadar yeniden gömülecekleri Sarayköy'de. *Ama olsun, bir cehenneme bile katlanılabilir, eğer küçücük bir mutluluk yaşanmışsa orada;* zaten cehennemdeki zebaniler kendileri değil midir insanların, kendileri taşımaz mı cehennemi ya da ateşini içlerinde; bunun tersi de doğrudur öyleyse, yani insan kendi cennetini de kurabilir o cehennem külleri arasından, yeter ki taşıdığı cennet, değsin buna.

Aysel, bunca zamandır, baştan çıkarıcı böyle bir ferahlık hissetmediğini düşünmüştür içinde, Sarayköy dönüşlerinin hiçbirinde. Artık güçlü bir anımsaması, harlamış defne yaprağı gibi parlayan mutlu bir cenneti olacaktır onun da, bu taşra cehenneminin alevleri arasında, sıkıntılarına katlanabileceği, o bunaltıcı havasına aldırış etmeden yaşayabileceği. Ne kadar önemlidir bu onun için, sevinçler taşmaya başlamıştır hemence yüreğinden; Ah onlar da yaşasaydı, keşke görebilselerdi bu mutluluğu. Gerçi hep düşünmüştür Aysel, buna mutluluk demek ne kadar doğru, öyle ya, onca cehenneme karşı minnacık mutluluk, bir bedel gibi konabilir mi karşısına, mümkün mü bu; bir ses, bunun mutluluk olamayacağını söylemiştir Aysel'e, kendisini kandırdığını yalnızca; kabul etmiştir bunu, mutluluk diye sevinmemelidir, doğru; mutluluk olmaya mutluluktur tamam da, cehenneme karşı sürülebilecek bedel değildir bu, olamaz da, üstelik hiçbir zaman!

Bu tarafta kalan ses, yaşadıklarına biraz da hoşgörüyle yaklaşması gerektiğini söylemiştir her seferinde, bir cehennemde yaşayabilmenin de ciddi biçimde hüner istediğini, bunu gösteremeyecek olursa, bu kez kendisinin de bu cehenneme odun olmaktan kurtulamayacağını fısıldamıştır bir yerlerde, sıralı sırasız kulağına.

Öyleyse bir biçimini bulmalıdır yaşamanın Sarayköy'de, şimdiye dek yaptığı gibi, bütün umursamazlıklarıyla ama yaşamına kattığı yeni seslerle, renklerle. *Cehennemse cehennem, zebanilerine yalvaracak değilim elbet,* ama yakalamışsa bir mutluluk, elinden yere düşürmemeye çabalamalıdır

öyleyse, bir sırça gibi özenle taşımalıdır mutluluğunu, düştüğünde, cehennem alevlerinin çarçabuk yutacağını gözden ırak tutmadan.

Ercan'ın kulağına mırıldanmıştır, omzunda zıplarken başı; Ya bu taşralılar acıdan hoşlanıyor ya da ben taşrada yaşamayı seviyorum; sonra gözünü açıp başını doğrultmuştur; Toparlandım biraz, oh, sağ ol sevgilim; sonra da; Hıı, ne dersin, diye eklemiştir; Aysel'i yanıtlamadan içindeki telaşı açığa vurmuştur Ercan; Hadi yetişelim, ayıp oluyor çocuklara; Cevap vermedin, diye üstelemiştir Aysel, gülmüştür o zaman Ercan; Bir şey diyeyim mi sana, galiba ben de sever oldum taşrada yaşamayı, seninle, çünkü sen öyle kalabalık, öyle yalnızsın ki, gerektiğinde yalnızlaştırıp gerektiğinde kalabalıklaştırıyorsun insanı, bir tansiyon ayarlayıcı gibi; seninle olduktan sonra her yerde yaşayabilirmişim gibi geliyor bana.

Aysel, acele acele yürümeye çalışan Ercan'ı durdurmuştur; Hayır, demiştir, bensiz düşün, çünkü ben tek başına düşünerek söylüyorum bunu; o zaman göz göze gelmişlerdir, Ercan, kısacık kararsızlığın ardından gülümsemiştir sanki; Galiba benim için de aynı şey, sanırım artık beyaz efendileri umursamamaya başladım, belki bunun için posa olup bir kenara fırlatılmak gerekiyor, hırslardan arınmak, kimbilir; anlamaz anlamaz bakmıştır Aysel; Hadi, diye üstelemiştir yine, evet mi hayır mı; Evet demiştir, bu kez Ercan, belki acıdan hoşlanıyorum, belki taşrayı seviyorum, belki ikisi birden...

Ötelerden Ömer'in sesiyle irkilmişlerdir, başlarını kaldırdıklarında, zaten otelin önünde olduklarını görmüşlerdir. Ercan, küçücük öpmüştür Aysel'i; Şimdi bu veda da artık eskisi gibi koymayacak bana, oysa, eskiden yıkılırdım böyle bir ayrılıkta, onlarla gidemediğim, burada kaldığım için. Ama şimdi bakıyorum da umursadığım yok, evet evet, umursamıyorum, çünkü onlarla gitmiyorum, onlar kendileri gidiyorlar, bense burada kalıyorum, söylemek söylememek arasında kararsız durmuştur Ercan, ama söylemeye de karar vermiştir o anda; Sen olsan da olmasan da!

Aysel, sevinçten ölebilecek denli mutlu, havalara uçmuştur; Evet sevgilim, demiştir, biz gidemediğimiz için burada kalıyor değiliz, kalmak istediğimiz için buradayız; ödenmiş öyle çok bedeli var ki bunun, alacaklıyız Sarayköy'den; belki kendi cehennemimizde ama olsun, yine de biz karar veriyoruz buna, ardından gülerek eklemiştir; Hadi koşalım, vedalaşalım dostlarımızla.

El ele çıplak ayak, ayakkabıları ellerinde bayrak, kumda kendilerini bekleyen Ömer’e, Meral’e, Aylin’e koşmuşlardır.

İşte, gittiler, demiştir Ülkü, kimseler kalmadı okulun ihtiyar bekçisinden başka; çok garip, kendimi Firs gibi hissettim bir an, ama hayır, Gülümser'le birlikte biz de kalabalığız, dedim sonra, değil mi Gülümser? Adıyla uyumlu bakışı karşısında sürdürmüştür Ülkü; Bizim burada yalnız kalışımız değil düşündüğüm, onların her birinin yarışırcasına ortadan kayboluşu; gülerek eklemiştir Ülkü; Aman biz de yetişelim bir an önce, şenlik bandosu geri dönmeden evlerimize girmiş olalım iki kız kardeş.

Gülümser bir şey dememiştir ama düşünmeyi sürdürmüştür, Firs'e takılmıştır aklı, kimdir o, diye, 'iki kız kardeş' gülüşüyle uyanır gibi olmuştur ya, bağlantı kuramamıştır yine, sonuna dek biliyormuş gibi davranmayı, ayrılmaya doğru hâlâ çıkaramamışsa eğer açıkça sormayı düşünmüştür, daha öncelerde de birkaç kez yaptığı gibi; üstelik çok iyi biliyordur, Ülkü Öğretmen'in, yazar adlarını öyle hemence dillendirmeyi pek yakışıklı bulmadığını. Soramadığı bir soru olarak kalmıştır bu Gülümser'de; yazar adını vermeyişi, bilindiğini düşündüğü için midir, yoksa onlardan sıkça söz etmenin bir bilgiçlik olarak yorumlanabileceğinden mi kuşkulanmaktadır? Her zamanki gibi sonuna dek bekleyecektir Gülümser, *Cumhuriyet*'in bulmacasında kendi gücünü sınayışında, sözlüklere, ansiklopedilere, başvuru kitaplarına el atmayı hep erteleyişinde olduğu gibi.

Otomobillerine dek sessizlik içinde geçirmiştir onları yaşlı bekçi, elinde feneri, pelte gibi titreyen aydınlatmayan bir ışık, çiçekli yolun sonundaki otoparka dek gelmiş; arabalarına binip uzaklaşana dek elinde ışık, öyle beklemiştir. Gülümser'in değil, Ülkü Öğretmen'in tarafında tabii; Ülkü sormuştur ona; Sana mı emanet şimdi okulumuz; mütevekkil gülümsemeye çalışmıştır bekçi; Önce Allah'a, demiştir duyulur duyulmaz bir sesle. Ama, diye eklemiştir Ülkü, okulumuz gibi seni de burada unutuyoruz sanki; hiçbir şey demeden o mütevekkil gülümseyişini sürdürmüştür yaşlı adam, otomobil hareket edince de ışıklı eli yerde, ötekini havaya kaldırmış öyle tutmuştur; Ülkü gözündeki bulutu zorla yerinde tutarak elini kaldırıp yanıtlamıştır onu, sonra kendi kendine; Hoşçakal İsmet İnönü Lisesi,

hoşçakal Denizli, kendine iyi bak doktor, öyle verem falan olma buralarda demiştir, ardından kolu çevirip camı kapamıştır, Gülümser'e dönerek; Buz gibi oldu hava, diye eklemiştir, gece yarısından sonra hep böyle oluyor; farların aydınlattığı yola çevirmiştir bakışını; Gülümser, iyi ki otomobilin varmış, gördün mü, yoksa yaya dönecektik Sarayköy'e, ay aman Saraykent'e; bak aklıma geldi, şimdi ne yazacaksın eczanenin camına, yoksa değiştirecek misin?

Ay Ülkü Abla, diye çocuksulaşmıştır Gülümser, değişmeyen bir şeyler de kalmasın mı şu kentte; Haklısın diye şakırtı katmıştır sesine Ülkü, gülümsesin hep Sarayköy! Sesteki tınıdan yansıyan içlilik, gidip nem gibi Gülümser'in üzerini de örtmüştür; İşte Sarayköy'e dönüyoruz yine, ertesi gün, belki hiç kimse anımsamayacak bizi, zaten onlar hiçbir zaman o taşlara dokunmayı düşünmeyen insanlar, bırak bizi, şenliği bile anımsamayacaklar; birer tablo halinde öylece durup göz kamaştırırken işte lise, ne bileyim eski halkevi yapısı, sonra kütüphane, ayrıca oralara yaşamlarını vermiş, kente kültür katmak için ölüp ölüp dirilmiş kimileri; bizimkiler bilmem kaç yıldır nasıl uyanmışlarsa uykularından, sabah öylece kalkacaklar, hiçbir şey olmamış gibi...

O kadar kötümser olmayın öğretmenim, demiştir Gülümser, ileride yürüyen iki karaltıyı göstererek, bizim gibi kös kös dönenler de var! Sonra birden eklemiştir; Aa, Ercan Bey bu, sesinde cılızlanma ardını getirmiştir, öteki de Aysel Hanım; Gördün mü, bizim de iki kişilik yerimiz vardı zaten, diye gülmüştür Ülkü; Gülümser, hemen yanıtlamıştır onu; Ayıp olur hocam, el eleler; İyi ya, diye ağırdan konuşmuştur Ülkü, böyle mi bırakalım çocukları gecenin bir yarısında; hem yanımızda olmaları, itle kopukla karşılaşmalarından iyidir, az yol değil ki; sonra birden sesini çığlıklaştırmıştır; Ay bunlar ayakkabılarını da çıkarmışlar, sarhoşlar galiba, donmuşlardır ayol, elinde olmadan dönmüştür Gülümser'e; buz kesmiştir ayacıkları, ben şimdi ne derim Sıtkı Baba'ya, dur kız dur şurda!

Otomobil durmadan daha, atlayıvermiştir sanki Ülkü Öğretmen; dahası öyle gelmiştir ki Gülümser'e, tahtaya çekmiştir ikisini, elinde tebeşir; ama n'olmuştur öyle, sarılmışlardır birbirlerine, farın ışıklarında Denizli-Sakızlı yolunun yan yarları bir gölge oyununun perdesine dönüşmüştür. Sonra arka kapıyı açmıştır Ülkü, Gülümser dönmüş Aysel'le göz göze gelmiştir, Aysel; Tedbirsizlik işte, demiştir usulca. Arkası sıra Ercan girmiştir süklüm püklüm, Gülümser'e bakmamaya çalışarak, ama teşekkür etmesi gerektiğini

de düşündüğünden bakışları kâh otomobilin döşemesinde, kâh kaçamak Gülümser'de, hiçbir şey söyleyemeden, bu arada öğretmeninin bir an önce girmesini dileyerek, e zaten Ülkü de öne geçivermiştir hemen o sırada; Giyinin çabuk o ayakkabılarınızı bakayım, diye de bağırmıştır üstelik; sonra yeniden parlamıştır; Ay, aman Allahım, siz ıslaksınız da!.. Telaşla sağına soluna bakınmıştır Ülkü; Çalıştırdım kaloriferi, demiştir o zaman Gülümser, olup bitenlere seyirci kalmadığını göstermek ister gibi; Hiç itiraz istemem, diye gürlemiştir öğretmenleri kürsüde, bize gidiyoruz, ıhlamur kaynatacağım size; Aysel hapşırınca arkaya dönmüştür, bütün sınıfı denetiminde tutan öğretmen gibi; Uzat bakayım ayaklarını, Aysel uzatırken ayaklarını, Ülkü, hırkasını çıkarmış, morarmış iki kütüğü dolayıvermiştir şöylece; Kız ne bu hal, donmuşsun; Aysel'se başını büküp omuzlarına gömmüştür; N'apim, oldu işte!

Eh, bir kahkaha yayılmıştır tabii otomobilde; Hadi, diye yinelemiştir Ülkü, doğru bize, Gülümser'e dönmüştür; Peki, demiş gibi yapmıştır gözlerini kırpıştırarak Gülümser; Bir gece yarısı dersi de isteriz artık odanızda, yoksa herkes evine!

Her şeyiyle değişivermiştir sanki Ülkü, koltuğuna yaslanmış, boynunu yukarıya, sırtını arkaya vermiştir; Evet, kızlar bize gidiyoruz, bakın şenlik bandosu gittikçe uzaklaşıyor, biliyorum, bizler de uzaklaşacağız, üzüntülerimiz, kaygılarımız, umutsuzluklarımız sona erecek. Ama yalnız bizleri değil, dünküleri de anımsayacak ileride yaşayacak olanlar, hayatın çeşitli kapılarından girerken. İşte o zaman gözlerinde canlandırmaya çalışacaklar bizleri, kimiz diye biz... Öyleyse tam zamanı, hem size geçmişin o eski fotoğraflarını gösteririm... Yıldırım hızıyla dönmüştür Gülümser; Sizde babamın fotoğrafları da var, değil mi; sevgiyle ışıldamıştır ona Ülkü; Olmaz olur mu, bende senin bile bilmediğin fotoğrafları var belki babanın sevgili çocuk; göz göze kalmışlardır bir an...

Öyleyse, demiştir Ülkü, dört kız kardeş, bize gidiyoruz şimdi!

Arkada Ercan, oğlan kıkırtılarına gömülüvermiştir birden; Ülkü'yse, sol kolunda hırkaladığı Aysel'in ayakları, sağ eliyle kapının kolunu bir-iki çekiştirmiş, aralık camdan sağ elinin parmaklarını yelpazeleyip komikleştiririrken Gülümser'in de aklını başına getirmiştir; Hoşça kal Antoşa, canım benim, yine görüşürüz...

Yoksa bir gece kelebeği mi savrulmuştur parmakları arasından Ülkü'nün? Bir kelebek, geceye, biten şenliğe, Çehov'un sonsuz sabahına?

Güney kapısından çıkıp kenti terk ettiler.

Efendisi, geriye döndü, nefes nefese kendisine yetişmeye çabalayan Epiktetos'u süzdü. Küçümsemeyle seslendi:

— Kent, göze alma yurdudur, diyordun, buradakilerin, bunun için, bırak canlarını vermeyi, herhangi bir şeyi göze alabileceklerini sanıyor musun sen?

— Kentlerini terk edenler, kentliliklerini de yitirmezler mi efendim? Peki kentli kalmak mı iyidir, kentini terk etmek mi?

— Bir başka kente gidildiğinde kentli olunmaz mı köle?

Tam o anda gözalıcı bir kuş, nekropol dışında, hayıtlarla sarmaş dolaş, oraya buraya serpilmiş lahit mezarlardan birinin kapağı üzerine kondu. İkisi de başlarını o tarafa çevirdiler.

Efendisi, şaşkınlıktan dilini yutmuş gibiydi:

— Sen de benim gibi mi okuyorsun, bu da mı Epiktetos'un mezarı, diye sordu.

— Evet efendim, diye yanıtladı kölesi.

— Bir de kitabe var, okusana, dedi efendisi.

Epiktetos okudu:

"Roma'da, Atina'da yaşamakla mutlu olunacağını ileri sürüyorsan sen yok olmuşsundur. Çünkü ya oraya dönmemek yüzünden kendini zavallı sayacaksın ya da oraya dönersen senin için sonu tatsız bir sevince kapılacaksın. Bu yüzden şu imrenmelerden kendini kurtar: 'Roma ne güzel bir kenttir! Atina ne eşsiz bir kenttir!' Evet, ama mutluluk daha güzel bir şeydir. Roma'da o kadar yorgunluk vardır ve o kadar çok insana dalkavukluk etmek gerekir ki! Bu kadar yorgunlukla, bu kadar sıkıntıyı mutlulukla değiştirmiş olmandan sevinmemeli misin?"

— Yine canımı sıktın köle, dedi efendisi, ben kendime şöyle eğlenceli bir kent arıyorum, ama sen her seferinde, gireceğimiz kentin bıraktığımız kent olduğunu söylüyorsun bana...

Epiktetos, atın kaldırdığı tozlu yolda efendisine yetişmeye çalıştı:

— Aramak, bulmaktan iyidir efendim!

Çandarlı, 1994-2002